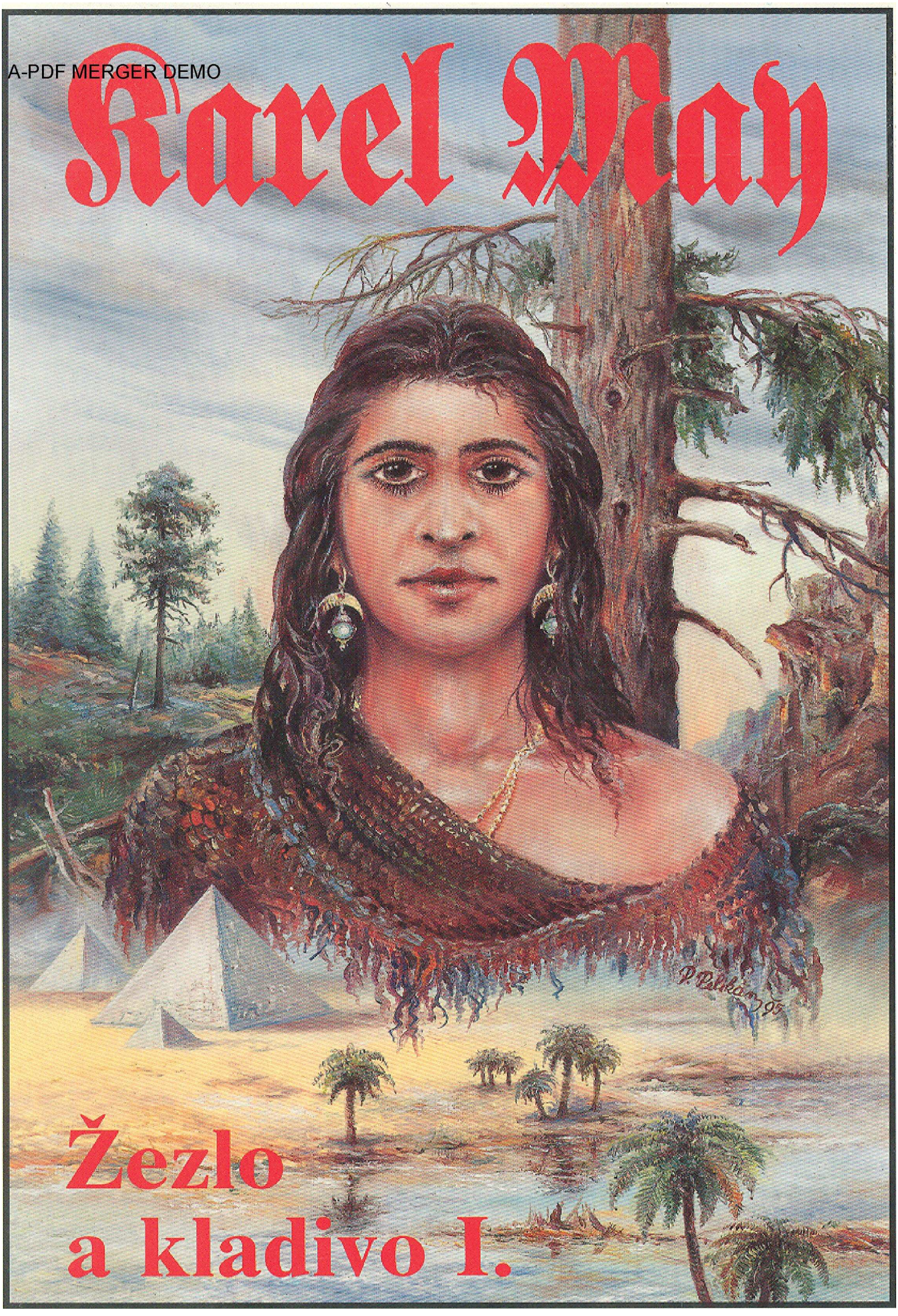
^^__

A-PDF MERGER DEMO

Karel May

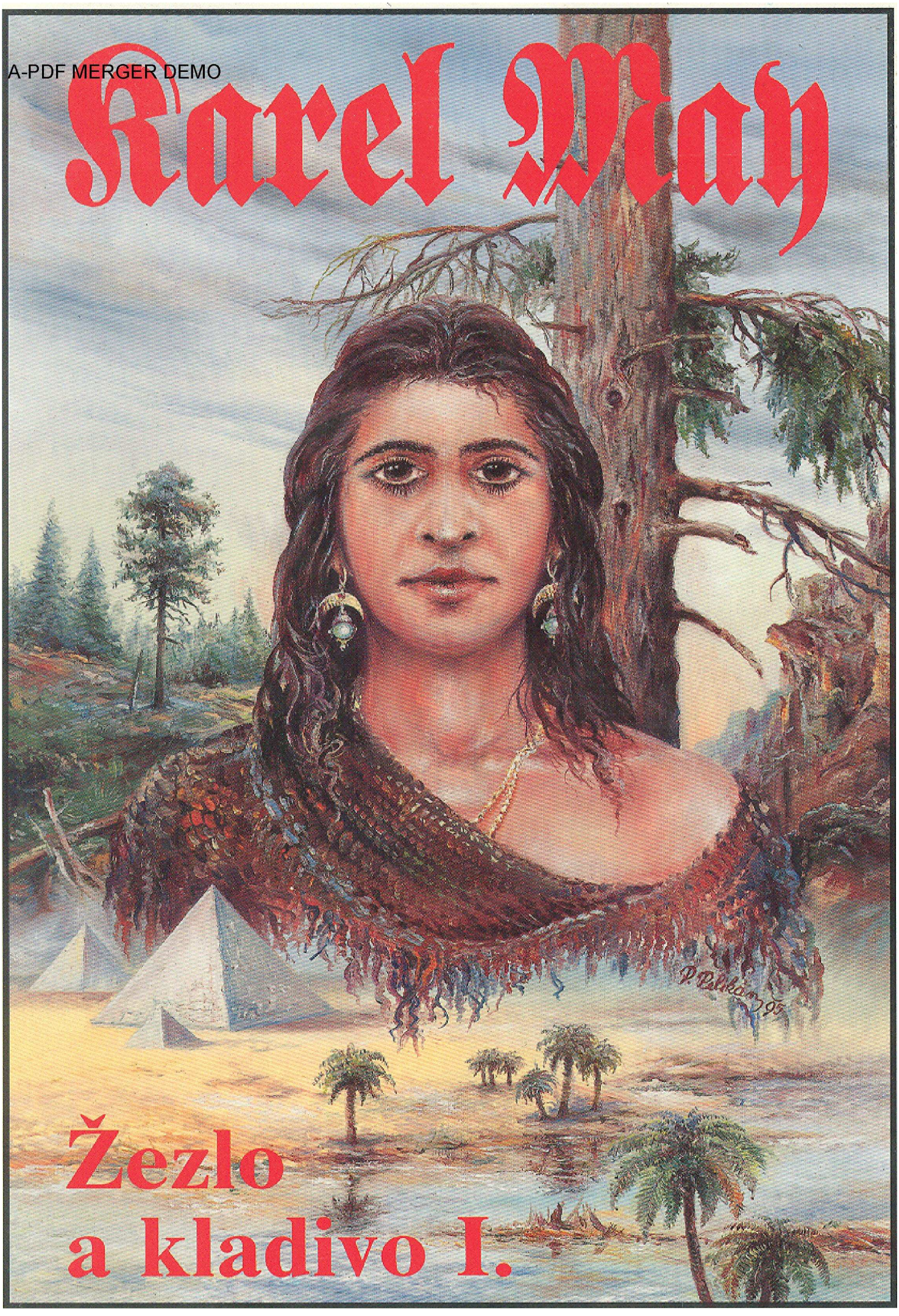
Žezlo a kladivo I.

KAREL MAY

Žezlo a kladivo

A-PDF MERGER DEMO

Karel May

Žezlo a kladivo I.

KAREL MAY

Žezlo a kladivo

Původní název *Scepter*

und Hatnmer

KAREL MAY
Překlad původního autorizovaného díla
vydaného v All-Deutschland (současně ve Fur alle Welt),
Stuttgart, v letech 1879-1880
nakladatelstvím Goltz & Ruhling
přeložil © Vladimír Šunda
Odborná spolupráce a podklady Dr. Hans Wollschläger — 1995
O lllustrations by Petr Pelikán — 1995
© Cover by Petr Pelikán — 1995 ©
Czech editions by NÁVRAT — 1995

[SBN 80-7174-637-1

KAPITOLA PRVNÍ

Zingarita

Širokou alejí, která vedla vesnicí k rezidenci, kráčel mladý muž. Snad mu nebylo ještě dvaadvacet let, ale celý jeho vzhled ukazoval na dokonalý charakter, vyzrálý jak vnitřně tak vně. Jeho vysoká silná postava, elegantní pohyby, mužně krásné rysy zdravě růžového obličeje, to všechno budilo dobrý dojem a sám malý, dobře udržovaný knírek zastiňující jeho plné rty, který by v jiném obličeji vypadal snad hejskovsky, byl v jeho tváři téměř nutný. Na sobě měl jemný, zajisté dobrým krejčím šitý vycházkový oděv; a zlatý skřipec, který zaostřoval pohled jeho oka mu seděl pevně a bylo zřejmé, že jej nenosí z módního důvodu, který dodával nošením podobných skel důležitý a učený výraz.

Po obou stranách stály v zahradách schované, nebo až k ulici vyzývavě stojící vila za vilou. Mezi dvěmi takovými výstavními vilami stál, trapně se lišící architektonikou, malý očouzený domek. Jeho velký komín, stříška nade dveřmi, nářadí ležící kolem k opravám jasně ukazovalo na kováře.

Před tímto domkem zastavil právě nyní lehký vůz. Byl bez kozlíku, tudíž se musel ovládat ze zadního sedadla. Dnes se tato činnost nedělá zřejmě bezchybně, protože se ukázalo, že zadní osa je zlomená. Bohatě vyšňořený sluha stál u hlav spřežení, z něhož se jen kouřilo a namáhavě uklidňoval koně. Vystoupili cestující, pán a dáma. Muž byl oblečen v generálské uniformě, třebaže sotva překročil pětadvacátý rok; jeho celý zevnějšek ukazoval, že se pohybuje ve vyšších kruzích a hned jeho první pohled prozradil, že hrdost a pýcha u něho dosáhly velkého vývoje. Dáma byla oblečena podle

Mezi dvěmi výstavními vilami stál malý očouzený domek.

střihů *grande monde.*)* Bylo jí snad sedmnáct let, ale vyznačovala se jednáním podstatně letitějším. Její dosud dětské, měkké a sympatické rysy nechaly tušit, že toto milé poupě se zakrátko rozvine do plné krásy růže, po které ne každý bude smět sáhnout svojí rukou. Její tvář byla bledá, zaručeně následkem leknutí. Její velké modré oči se dosud vlhce leskly, ale její cinkavý hlas zněl lehce a jemně.

„Žádný strach, Výsosti. Uprostřed toho všeho nebezpečí jsem se cítila chráněna silným rytířem, jehož vysoké postavení už stačí k tomu, iníL v něj tu největší důvěru/*

Generál se děkovně uklonil, ale jeho zrak spočinul temně a zkoumavě na její tváři. Byla její slova pravdivá, nebo si i přes její mládí přivlastnila ostrost, která umožňuje výtku jenom náznakově vyslovit? Hleděla upřímné do jeho vznešené tváře, ale přece jí hrál úsměv kolem malých úst, který by se mohl snadno nazvat ironickým, nebo dokonce sarkastickým. Tu se rozhodl k obhajobě.

„Správný rytíř, závislý sám na sobě, bude vždy bez bázně a hany. Ale musí-lí počítat s vlastnostmi nerozumných a špatně vychovaných tvorů jako jsou tito dva koně, může pochopitelně nastat nejvýše fatální situace, kdy musí spoléhat na odpuštění."

*) Velkého svcta

„Excellence má každopádně kompetentnější úsudek, n,ež můj stájník, který tvrdí, že tito koně mají výtečnou školu. Asi se bál vašeho hněvu, když žádal, abychom si vzali jiný vůz a dovolili mu tyto koně vést. Ale stejně toto intermezzo*) bylo více veselé než nebezpečné. A nepřítomnost kováře zaviní, že se budu moci déle spoléhat na ochranu svého rytíře."

Opět k ní vyslal zkoumavý, pichlavý pohled. Řekla ta slova snad proto, aby ukázala nadřazenost stáj nika? Potom by tato dívčí postava musela být před ním více dospělá a vyzrálá, než předpokládal. Kolem očí mu naskočilo několik jemných vrásek, když pokračoval:

„Kéž by má ochrana mohla mít věčné trvání, má milá princezno! Ale budou mít o Její Výsost strach. Musím ten vůz nechat zde a zrekvírovat nějaký jiný!"

Otočil se k paní nepřítomného kováře, která jim podala informace a dosud stála ve dveřích domu.

„Takže mistr se vrátí domů až večer?"

„Ano."

„A vy nemáte nikoho, kdo by mohl udělat okamžitou opravu?*'

„Ne. Učedník, který támhle ková hřebíky, to nedokáže."

„Snad se někde v okolí dá půjčit nějaký solidní vůz?"

„Samozřejmě, ale — pozdrav Pán Bůh, pane doktore!" přerušila svou řeč. „Nádherné počasí k procházce, že ano?"

Slova byla namířena na chodce, který se nyní přiblížil, ale měl v úmyslu pozdravit a pokračovat v cestě. Nyní po oslovení však sundal klobouk a přistoupil blíž. Žena mu podala ruku napůl důvěrně, napůl s respektem.

„Pan kmotr chtěl projít jenom kolem?"

„Ano, abych nerušil."

„Rušil? Myslím, že právě naopak! Toto panstvo si zlomilo osu u vozu. Můj muž zde není a ten letní host naproti, ten Angličan, nepůjčí svůj vůz žádnému, jedině panu doktorovi. Mohl by tedy pan kmotr pomoci, bude-li tak hodný?"

„Můj přítel, lord Halingbrook bohužel odjel do města. Potkal jsem ho. A zde v blízkosti již asi nebude žádný vůz k maní. Ale když vévodská Výsost" — a odměřeně se na ně podíval — „dovolí, opravím váš vůz za malou chvíli. Je v peci zatopeno?"

*) Mezihra

„Ano, mladý potřebuje výheň ke kování hřebů."

„Ať.to tedy paní kmotra zde panstvu zpříjemní. Hned se dám do práce!"

Vstoupil do kovárny, sundal si vycházkový kabát, vykasal si rukávy a opásal se koženou zástěrou mistra, která tam visela. Pak rozdmýchal oheň a pozorně prohlédl poškozenou část vozu.

„Za půl hodiny bude moci panstvo odjet/[4] znělo jeho rozhodnutí.

Oba, generál i dáma, pozorovali tento průběh s jistým překvapením. Byl solidně vypadající muž, který nosil doktorský titul, skutečně schopen opravit zlomenou osu vozu? Kovářka ho nazývala kmotrem, takže nemohl mít nějaké výjimečné předky. A přece byl přítelem lorda Halingbrooka, hrdého a exkluzivního Angličana, který jako vyslanec své královny měl vstup ke dvoru. To byla záhada, o kterou se hlavně dáma velice zajímala.

Pečlivě pozorovala jeho každý pohyb a přitom udělala poznámku o jeho mimořádné tělesné síle. V okamžiku odpojil koně a potom manipuloval, zvedal a strkal vůz, jako by se jednalo o lehkou dětskou hračku. Po chvíli zazněly z kovárny silné údery kladiva a vchodem vyletovaly na ulici jiskry.

Kovářova žena mezitím vytáhla stolek a židle před dům. Panstvo se usadilo.

„Jak se jmenuje ten pán, který je tak mimořádným způsobem lékařem a kovářem současně?" ptala se dáma.

„Lékař? Ne, to on není! Je doktorem práv," odpověděla tázaná s jistou hrdostí.

„V jeho věku? Jaké má nyní postavení?"

„Žádné; nemá to zapotřebí a říká, že by mu to bránilo v dalším studiu. Je to syn dvorního kováře Brandauera. Stála jsem s králem a lordem Halingbrookem u něho jako kmotři."

„Takže běžná nuzota přes kmotrovství, kterému se bohužel nemůžeme vyhnout!" protáhl generál pohrdavě.

Obličej kovářky mírně zrudnul.

„Smím se zeptat, kdo je pan oficír?"

„Já jsem princ von Raumburg a generál! Tato dáma je princezna Asta von Sůderland, a královská Výsost!"

Tímto představováním chtěl působit dominantním dojmem, ale velice se zmýlil, protože ta žena se ani v nejmenším nezalekla, na-

opak se s přátelsky překvapeným výrazem obličeje obrátila na princeznu:

„To je hezké, Výsosti, že vás konečně vidím. Kmotr mi o vás a vašem panu tatínkovi králi říkal mnoho hezkého a chvályhodného. A on má ostrý zrak na politiku a byl by zaručeně důstojníkem na svém místě. Veličenstvo dost často přichází do kovárny a vždy ho žádá, aby vzal službu. Ale on nikdy nepřijal."

„Takže mě zná?"

„Ne, ještě vás nikdy neviděl. Ale tady pana generála, toho zná."

„Tak i o mě mluvil?" ptal se téměř s pohrdavou veselostí.

„Velice často!"

„Ale taky říkal jen dobré a chvályhodné, jak mohu snad očekávat?"

Chvíli váhala a potom odpověděla:

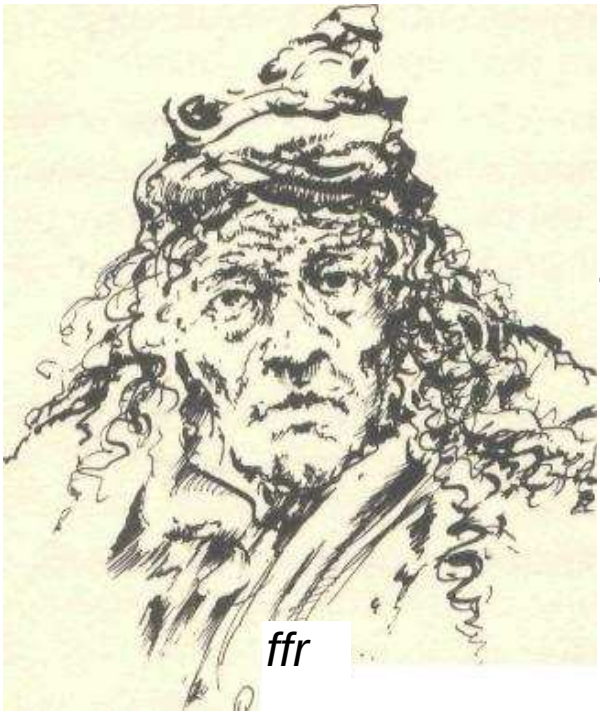
„Ano, dobré, protože vyprávěl, že vévoda von Raumburg, její otec, jednou bude králem, když ten nynější zemře, protože nemá děti. Ale stejně vám musím připomenout, že to kmotrovství tehdy nebyla žádná nuzota! Král a lord se sami nabídli a dvorní kovář musel poslechnout. Ale trval na tom, že u toho musím být a těm vysokým pánům to bylo milé. Naše Veličenstvo je velice milý a dobrý pán, který chce pro své poddané to nejlepší a nazývá je všechny svými dětmi. Dej Bůh, aby to později nebylo jiné!"

Generál se chystal k ostré odpovědi, ale zastavil se, protože se ke kovárně blížila cizí postava a pozdravila přítomné.

Byla to stará žena. Šla úplně bosá. Na sobě měla sukni sytě červené barvy a přes ramena žlutý, velmi špinavý přehoz. Kolem hlavy měla omotaný kus modrého hadru na způsob turbanu. Nespočet vrásek brázdil její pevně hnědou pokožku, v obličeji trůnil špičatý nos nad ještě špičatější bradou a její postava se opírala o hůl, kterou svírala dvěma hubenýma rukama. Být seveřankou, muselo by se jí hádat mnoho přes šedesát let, ale protože to byla cikánka, bylo pravděpodobné, že tohoto stáří ještě zdaleka nedosáhla, neboť ženy této rasy velice rychle stárnou.

Při pohledu na důstojníka neukázala nejmenší rozpaky. Pátravým pohledem si prohlédla jeho i ostatní, zároveň pozdravila s hrdým pohybem ruky a potom se zeptala:

„Má velký pán nějaký ubohý dárek pro cikánku Zarbu?"

Nejvýš popuzen hodil hlavou.

„Jdi! Vy a žebrání je v tomto státě zakázáno!"

Přistoupila o několik kroků blíže a zavrtala pátravý pohled jejích velkých tmavých očí do jeho tváře.

„Jak? Pán důstojník mi nařizuje odejít? Nebyla doba, kdy Zarba, vajdzina*) svého kmene byla i u vévodů vítána? Znám tvůj obličej a tvé studené oči, které ožívají jen hrdostí a povýšeností! Jsi synem vévody a toužíš po žezlu a koruně! Ale ty jsi zingaritu od sebe vyhnal a *Zarba* tak tvůj vzestup bude jako krok slona, který všechno rozdrtí a tvůj konec jako smrt divočáka! A ten umírá v temném houští sám, opuštěn a krvácející!"

Při těchto slovech se vzpřímila, jak jí to jen její postava dovolovala. Pravá ruka se opírala o hůl a levá byla vztyčena jako by k přísaze. Její oči svítily a vrásky z obličeje zmizely. Slova se syčivě vinula zpoza jejích slonovitě bílých zubů, které prosvítaly za tenkými scvrklými rty. I přes její nynější ošklivost se dalo předpokládat, že byla v mládí velice hezká.

Princ vyskočil. I jeho oči se blýskaly. Přemožen vztekem ji uchopil za ruku.

„Ženská! Čarodějnice! Mám tě rozdrtit?" I princezna vstala. Její jemný překvapený pohled se zavrtal do jeho očí. Sundal ruku z cikánky a otočil se ke kovářce:

„Pošlete ihned svého učedníka pro policii. Tato tulačka bude zatčena!"

V tomto okamžiku vyšel doktor Brandauer z kovárny s velkým perlíkem v ruce. Cikánka se na něj podívala, její zrak se ještě více zaostřil a přes její tvář přelétl stín překvapení. Několika rychlými kroky stanula před ním.

) Náčelnice, královna

„Ty jsi Max, syn dvorního kováře?"

„Ano," odpověděl překvapen.

„Já jsem Zarba, zingarita."

„Zarba? Je to možné?" zvolal a jeho obličej jevil známky překvapení. „Konečně, konečně se nám splní naše velké přání! Musíš se mnou k otci!"

„Zarba s tebou nemůže jít."

„A proč ne?"

„Protože bude zatčena!"

„A proč?"

„Protože tam těm vysokým pánům nechala nahlédnout do budoucnosti."

„Pan generál tě nenechá zatknout, půjdeš se mnou!"

Tato slova byla vyřčena s takovým důrazem, že se princ cítil uražen.

„Oho!" zvolal. „Já jsem nařídil zatknout a dokážu si zajistit poslušnost!"

Brandauer na něj hleděl s úsměvem a mával těžkým perlíkem, jako by byl z peří.

„Výsosti, poníženě vás žádám, aby jste mi vydal tuto ženu."

„Nemám důvod měnit své rozkazy!"

„Ze slušnosti jsem žádal o to, o co bych ani žádat nemusel! Zde nemá nikdo důvod poslouchat vaše rozkazy! Nepatříme mezi policisty, ani mezi vaše služebníky! Zarba stojí pod mou, zcela zvláštní ochranou, a vy mě chcete nutit, abych vám ji odejmul, aniž bych dokončil opravu vozu?"

„Klidně si posloužíme jiným vozem!"

Tu přistoupila princezna k doktorovi se slovy:

„Pane doktore, dokončete co jste začal. Asta von Súderland vás o to žádá."

Záblesk jeho pohledu na ní spočinul.

„Královská Výsosti, toto přání je mi samozřejmě rozkazem! Nenechám se komandovat žádným vládcem, ale z vašich úst stačí slovo a stanu se nejoddanějším služebníkem. Zarbo, jdi do světnice a počkej, než to dokončím!"

Mírně pokývala hlavou a hleděla na něj pohledem, ve kterém se ukrývalo něco zvláštního, něco mezi láskou a pokorou.

„Národ Brinjaaren a Lampadaaren opustil Indii, protože královna Bhowannie jim to nařídila. Bloudí v cizí zemi a nenajde klid a odpočinek, dokud nebude nalezen zázračný strom, u kterého se shromáždíme, abychom ovládli zemi. Zarba je dcerou tohoto kmene a nesmí odpočívat, když jí duch popohání. Musí jít, ale ty jí opět spatříš ještě dříve, než slunce třikrát zajde. Dej mi svou ruku!"

Uchopila jeho levici, ale téměř se na ni ani nepodívala. Její pohled spočíval v dálce a hleděla s výrazem, jako by se jí tam otvíraly brány budoucnosti, aby se mohla podívat na činy pozdějších dob. Potom mu pevně pohlédla do usmívajícího se obličeje.

„Duch je vševědoucí, ale oči člověka jsou slabé. Když jsou však posíleny duchem, vidí věci, které jinak spatřit nemohou. Nebudeš věřit tomu, co ti Zarba řekne, ale přece se to splní. Tvá ruka je silná, aby mohla mávat kladivem! Tuto sílu potřebuje, aby později mohla držet žezlo! Žezlo a kladivo bude úděl tvého života. Zaseješ lásku a sklidíš nepřátelství a nenávist! Ale tvá pěst dopadne jak kladivo na hlavy nepřátel a podržíš si korunu, kterou ti chtějí uloupit! Vidím tě uprostřed nich s vysoce zdviženým kyjem a oni padají, umírají a žádají o milost. Stojíš vysoko nad nimi a po tvém boku —"

Náhle se zarazila, jako by pod dojmem spatření nečekané tváře, a potom rychlým pohybem uchopila ruku princezny, která stála poblíž. Potom pokračovala dřívějším tónem dál:

„Jsi vysoko nad nimi a po tvém boku anděl tvého života, kterého jsi našel, když jsi držel kladivo, a který ti zůstal věrný, i když držíš žezlo. Nemusíš nyní Zarbě věřit, ale později jí řekni, že předpovídala pravdu!"

Upustila jejich ruce, otočila se a rychlostí, kterou by u ní nikdo nečekal, proběhla úzkou stezkou, která se vinula mezi kovárnou a sousední vilou a zmizela —

KAPITOLA DRUHÁ

Odposlechnut

Bylo to večer toho samého dne. Max Brandauer seděl ve světnici kovárny, kterou mu rodiče přenechali jako studijní místnost a snažil se koncentrovat své myšlenky na lekci o vojensko-vědeckém pojednání. Nedokázal to, neboť se jeho myšlenky neustále vracely k dnešnímu setkání.

Objevení se cikánky zaměstnávalo jeho mysl. Její jméno bylo vázáno na vzpomínky z jeho dětství a prvních let jeho života. Viděl ji pouze jednou a to jako pětiletý hoch. Tenkrát na podzim, kdy ji spatřil byla ještě krásnou a přitažlivou osobností. Potom ale zmizela, stejně rychle a nečekaně, jako se objevila. Rodiče od té doby na ni dlouhá léta čekali a nyní se konečně zase vynonla. Zda jen na tento okamžik, nebo delší dobu, zda jen z obyčejných povrchních důvodů, nebo k řešení záhady, která byla v souvislosti s jejím dřívějším objevením, kdo to může vědět?

Vyprávěl rodičům o svém setkání a sklidil od matky jemnou výtku, že ji nechal odejít. Otec však zůstal klidný a s pevným přesvědčením.

„Jestli to byla ona, tak zase přijde!"

Vedle dojmu, který na Maxe udělala stará věštkyně, vzpomínal na princeznu, jako na světlý, lesknoucí se fenomén, jehož ostré paprsky mu vnikaly až do nejhlubšího kouta jeho duše. Ještě nikdy nepocítil sladké, obšťastňující pohnutí lásky, takže mu chybělo měřítko na báječnou náladu, ve které se dnes povznášel. Napůl zamyšleně a napůl snivě vnímal vzpomínky na dnešní zážitky.

Dole v dílně již dávno odezněly rány kladiv a tři tovaryši seděli přede dveřmi, aby mluvili o tom či onom a zabafali si z fajfky.

Max Brandauer

Nedaleko od nich dřepěli dva učedníci na povalených kolech od vozu, s chvályhodnou snahou pochytit co nejvíce z této rozmluvy a vdechovat přitom vůni tabáku, který by však v žádném případě nenadchnul jemnější nos.

„Ano," mínil Thomas, hlavní tovaryš, „mladý pán je opět tady a tak nebude nouze o nějaký rozruch a zábavu s ním. Každý den cvičení v šermu, rapírem, kordem a mečem, večer jízda na vodě, nebo jiný výlet, u kterého Thomas nesmí nikdy chybět. A kromě této radosti to přinese občas i sklenici piva, housku s máslem a šunkou a nebo —

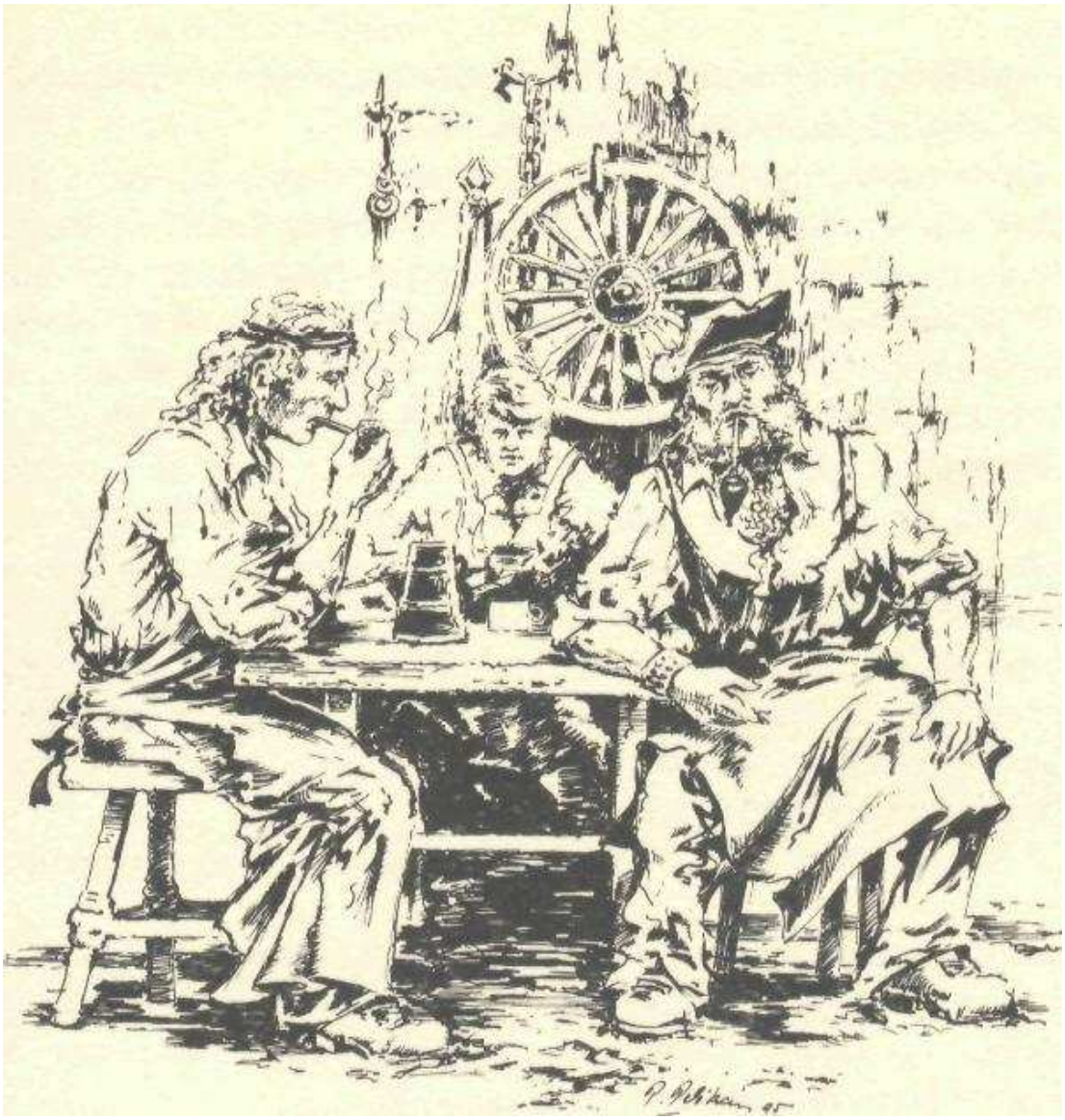
„Nebo sklenici dvojité jalovcové a Ambalemu!"*) skočil mu druhý do řeči.

„Jo, to bude!" souhlasil třetí.

Tito tři tovaryši byli totiž svými originály. Všichni tři dříve sloužili. Thomas u jezdectva, Baldrián u grenadýrů a Heinrich u artilerie. Všichni to dotáhli na poddůstojníky a každý vychvaloval svou zbraň jako tu nejlepší. Všichni byli svobodní a rozhodnuti ponechat si současné místo tak dlouho, jak jen to bude možné. I když každý z nich, aniž by to druzí tušili, choval v koutku srdce ideál, který se podobal blahovolné ženské postavě.

Thomas měl totiž velký zálusk na vdovu Barbaru Seidenmüllerovou; Baldrián velice často snivě uvažoval o milé vdovičce a obchodnici s bramborami Barbaře Seidenmüllerové a Heinrich pil svůj večerní půllitr u počestné vdovy a obchodnice s bramborami a majitelky hostince Barbary Seidenmüllerové.

*) Druh doutníků

... Iři tovaryši seděli přede dveřmi...

Přitom každý z nich měl, jak se tady v okolí říká, malou devětadevadesátou, což znamená, malou chybičku. Thomas Schubert, kavalerista, nikdy v životě nedokázal říct normální ‚bé'. Takže jeho vlastní jméno z jeho úst nevyznělo jinak, než Schupert! Baldrián, grenadýr, byl nanejvýš mlcenlivý a na normálním rozhovoru se většinou podílel slovy: „Jo, to je ono!" nebo: „Ne, to není ono!". Ale pravidelně se trochu přebreptnul, přehodil slovíčka, takže to spíše znělo jako: „Tovonoje!". Heinrich, artilerista, byl mučitelem obou, protože je stále protiřečil a nebo měl vždy při ruce trochu ironie. Rád všechno vylíčil ve stonásobné velikosti, nebo jak se říká, dělal z ko-

máře velblouda, aniž by však někomu dovolil jeho slovům nedůvěřovat.

Nezdálo se, že by Thomasovi vadilo, že byl přerušen v řeči; vyrazil prudce dým do vzduchu a prohlásil:

„Držte zobák, chlapi! Co vám je po nějaké dvojité jalovcové nebo oblíbených doutnících? A Habanos, Capalleros, Londres, Batavia a Puros, to všechno není nic proti pravým Ambalemu! Pan mistr kouří jen takové a je naší povinností dělat totéž! Jinak se nemylte! Můžete mi věřit, co mluvím o mladém pánovi. Dnes večer s ním pojedu kousek po řece a budu pádlovat! A můžete se spolehnout, že to dělám skutečně rád! A on leží v loďce, má zavřené oči a neřekne ani slovo. Ale já vím, že v tom momentě nejvíc přemýšlí a študýruje! Když se potom vrátíme, podá mi ruku a řekne: ‚Dnes to bylo ale krásné! Můj dík, milý Thomasi![4] Klidně bych ho i obejmul, kdyby k tomu nebyl příliš chytrý a vznešený! Má v sobě něco, co nemohu pojmenovat pravým jménem, co jednomu vezme srdce, ale přitom to nutí k velkému respektu. Jednou jsem viděl divadelní hru, která se jmenovala, ‚Rozmazanej princ —'"

„Ále ‚Zakletý princ'![u] odvážil se Fritz, jeden z učedníků ho opravit.

„Ticho, zelený zobáku! Když mluví hlavní tovaryš, ostatní tovaryši musí mlčet a učňové už vůbec! Jestli byl princ rozmazanej nebo zakletej, to je jedno! Takže v tom představení přijde princ, který byl ševcem a když vidí mladého pána tak —"

„Tak ti to pokaždé připadá, jako kdyby on byl švec a ty ten princ!*' přerušil ho Heinrich.

„Ty mě nesmíš přerušovat v mé nejlepší řeči, protože já nakonec nevím, kde mám zase začít!"

„Jo, to je ono!" řekl Baldrián.

„Tak tento princ, který byl švec, byl —"

„Thomasi!" zvolal v tomto okamžiku Max, který vyhlédl oknem dolů.

Starý poddůstojník se zvedl a postavil se do pozoru.

„Rozkaz, pane doktore!"

„Jsi připraven?"

„Vždy!"

Pohladil si vlasy, narovnal čepici a zapnul si kabát. Potom podal jednomu učni svou fajfku:

„Tady, Fritzi! Odnes ji nahoru do mé světnice, vždyť víš, na který hřebík ji pověsit! U vojáků ve službě ordonance nesmějí kouřit tabák!"

Po několika minutách přišel doktor dolů.

„Půjdeme zahradou, Thomasi, je to blíž."

Tovaryš ho následoval ve vzdálenosti šesti kroků. Když šli nehlučně přes měkký trávník, zahlédl tovaryš oba učně, kteří se vzadu uložili a slastně jeden po druhém tahali z fajfky. Prozradil je kouřem vyvolaný kašel.

„Pane doktore!"

„Co?"

„Dovolte mi trochu zabočit! Támhle sedí oba pacholci a chtějí mi rozkousnout náustek z fajfky!"

Přiblížil se a už držel oba pachatele za vlasy!

„Co to tady vyvádíte s mou fajfkou? Holomci, je snad tady moje komora? Tady a tady máte každý pár facek jako zálohu, hlavní výplata přijde, až se vrátím domů! Teď nemám čas a k takovým věcem je zapotřebí správné pohodlí!"

Vzal si fajfku opět k sobě a pospíchal za doktorem.

Dohonil ho až u řeky, která tekla za zahradou. K břehu byla připoutaná gondola, která patřila kováři. Nastoupili a odrazili směrem po proudu. Thomas nemusel veslovat a Max se posadil ke kormidlu. Nechali plavidlo unášet proudem. Nastala tma a na obloze vystoupily tisíce hvězd, které magicky osvětlovaly zemi, ukládající se k odpočinku. Jeli kolem paláce vévody von Raumburg. Propluli kolem a dostali se k paláci, který byl určen k přijímání vysokých návštěv, kde momentálně bydlel dědičný princ ze Sůderlandu; von Súderland, se svou manželkou a sestrou ze sousedního království, kteří poctili tuto rezidenci svou návštěvou, tak, že podstrčili tajnou diplomatickou misi. Tato nádherná budova stála v zahradě dál od břehu. Zahrada se směrem podél řeky dolů proměňovala v nádherný park. Proti vrátkům bylo přístaviště; Max přirazil o kousek výš.

„Zůstaň tady stát Thomasi, dokud se nevrátím!"

„Sem je ale vstup zakázaný, pane doktore!"

„To vím."

I přes tuto odpověď však vystoupil a jediným skokem se přenesl přes železný plůtek do zahrady. Žádný určitý důvod pro návštěvu tohoto místa neměl a kdyby se ho někdo zeptal, neuměl by ani svůj čin vysvětlit. Lidské srdce je však motorem našeho jednání a nesnese žádnou kontrolu, jen tu vlastní.

Blížil se k domu, ve kterém bylo osvětleno jen několik oken. Pozoroval jedno po druhém, ale v žádném se neobjevil stín, aby ukázal přítomnost té, jejíž obraz ho sem tak magicky přitáhl. Náhle zazněly na písku cestičky kroky; rychle uskočil za keř. Přicházely dvě dámy zaujaté rychlým rozhovorem. Obě byly světle oblečeny, jejich postavy se dobře odrážely na temném pozadí zahrady.

„Tak tedy musíme proti této politice konspirovat, má dobrá Asto," mínila jedna. „Nesmíš padnout za oběť, protože i mě je ten princ velice nesympatický!"

Více už nezaslechl. Ale nemusel po tom pátrat, protože už věděl, z jakého důvodu přijeli královští hosté. Pokud videi dámy, zůstal skrytý. Potom se vrátil cestou, kterou přišel, zpět k plavidlu.

„Dále dolů?" ptal se Thomas.

„Ano."

Cesta po vodě pokračovala. Max seděl klidně a snil. Dalo se předvídat, že nevnímá panoráma obou břehů, které se rýsovalo v jemném světle hvězd po obou stranách. On však v duchu viděl světlou postavu, která šla po boku cizí korunní princezny. Co s ní měl společného? Byla dcerou krále a on synem obyčejného, prostého kováře. Ale jeho konání nevycházelo z něj. On ji následoval jako hvězdu, ze které člověk také nemůže spustit oči, třebaže je vzdálena biliony kilometrů.

Urazili hodný kus cesty po proudu, když dal konečně otočit a pomohl Thomasovi pádlovat. Tato činnost mu dělala dobře. Bylo to, jako by chtěl to, co ho uvnitř rozrušovalo, vytříbit vnější námahou a proto plavidlo letělo nahoru řekou hnáno čtyřmi silnými pažemi.

Právě minuli palác vévody von Raumburg, když potkali malou loďku. Max by ji byl přehlédl, kdyby ho Thomas na ni neupozornil.

„Támhle přijíždí nějaký Angličan, pane doktore. Je to někdo z klubu vodáků v jeho ořechové skořápce! Kampak asi jede?"

Byla to jedna z těch malých lodic, které se pohybují pomocí pádla a když v nich člověk sedí, je sotva dva couly nad vodou. Lodice

... oba muži se nacházeli ve stínu hustě olistěných stromů...

přijížděla z druhého břehu přes řeku, a protože se oba muži nacházeli ve stínu hustě olistněných stromů, nemohli být spatřeni.

„To je zvláštní chlapík," mínil Thomas, když jeden náhodný záblesk z druhé strany osvítil lodici. „Vypadá jako nějaký Turek! Má žlutý kaftan*) a modrý turban!"

Max se nyní také ohlédl na to zjevení. Potvrdil se jeho dohad, neboť to byla cikánka, která si zapůjčila loďku v klubu vodáků a zaručeně ujížděla k nějakému tajemnému jednání.

„Nech ji přejet!"

„Podle rozkazu, pane doktore," mínil Thomas, tak trochu překvapen nad tím „ji".

„Musíme ji nepozorovaně následovat. Otočit!"

Lodice proplula kolem paláce a přistála kousek níž, v křovinách, které sousedily se zahradou. Max se svou gondolou se dosud nalézal nad budovou; otočil ihned kormidlo vlevo a přistál.

„Thomasi, chceš se mnou zažít dobrodružství?"

„Dobrodružství? To já rád!"

„Ta osoba, která seděla v lodici, není muž, ale žena!"

„Žena? Tisíc hromů, co tady hledá? Vždyť už musí táhnout k půlnoci!"

*) Kabát

„Je to cikánka! Každopádně chce asi do vévodského zámku a to tajně, protože přistála trochu níž."

„Pak ale musí projít zahradou."

„Samozřejmě, a myji musíme předběhnout!"

„Podle rozkazu, pane doktore! Přivážu naše plavidlo zde ke stromu, ták, teď drží."

„Tak, a nyní rychle vpřed!"

Pospíchal k paláci a potom podél něj až k zahradě, která byla obklopena polorozpadlou zdí, jejíž překonání nečinilo žádné potíže. Na této straně budovy, ve vyvýšeném přízemí byla veranda, která byla ze zahrady přístupná po schodišti. Sem musela cikánka přijít, pokud měla v úmyslu to, co Max předpokládal. Rychle se oba schovali za hustý ozdobný keř a čekali.

Po krátké chvíli se přikradla postava po v šeru ponořeném trávníku; na chvíli se zastavila a naslouchala. Nyní již přirazila ke schodům. Ale nevyšla jimi nahoru, nýbrž se schoulila po straně schodů a zmizela. Zdálo se, že schody tvoří strop nějakého sklepa nebo chodby, k jejímuž osvětlení slouží malé kulaté okénko na postranní zdi. Po několika okamžicích se uvnitř rozsvítilo světlo.

„Budu ji následovat. Zůstaň tady a hlídej!"

„Asi vymáčkla rám okna a sestoupila dolů. Nemám vám pane doktore co rozkazovat, ale myslím si, že bude lepší, když zůstanete tady. Taková cikánka je plná čertovského strašení a kouzel, což pro člověka není dobré a ani zdravé. Možná, že se tam chce dokonce vloupat a potom---------. A už je to tady! Už se dostal dolů a pokud si toho ta čarodějnice všimne, může se z toho vyvinout pěkná polízanice!"

Okno bylo skutečně vyjmuto z rámu a bylo tak velké, že člověk mohl pohodlně vstoupit. Max se dostal na podlahu, která byla ani ne v hloubce poloviny mužské postavy. Nedaleko před ním svítilo světélko. Rychle zul své vysoké boty a následoval ženu. Zarba se pohybovala tak pomalu vpřed, že mu nedalo námahu ji dostihnout. Držel se mimo světla lampy, kterou nesla. Dokonce slyšel i její dech, zatímco ona neměla nejmenší tušení, že při této tajné procházce byla sledována.

Klenba, ve které se nacházeli, ale nebyla sklepem, nýbrž tvořila úzkou, nízkou chodbu, která vedla v přímém směru až do středu

budovy a tam končila vzhůru stoupajícími schody. Cikánka šla nahoru; zaručeně tuto cestu používala častěji. Aniž by byly nějaké východy v přízemí nebo prvním patře, stoupaly schody až do druhého poschodí. Před úzkými dveřmi zůstala žena stát a zaposlouchala se. Po chvíli uchopila malé jednoduché tlačítko na dveřích a uvedla je do pohybu. Dveře se zcela neslyšně otevřely dovnitř a jasné světlo zalilo chodbu a zingaritu. Ta vstoupila, aniž by za sebou zavřela. Max přistoupil blíž. Místnost byla knihovna, a byla celá obložená regály s knihami a vchod do další místnosti byl zakryt těžkým zeleným závěsem. A tento tajný vchod byl maskován uvnitř regálem knih, který si svým způsobem ponechal svou pohyblivost. Ze stropu visel šestiramenný lustr, jehož světla ozařovala místnost. Od jednoho konce k druhému se středem táhnul dlouhý stůl, pokrytý knihami a různými spisy.

Zarba přistoupila k závěsu a poodhrnula oba díly, aby se podívala skrz něj, potom zmizela. Max chvíli čekal a také se přiblížil k závěsu. Aniž by se závěsem znatelně pohnul, udělal si malý otvor a pohlédl na druhou stranu.

Před ním ležela vkusná a k největšímu pohodlí vybavená pracovna, ozářená drahocennou lucernou. Cikánka již byla uvelebena v nádherném sametovém křesle; vytáhla právě malou hliněnou fajfku, kterou si naplnila tabákem z jednoho váčku a zapálila. Slastně vychutnávala kouř a chovala se, jako by byla vlastnicí přepychu, který ji obklopoval a působila dojmem, že zde nebude sedět krátce.

Co to má všechno znamenat? Jak přišla opovrhovaná zingarita k tomu, že tímto způsobem znala místnosti vévody a navštěvovala je? Max však neměl čas, aby si kladl takovéto otázky, neboť musel využít času. Sklouzl zpět a s ulehčením zjistil, že i z této strany je za knihami zástrčka, která byla spojena s tlačítkem vchodu a mohlo se s dveřmi manipulovat i z této strany.

Nyní utkvěl pohledem na stole. Přímo před ním ležel, vedle hustě číslicemi popsaných papírů list, na kterém bylo napsáno: *Klíč.* Byl to snad klíč k tajné diplomatické korespondenci vévody? Tento byl rozhodným protivníkem současného systému a byl s různými osobami v přímém vztahu. Kolovaly o něm pověsti, že silně a tajně agitoval pro odstoupení současného vládce. Vévoda byl vrchním velitelem armády — stovky nápadů proběhly doktorovou hlavou. Ještě

jednou přistoupil k závěsu. Cikánka tam seděla stále ve své pozici a dumlala troubel. Rychle přiskočil zpět, usadil se na židli, vytáhl notýsek a rychle opisoval číslo za číslem, písmeno za písmenem a znak za znakem z tohoto důležitého papíru. Právě byl hotov, když zaslechl z druhé místnosti polohlasité zvolání. Ihned přiskočil k závěsu a nahlédl dovnitř. Byl tam vévoda, který již zpozoroval tajnou návštěvu.

„Hrome, kdo to je!?"

Cikánka se tvářila, jako by se vůbec nechtěla zvednout. Silně zatáhla z dýmky a odpověděla:

„Hrome! Už nezná Zarbu, svou ženu!"

„Zarba!" zvolal, jasně polekán a rychle uzavřel dveře závorou. „Ty ještě žiješ? Co chceš? Zapomněla jsi, že to může pro tebe znamenat smrt, vstoupíš-li do mého domu?"

„Tělo zingarity je zestárlé, ale její duch je silný! Ona nezapomněla a nebojí se tě! Zemře teprve tehdy, až Bhowannie určí. Kde máš mého syna?"

„Už dávno zemřel."

Nyní vstala.

„Lháři!"

Povýšeně se usmál.

„Ženská, dej si pozor, ať tě nezničím!"

„Muži, měj se na pozoru před cikánkou Zarbou! Když byla nejhezčí z dcer z Brinjaaren a Lampadaaren, tak jsi ji poblouznil! Ona opustila svůj národ, aby žila s tebou. Ale tvé přísahy byly lží, tvé polibky jedem a tvá láska a věrnost podvodem! Ukradl jsi mi syna, mého a tvého syna a mě jsi vyhnal do světa! Ale našla jsem toho ukradeného a řekla mu, kdo je jeho otec a kat. Ale ty jsi mi ho opět odtrhnul a nechal mě vyhnat ze země. A já jsem se přece vrátila a našla jeho stopu. Kde je naše dítě?"

„Zemřelo!"

„Zemřelo? Ano, je mrtvé, víc než mrtvé! Jeho tělo žije, ale od šesti let vraždíš jeho duši! Kde je mé dítě, můj syn? V blázinci! Tebou zavřen a schován, protože ví, že vévoda je jeho otec! Vydej ho!"

„Ty sama jsi se zbláznila!"

Kousek ucouvla a dlouho hleděla do jeho temného obličeje. Potom se pomalu spustila na kolena.

„Ty jsi poznal srdce děvčete, které svůj národ, svůj kmen, svou víru, své rodiče, své sestry a všechno opustilo, protože jsi to chtěl. Ale neznáš srdce matky. Je to srdce lvice, která roztrhá každého, kdo jí chce vzít mládě! Vzpomeň si na naše štěstí a pohlédni na Zarbu, jak klečí před tebou! Nyní tě prosí, aby..."

„Dost! Zadrž!" přerušil ji přísně. „Žádnou divadelní hru! Tvůj syn je pro tebe mrtev a už ho v životě neuvidíš!"

Vstala a řekla:

„Ještě jednou Zarba prosí, vrať mi ho!"

„Nikdy!"

„Tak tě zingarita donutí! Bude vyprávět přede všemi dveřmi, volat ve všech uličkách, že ty jsi otec jejího dítěte!"

„Hahaha! Tomu se zabrání."

„Myslíš?"

Její rysy dostaly výraz nenávisti a odhodlání, až mu jeho výsměch zamrznul na rtech.

„Myslíš si, že se Zarba bojí tebe a tvé moci? Ty jsi vydán do jejích rukou, jako liška do tlap lvice, vévodo von Raumburg! Jediné její slovo ti přinese smrt a zkázu!"

„Tak? Vyslov to slovo!" nařídil nevěřícně a pohrdavě se usmívájíc

Přistoupila k němu blíž a zašeptala mu:

„Zní: loupež prince!"

Ucouvl.

„Tulačko!" zvolal. „Ty jsi skutečný blázen!"

„Tak poslouchej dál!" přistoupila k němu a syčela mu do tváře slova, která však Max nemohl slyšet.

Náhle vévoda smrtelně zbledl a nezmohl se na odpověď.

„No? Toužíš po trůnu a po koruně! Ale ruka tulačky ti může obojí dát nebo obojí vzít. Bude mít opět svého syna?"

Přistoupil k oknu a dlouho civěl do temnoty. Konečně se k ní otočil se slovy:

„Do nynější doby jsi mlčela?"

„Ano."

„Přísahej na to!"

„Já přísahám při Bhowannii!"

„Tak tedy uvidíš svého syna."

„Jenom vidět?'[4]

„A vzít s sebou."

„Kdy?"

„Kdy budeš chtít!"

„Zítra! Znám dům, ve kterém bydlí."

„Dobrá, napíšu ti příkaz pro ředitele."

Sedl si a vyplnil blanket, který byl jíž podepsán a opatřen pečetí.

„Zde! Když ukážeš toto písmo, dovolí ti vstup do ústavu."

Její zrak na něm ostře spočinul.

„Nepodvedeš mě?"

„Ne."

„Tak žij blaze! Už se nikdy nevrátím."

Odpověď vévody nemohl Max slyšet, protože se musel rychle vzdálit. Ale kam? Do chodby se nemohl odvážit, protože tam by ho cikánka mohla spatřit. Neměl na vybranou, tak se schoval pod stolem, jehož až téměř k zemi sahající ubrus mu skýtal dostatečnou ochranu.

Právě se ukryl, když vešli oba do knihovny.

„Žij navždy blaze," řekl vévoda. „A nezapomeň, že má moc sahá tak daleko, kam až vás jsou schopny vaše nohy donést."

Odcházela tajnými dveřmi, zatímco on se vrátil do pracovny.

Dlouho ho Max slyšel přecházet po místnosti a poté zaslechl Škrábání perem. Přemýšlel, zda se má s notnou dávkou nebezpečí vzdálit, nebo počkat, než půjde vévoda spát. Tu vévoda vstal a vešel do knihovny. Přistoupil k tajným dveřím a šel dolů po schodech.

Zaručeně se chtěl přesvědčit, jestli cikánka za sebou zavřela okno. Max tušil, co pan vévoda právě napsal. Nyní měl příležitost se přesvědčit, jestli jeho tušení je správné. Spěchal do pracovny, rychle přistoupil ke stolu a vrhnul pohled na tam ležící již dokončený dopis. Byl to příkaz pro zemského ředitele blázince, aby zavřel cikánku Zarbu jako nevyléčitelného blázna, hned po jejím příchodu. Nikdo se s ní nesmí pouštět do rozhovoru a při případném odporu ať použijí všechny možné donucovací prostředky! Další instrukce budou okamžitě následovat.

„Padouch!" Doktor nemohl potlačit zvolání. Rychle se vrátil do svého úkrytu.

Na poslední chvíli se ukryl, neboť v příštím okamžiku již vstoupil vévoda a prošel do pracovny. Po chvíli začpěl pach pečetniho vosku, zapraštělo křeslo a vstupní dveře do pracovny se uzavřely. Tento vysoký knížecí „padouch" zaručeně odešel, aby předal příkaz poslovi, protože bylo nutné předběhnout cikánku.

Nyní konečně mohl Max opustit své nepohodlné místo. Otevřel regál s knihami, za sebou opět zavřel a tápal tmou po schodech dolů. Právě zažil zajímavé a nebezpečné dobrodružství a zastavil se dole v chodbě, aby se hluboce nadechl.

„Zarbo, budeš zachráněna," sliboval si. „Ty a tvůj nešťastný syn. Bůh mě za tebou poslal, je to ochrana spravedlivého!"

Okno našel zavřené. Obrtlík byl na druhé straně, ale protože byla jedna tabulka rozbitá, mohl protáhnout ruku a otevřít si. Když prolezl ven a opět za sebou uzavřel, přistoupil k němu Thomas.

„Zaplať Pán Bůh, pane doktore, že jste vyšel se zdravou kůží! Ta čarodějnice už je dávno venku. Co se uvnitř dělo?"

„To se dozvíš později! Ale do té doby nevyprávěj žádnému člověku co se tady dnes stalo."

„Nikomu! Dávám na to slovo! Neřeknu to ani Barbaře Seidenmüllerové, která jinak musí všechno vědět!" ----------

KAPITOLA TŘETÍ

Bratři Ježíšovi

Bylo to téhož večera. Rychlík do hlavního města již musel přijet každou chvíli a cestující v čekárně první a druhé třídy se pomalu připravovali k odchodu.

U jednoho vzdálenějšího stolu seděli dva muži, jejichž vzhled nemohl být kontrastnější. Ten první, v uniformě infanterie v hodnosti plukovníka, měl téměř herkulovské rozměry a převyšoval snad o polovinu toho druhého, který byl malý, drobný a hubený. Rysy obra byly, i když ne přímo drsné, přece jen hranaté a ukazovaly onu intenzívní červeň, která je důsledkem dobře uspořádané tabule a hlavně dobře naplněného sklepa! Kdyby bylo možné přirovnat nauku o lidské tváři se zoologickým oborem, museli bychom si přiznat, že tato tvář velmi připomínala přčžvýkavce, který v savanách západní polokoule je loven a ve Španělsku používán ke vzrušujícím bojům. Násilí a silná vůle tryskaly z tváře a slrnulý pohled ukazoval na charakter, který neprošel žádnou lepší nebo věhlasnější školou. Důstojník působil dojmem člověka, který se statečností a ig-norováním nebezpečí propracoval z nejnižšího stupně, kde není vzdělání zapotřebí, až k nynější hodnosti.

Ten druhý, jehož pohyby byly mimořádně živé a lehké, měl na sobě černý oblek. Bledý bezvousý obličej mél přátelský výraz a jeho zrak jistý pronikavý pohled, jemuž mohlo těžko něco uniknout, když se toho chtěl zmocnit.

„Takže, pane plukovníku, vy jste *selfman"* *) prohlásil malý, „který za všechno co má, vděčí jen a jen sám sobě. Vaše cesta tedy

) Sám na sobě závislý

byla plná trní a později ho bude ještě více! Právě ve vaší branži jsou konexe hlavním faktorem postupu."

„Ať mě vezme čert, jestli to není pravda! Konexe, protekce a ještě další ‚-ce' vynesou kdejakého hňupa, prožraného a propitého budižkničemu, který nic neumí, do výše. Ale je dobré, že jsou ještě další a nejenom ty ‚-ce', při kterých tito pacholci beze stopy zmizí, protože tam jsou zapotřebí jen ti, kteří jsou skutečnými chlapy!!"

„A co je to za výrazy; které to jsou?"

Důstojník se opatrně rozhlédnul a potom pošeptal:

„Ty samé, které máte na mysli i vy: vzpoura, revoluce. Jen s tím co nejdříve začněte, jsem celou duší a celým tělem u toho a nabídnuté místo zvládnu k vaší největší spokojenosti!"

„Tak rychle, jak si přejete, to ale nejde. Tento velký a nebezpečný krok potřebuje opatrné a rozsáhlé přípravy!"

„Žvásty! Jsem připraven a mí kluci do toho půjdou taky! Ať mě vezme čert, jestli jen jeden od toho ustoupí!"

„A jste si tím tak jistý?"

„Jistý? Co je to za otázku? Jsem plukovníkem a můj regiment mě musí poslouchat!"

„Jasně! Za současných normálních podmínek. Ale až budou poměry vzhůru nohama, nabídne se otázka, která nemůže být jen tak snadno zodpovězena."

„Potom jsem si teprve jist svou věcí!"

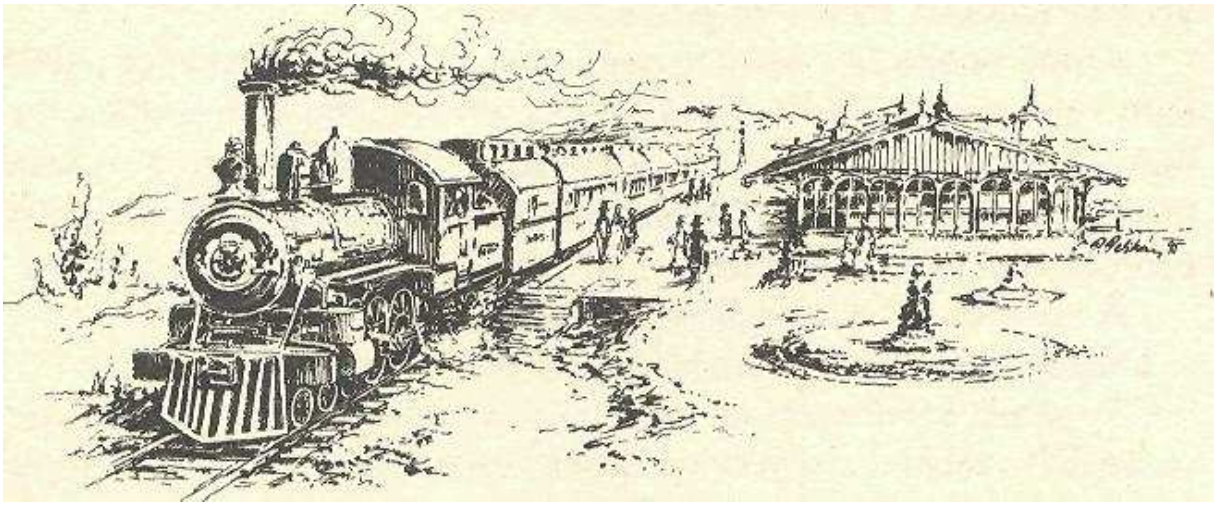
„I u vašeho důstojnického sboru?"

„Naprosto! Je složen ze samých mužů, kteří vycházejí z občanského stavu a musejí trčet v droždí, protože nemají žádné bratrance u ministerstva války. Dejte mě a jim příležitost jít vpřed, a ať mě vezme čert, jestli nesplníme své povinnosti! Kdyby mezi nimi byl jediný, komu člověk nemůže důvěřovat, dostane dovolenou. To je nejlepší způsob, jak odstranit prozatím duté hlavy! Jsem zde velícím plukovníkem, mám regiment infanterie, kumpanii střelců a dvě polní baterie pod velením. Budu s nimi na místě v pravý čas tak jistě, jako sedím zde a ťukám si s vámi na výsledek našeho podnikání."

Nato zazvonily jejich sklenice a ten malý řekl:

„A obyvatelstvo vašeho okresu?"

„Je nanejvýš nespokojeno se současnou vládou! Nalézáme se v nejlidnatější tovární části země, obchod a řemesla nejenom, že

Venku zastavil vlak.

váznou, ale jsou zničeny; dělníci se svými rodinami hladovějí a sociální demokracie zvedá svou hlavu a vyje o pomstě a pomoci všude! V nejmenších obcích se konají srazy a shromáždění, kde se káže o křížovém tažení proti aristokracii a majetným třídám! Už slyším odvážný krok dělnických batalionů, který smete a rozdrtí všechno odporující. Siky cvičenců, spolky občanských gard, potřebují jen nutné zbraně, aby šly k rezidenci. Ve zdejším skladu je uloženo několik tisíc pušek, které dám rozdělit a postavím se do čela hnutí. Ať mě vezme čert, jestli tento příklad nevyvolá ohlas v celé zemi!"

„Zde je ale nutná příprava venkova, se kterým jsme dosud nepostoupili tak vpřed. Náš příklad se nesmí dít s klamnými nadějemi, ale musíme se držet reality, se kterou jsme si jisti. Ve vašem okrese si, pane plukovníku, nedělám starosti. Věřím vašim ujištěním a podám tajnému výboru uspokojivou zprávu. V okamžiku útoku si smíte připevnit generálské výložky a vaše další šance jsou ve vašich nikách. Jste jedním z několika málo štábních důstojníků, ve kterého máme nekonečnou důvěru a jsem přesvědčen, že tuto důvěru v žádném případě nezklamete. Ale — už jede vlak. Prosím, nedoprovázejte mě na nástupiště, musíme být opatrní! Další příkazy dostanete běžnou cestou."

Zvedl se, podal mu ruku a opustil čekárnu. Venku zastavil vlak. Požádal o první třídu a dostal kupé, ve kterém seděl již jeden pán, podle všech známek již delší dobu. Začalo se stmívat, ale dosud si mohli vidět do tváře.

Cizinec měl na sobě šedý kostkovaný oblek, na hlavě velký panamský klobouk a na špici jeho nosu balancoval v nebezpečné poloze skřipec s modrým sklem, který s jeho jemnou pletí obličeje ostře kontrastoval. Jeho slušivé boty z hověziny a rukavice barvy masa ukazovaly, stejně jako dobře udržované licousy a hodinky s řetízkem z ryzího zlata, že je zvyklý udržovat svůj vzhled s největší péčí. Každý v něm na první pohled musel poznat Angličana.

„*Guten Abend* — dobrý večer!" pozdravil černý.

„*Goodevening*— dobrý večer!" odpověděl šedý, pomalu otáčeje hlavu k příchozímu.

Jakmile spatřil příchozího, uchopil skřipec a posunul ho na své správné místo. Pohled, který se skrýval za těmi modrými skly byl opovržlivý, nepřátelský a překvapený. Poznal snad v tom malém muži nenáviděnou osobnost?

„Vy také jedete do rezidence, sir?" zeptal se, když si pohodlně sedl.

Dotázaný místo odpovědi vytáhl zlaté pouzdro, vyňal cigaretu a zapálil si.

„Jsem rád, že budu mít společnost. Cesta bez rozhovoru patří k největším nepříjemnostem, které znám."

Šedý spustil okno dolů, otočil se k němu lhostejně zády a sledoval v optickém klamu ubíhající krajinu.

„Zde je má vizitka, sir. Smím vědět, s kým mě šťastná náhoda svedla dohromady?"

Na malé kartičce stálo jemnými tahy: *ALOYS PENENTRIÉR, rentiér*)*

Angličan nepovažoval za hodné námahy se na něj podívat a tvrdošíjně hleděl z okna.

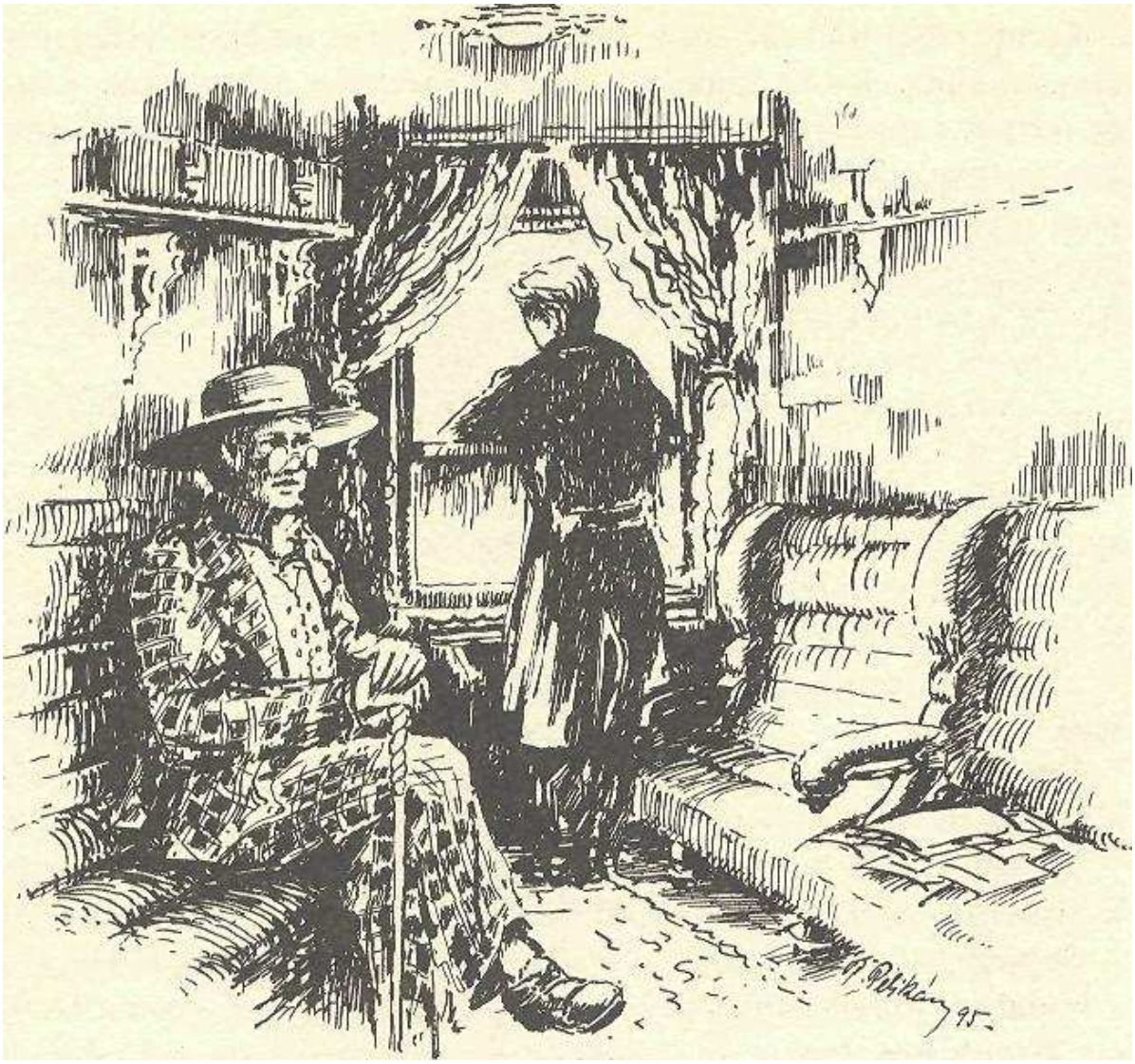
„Zdá se, že raději přemýšlíte, než hovoříte, sir. Nebo mám snad přehlédnutí mé vizitky považovat za úmyslnou urážku?"

Při těch slovech muž také vnikl do okna, položil ruku na paži Angličana a ptal se:

„Byl by jste tak laskav a poslouchal, co vám říkám?"

Angličan po dotyku cizí ruky stáhl svou hlavu zpět. Skřipec mu opět sklouznul na špici nosu.

*) Rentiér — poživatel jakýchkoliv výnosů (z továren, polí, lesů, pronájmů, apod.)

... leželo vedle něj osm nebo deset takových obálek.

„ *Věry well*— velmi dobře! Uy chtít uylítnout uvcn z ouzu? Co uy napadat mou osobu?"

„Pouze jsem se zeptal, jestli máte v úmyslu mě urazit!"

„*Stand off,* stůjte! Zuostante od mého těla! Co být mě po uvaší karta, osoba a uraška! Držte hůůbu, chci mit klid!"

Tato slova byla vyřčena takovým tónem, které malému i proti jeho vůli imponovala. Stáhnul se zpět do svého rohu, cosi zamumlal o drzosti a *spleenu*)* vrhnul ještě jeden jedovatý pohled na šedého a zavřel oči.

Cesta pokračovala mlčky. Na každé stanici se černý podíval z okna vozu a převzal od čekajía osoby obálku, kterou hned otevřel

*) Melancholie

a přečetl její obsah. To se několikrát opakovalo a Angličanovi to bylo nápadné; ale nenechal to na sobě znát. Po přečtení, které bylo možné v mezitím rozsvíceném světle kupé, položil malý dopis vedle sebe na sedadlo. Než dosáhli rezidence, leželo vedle něj osm nebo deset takových obálek. I zde se vyklonil z okna, aby přijal obálku a vyměnil několik slov s poslem. Tohoto okamžiku Angličan využil, bleskovým pohybem sebral jednu z obálek a strčil ji do kapsy.

Vlak se dal opět do pohybu a za necelou čtvrthodinu zastavil na nádraží v hlavním městě. Černý sebral obálky a strčil je do kapsy, aniž by postřehl, že jedna chybí. Beze slova a pozdravu opustil vůz.

Šedý za ním rychle vystoupil ven. Jeho sluha, který jel druhou třídou již čekal na pána a vedle něho stál doktor Brandauer, který se ihned po výletu lodí odebral na nádraží, aby přivítal syna lorda Halingbrooka.

„Emery!"

„Maxi!"

Pozdravili se srdečným objetím, ze kterého se však Emery co nejrychleji vymanil.

„*Háve care* — pozor! Vidíš támhle toho člověka se zavazadlovými lístky v ruce?"

Najednou uměl velice dobře německy. Že by to byl ve vlaku jenom předstíral?

„Ty myslíš toho, který tam vyjednává s nosičem zavazadel?"

„*Yes*$_9$ toho samého!"

„A co je s ním?"

„Pojď, musíme ho následovat a zjistit, kde bydlí!"

„A proč?"

„Později! Po cestě ti všechno řeknu."

„Venku na tebe čeká vůz!"

„Nemůžeme ho potřebovat! *Go ahead* — vpřed!"

Dal sloužícímu krátký rozkaz, vzal přítele pod paží a následovali za černým, který kráčel k východu a tam si vzal kočár.

V blízkosti stála ekvipáž se šlechtickým erbem rodu Halingbrooků. Kráčeli kolem a vzali si fiakr.

„Za tím kočárem, ale aby si nás nevšimnul!" nařídil Emery při nastupování. Potom se posadil.

Cesta vedla několika ulicemi a křížila několik náměstí města. Během jízdy podal Emery zprávu. Max si řekl, že ten malý muž je velice pozoruhodná osobnost, když mladý lord po tak dlouhé a těžké cestě nejel ihned do svého bydliště, ale pronásledoval hned muže v černém.

„Ty ho znáš?" zeptal se.

„ *Yes!A* to velmi dobře! Je to jezuita, jeden z nejpřednějších členů tohoto řádu."

„Ach!!"

„Byl vychován ve Freiburgu, kde jsem ho potkal a slyšel o něm mluvit; patřil mezi nejlepší a nejchytřejší hlavy celého spolku. Později jsem ho viděl v Paříži, Bruselu, Londýně a Washingtonu a při každém jeho objevení se udal nějaký ten kousek, který ‚Svatý otec' zahrál vládě. Takže dnes jsme jeli společně v kupé a za podmínek, které mě přesvědčily, že tady není jen kvůli tomu, zeje zde doma, ale že má úkol, který je každopádně nebezpečný pro trůn."

„Jezuitům je pobyt v této zemi přísně zakázán!"

„*AU right*, vezmeme tedy v úvahu politiku vévody von Raumburg, pověsti, které se stále důrazněji ozývají a v cizině jsou více vnímány, než vámi samotnými; a pntomnost tohoto člověka, který na každé stanici bere písemné vzkazy. Každopádně se tedy ukazuje nutnost zjistit místo jeho bydliště!"

„A podívat se mu blíže na prsty! Vím přesně, že vévoda pilně obhajuje přijetí jezuitů."

„*Behold!* Myslím si, zeje ve spojení s touto havětí! Otec a já jsme následkem našeho zdejšího majetku poddanými Jeho Veličenstva a tak je mou povinností nenechat nevyjasněné jednání takovéhoto hmyzu! A jak víš, že se přimlouvá za jezuity?"

„Sám král nám to vyprávěl."

„*Well*$_f$ dvorní kovář se kolikrát dozví víc, než nějaký rada nebo ministr. Má větší šance než leckdo, jehož předci sahají až do předpo topní doby. A já nechápu, že ty ----------*háve care!* Zastavujeme! Komu patří tento hostinec?"

„Skutečně! Zastavuje u naší dobré Barbary Seidenmüllerové. Teď mi ho můžeš klidně přenechat, jsem zde známý. Hostinská mě má speciálně ráda a podá mi jakékoliv informace. Tvá přítomnost by byla nápadná."

„*Fair!* Tak tedy jedu domů. Tady máš jeden dopis, který jsem mu ukradl. Dosud jsem si ho nemohl přečíst, a protože ho budeš sledovat, bude pro tebe snad užitečnější, než pro mne."

„Znáš jeho pravé jméno? Předpokládám, že je tady pod falešným!"

„Páter Valerius, *devil také it* — ať ho čert vezme! Měl snahu mi dát vizitku, ale neměl jsem chuť se s ní špinit. *Good night* — dobrou noc!"

„Dobrou noc!"

Drožka se otočila a Max vstoupil do hostinské místnosti počestné vdovy a obchodnice s bramborami Barbary Seidenmüllerové.

První host, který mu padl do oka byl Baldrián, grenadýr. Když si ho tento všiml, vstal uctivě ze židle. Doktor k němu přistoupil.

„Už jsi tady dlouho?"

Dotázaný přisvědčil kývnutím hlavy.

„To je vono, hned půjdu!" dodal.

„Nechceš mí udělat něco k vůli?"

Následovalo druhé kývnutí hlavou.

„Tak tedy, to je vono!" opět dodal.

„Musí tady bydlet cizinec, který má malou slabou postavu a černý oblek. Podle toho se dá poznat."

„No to je vono! Už je tady Čtyři týdny!"

„Ty ho znáš?"

Další energické kývnutí hlavou bylo odpovědí.

„Tak se postav támhle naproti do tmy, kde nebudeš viděn. Až opustí dům, dáš mi hned vědět! Máš přece dobré oči, ne?"

„No to je vono! Mám!"

Dopil své pivo a opustil lokál. Nyní si hostinská povšimla nového hosta a přistoupila k němu. Byla to korpulentní, dosud však mladá žena s červenými líčky, která zářila radostí, když mu podávala ruku.

„Buďte tisíckrát vítán, pane doktore! Už jsem vás skoro rok neviděla. Kde jste se všude potuloval?"

„V Itálii, Francii, Holandsku, Anglii a tak dále."

„Pane Ježíši, to musí být hrozné! To si raději chválím svého ‚Modrého orla', z něho nevystrcím paty, dokud budu žít. Doma je doma! Mám přinést lahvinku nejlepšího?"

„Ano, nejdřív potřebuji dobrý doušek, potom vás samotnou!"

„Mě?"

„Samozřejmě! Potřebuju nějakou informaci, pokud možno, mezi čtyřma očima."

„Mezi čtyřma očima? Tak pojďte se mnou do zadní místnůstky, která je prázdná, tam nebudeme nikým rušeni, pane doktore."

„Musím zůstat tady, protože každou chvíli očekávám nějakého posla, který by mě pak neviděl. Přineste mi prosím víno k nejbližšímu stolu od dveří."

Hostinská si pospíšila, aby co nejdříve vyhověla tomuto příkazu a nařídila vrchnímu, aby se staral o ostatní hosty.

„Vy tady máte ubytovaného jednoho cizího pána už čtyři týdny," začal Max, když si k němu přisedla. „Rád bych poznal jeho jméno a charakter, aniž by se něco dozvěděl o mém pátrání."

„A koho míníte?"

„Je malý, hubený, bledé tváře a bez vousů. Chodí stále černě oblečený. Jestli se nemýlím, před chvílí se vrátil z cesty."

„Ach, vy myslíte toho pána z čísla jedna až čtyři?"

„On má čtyři pokoje v pronájmu? Musí být tedy velmi dobře situovaný?"

„Samozřejmě, je to rentiér, a platí mimořádně promptně a dobře. Má takové francouzské jméno, které vyslovím zřejmě dost špatně. V psané podobě zní Aloys Penentriér."

„Často odjíždí?"

„Je málokdy doma a bývá pryč i několik dní."

„A zabývá se často psaním?"

„Když je doma, většinou se uzamkne. Jestli píše, nebo co dělá nevím, snad se sám stará o dopisy. Ale každý den jich mnoho dostává!"

„Odkud? To přece můžete vědět podle razítka podací pošty?"

„Z Paříže, Petersburgu, Londýna — většinou z vnitrozemí."

„A s kým se stýká?"

„To nemohu říci, ale často ho navštěvují pánové, které však neznám."

„Ke které vrstvě asi tak patří?"

„Podle mého mínění ne k té nízké. U některých bylo patrné vojenské vystupování, třebaže byli v civilu. Jiní vypadali jako duchovní a vystupovali jako pomazaní. Dvakrát nebo třikrát tu taky

byl sluha vévody von Raumburga; třebaže byl v občanských šatech, poznala jsem ho."

„A často vychází?"

„Jenom večer."

„A kdy se vrací?"

„Velice pozdě. Všimla jsem si toho, i když jsem mu musela dát klíč od domu. I dnes to vypadá, že půjde ven. Objednal si večeři a žádal, aby byla co nejdříve."

„Už mu byla podána?"

„Ano, studená kuchyně. Jí velmi rychle a již bude asi po jídle."

Měla pravdu, protože se právě otevřely dveře a dlouhá postava Baldriána k němu rychle přistoupila.

„Už je pryč?" ptal se Max.

„Jo, to je vono!"

„Kam, vpravo ulicí?"

„Ne, to není vono, vlevo!"

„Tak tedy vypij Baldriáne mé víno, dobrou noc."

Položil na stůl zlaťák a odešel.

„Je to dobrý pán, je to pravda, Baldriáne?" ptala se hostinská.

Bývalý grenadýr mohl jenom přikývnout. Už totiž nasadil sklenici vína ke rtům a jediným douškem ji téměř vyprázdnil.

„Ty jsi tedy venku dával pozor?"

Přikývl a nalil si další sklenici.

„Na malého rentiéra?"

Jelikož měl u úst další sklenici, odpověděl dalším přikývnutím a vlil si vzácný mok do úst.

„Co s ním asi má?"

Zatím co si naléval, pokrčil rameny. Tato milá vdova obsadila jeho srdce, ale to, že ho rušila při pití, se mu vůbec nelíbilo.

„Ty to nevíš, Baldriáne?"

Pokýval hlavou a potřetí zvedl sklenici k ústům.

„A chutná ti to víno?"

Napil se, zavřel oči a při tom kýval hlavou s tak blaženým výrazem, jako by pil nektar řeckých bohů.

„To věřím, je to můj nejlepší druh. Ale on mi příliš přeplatil. Co udělám? Mám to poslat po tobě — nebo já mu to dám, až opět přijde!"

Baldrián si nalil zbytek a právě se chystal pozvednout sklenici, ale rychle ji nechal opět klesnout.

„Hrome, to ale vůbec není vono!"

„Tím jako míníš, že ty peníze jsou tvoje?"

Při pití pokývnut hlavou, postavil sklenici na stůl, stáhnul navrácené peníze a narazil si čepici na hlavu.

„Dobrou noc, Barbaro!"

„Dobrou noc, Baldriáne!"

Hrdým krokem šel domů. Ne každý, který dělal to samé; vypil dnes večer láhev toho nejlepšího z vinného sklepa Barbary Seidenmüllerové. —

Když doktor vyšel ze dveří hostince, skoro nerozeznal postavu odcházejícího rentiéra ve svitu jedné lampy. Po krátké chvíli se mu však natolik přiblížil, že ho již udržel v zorném poli.

Malý šel rychlým krokem uprostřed ulice, ale Max se držel v blízkosti domů, v jejichž stínu nemohl být snadno zpozorován. Již se nalézali ve venkovní čtvrti rezidence a stále se přibližovali k posledním domům. Když jich dosáhli, byli u konce lampového osvětlení. Tmavá cesta se táhla kus podél řeky, aby pomalu stoupala nahoru kopcem.

Tam nahoře, asi tři čtvrtě hodiny cesty z města, stál starobylý klášter, jehož zříceniny zdobily vrchol kopce. Byly vyhledávaným místem pro nedělní procházky obyvatel rezidence.

Max je dobře znal. Již jako malý hoch se kolem těchto rozpadlých zdí ochomýtal a každý jejich kout probádal.

„Jde ke zřícenině," šeptal si, „a to po široké cestě! Asi jsem dnes předurčen k špehování, jak se zdá. Odbočím zde, abych ho předběhl."

Normální cesta vedla nahoru početnými zákruty, ale tam, kam nyní Max odbočil, vedla málo používaná stezka v přímém směru na vrchol kopce. Převýšení bylo tak prudké, že musel používat křovisek, aby si pomáhal v chůzi. Tuto cestu používal doktor často, takže i přes naprostou tmu nešlápl vedle a po několika minutách dorazil na temeno kopce.

Zde se připlížil k místu, kde ústila normální cesta ke zřícenině.

Pohyboval se téměř neslyšně a tato opatrnost se ukázala potřebnou. Za jedním z posledních křovisek stála postava, kterou právem

odhadl jako hlídku. Schoval se v nedaleké houštině a čekal. Za chvíli zaslechl blížící se kroky.

„Odkud?" zeptala se hlídka polohlasně.

„Z boje," zněla odpověď.

„Kam?"

„K vítězství!"

„A jak?"

„Učením Loyoly!"

„Bratr může jít dál!"

Malý rentiér prošel kolem muže. Max ho následoval křovím.

Uprostřed bývalého klášterního dvora byl otvor studny. Zřízený městský vodovod vysál veškerou vlhkost tohoto kopce, což mělo za následek, že studna byla úplně vyschlá. Aloys Penentriér vystoupil na její okraj a zmizel v jejím nitru. Doktor přesně věděl, že ještě nedávno tam nebyl žádný žebřík, ani jiné zařízení k sestupu. Přistoupil a zjistil, že na jednom kamenném bloku bylo připevněno lano, které vedlo přes okraj do nitra studny. K jeho překvapení nebylo napnuté. Vytáhl ho ven a zjistil, že je dlouhé jen několik loktů. Muselo tedy na něj navazovat nějaké další zařízení, po kterém se dalo sestoupit dolů.

Spustil lano zpět do otvoru a naklonil se, aby pohlédl do hlubiny. Musel to učinit s největší opatrností, protože i přes panují tmu by byla jeho hlava proti světlejší obloze snadno pozorovatelná.

Studna byla před dávnými časy následkem jedné nehody do poloviny zasypána, přesto i tato její hloubka činila přes šedesát stop. Dole prosvitnul krátký, jasný záblesk a hlubina opět stanula ve tmě. Musel však přerušit své pozorování, protože hluk mu oznámil další příchozí.

Schoval se za nejbližší výstupek zdi a pozoroval čtrnáct postav, které postupně mizely v hlubině.

Cítil nutkání vyzvědět, co přivedlo tyto tajemné muže na toto místo, ale bylo nemožné je následovat. Mohl je pozorovat jen z povzdálí a prohlídku studny musel odložit na denní hodiny.

Jeho trpělivost byla podrobena těžké zkoušce. Trvalo téměř dvě hodiny, než se opět vyšplhal první ven. Byl to rentiér, ihned následován dvěma dalšími.

„Víte, proč jsem šel s vámi napřed?" ptal se první.

„Ano/[4] odpověděl druhý.

„Je to zrádce. Dnes jsem se to dozvěděl a dostal jsem do rukou jeho dopis. Dole jsem mu to prominul, abych ho uklidnil, ale svému trestu nesmí ujít! Bratři Ježíšovi se nesmějí prohřešit proti svému pánu a nesmí trpět ve svém středu prašivou ovci. Bude vyloučen!"

„A jakým způsobem?"

„Obyčejným! Běžte na své místo, už jdou!"

Oba muži zmizeli za zdí. Ze studny vystoupilo postupně dalších jedenáct. Poslední uvolnil lano a vzal ho s sebou.

„Pán ochraňuj náš vchod i východ!" zdravil rentiér.

„Nyní a navěky věků amen," odpověděl druhý, načež se vzdálil, za ním i ostatní. Pouze jeden zde zůstal.

Rentiér mu položil ruku na rámě.

„Bratře Ambrosiusi, chci s tebou ještě mluvit."

Tento byl již taky připraven k odchodu, ale otočil se nazpátek.

„I přes podezření, které bylo dnes proti tobě vysloveno," prohlásil rentiér, „máš mou plnou důvěru. Doporučil jsem tě páterovi Provinziálovi, a dostal jsem pro tebe úkol, kterým ti dokážu, v jak složitých případech se na tebe spoléhám! Jsi ochoten mě vyslechnout?"

„Vyslechnu a poslechnu!"

„Tak pojď, já tě nyní zasvětím do nejhlubšího tajemství, které tato země nese; a jsem přesvědčen, že ani slovo nepřejde přes tvoje rty!"

Odešel směrem, ve kterém prve zmizeli oba muži.

Max slyšel každé slovo. Tomuto muži zaručeně hrozilo nebezpečí! Ale jaké? Měl zapotřebí pomoci? Jak mu ji měl poskytnout, když sám neznal možnost a rozsah nebezpečí? Řekl si, že nejdůležitější je, aby neprozrazoval svou přítomnost a rozhodl se tiše počkat, co se bude dít.

Po krátké chvíli se mu zdálo, že zaslechl tiché tlumené volání. Bylo to volání o pomoc? Chvíli naslouchal do ticha noci, ale nic se již neozvalo. Teprve po delší době zazněl hluk kroků; to se vracel rentiér s těma dvěma zpět. Ten, kterého nazval zrádcem, mezi nimi nebyl.

„Stalo se mu po právu," zněla slova. „Jeho duše se očistí ve věčném ohni, i když mu unikla svátost posledního pomazání."

„Těžko si naříkat, když zasvěcení tělu Ježíše, mají takovéto členy ve svých řadách!" nechal se slyšet jeden z průvodců.

„Proto taky jedním z přikázání společnosti Ježíše je učení Vykupitele: zlobí-li tě pravá ruka, tak ji utni a odhoď od sebe —. Už je to druhý, kterého spravedlivá ruka potrestala, ať je poslední! Běžte a přijměte mé požehnání, vy pobožné a poslušné děti Ježíše!"

Zvedl své ruce, oni se uctivě poklonili a odešli. Počkal, až zanikne zvuk jejich kroků a potom je pomalu následoval.

Pobožní bratři Ježíšovi praktikovali taktiku, že místo schůzek opouštěli po jednom, aby nevzbudili pozornost a podezření. Nyní doktor vystoupil ze svého úkrytu.

„Zabili ho! Musím se podívat jakým způsobem."

Opustil zbořeniště ve stejném směru, jakým předtím šli a prozkoumal celou rovinku kopce, aniž by však našel nejmenší stopu po nějakém násilném činu.

„Tma je vinna! Musím se vrátit ve dne a najít to, co hledám!"

Snaha něco zjistit mu zabrala dost času, takže předpokládal, že žádný z tajemných mužů se nenalézá v blízkosti. Proto si dovolil toto místo opustit běžnou cestou a kráčel po tomto vzrušujícím večeru směrem k rezidenci.

KAPITOLA ČTVRTÁ

V domě bláznů

Když přišel Max domů, všechno již spalo. Vstoupil do svého pokoje, rozsvítil světlo a vytáhl list, který dostal od Emeryho. Byl to dopis označený datem, oslovením a podpisem, jak bylo patrné z rozmístění, ale nic víc. Byl totiž psán číslicemi, dělenými písmeny a tajným způsobem.

Udělal si pohodlí, sedl si k psacímu stolu, aby se pokusil dopis dešifrovat. Zážitky dnešního večera mu napnuly nervy, že pro něj nebylo možné ulehnout a spát. Proto mu nebyla proti mysli činnost, které se nyní věnoval.

Bezděky si vzpomněl na Klíč, který našel v knihovně vévody a opsal si ho. Proto nyní vytáhl svůj notes, ale zjistil, že má před sebou písmo, ke kterému ten Klíč nepatří.

Nebylo to poprvé, kdy si dal podobný úkol, a vždy se mu podařilo ho rozluštit. Dnes se mu to však nedařilo. Věnoval tomu veškeré úsilí — marně. Tedy ho napadla myšlenka, jestli překážka není v sestavení písmen, nebo vpouštění hlásek. Jako kluk si podobně hrál se svými spolužáky a bavil se s nimi v B —, F —, nebo U — řeči. Proto si vytáhl nejvíce používaná písmena, číslice a znaky a brzy si všiml, že jeho námaha přece jen přináší určitý výsledek. Samohlásky byly označeny různě postavenými body, souhlásky nahrazeny číslicemi a číslice byly přestavěny tak, že byly spojeny pravidelně se opakujícím U. Měl tedy co do činění s charakterem tehdejší U —
v v
reci.

Už svítalo, když konečně našel klíč a dokázal krátký dopis přečíst. Tento zněl:

Helmberg, 2. července

Milý bratře v Kristu!

Následkem tvé výzvy dostáváš dnes tyto řádky. Tebou mně předané dílo kráčí vesele dál a slibuje dobré výsledky našich snah. Mí agenti se ukázali jako schopní. Pracují; spojení je den ode dne častější a obsahuje všechny kruhy společnosti, také vojsko je čímdál tím více nakloněno, a když pojedeme opatrně dál tímto směrem, není pomyšlení na nezdar našeho velkého plánu.

*Pro dnešek jsem nařídil shromáždění svých podřízených, ale jsem zaneprázdněn a nemohu se na tebou nařízené setkání dostavit. Ale zaručeně se objevím na příštím ‚Dni sedmi bratří*a podám ti podrobnou zprávu.*

Do té doby, ctěný bratře, buď pozdraven v Pánu od tvého věrného a pilného H. de M.

I. de la Robe

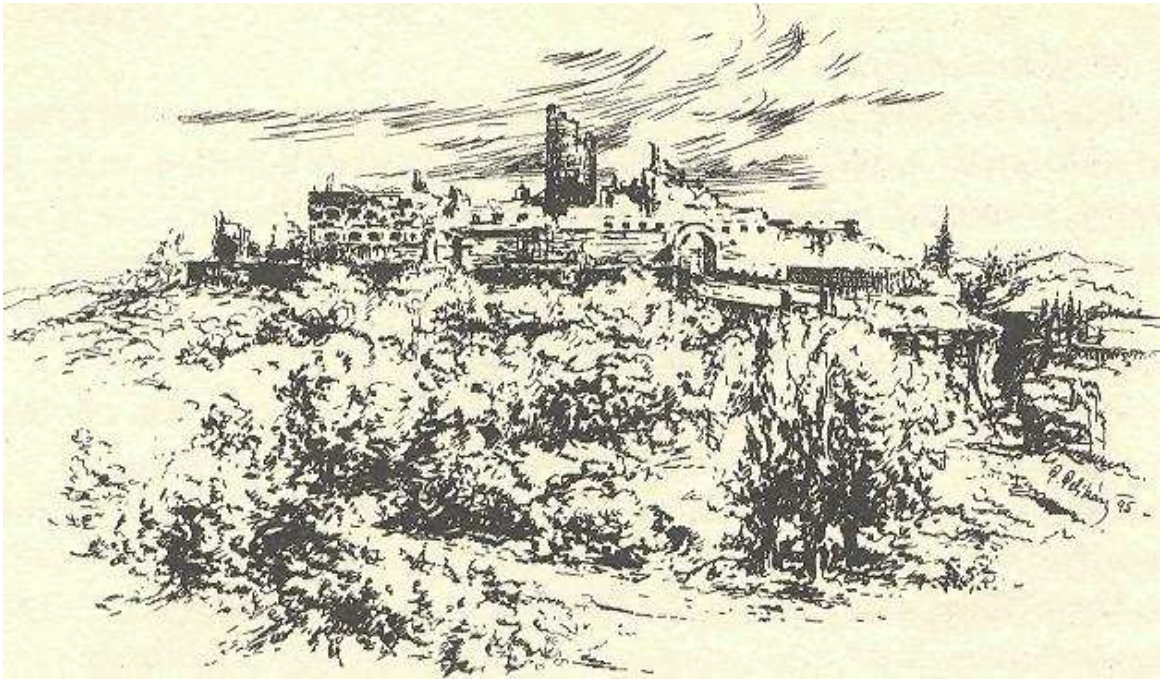
Překvapeně vstal ze židle. Jezuita de la Robe je šlechtic a k tomu francouzský, jak to tak vypadá. Bude zřejmě co dělat s velice rozvětveným spolkem, který má za pomoci zvrácení současného stavu, jinými slovy revoluce, vymoci si volný vstup jezuitům do země a následkem toho je nechat jít k veslu.

„Emery měl pravdu. Tento rentiér, Aloys Penentriér, je vskutku výjimečným členem! Je stejně chytrý jako odvážný. Tato věc má obrovskou důležitost! Jdu ihned ven ke zřícenině, abych tam všechno vyšetřil!"

Ihned se oblékl, připravil si lano stejné délky, jako našel u studny, zastrčil kladivo, lampičku, kleště a jiné nářadí, které by mohl potřebovat, do brašny a vydal se na cestu. Když sestupoval ze schodů, zaslechl dole v dílně hlučné zívání.

„Úú — ách, úú — ách! Thomasi Schuberte, jak jsi hloupý! Jsou tři hodiny, nanejvýš půl čtvrté a tys mohl ještě klidně dobré dvě hodiny ležet v posteli! Ale ta cikánka, ta čarodějnice mi nedala klidu! Objevila se mi ve snu, honila a lovila mě jako zlý duch a rozdrásala mi obličej! Ještě štěstí, že to bylo jen ve snu, jinak bych se nemohl Barbaře Seidenmüllerové nejméně deset týdnů ukázat!"

Max se musel usmívat, když zaslechl tento monolog, který se v tomto momentě stal zrádcem hodného kavaleristy. Měl ho vzít

... nahoře stál starobylý klášter, jehož zříceniny zdobily vrchol kopce.

s sebou? Thomas byl věrný a mlčenlivý. A čtyři oči a ruce zaručeně více uvidí a zařídí, než dvě.

Vstoupil do dílny, kde se tovaryš zaměstnával oblékáním kabátu.

„Dobré ráno, Thomasi!"

„Tisíc láteř! Dobré ráno, pane doktore! Vy už jste taky vzhůru? Mám dojem, že vám ta čarodějnice taky nedala klidu!"

„To už chceš pracovat?"

„Rád bych, ale nesmím, abych neprobudil ostatní."

„Jdu teď ven, nechceš mě doprovodit?"

„Rozkaz, pane doktore!"

„Tak se oblékni a nezapomeň svou ranní fajfku!"

„Hm! Ano, pane doktore, ale už nemám tabák!"

„Tak si vezmi tady jeden doutník!"

„Děkuji! Ambalemu?"

„Ne, Kuba."

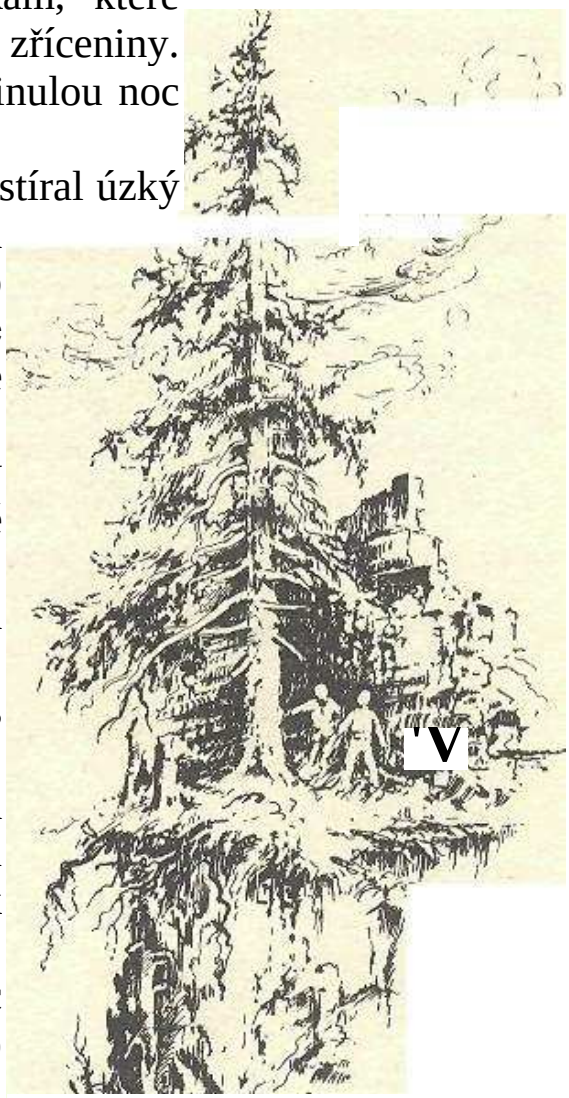
„Kuba? To jsem ještě nekouřil. Jsem zvědav, který je lepší z těch dvou druhů!"

Kouřechtivý tovaryš byl s toaletou velice rychle hotov a potom vyšli do čerstvého rána ven.

Život ve městě se dosud neprobudil, teprve později potkali jeden jediný mlékárenský vůz, který každodenně otevíral pouliční lomoz.

Max neměl náladu k rozhovoru a dal volný průchod svým myšlenkám, které ukončil teprve tehdy, když dosáhli zříceniny. Vnikli do dvora v místě, kde byl minulou noc doktor schován.

Z venkovní strany zdiva se rozprostíral úzký rovný pruh, který byl zčásti zasypán sutinami a porostlý trávou. Tento pruh byl ukončen na jedné straně propastí, která byla sice úzká, ale hluboká a ze všech stran uzavřená. Na okraji této propasti stál starý smrk, který nad ní rozprostíral své mohutné a silné větve.

Na okraji propasti stál starý smrk...

Max zůstal stát a obrátil se na tovaryše:

„Thomasi, tam venku byl dnes někdo zavražděn!"

Thomasovi vjelo leknutí do všech končetin. Vytřeštil oči a rozpřáhl před sebou ruce, přičemž o několik kroků ucouvnul.

„Zavražděn, odpraven? Tisíc láteř! A kdo, a kým? Já jsem to nebyl, pane doktore!"

„Ne, tys to nebyl!" odpověděl Max s úsměvem. „Nestál jsem od toho daleko, ale nemohl jsem tomu zabránit; ani jsem se o tom nemohl později přesvědčit. Budeme hledat, jestli něco nenajdeme."

„Rozkaz, pane doktore! Okamžitě budu hledat a je možné, že ten ďábel ještě není úplně mrtev a podaří se nám ho vytáhnout!"

I nyní bylo veškeré hledání marné, dokud se Max nedostal ke smrku. Tu zpozoroval, že je pod ním sešlapaná tráva.

„Co si myslíš o tomto místu, Thomasi?"

„Co myslím, pane doktore? Tady se drželi dva za vlasy a mocně se mlátili![1]'

Max bezděčně pozvedl svůj zrak a zpozoroval něco, co mělo souvislost s nočním dobrodružstvím. Zhruba ve výšce muže visely na jedné větvi dvě smyčky, které byly zhotoveny ze silných lněných provazů a na kterých musela visel veliká zátěž, protože byly tak utažené, že se zabořily do hrubé kůry stromu. Obě šňůry, jak se dalo přesně rozpoznat, byly nějakým nožem uříznuty pod smyčkou, jedna už podstatně dřív, ta druhá zaručeně teprve minulou noc, což potvrzovala ostrost řezu a barva vláken.

„Podívej se na ty smyčky, Thomasi!"

„Rozkaz, pane doktore! Ať spolknu na místě kovadlinu, jestli tady neviseli dva a potom je někdo neodříznul!"

„A ty si myslíš, že se pověsili sami?"

„Samozřejmě! Vždycky se člověk na strom věší sám, druhý mu u toho nepomáhá."

„A ty stopy v trávě?"

„Hrome! To přece vypadá, jako by se bránili!"

„Ta jedna smyčka pochází z minulé noci, ta druhá je stará nejvýše tři týdny. Slyšel jsi snad během poslední doby, že by se někdo v této klášterní zřícenině oběsil?"

„Ne!"

„Takže zavražděné nikdo nesundával, ale byli ihned odříznuti vrahy!" '

Přistoupil k okraji propasti a podíval se dolů. Holá stěna, sem tam porostlá trsy trávy, ukazovala jasně stopy těla, které bylo vrženo do hlubiny. Max pokračoval:

„A zde dole jsem našel jejich hrob!"

„Našel jste hrob?" optal se tovaryš a pozorně pohlédl dolů. „Musíme to ohlásit, pane doktore!"

„Než se k tomu odhodláme, musíme ještě něco prozkoumat. Pojď!"

Kráčel ke studni, vytáhnul lano, které připevnil na kus kamene.

„Musíme dolů do studny!"

„Tam dolů? A proč, pane doktore? Byl tam snad taky někdo zamordován?"

„Ne! Zůstaň zatím nahoře a dávej pozor, aby nás nikdo nepřekvapil!"

„Na překvapení je ještě brzy! V této hodině sem na kopec nikdo nepřijde!"

Max pozorně prohlédl vnitřek okraje studny. Nebyl zde ani žebřík, ani nic podobného. Ale jak mával provazem sem a tam, o něco zavadil. Když se pozorně podíval dolů, zjistil, že je tam do stěny zatlučený železný hák.

Hádanka byla rozluštěna! Každopádně tam byla celá řada takových háků, které byly používány současně jako schody i držadla na ruce, a vedly dolů. Lano tedy sloužilo jen k tomu, aby člověk dosáhl pohodlně prvního háku, který nesměl být spatřen nepovolanýma očima.

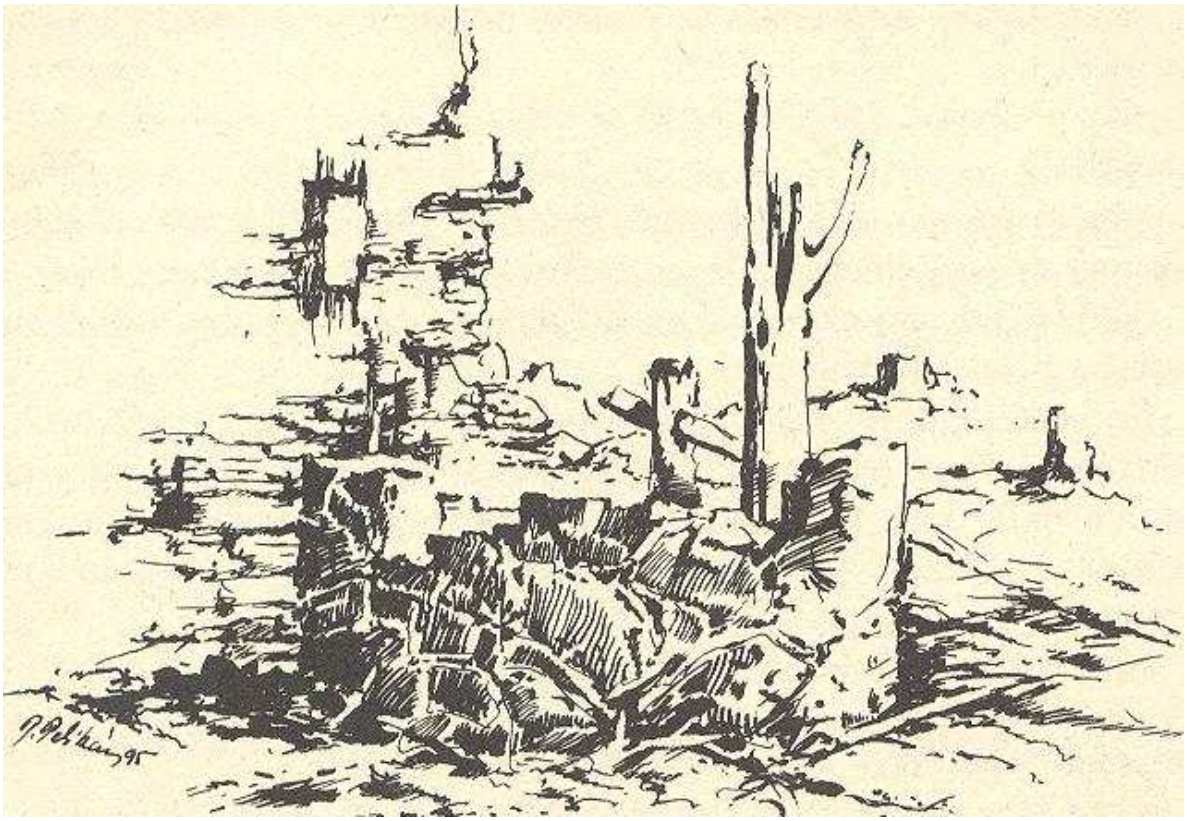
Max se spustil dolů po laně a přesvědčil se, že jeho předpoklad se vyplnil. Ve vzdálenosti zhruba jednoho lokte pokračovaly háky směrem dolů, takže se pohodlně dostal až na dno.

Když Max zmizel v ústí studny, vytáhnul Thomas zápalku a zapálil si doutník, který z důvodu jeho předchozího úleku zůstal nezapálen...

„Tak, teď šel dolů a kdo ví, co ho tam čeká! Od té doby, co se vrátil z cest, následuje jedno dobrodružství za druhým. Včera vloupání do zahrady, potom ta čarodějnice, dnes dva pověšení a tato díra! Co asi bude dál? Ale pořádný chlap to tedy je, a dobré doutníky kouří taky, pravda! Tato Kuba je lepší než Ambalemu. Kdybych jen věděl, jak to zaonačit, abych dostal ještě jeden!"

Mezitím Max spočinul na dně studny a vytáhnul lampičku, kterou ihned zapálil. Když to udělal, posvítil si kolem. Nespatřil nic jiného, než kolem dokola stěnu, která nebyla postavena z cihel, ale ze čtyřhranných plátů. Shromáždění čtrnácti lidí se přece nemohlo odbývat v tak těsné prostoře! Vzal kladívko a proklepal zeď. Naproti skobám se ozvala dutě. Zatlačil a dvě nad sebou ležící desky se pohnuly dovnitř tak, že vznikl otvor, který byl dost velký, aby jím prošel muž v přikrčené pozici.

Vstoupil. Vstup se sám za ním zavřel následkem váhy obou desek. Na druhé straně byly opatřeny prkny, která je držela v potřebné poloze. Ocitl se v asi osm stop vysoké čtverhranné prostoře, která byla dokola obložena a strop byl podepřen několika trámy. Upro-

Uprostřed bývalého klášterního dvora byl otvor studny...

střed stál jeden hrubě stlučený stůl, na jehož čelní straně na dvou sloupcích bylo přibité prkno, což zřejmě sloužilo jako křeslo pro předsedajícího, zatímco u zdí bylo několik stejně primitivních lavic.

Podrobná prohlídka celé prostory neměla žádný jiný výsledek. Nic neukazovalo na to, že před krátkou dobou zde byl takový počet mužů.

Opět tedy vstoupil do studny a podíval se nahoru. Jako kluk se sem se svými spolužáky několikrát spustil. Studna se mu nezdála tak hluboká, jako byla dříve, což bylo zřejmě následkem toho, že zemina z vybudované prostory musela být někam umístěna. Sfouknul lampu, zastrčil ji a začal stoupat nahoru.

Thomas seděl na kameni a očekával ho.

„Trvalo to dlouho, pane doktore, málem jsem vás následoval!"

„To nebylo nutné, milý Schuberte, zvládnul jsem to sám!"

„Asi se nesmím ptát, co je tam dole? Zaručeně jste si myslel, že obě mrtvoly mohli shodit dolů..."

„Ale nemohu je najít!" odpověděl tovaryšovi a při tom nevyvracel jeho mínění.

I když byl přesvědčen o věrnosti a mlčenlivosti tohoto muže, považoval za lepší utajit vlastní důvod ranní procházky. Proto pokračoval:

„Možná, že to s tím oběšením byla taky jenom mýlka. Bude asi nejlepší, když to před ostatními zamlčíme, protože bychom museli podstoupit policejní vyšetřování a vzít za to i svou odpovědnost."

„Souhlasím, pane doktore! Mě neumlátíli, ani nepověsili na strom a před policií jsem měl vždy obrovský respekt! Ode mě se nikdo nedozví, kde jsme byli!"

„Ani Barbara ne?"

„Ani ona ne," ujistil ho. „U ženských by bylo něco takového úplně nevhodné!"

Nastoupili cestu domů. Od kovárny už jim zněl v ústrety velký rámus těžkého kladiva. Před dveřmi stálo několik kom, držených jízdním služebnictvem v královské livreji.

„Tisíc láteř! Je tu nakonec Jeho Veličenstvo na svých nohách a Thomas Schubert u toho chyběl!"

„Já tě omluvím! A zde si vezmi ještě tyto doutníky za tvůj doprovod!"

„Všechny?"

„Všechny!"

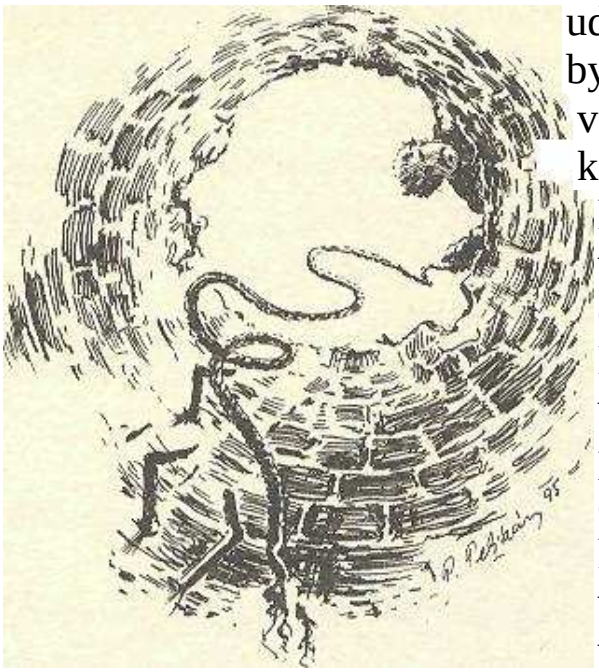
„Rozkaz, pane doktore! A nejvěrnější dík!" odpověděl, zatím co vyprazdňoval doutníkové pouzdro. „Tyto doutníky jsou výtečné a jsou zhotoveny z nejlepšího tabáku! Ty budu muset dneska podkouřit Barbaře. Ta se bude divit, jak se z Thomase Schuberta stal velice fajnový chlap!"

Zády k ohni stočený stál dvorní-lázeňský-zbrojní kovář a podkovář Brandauer a kleštěmi přidržoval na kovadlině kus zářícího železa. Na druhé straně mával jiný muž perlíkem. Jeho oblečení ukazovalo, že to není žádný kovář. Kolem létala mračna jisker.

Muž s perlíkem měl na sobě koženou zástěru a rukávy košile měl ohrnuté dovnitř, tak, jak to dělají kováři. Ale právě ta košile byla z nejjemnějšího a nejdražšího francouzského lnu a jeho tvář dokazovala, že je v péči znalého sluhy a dobrého holiče.

Byl to král.

I vysocí pánové mají své mouchy. Jsou známí vládci, kteří vynikali jako zlatotepci, soustružníci, kuchaři a dokázali v těchto oborech

.. .jak mával provazem sem a tam, o něco zavadil...

udělat mnohé; Ruský car Petr Veliký byl dokonce lodním tesařem! Každý v této zemi znal mimořádnou vášeň krále k uměleckému kovářství a každý v rezidenci věděl, že tento vysoký pán tohleto umění velice často vykonával ve dvorní kovárně. Když ho začaly příliš tížit starosti s vládou, nebo z jiného důvodu pocítil potřebu se odreagovat, šel do kovárny a sáhnul po kladivu a kleštích. Ostatní vysocí pánové to viděli rádi, protože se pokaždé vrátil veselý a v dobré náladě, což velice usnadnilo plnění jejich služebních povinností. I lid mluvil dobře o této vášni, která zemi nestála žádné peníze, jako vášně jiných pánů, které národ musel zaplatit v potu tváře.

Často se stávalo, že když král konal cestu provinciemi své říše, čas od času nechal před nějakou kovárnou zastavit, uchopil kladivo, začal s ním mávat a potom se vrátil s úsměvem spokojenosti ve tváři. Tato malá, nepatrná dvorní kovárna byla stejně známá jako divadlo, nebo ostatní slavné stavby rezidence, a Brandauer ani netušil, že přední ctění venkované, kteří navštíví hlavní město, nejméně jednou projdou kolem kovárny.

I dnes přišel král brzy ráno, aby několik koní ze své výtečné stáje sám okoval. Tovaryši a učni se museli vzdálit a vedle ran kladivem bylo slyšet i rozhovor mezi dvěma muži, kteří si navenek byli tak vzdáleni, ale vnitřně velice blízcí.

„Takže žádné jezuity, Brandauere?" ptal se král. „Ne, Veličenstvo, jsou pro zemi tím, čím jsou myši pro úrodu a housenky pro stromy."

„Máš pravdu, Brandauere," znělo mezi údery kladiva. „Vévoda je chce, ale já je chci stejně tak málo jako ty! Dej to železo ještě jednou do ohně!"

Kovář vyhověl rozkazu a zatáhnul za měch.

„A co bylo to druhé, co jsi mi řekl?" ptal se král dál, opíraje se o topůrko. „To o té revoluci!"

„Ach, prázdné řeči! Ty rozdmýchávají francouzští povaleči."

„Já konám svou povinnost a můj lid je se mnou spokojen. Podívej se na to kladivo! S ním kuji železo, a existuje kladivo, kterým stejně rozkuji povstání! A co říkáš těm hádkám o clu na zboží z jižních zemí?"

„A kolik vynáší to clo ročně?"

„Málo, tak něco kolem půl milionu tolarů!"

„A kolik stojí hlídání hranice?"

„Několik desetitisíců tolarů více, než tato částka."

„Tak nechtě padnout clo, Veličenstvo."

„Z tohoto hlediska máš pravdu, ale musíme se podívat na tuto otázku i z druhé strany, která je tvému chápání vzdálena."

„Přemýšlím jako můj mladý a ten tomu rozumí!" odpověděl kovář krátce a s otcovskou hrdostí.

„A co říká k trestu smrti?"

„Pryč s ním!"

„Dobrá, budu si ho muset jednou poslechnout! Ven s tím železem, starý!"

Opět zaznělo kladivo a vyrazily jiskry. Tu vstoupil Max a pozdravil hlubokou, respektuplnou poklonou vysoce postaveného pomocníka svého otce.

„Dobré ráno, pane doktore! Opět zpět ve vlasti?" ptal se a koval dál, než bylo opět třeba vložit železo do ohně.

Nyní podal mladíkovi se zřejmou radostí ruku.

„Buď vítán! Máš chvíli času, můj chlapče?"

„Pro Jeho Veličenstvo vždy!"

„Tak dolů s tím kabátem! Navlékni na sebe koženou zástěru a vezmi kladivo do ruky! Zase si jednou zaťukáme ve třech!"

V zahradě seděli tovaryši a povídali si jako obvykle v blízkosti učňů. Když byl v dílně král, měli vždy volno.

„Kdyby tak i nás někdo poslouchal!" mínil Heinrich, artilerista. „Tady se projednává politika a vyřeší se zde mnoho věcí, o kterých nemá potuchy ani pan ministr."

„Jo, to je vono," potvrdil Baldrián.

„Starej, to je praktická hlava, ale král se spis řídí tím, co mu řekne mladý, třebaže to na sobě nenechá znát. Bude z něj zaručeně něco velkého!"

Baldrián rychle přikývl hlavou.

„Možná bude i setníkem u kavaleristů!" pokračoval Heinrich šilhaje po Thomasovi.

„I to je možné," odpověděl Thomas, „protože jít k artilerii, to ho ani nenapadne. Tam jsou příliš hrubí a nestydatí!"

„To je vono!" prohlásil Baldrián, který měl vždy radost z toho, když se ti dva do sebe pustili.

„Samozřejmě! A kdo tomu nechce věřit, může se podívat na Heinricha, aby zjistil, že mám pravdu. Naproti tomu jsou u jezdectva vždy fajnoví lidé. Proč chodí mladý pán nejraději se mnou, he? A kdo dostává většinu doutníků Ambalemu? A kdo dostal dnes sedm doutníků Kuba? Ano, Thomas od kavalerie!"

„A kdo dostal včera plnou láhev nejlepšího?" škádlil Heinrich. „Myslím si, že ty určitě ne!"

„Ne, ale Baldrián od grenadýrů!"

„Je to pravda, Baldriáne?"

„Hm, to je vono!" přikývl hrdě tázaný.

„U koho a za co? Nebo je to snad tajemství??"

Grenadýr zamyšleně přikývl:

„No, to je vono!"

Potom se zvedl a pomalu odcházel. Neměl se nechat zpovídat. Ale Thomas s Heinrichem se škádlili dál, dokud je k sobě nezavolal mistr. Král opouštěl kovárnu doprovázen doktorem a tak mohli jít pomocníci po své obvyklé práci.

Teprve po hodině se vrátil Max zpátky. Seděl na vraníkovi mimořádně dobré rasy z královské stáje.

„Dostals?" zeptal se otec, když vyšel před dveře.

„Ano, dokonce i od ministra!"

„To se rozumí!"

Přitáhl vraníkovi otěže a odjel tryskem pryč. Kovář za ním hleděl, dokud mu nezmizel z očí a nebylo v tomto okamžiku hrdějšího otce, než on.

Max ujížděl stejnou silnicí, po které dnes ráno Šel k zřícenině. Odtud vedla stále proti proudu řeky do kopců, kde asi ve vzdálenos-

ti tří mil od rezidence přistupovalo prudké pohoří až k jejím břehům.

Tvořilo jakousi baštu, na které se rozprostíral starý zámek, jehož budovy, postavené v různých staletích tvořily nynější zemský bláznec. Ředitelem tohoto zařízení byl bývalý vojenský lékař, který díky protekci vévody získal toto velmi výhodné místo.

Před několika minutami vstal a seděl se svou rodinou u bohaté snídaně. Tento muž měl radost ze svého důležitého údělu a jeho jemné svítící tváře každopádně patřily do kategorie visících lící.

„Nic nového, má milá? Prosím, nalej mi ještě jednou."

„V noci přišel posel od vévody. Chtěl tě bezpodmínečně vidět, ale já jsem řekla, že jsi odjel. Zde máš svou kávu, je dost sladká?"

„Ano, mé srdce! Spánek je nejdůležitější potřebou tělesné konstrukce. Kdo ho krátí, krátí si život. Vždyť tu depeši ještě včas přečtu. Prosím, přidej mi ještě kostku cukru do šálku."

„Leží tam na talířku. Chceš ten list otevřít?"

„Nech to ležet! Každá práce u stolu namáhá ty části těla, které slouží k trávení, tudíž k udržení našeho života. Udělej mi ještě chlebíček, ale dej mi na něj více másla."

„Tady ho máš, můj milý. Co si budeš přát k druhé snídani? Nepřijdeš snad dnes pozdě k rannímu raportu?"

„Ne, milá ženo, nadřízený nikdy nepřijde pozdě, to si uvědom! Jedno malé noblesní zdržení, stejně jako to děláš ty, když navštěvuješ různé večírky; tak takové zdržení patří k výhodám a právům mé funkce. Tvá šunka včera byla velice dobrá, chtěl bych z ní kousek. Ale místo toho vína Bordeaux mi nalej Trébisond. Je trochu těžší, ale mé napjaté nervy potřebují takovou posilu. Myslím, že budu muset na několik týdnů do mořských lázní. Předpokládám, že máš navíc kousek dortu. Nechceš mi naplnit ještě jeden šálek?"

„Zde, můj dobrý. Je pravda, že se skutečně příliš namáháš, a je o to horší, že tato námaha je čistě duševní. A tvá každodenní revize cel je také vyčerpávající! Už nebudu kupovat u našeho pekaře. Již několik dní dává příliš mnoho mandlí do pečiva, které kvůli tomu dostává nahořklou chuť, která mi celý den trčí na jazyku."

„Tedy skutečně doporučuji, aby jsi našla jiného pekaře. Hořké mandle totiž obsahují hodně kyanovodíku a je známo, že to je jeden z nejprudších jedů! A já skutečně nemám tu nejmenší chuť se nechat

zabít od pekaře. — A co jsi říkala o té duševní námaze je naprostá pravda, a hlavně u takového lékaře v blázinci! Být pohromadě s tolika narušenými subjekty přináší to největší nebezpečí, že se sám člověk zblázní! Už byly takové případy, že omylem internovaní, kteří byli naprosto zdraví se nakonec zbláznili jako ostatní. Proto se zdržuji jakéhokoliv styku s mými blázny i jejich pozorování. Hmmm, to mi to chutnalo! A teď mi podej ten dopis, má milá."

Podala mu dobře zapečetěný dopis. Rozlomil pečeť a začal číst.

„Hm, nový přírůstek/' prohlásil, když složil papír.

„Mužský?"

„Ne, ženský. Jedna cikánka."

„Ach, každopádně nějaká tulačka! Kdo ji sem pošle?"

„Přijde, aby navštívila svého syna. Při tom ji zadržíme!"

„A kdo je jejím synem?"

„Číslo jedenáct, jeden z těch zuřivců."

Starší dcera odložila kávovou lžičku na talířek příliš hlasitě.

„Ten hezký oficír, který stále tvrdí, zeje zdráv a že jen ze špatnosti byl prohlášen za nemocného?"

„Ten samý, mé dítě."

„Ale táti, já ho nemám za nemocného a oba podlékaři jsou stejného mínění!"

„A odkud víš to druhé?" ptal se naštvaně.

„Slyšela jsem tu poznámku, když ji pronesli, aniž by si všimli mé přítomnosti."

„Oba asistenti jsou ještě příliš mladí a v takovéto věci nemohou mít správný úsudek! Hlavní lékař, stejně jako já, jsme zjistili nemoc a přesto všechno je tu rozhodnutí Jeho Výsosti a to musíš i ty respektovat! Číslo jedenáct toto zařízení neopustí, jeho nemoc den ode dne sílí, patří už mezi zuřivce. Nemůžu ho jinak uklidnit, než že mu snížím denní příděl jídla a už je tělesně tak slabý, že brzy zemře hlady. Stejně už se nikdy nedostane ze svěrací kazajky!"

„Tak to v tom musí být nanejvýš zajímavé tajemství, táti. Byl i přes svůj mladý věk kapitánem a je přitom synem cikánky! Vévoda ho sem poslal a nyní dává rozkaz, abys zadržel i jeho matku. Četl jsi od Phillipa Galena ‚Blázny ze St. James'?"

„Mé dítě, musím pracovat s přesvědčením, že pan vévoda a věda se nikdy nemýlí. Rodinné vztahy dodaného mě nemohou zajímat,

a že mně pro nějaké románky nezbývá čas, to víš sama nejlépe. Věřím, že na tvém ‚Bláznovi ze St. James' není ani kapka pravdy."

Vstal, aby šel k raportu.

Lékaři už stáli připraveni v jeho pracovním kabinetu. Čekali na něho již přes půl hodiny.

„Dobrý den, mí pánové," pozdravil je s jistou nadřazeností. „Posaďte se. Ale než mi podáte denní zprávu, musím vás na něco upozornit. V průběhu dnešního dopoledne se objeví jedna cikánka, aby spatřila svého syna. Tato osoba je duševně narušená a bude hned, to dovolím, protože mi to mé instrukce nezakazují, vpuštěna na pět minut k jejímu synovi. Potom bude zavřena do jedné cely mezi zuřivce."

„A kdo je její syn?" zeptal se hlavní lékař.

„Kapitán číslo jedenáct."

Oba asistenti se na sebe významně podívali a v obličeji hlavního lékaře zacukalo jisté překvapení.

„Jeho matka, cikánka? Smím se zeptat, od koho pochází tato instrukce?"

„Od Jeho Výsosti, pana ministerského rady a maršálka vévody von Raumburg."

„Potom je zaručeně šílená. Jeho Výsosti stojí po boku tak znamenité lékařské kapacity, že prohlídka této osoby bude úplně zbytečná."

„Samozřejmě, já si nepřeji — rozumějte, mih pánové, následkem této instrukce si nepřeji, aby vaše jinak výtečná péče byla zneužívána pro tuto tulačku. A nyní k raportu!"

Ten trval pouze několik minut. Podřízení dobře znali princip svého nadřízeného, vést prostě tento blázinec tak, aby nebyla narušena dobrá mysl a trávení jejich představeného...

Právě končili, když přišel vrátný, aby ohlásil, že jedna cikánka je v přijímací kanceláři a žádá si spatřit jednoho internovaného, kterého prohlašuje za syna.

„Běžte dolů, pane hlavní lékaři," řekl ředitel. „Další je vám už známo!"

Stalo se; po cestě rozdělil několik příkazů a odebral se do přijímací místnosti.

Byla to Zarba, která na něho čekala.

„Kdo jste?" zeptal se jí přísně a pozoroval jí ostrým pohledem.

„Jmenuju se Zarba a jsem vajdzina mého kmene!"

„Co si ona přeje?"

„Nechť si přísný pán přečte tento dopis, který mi dal vévoda von Raumburg."

„Ona byla u něho sama?"

„Ano."

Rozložil a přehlédl příkaz.

„Ať jde se mnou!"

Opustili místnost a kráčeli přes dvůr. Vstoupili do temné, drsně vypadající budovy s úzkými a silně zamřížovanými okny. Vystoupili úzkými schody nahoru, kde jim otevřel mohutný vrátný, který je uvedl do tmavé chodby a odsunul těžké železné závory z okovaných dveří.

„Sem dovnitř."

Ona vstoupila. Zazněl dvojitý výkřik, ale on za ní zavřel dveře, podíval se na hodiny a začal se procházet chodbou nahoru a dolů.

V mnoha celách na obou stranách této úzké chodby bylo více, než rušno. Zde člověk zaslechl zlostné nadávání, tam krok bláznivého tanečníka, mezitím zazněl kousek dál ječivý zpěv, hlasité sténání, do morku kostí mrazící volání o pomoc, odporné nadávky a proklínání, nebo se také nechal slyšet jeden klidný zoufalý hlas. Hlavní lékař se tvářil, jako by neslyšel tyto hrozné známky ještě hroznějších stavů duševních rozpoložení internovaných. Kráčel klidně sem a tam, občas se podíval na hodiny a přesně po pěti minutách přistoupil ke dveřím, za nimiž po prvním výkřiku nastalo hluboké ticho. Otevřel a nařídil:

„Jdou ven!"

„Už? Já prosím blahorodého pána mě---------- "

„Ticho! Ona sem potom opět může vstoupit, nyní ale ať jde sem!"

Váhavě přistoupila. V jejích očích bylo mnoho slz a na jejím rozbrázděném obličeji se zračil výraz těžkého bolu, vzteku a pomstychtivosti, který se nedal popsat.

„Proč jste zavřeli mého syna, pane? Pěnu a krev má kolem úst, nemůže se pohybovat, nemůže mluvit, velká bolest mu tlačí oči z důlků a --------"

„Ticho! Musí mě klidně následovat!"

V jejích očích bylo mnoho s/z-..

Vedl ji druhým dvorem k podobné budově, se stejně úzkou a tmavou chodbou. Zde otevřel dveře.

„Ať vstoupí!"

Cela byla malá, nízká, na malém okénku byla mříž, skrz kterou světlo dne jen velice těžce procházelo. Silné zdi byly obloženy tlustými fošnami a na několika místech visely řetězy, které zvyšovaly odpuzující dojem celého tohoto prostoru.

Cikánka udělala krok vzad. Zmocnila se jí hrozná předtucha.

„A co mám dělat uvnitř?"

„To ona uvidí!"

„Nepůjdu dovnitř dříve, dokud to nebudu vědět! Chci nazpátek k svému synovi!"

„Vpřed!"

Bez jakýchkoliv okolků jí uchopil, vtlačil ji do cely a ihned uzavře! dveře.

„Ta žena v tomto čísle![4]" nařídil poblíž stojícímu hlídači. „Když se nebude chovat klidně, dejte jí svěrací kazajku. K jídlu dnes nedostane nic!"

Když vystoupil na dvůr, přicházel mu naproti vrátný.

„Pane vrchní lékaři, hledám vás! Je zde jeden pán, který si přeje tento ústav navštívit, ale nevím, jestli v tuto hodinu mohu obtěžovat pana vrchního velitele."

„Kdo je to?"

„Velice fajnový pán, ale své jméno neřekl."

„Uvidíme!"

Nejprve pomalu prohlédl vycházkové dvory a potom se odebral do přijímací místnosti. Zde seděl mladý muž, který nyní povstal.

„Pan ředitel?" zeptal se s nepříliš hlubokou poklonou.

„Jsem vrchní lékař," odpověděl tento mrazivě.

Domníval se, že se jedná o spisovatele nebo literáta, který rád chodí po podobných ústavech a rád se vyptává.

„Já jsem prosil, abych mohl mluvit s panem ředitelem. Odjel?"

„Vaše jméno?"

„Zde je má navštívenka."

Tato nesla jednoduchý nápis: *Doktor Max Brandauer.* Vrchní lékař se chladně uklonil.

„A vy si přejete projít náš ústav?"

„Samozřejmě."

„A z jakého důvodu?"

„Z důvodu podání zprávy!"

»Ach!"

Přes obličej vrchního lékaře přelétl náznak zadostiučinění, že se nemýlil.

„Povoluji vám vstup a doprovázet vás bude hlídač."

„Ale já si přeji doprovod pana ředitele!"

„To nejde! On a čtyři lékaři jsou tak zaneprázdněni touto službou, že náš vzácný čas můžeme krátit pouze z důvodu, že by přišel někdo z vyšších představených, výše postavených lidí a podobných."

Max se usmíval.

„Takže já nejsem správně postavený? Prosím pane, přečtěte si tento rozkaz!"

Vytáhl z kapsy složený arch papíru a podal ho lékaři. Ten se díval trochu překvapeně a zaskočeně. Papír totiž obsahoval krátký rozkaz ministra vnitra, aby majitel tohoto listu byl považován za královského komisaře a aby mu byly otevřeny všechny cely a prostory ústavu a zodpovězeny veškeré otázky, které položí.

„To je něco jiného pane," mínil lékař pomalu koktaje. „Tak se, prosím, namáhejte pane doktore se mnou k panu řediteli."

Bez prodlení ho dovedl do pracovního kabinetu ředitele. Byl prázdný.

Ředitel se po namáhavém ranním raportu vrhnul do náruče posilujícího dopoledního spánku.

„Mohu vás požádat, aby jste přijmul místo? Já ihned pana komisaře ohlásím!"

„Dobrá, ale nepřeji si čekat ještě další půlhodinu! Můj čas je podstatně vzácnější, než ten pánů lékařů!" zazněla krátká odpověď.

To ovšem mělo dobrý výsledek, protože po dvou minutách vstoupil ředitel, s písemným příkazem ještě v ruce. Bylo jasně vidět, že byl vyrušen ze spánku.

„Pane komisaři, mám tu čest----------"

„Pane řediteli, kde jste nechal pana hlavního lékaře?"

„Musel rychle k jednomu nemocnému, který----------"

„Prosím, zavolejte ho ihned stejně rychle zpátky! Jinak by mě mohlo napadnout, že dostal příkaz ústav připravit na mou inspekci!"

Ředitel byl nucen zazvonit a ihned se objevil vrchní lékař.

„Tak začneme, pánové!" nařídil Max. „Přeji si nejdřív vidět společné místnosti, jako modlitebnu, kuchyň, vycházková místa a dále chci vidět, jak vypadají i jednotlivé cely!"

Bylo to vlastně poprvé, co přišel královský komisař do ústavu zcela neohlášen a takto je překvapil.

Zrak doktora viděl mnohé, o čemž sice žádný výrok nepronesl, ale jeho průvodci viděli, podle množství jeho poznámek, že mají co do činění s přísnou návštěvou.

Průchod tímto blázincem dovolil Maxovi hluboký náhled do žalu těch, jejichž lidský duch vypověděl službu. Byli zde lidé zádumčiví, kteří trpěli po nějakém hrozném zážitku, idioti, kteří tiše a neustále plakali, hluboce narušení, kteří nevyslovili ani slovo, a zase mluvkové, kteří ani na okamžik nezavřeli ústa. Byli zde umělci a básníci, kteří se stali slavnými svými díly a zde nyní zdětinštěli, nebo pod dojmem černého fantoma zde chátrali. Jeden si představoval, že je tygr. Jeho celu museli předělat na klec, jedl jenom syrové krvavé maso, které trhal svými zuby a dlouhými nehty a řval jako divoké zvíře. Druhý se stále točil kolem své vlastní osy pod představou, že je zemská osa. Další neustále hleděl na oblohu papírovou ruličkou, kterou považoval za dalekohled, představoval si, že je Galileo Gali-lei a každý den objevil novou hvězdu. Jiný se považoval za Napoleona Bonaparta a hlasitě velel ve své cele a řídil bitvu u Wagramu.

V cele číslo jedenáct seděl mladý muž, který byl tak upevněn ve svěrací kazajce, že tento hrozný tlak mu musel jít do hlavy a připravit ho o rozum. Od úst mu kapala pěna a jeho oči vystupovaly z důlků. Mluvit nemohl, ale při vstupu těchto tří mužů vydal ze sebe neartikulovaný výkřik, ve kterém se objevoval velký strach ze smrti.

„Proč ta přísnost?"[4] zeptal se Max.

„Dopustil se násilí na jednom hlídači a málem ho zabil. Je to nejhorší z těch zuřivců a jen tímto způsobem ho můžeme zkrotit."

V ženském domě se všechno opakovalo. Jenom kvůli pohlaví byly jiné představy a jiné scény. Z jedné takové cely zazněl srdcervoucí řev, že to Max nemohl vydržet.

„Z Boží vůle, pane řediteli, není žádný prostředek, jak tyto lidi přimět k mlčení?"

„Oni přestanou sami. Tento řev je slyšet pokaždé, když nějaký nový přírůstek dostane svěrací kazajku."

„Tato osoba se zde nalézá jen krátkou dobu?"

„Odedneška."

„A kdo je to?"

„Jedna cikánka."

„A jakým druhem duševní poruchy trpí?"

„To jsme ještě neměli příležitost zpozorovat, pane doktore."

„Ale v papírech, které přišly s ní musí být přece poznámka, co se vlastně přihodilo?"

„Ještě jsem neměl příležitost je číst!"

„Prosím, nechtě otevřít."

Ošetřovatelka, která je doprovázela, odsunula závoru. Uprostřed cely ležela na podlaze Zarba. Její nohy spočívaly v železných svorní-cích a vrchní Část těla měla stejně zajištěnou, jako u blázna číslo jedenáct. Max se musel přemáhat, aby zachoval klid.

„Je toto opatření skutečně nutné, pane řediteli?"

„Každopádně!"

„Z jakého důvodu?"

„No — ?" zeptal se ředitel ošetřovatelky.

„Mlátila do dveří a žádala, aby byla puštěna ven."

„Tato žádost je přece přirozená, a jak se mi zdá, zde i oprávněná! Žádám vás, pane řediteli, abyste ji zbavili tohoto mučení!"

„Nemohu vyhovět vašemu přání, pane doktore. Pro její uzdravení by bylo zcela nemožné, aby hned v prvním okamžiku léčby jsme se dopustili takovéto nepředloženosti. Žádám vás, aby jste mi to prominul."

Úředník věděl velice dobře, proč dal tuto odpověď. Kdyby uvolnil cikánku, zajisté by došlo k odhalení, které tento komisař v žádném případě nesměl slyšet.

„Je tedy nemožné splnit mou prosbu?"

„Bohužel."

„Tedy to nařizuji!"

Ředitel se na něj díval zpola překvapeně a zpola s obavou. Bylo pouze jedno východisko.

„Nesmím splnit ani tento rozkaz, pane doktore! Mohu přijímat rozkazy jen od svých nadřízených a to vy samozřejmě nejste! Jeho Excellence mi nařídila podat vám veškeré informace — ne však poslouchat vaše rozkazy!"

„To je hezké! Tedy si přečtěte ještě toto."

Vytáhl ještě druhý list a podal mu ho. Ředitel zbledl, když si přečetl obsah.

„Pane řediteli, víte, že mi tedy přináleží, aby se vše dělo podle mých rozkazů. Vlastnoruční instrukce Jeho Veličenstva vás o tom musí přesvědčit! Pokud tuto ženu ihned neuvolníte, na místě vás sesadím z vašeho úřadu!"

Tato pohrůžka měla okamžitý výsledek. Dokonce i ředitel pomáhal ošetřovatelce sundat svěrací kazajku a povolit svorky na nohách. Když mohla uvolněná opět dýchat, přestala křičet. Jakéhokoliv vysvětlení z její strany se úředník nemusel obávat, protože padla v bezvědomí na zem. Byl však nadále přesvědčen, že pan komisař je lépe informován než on sám.

„Mluvil jste o nějakých papírech, které přišly s touto nemocnou a ještě jste je nečetl."

„Samozřejmě."

„A měl jste je už v ruce?"

„Ano."

„Vy lžete!"

„Ale pane doktore----------!"

„Opakuji, vy lžete! Pošlete ihned pro ně!"

„Já myslím — já nedoufám, pane doktore, že — chtěl jsem říci."

„No, co jste tedy chtěl říci?"

„Že tyto spisy každopádně nejsou zcela běžné formy!"

„Nýbrž jsou jenom rozkazem vévody von Raumburg, ano?"

Ředitel se na nejvyšší míru ulekl. Kdo byl tento mladý muž, který si jednoduše říkal doktor Max Brandauer? Jak mohl vědět o rozkazu vévody a kde vzal takovou důvěru u krále, že mu mohl vyhrožovat vyhozením?

„Tak — tak to je!" koktal.

„Vy mi tento rozkaz vydáte!"

„Pane doktore, nemohu říci, jestli ho ještě najdu."

„Zaručeně ho najdete, aby jste se vyhnul úřednímu prohledání vašich papírů. Tato žena přišla do ústavu, aby navštívila syna?"

„Souhlasí."

„A kde se tento nachází?"

„V čísle jedenáct."

„Á, který byl tak svázán? Vpřed, pánové, hned ho musíte rozvázat!"

Pospíchal rychle vpřed, že mu druzí téměř nastačili. Ředitel se potil strachy a strachem se neodvážil během chůze říct ani slovo hlavnímu lékaři.

„Otevřete číslo jedenáct!" zvolal Max před chodbovými dveřmi na hlídače.

I dva nižší lékaři se nacházeli při této inspekci v ústavu. Nyní zde stáli a žasli nad tím, že cizí člověk zde rozkazuje takovým bouřlivým způsobem.

„To je pan doktor Brandauer z královské komise," vyhekl ředitel.

Max však pospíchal zcela bezohledně kolem těchto dvou mužů a vstoupil do cely.

„Dolů s tou svěrací kazajkou, okamžitě dolů!" nařídil.

Hlídač tázavě pohlédl na svého nadřízeného.

„Udělej to," sténal tlustý ředitel, jehož zažívání dnes bylo tak nečekaným způsobem narušeno.

Tentokrát to byl Max, který pomáhal při rozvazování kazajky.

Osvobozený se zhluboka nadechl do uvolněných plic a pokoušel se natáhnout své končetiny, v nichž byl téměř zastaven krevní oběh. Schopnost uvažování se mu dosud nevrátila.

„Jméno toho muže, pane řediteli!"

„Von Wallroth, dřívější kapitán artilerie."

„A jeho papíry? —"

Ředitel mlčel.

„Hm, rozumím! Jsou stejného původu jako u matky! Pane řediteli, zdá se mi, že se zde ve vědem ústavu leccos děje a zřejmě budu muset zavést přísné vyšetřování! Máte pana kapitána skutečně za blázna?"

„Samozřejmě!"

„A kdo jsou tito dva pánové?"

„Mí podlékaři."

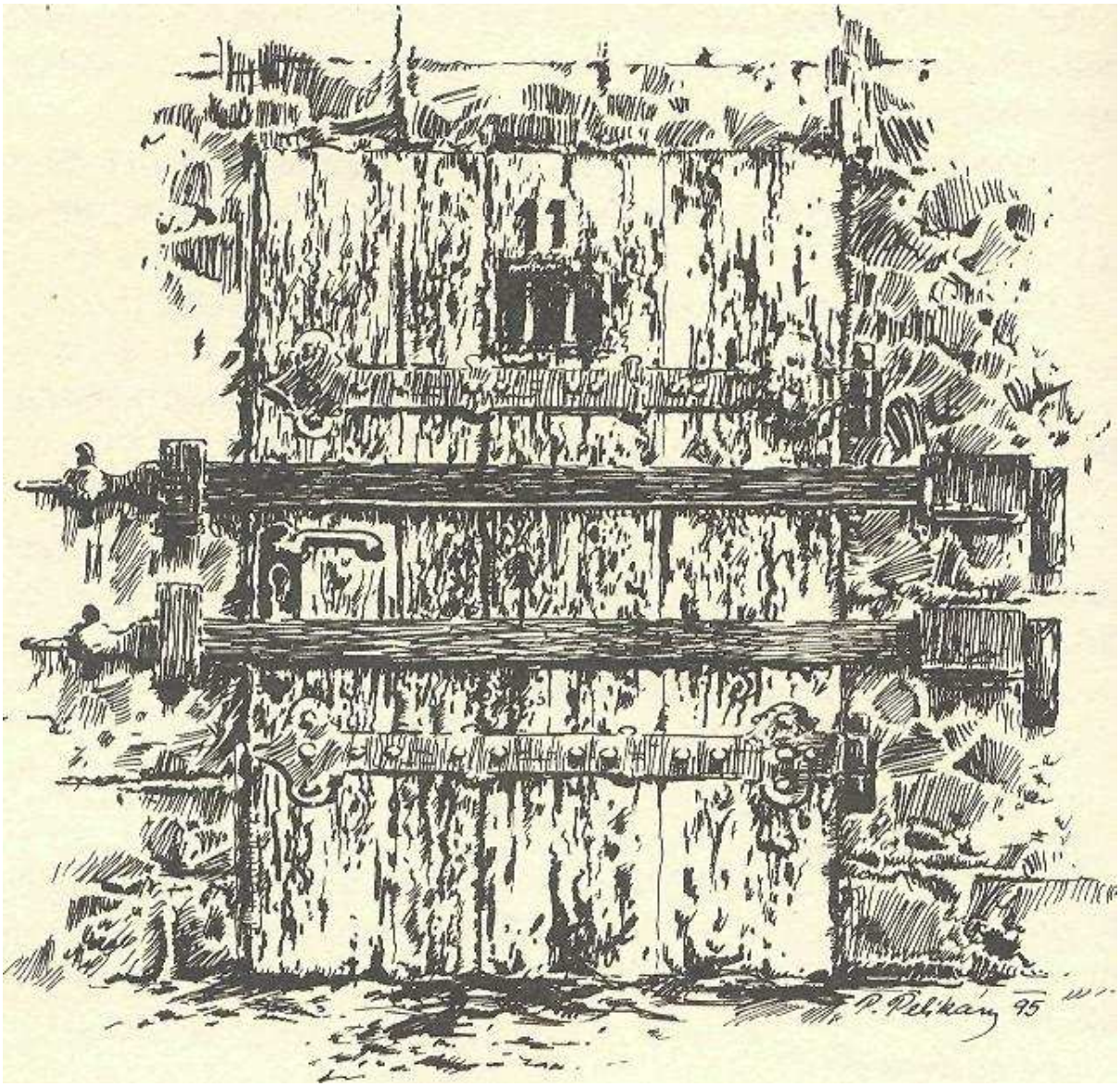
„Pánové," obrátil se k nim Max, „žádám vás o vaše mínění v této věci!"

„Pane komisaři — !"

„Žádné vytáčky a žádné ohledy! Ptám se vás na vaši čest a svědomí, jestli tohoto muže považujete skutečně za blázna! Vaše odpověď bude rozhodovat o vašem zaměstnání a budoucnosti!"

„V krátké době se z toho zblázní," odpověděl odvážnější z těchto dvou.

„To mi stačí a souhlasí to s mým přesvědčením. Úplně přesně! Pane řediteli, prohlašuji pana kapitána i jeho matku za volné a propuštěné z ústavu. Zatím se postarejte o jejich řádné pohoštění a také

Dveře cely č. 11.

o vůz, se kterým mě doprovodíte do rezidence. Nejdřív se ale ještě podíváme, jestli se najde ten příkaz, který jste dnes obdržel od vévody. To ostatní bude záležitostí úřadů, jejichž instrukce tak rád respektujete!"

KAPITOLA PÁTÁ

Na hranici

Království Norland je od sousedního státu, Súderlandu, odděleno pohořím, které vede ve dvou paralelách od západu na východ. To se pomalu vztyčuje z hlubokých bažinatých nížin, ve svém středním pásmu je několik tisíc stop vysoké a na druhé straně klesá pomalu k pobřeží moře, aby si nechalo omývat své kamenné paty mořským příbojem. Jen málo úzkých a neschůdných průsmyků vede mezi masívy a nalezneme mnoho malebných údolíček i tmavých roklí, do kterých sluneční jas přichází pouze v poledne.

Z vlhkého podloží vyrůstají vysoké smrky a borovice, jsou to místa, která málokdy navštíví lidská noha a zazní-li zvuk kroků, pochází většinou od samostatně pracujícího lesníka, nebo plížícího se pytláka či pašeráka, který si v tomto divokém prostředí může dovolit provádět svou zakázanou činnost i ve dne.

Občas se ale stane, že není sám. S ohledem na obchod a bezpečnost se často shlukuje více lidí dohromady, kteří potom s těžkými balíky a dobře ozbrojení jdou v dlouhé řadě přes kopec a údolí, přes křoví a trní a jsou kdykoliv připraveni hájit svěřené zboží proti každému útoku.

Pašeráctví je lehce vysvětlitelným důsledkem výrazné celní války, která je vedena mezi dvěma sousedy. Při vlastnictví stejných prostředků a ležíce na stejném moři byly obě království vždy rivaly, a stály proti sobě. Nechyběly dobře míněné pokusy navázat přátelštější vztah, ale tyto snahy měly jen chvilkový výsledek, protože oba sousedící národy měly vzájemný odpor proti sobě již v krvi. Bylo tedy nemožné spojit a spolčit jejich zájmy a absolutistická forma vlády na této i druhé straně nedávala možnost podílet se na politi-

ce vládnoucího domu a správě země. Toto všechno bylo důvodem panujícího a ještě se zostřujícího nepřátelství.

Maxmilián Josef, král Sůderlandu byl regentem, který v celém rozsahu udržoval tradici své dynastie. Přitom všechny větve administrativy vztahoval na sebe, nenechal nikoho nahlédnout do svých názorů a plánů a *ťétat c'est moi*)* bylo heslem v každém jeho rozkazu. Jeho ministři byli spíše sluhy než poradci, v užším slova smyslu. Žádného neobdařil svou důvěrou a protože i sám byl uzavřený charakter, byla jeho veškerá snaha namířena k tomu, postavit ochrannou zeď kolem svého národa a udělat ho nezávislým na vnějších vlivech a bránit se proti odtamtud přicházejícím nebezpečím.

Toto defenzivní počínání mělo samozřejmě vliv i na sousední politiku, která byla již několik desetiletí považována za ofenzivní a jejím zástupcem nebyl nikdo jiný, než vévoda von Raumburg.

Wilhelm II., král Norlandu, byl tak dobrého smýšlení, jaké v tomto rozsahu neměl žádný z jeho předků. Bohužel dobrota jeho srdce nedávala již prostor pro jasnou, přísnou energii, kterou musí mít muž, v jehož rukách leží největší a nejtěžší úloha státního vývoje. Dobrota, která jednoho obšťastňuje, zdá se, že druhého omezuje a brání v jeho právech. Tak se stane, že část národa tohoto otcovského vládce zbožňovala, zatímco druhá část tiše a skrytě toužila po změnách, které si může přát pouze osobní sobectví zainteresovaných.

Královský dům reprezentoval starší linii dynastie, tou mladší byl raumburský vévodský rod. Podle starých neměnných zvyků nastupuje mladší rod svou vládu, když ta starší linie má vymřít. Současně jsou přítomny všechny naděje, nebo podle jiných obavy.

Královský pár neměl žádného následovníka trůnu, protože jejich jediné dítě, dcera, zemřela již několik dní po porodu. Vévoda von Raumburg byl vychováván současně s králem a měl po celou dobu jeho neomezenou důvěru. Zneužil natolik této důvěry, že si říkal, že je jediným vládcem země a čekal jen na to, až král odstoupí, aby sám sebe, nebo svého syna dosadil na trůn. Velice dobře všemu rozuměl. Veškeré nitky administrativy sloučil ve svých rukách, obklopil se vojenskou mocí a diplomatickými vztahy si naklonil i ostatní země.

*) Vláda je moje

Jeho vliv měl na svědomí jisté nejasnosti ve vztazích k sousednímu státu a proto nepřekvapilo, když bylo slyšet, že právě díky jeho jednání se uskutečnila nynější návštěva korunního prince ze Sůderlandu a princezny Asty. Nebylo pochyb, že tato návštěva měla politické pozadí a každý s napětím čekal, až toto vyjde najevo.

Odpoledne šli dva chodci po úzké, hrbolaté horské cestičce, která přichází od moře a vine se mezi skalními bloky jako lože vyschlého potoka, ze kterého byly vyjmuty jen ty největší kusy skal, aby chodec mohl vůbec projít.

Zdálo se, že to jsou dva známí, i když mezi jejich vzhledem byl velký rozdíl, jaký si je možno jen představit.

Jeden byl vysoké a velmi ramenaté postavy. Jeho hlava byla pokrytá hustými divokými vlasy, pod nimiž bylo vidět počasím ošlehanou tvář, se kterou šťastně harmonizoval jeho jasný zrak. Hlava byla pokryta tak starým kloboukem, že barva jeho látky by se dala zjistit pouze chemickým výzkumem. Byl pomačkán v bezpočet záhybů a vrásek a jeho majitel mel zřejmě rád obnažené čelo, neboť právě ta Část krempy, která sloužila k zastínění očí, byla jednoduše odříznuta nožem. Horní část těla trčela v krátkém širokém kabátu mořské zeleně, jehož rukávy byly tak krátké, že byly vidět manžety čistě vyprané košile, ze kterých trčel pár hnědých obrovských rukou, tak velkých, že i jediná stačila pokrýt slušně velký podnos. Pod límečkem vykukovala červenobíle zbarvená látka kolem krku uvázaného šátku, který byl zakončen šestipalcovým uzlem. Cípy šátku visely po hrudi dolů až k oranžově modro kostkované vestě. Nohy vězely ve žlutých kalhotách z nankinské látky, které se ztrácely v tukem natřených vysokých námořních holinkách, které by z nouze postačily i dvouletému slonovi. Jeho chůze byla čistě námořnická, kýval se ze strany na stranu jako mořský vlk, který po dlouhou dobu neměl pod nohama pevnou zemi.

Druhý byl malé postavy. Na hlavě měl červenou čepici Frísů, ze které se v dlouhých kadeřích draly havraní vlasy. Jeho hubený obličej byl mimořádně ostře řezaný a ukazoval orientální typ, který je většinou vidět u cikánů. Jeho černé neklidné oči těkaly bez odpočinku z jedné strany na druhou a každý coul tohoto muže ukazoval na neklid a pohyblivost, kterou se vyznačuje toulavý národ cikánů. Jeho oblečení bylo jednoduché, pohodlné a ne tak výrazné jako

u jeho obrovského společníka. Také jeho kolébavá chůze ukazovala stopy po delším pobytu na moři.

Oba byli zhruba stejně staří, také jejich duše se zdály být příbuzné, podle kamarádského způsobu vedení rozmluvy.

„Proklatá cesta, je to tak, Bratrské srdce?" mínil obr. „Kdybych byl věděl, že při této vodní cestě zakopne člověk každou chvíli o nějaký ten útes, zvolil jsem raději nějaký jiný kurz, jímž bychom o pár dní později vyhodili svou kotvu v rezidenci."

„Ale já musím nahoru do kopců!" odpověděl malý. „Kdybys jel železnicí, byl bys za půl dne na místě."

„Železnicí? To jsem měl snad strčit své tělo do nějaké koleje, kde se nedá pořádně stát, sedět, ani ležet, a kde dalších deset sedí, takže bych chudáky své nohy musel vystrčit z okna? Myslíš skutečně, že bych tě nechal plout tou divočinou samotného? Zde můžeš každou chvíli narazit a stát se vrakem! Neříkal jsi sám, zeje tu velká spousta netvorů, kterým není co věřit? Pašeráci, pytláci a nebo jak se všichni ti piráti a bukanýři jmenují! Každopádně jim nedělá potíže poslat jedinou kulkou člověka do přístavu, odkud již nikdo na moře nevypluje. Ne, kde jsi ty, tam jsem i já! Já jsem kormidelník Balduin Schubert na lodi Jeho Veličenstva, *DelphineX"* *)

„Dobrá, kormidelníku, jsme přátelé a zůstaneme na stejné zeměpisné délce a šířce, než se dostaneš na palubu nějakého toho tvého vozidla!"

„Já?" zeptal se Schubert překvapeně. „Jenom já? Myslím, že to uděláme spolu. Nebo máš snad chuť, být jedním z těch ubohých, těch suchozemských krys, které nerozeznají vor od trojstěžníku a vždycky padnou strachy do bezvědomí, když vidí kapku mořské vody?"

„Ty víš kormidelníku, že moře miluju, třebaže jsem strávil na vodě ty nejhorší dny mého života. Je mým přáním jednou na moři umřít a já dnes nemohu říct, jestli mě některé záležitosti nebudou držet na pevnině!"

„Záležitosti? Svaté marťanské počasí! Co je to za záležitosti, které tebe, palubního poddůstojníka Karaveye mohly udržet na souši?"

*) Delfín

„Stejné záležitosti, které mě nyní po zemi ženou sem nahoru do těch kopců."

„Ale já o tom nevím ani slovo! Nazýváš mě nejlepším přítelem a ještě jsi mi o tom nic neřekl! Je to správné, ne? Jestli mi okamžitě neukážeš a neodmotáš tu správnou nit, tak zasloužíš být přivázán u kýlu nebo na stožáru!"

„Nerozumuj, starý! Zatím nebyl ten správný čas mluvit o těchto věcech, ale nyní máš všechno slyšet."

„Tak s tím odraz od země!"

„Stane se! Víš, odkud pocházím a že jsem Gitano, který —"

„Kecy, kecy! Gitano, zingarito nebo cikán, mně je to jedno! Jsi hodný kluk a já se neptám, jestli tvá matka byla hraběnka nebo cikánka!"

„Ty se neptáš, ale je mnoho lidí, kteří se ptali. Můj otec byl vajda a má matka vajdzina našeho kmene a já —"

„Zastav, starý! Co znamenají ta cizí slova? He?"

„To znamená v naší řeči náčelník a náčelnice. Já a má sestra Zarba jsme byli jedinými dětmi, které jim Bhowannie dala.

„Zase takové slovo, při kterém si člověk zauzluje jazyk, když to chce správně vyslovit!"

„Bhowannie je bohyně našeho národa. Zarba byla nejkrásnější ze všech dívek, miláček celého národa, nejjasnější mezi květinami země. Byli jsme na ni hrdí a chránili jsme ji před toužebnými zraky mladých mužů všech zemí, přes které jsme táhli. Byla studní naší radosti a pramenem našeho štěstí. Všemu rozuměla lépe než ostatní. Uměla výborně nahlížet do budoucnosti a osudy smrtelníků předem předpovědět!"

„Kecy, kecy, starý! Tomu nevěřím! Aby to někdo dokázal, musel by být vševědoucí a to není žádný člověk!"

„Aby to někdo dokázal kormidelníkovi, k tomu nemusí být vševědoucí! U mnoha lidí je osud napsaný na čele a můžeme v něm číst každým pohledem očí, můžeme ho vycítit každým slovem, které vysloví. Rozumíš-li tomu, snadno zjistíš, kdo před tebou stojí a nebude těžké mu předpovědět jeho osud, který ho bezpochyby nemine. Zarba byla naše nejlepší věštkyně a vydělala nám mnoho zlata a stříbra od bohatých a jídlo, pití a oblečení od těch druhých! Hodně mladých mužů z našeho kmene po ní házelo očima, ale žádného ne-

vyslyšela, protože její srdce nechtělo mluvit. A tak jsme přišli do rezidence, kde viděla jednoho mladého naleštěného důstojníka, který donutil její srdce promluvit."

„A kdo je to?"

„Jeden vysoce postavený pán, ale darebák! Je to vévoda von Raumburg!"

„Svaté marťanské počasí! Cikánka a vévoda! Musela tedy být skutečně čertovsky hezká!"

„To byla, kormidelníku a to bylo její neštěstí!"

„A to si snad myslela, že bude vévodkyní?"

„Co jí všechno nakecal a slíbil, to nevím, ale nechala se obalamutit, utekla od nás a šla k němu."

„Nežádali jste ji zpět?"

„Několikrát, ale marně!"

„Ať uhodí hrom do koše! Kdybych byl otcem nebo bratrem, tak bych připlachtil na palubu vévody, jeho bych poslal ke dnu, dívku bych vzal do vleku a tak rychle bych s ní odplul, že by se nikomu nepodařilo mě zase chytit!"

„Přestaň, horká hlavo! Kdyby chtěl připlachtit cikán k vévodovi, bylo by to stejné bláznovství, jako kdyby rybářská bárka s jedním veslem chtěla potopit pancéřovou válečnou loď! Museli jsme ji tady zanechat a byli jsme vyhnáni ze země s poznámkou, že s námi udělají krátký proces, kdyby nás ještě napadlo někdy se vrátit! Otec a matka zemřeli žalem. Já jsem se měl stát vajdou kmene, ale vzdal jsem se toho a nechal jsem ty mé táhnout dál samotné. Já jsem zůstal, jak jsem slíbil rodičům. Bylo mou povinností dávat pozor na Zarbu a pomstít ji, kdyby se jí něco stalo. Proto jsem se i přes nebezpečí vrátil do země. Byl jsem však zatčen a na dlouhou dobu uvězněn. Když jsem byl propuštěn, nedostal jsem zpět plnou svobodu, protože jsem byl odtransportován na školní plachetnici, kterou jsem nesměl po dlouhá léta opustit. Dostával jsem tu nejhorší službu, a když mě potom přeložili na válečnou loď, kde už jsem byl zaměstnán jako normální námořník, byl vydán rozkaz, že už nikdy nesmím vystoupit na pevninu. A tak jsem byl dlouhou dobu zajatcem moře, dokud nešla loď ke dnu a my jsme museli sundat vlajku. Tím se mi dostalo svobody, sloužil jsem u různých národů a vždy jsem hledal příležitost vrátit se do vlasti a vyřídit si to s vévodou. To se mi nyní

Váček obsahoval kamínky, které byly na první pohled bezcenné.

podařilo. Své jméno jsem si nemohl změnit, ale stáří a námaha udělaly své. Už mně nikdo v životě nepozná — můžu bez starosti vstoupit do země, která mi byla pod trestem smrti zakázaná."

„To je ale čertovská historka, důstojníku, kterou jsi mi vyprávěl. Vedlo se ti dost špatně, starý! Ale to se nyní změní! Jsem tvým přítelem a ty víš, že všechno co mám je také tvým majetkem. Musím ti totiž říct, že jsem byl po celý život velice šetrný a mám takovou sumičku peněz, kterou by mi mohl leckdo závidět! Proto si myslím, že —"

„Svaté marťanské počasí! Co tě to napadá, důstojníku? Myslíš si snad, že kormidelník Balduin Schubert z královské lodi *Delphine* bude říkat hodnému muži příteli, aniž by sám jím byl, ne? Když jsme stáli v Indickém oceánu na tom skalnatém ostrově, kde jsi žil jako poustevník, tak jsi mě, starého blázna vytáhl málem z huby žraloka, který měl úplně nevázanou chuť na moje maso. Tak jsi to tak měl nechat, když dnes se nechceš se mnou dělit a raději zemřeš hladem!"

„A víš to tak jistě, že zemřu hladem?"

„Ano! Nikdy jsi nedostal žádný plat a od těch dvou nebo tří kapitánů, na jejichž lodích jsi po svém osvobození pracoval, asi moc zlaťáků nekapalo!"

„Od nich ne, ale z toho ostrova!"

„Z ostrova? Jak to?"

„Podívej se!"

Cikán si sáhl pod vestu a vytáhnul kožený váček, který otevřel. Obsahoval kamínky, které na první pohled byly zcela bezcenné.

„Kameny?" ptal se dobrosrdečný kormidelník kývaje hlavou. „A co s nimi chceš, he?"

Ten druhý se sebevědomě smál.

„Co myslíš, že je to za kameny?"

„No — a hrome, jsou to kameny, ne?"

„To jsou, ale jaké? Těchto osm, to jsou diamanty a ten nejmenší z nich má větší cenu, než všechny tvoje zasloužené úspory! Ty ostatní jsou rubíny, safíry a topasy, za které každý klenotník zaplatí tolik, že nemusím mít žádnou nouzi, i kdybych měl žít tisíc let!"

„Svaté marťanské počasí! Je to pravda?"

„A proč bych tě měl obelhávat?"

„Samozřejmě, ale řekni, jak jsi přišel k těmto drahocennostem, ty dítě štěstěny!"

„To se zaručeně dozvíš, ale teď na to není čas! Hladem a žízní mám mrtvý jazyk a tamhle ten osamocený domek vypadá jako hospůdka, ve které dostaneme vše, co potřebujeme!"

„Máš pravdu, starý lachtane! Také já se uvnitř cítím jako trojstěžník bez nákladu a balastu a lítám po vlnách, jako bych měl jít každým okamžikem ke dnu! Musím si rychle něco nalít do okénka a doufám, že to nebude nic špatného!"

Vešli do nízké a zakouřené hostinské místnosti. Viděli dva stoly, z nichž jeden byl obsazen dvěma muži, kteří si zvědavým pohledem měřili nové hosty. Zvláštní oblečení kormidelníka je přivedlo do údivu.

Hostinský přinesl na jejich přání mnoho jídla a pití, protože oba hladoví a žízniví námořníci měli obrovskou chuť k jídlu. Když po skončené hostině odložili své nože, řekl Schubert při sladkém hlazení břicha:

„Tak, to by bylo! A ted* mi ještě řekni, které místo, nebo které lidi zde nahoře v kopcích vlastně hledáš."

„Později!" odpověděl Gitano krátce a přitom vrhnul nedůvěřivý pohled na ostatní hosty, kteří se právě zvedli a chtěli opustit hospodu.

Ti vzali své tašky, aby zaplatili útratu a přitom jeden vytáhnul malý složený lístek, který nepozorovaně od něho nebo hostinského slétl na zem. Hostinský je oba doprovodil před dveře, kde se ještě chvíli velice tajemně a tiše bavili.

Této příležitosti využil Gitano. Sebral rychle papír a rozevřel ho.

„Co s tím chceš, důstojníku?" ptal se Schubert.

„Jen se chci podívat, co obsahuje! Umíš číst?"

„Ne, jenom hláskovat. Proč?"

„Já znám jen znaky cikánské řeči. Zde stojí tři slova, jak znějí?"

„Ukaž to sem! Možná, že to dokážu."

Dlouho hleděl na papír, než začal.

„Sm — Sm — Smr — ko — Smrková ro — rok — rokle — he — heh — hes — lo heslo Ka — Ka — Kára — Karavey, tedy Smrková rokle, heslo Karavey!"

„Karavey? To je přece mé jméno! Je pravda, co jsi přečetl?"

„Tady to je!" odpověděl kormidelník, hrdý na svou schopnost ve čtení.

Cikán se zamyšleně díval před sebe. Po chvíli se optal:

„Co sis myslel o těch dvou chlapících?"

„Hm, nic dobrého a čestného to asi nebylo! Neměli dobré oči, nelíbili se mi!"

„Mám je za pašeráky!"

„Můžeš mít pravdu, starý!"

„Potom by se dal pochopit i ten lístek!"

„Jak to?"

„Mají ve Smrkové rokli nějaký obchod."

„Ale jak k tomu přišlo tvé jméno jako heslo?"

„To je mi taky záhadou! Musí být mezi nimi někdo, který ho zná!"

„A ten jeden musí být vůdce, protože jenom od něho může být heslo dáno!"

„To, co říkáš je pravděpodobné. Víš, že dostávám velkou chuť jít se podívat do Smrkové rokle?"

„Svaté marťanské počasí! Blázníš? Správný důstojník má mít sice vždy otevřené oči, ale ty bys byl raněn slepotou, kdybys bez jakéhokoliv důvodu vyhodil kotvy mezi tímto národem!"

„A kdybych k tomu měl skutečně dobrý důvod?"

„A jaký, prosím tě?"

„Cíl mé cesty leží, totiž velice blízko Smrkové rokle."

„Takže znáš to místo?"

„Z mých dřívějších cest velice dobře! Půl hodiny cesty nad roklí stál tehdy malý domek, ve kterém bydlel náš stálý Lowenji."

„A co znamená to slovo?"

... malý domek, který na první pohled ukazoval více než stoleté stáří

„Znamená to něco jako ochránce, tajnůstkář, uchovavatel —"

„Nebo přechovávač, příležitostný pomahač, ne?" smál se kormidelník.

„Taky pravda! Gitano je pronásledovaný pes, který se může bránit jen tak, že se neptá na zákony! Jeho Lowenji žije vždy na hranici dvou zemí a jeho lowenja, jak nazýváme jeho chatu, nikdy nesmí být opuštěna! Hned po jeho smrti se tam zabydlí nový Lowenji, aby nám nikdy nechyběla pomoč a útočiště. Všechna tajemství se dědí na následovníka, který ví vše, co se od něho potřebuješ dozvědět."

„Ach tak, teď ti rozumím! Ty nepůjdeš rovnou do rezidence, nýbrž tam, aby ses pozeptal po své sestře?"

Tirhan, ochránce lesa.

„Tak tomu je! Lowenja je jistě obydlena a její majitel mi dá veškeré informace, kde nyní můžeme najít Zarbu, pokud je ještě naživu, A snad se přitom dozvím vztah k tomu heslu."

„A je to daleko?"

„Ještě téměř dvě hodiny."

„Tak vyrazíme, ať tam dojdeme do noci!"

Zaplatili hostinskému, který mezitím vstoupil do místnosti a odešli z hospody.

Cesta vedla stále výš mezi horami, okolí bylo divočejší a když po třech půlhodinách zabočil Gitano na vedlejší pěšinu, uzavíraly se větve borovic a smrků těsně nad jejich hlavami. Po další těžké cestě se dostali na mýtinu, bohatě porostlou kapradím a trním, na jejímž

kraji stál malý domek, který na první pohled ukazoval více jak stoleté stáří.

„Tady to je," mínil Karavey, když přecházeli mýtinou k chatě.

„Je to celkem sešlá kajuta starý,'* odpověděl kormidelník. „Člověk by řekl, že ta bouda nepotřebuje ani plachtu, aby při nejbližším vánku šla ke dnu! Těm, kdo tam bydlí, není skutečně co závidět."

Když došli k nízkým dveřím, cikán zaklepal. Po několika takových pokusech zaslechli šouravé kroky, bylo jim zevnitř otevřeno a v nastalé mezeře se objevila špička hrozného, zobáku supa se podobajícího nosu.

„Kdo je venku?" ptal se skřehotavý hlas.

„Kdo zde bydlí?" zněla protiotázka cikána.

„Tirban, ochránce lesa!*'

„To jste vy sám?"

„Ano!"

„Tak přistupte, musím se vás na něco zeptat!"

„Zeptat? To můžete i tak! Mou odpověď uslyšíte i mezerou!"

„Je tento dům lowenja cestujících Gitanů?"

„Jak to myslíš?"

„Ptám se, jestli jste Lowenji?"

„Kdo tedy jste a jak se jmenujete?"

„Já se jmenuju Karavey!"

„Karavey? Bratr Zarby? Ten, který se měl stát naším vajdou a byl poslán na velkou vodu, protože se ho vévoda bál?"

„To jsem já!"

Nyní se dveře otevřely úplně a ukázala se postava, která vypadala ještě starší než domek, Byla mimořádně hubená a ohnutá, ale malá lstivá očka blýskala nad hrozným nosem ještě mladistvým žárem a pohyb, kterým staroch nyní předstoupil a podal hubenou ruku, byl rychlý a energický, jaký by se při jeho stáří vůbec neočekával.

„Buďte vítáni, pánové! Bhowannie ať požehná váš vstup do mé chaty! Kdo je ten muž s tebou?"

„Přítel, který pro mě znamená to co já sám!"

„Je tedy vítán! Vstupte, a přijměte to, co vám nabídnu."

Vešli do nízkého těsného prostoru, kde mimo chudého lože nebylo nic. Pouze stranou stál ještě hrubý stůl a dvě dlouhé lavice po jeho stranách.

„Ty jsi pronesl jméno mé sestry," začal Karavey, když se posadil. „Žije ještě?"

„Ano, žije a je silná mezi svým národem!"

„A kde ji najdu?"

„Ve třech dnech zde u mě, pokud na ni počkáš."

„To je příliš dlouho. Kde je nyní?"

„V hlavním městě, kde se po ní můžeš optat v domě dvorního kováře Brandauera."

„Má muže z našeho národa?"

„Ne."

„Ne — to nevím!"

„Podívej se na ten lístek! Je na něm mé jméno. Víš, na čí rozkaz?"

Starý vzal papír, vrhnul na něj pohled a udělal krok zpátky.

„Odkud máš ten lístek?"

„Od dvou cizinců, kteří ho ztratili v hospodě."

„Dostanou svůj trest! Komu večer bude tento rozkaz chybět, pocítí přísnost vajdziny!"

„A kdo je nyní vajdzina a komu nařizuje?"

„To — to se dozvíš později," odpověděl Tirban s vysvětlujícím pohledem na kormidelníka.

„Mému příteli můžeš dát stejnou důvěru jako mně! Takže na čí rozkaz bylo napsáno mé jméno jako heslo?"

„Na rozkaz tvé sestry!"

„Ách!"

Vyrazil ze sebe toto zvolání a potom seděl dlouho mlčky se svými myšlenkami. Konečně vstal.

„To je dobré, starý Tirbane. Já vím dost a to ostatní uslyším od Zarby, kterou najdu v kovárně!"

„Takže mě chceš zase už opustit, aniž bys mi vyprávěl, co bych rád věděl?"

„Ano, já jdu. Cos mi řekl, že ještě žije, nemám zde žádný klid! Musím ji vidět a mluvit s ní! A co se týče mých zážitků, tak — kdo je to ten muž, který sem přichází?"

Jeho pohled pronikl skrz malé, napůl slepé okno na dlouhou silnou postavu, která se rychle blížila ke dveřím. Potom Tirban prohlásil:

„Tohoto člověka neznám! Neotevřu mu, protože není mužem našeho národa a vás tu nemusí vidět!"

Cizinec zaklepal na dveře; bylo však ticho. Když i na opakované zaklepání zůstalo vše klidné, přistoupil k oknu a zvolal:

„Tirbane, otevři! Zarba to nařizuje!"

„Zarba? To bude posel od ní! Musím otevřít!" řekl chalupník.

Opustil místnost a po několika okamžicích přivedl muže do místnosti.

„Přicházíš od Zarby?" zeptal se ho.

„Ano, od Zarby, která u nás bydlí!"

„A kde to je?"

„Já jsem vrchní tovaryš u dvorního kováře Brandauera. Zde nesu lístek, který napsala. Žádný člověk nemůže toto bláznivé písmo přečíst, ale ona myslí, že budeš vědět, co to znamená!"

Starý vzal nezapečetěný lístek, rozložil ho a vrhl na něj pohled. Zkoumavě prohlížel znaky, kterými byl popsaný.

Mezitím se kormidelník zaměřil na muže, u kterého zjistil, že špatně vyslovuje ‚b'.

„Ty jsi kovář?" zeptal se ho.

„Ano," odpověděl tázaný a vrhnul obdivný pohled na postavu kormidelníka.

„Vrchní tovaryš u dvorního zbrojního kováře Brandauera v hlavním městě."

„Máš ještě rodiče?"

„Ne."

„A nebo jiné příbuzné?"

„Ne, jenom bratra, který šel na moře."

„A jak se jmenuješ?"

„Thomas Schubert je mé jméno! A proč?"

„A tvůj bratr se jmenuje Balduin?"

„Ano, Balduin. Už jsem ho téměř třicet let neviděl. Ale jak můžeš znát jeho jméno?"

„Protože — protože — Thomasi, vždyť já jsem tě poznal podle řeči! Ty mě nepoznáváš?"

„Balduin — Balduin Schubert? Je to možné? Ty jsi můj bratr? Hrome, to je radost! Pojď na moji hruď a nech se obejmout, jestli jsi to skutečně, ty, starý milý uprchlíku!"

KAPITOLA ŠESTÁ

Začátek boje

Večer seděla Jeho Excellence, vévoda von Raumburg u stolu. Bokem seděl v sametovém křesle jeho syn, dědičný princ von Raumburg. Jejich rozhovor byl sice živý, ale ne příliš přátelský.

„A jak jsi daleko s tou tvou famózní princeznou Astou?" zeptal se otec.

Syn pouze trhnul rameny.

„Vždyť víte, papá. Je to záležitost, kterou nemohu jen tak jednoduše a obyčejně řešit! Projekt takové veledůležitosti si musí najít čas, musí se na to jít opatrně a hledět, aby se to samo rozmotalo."

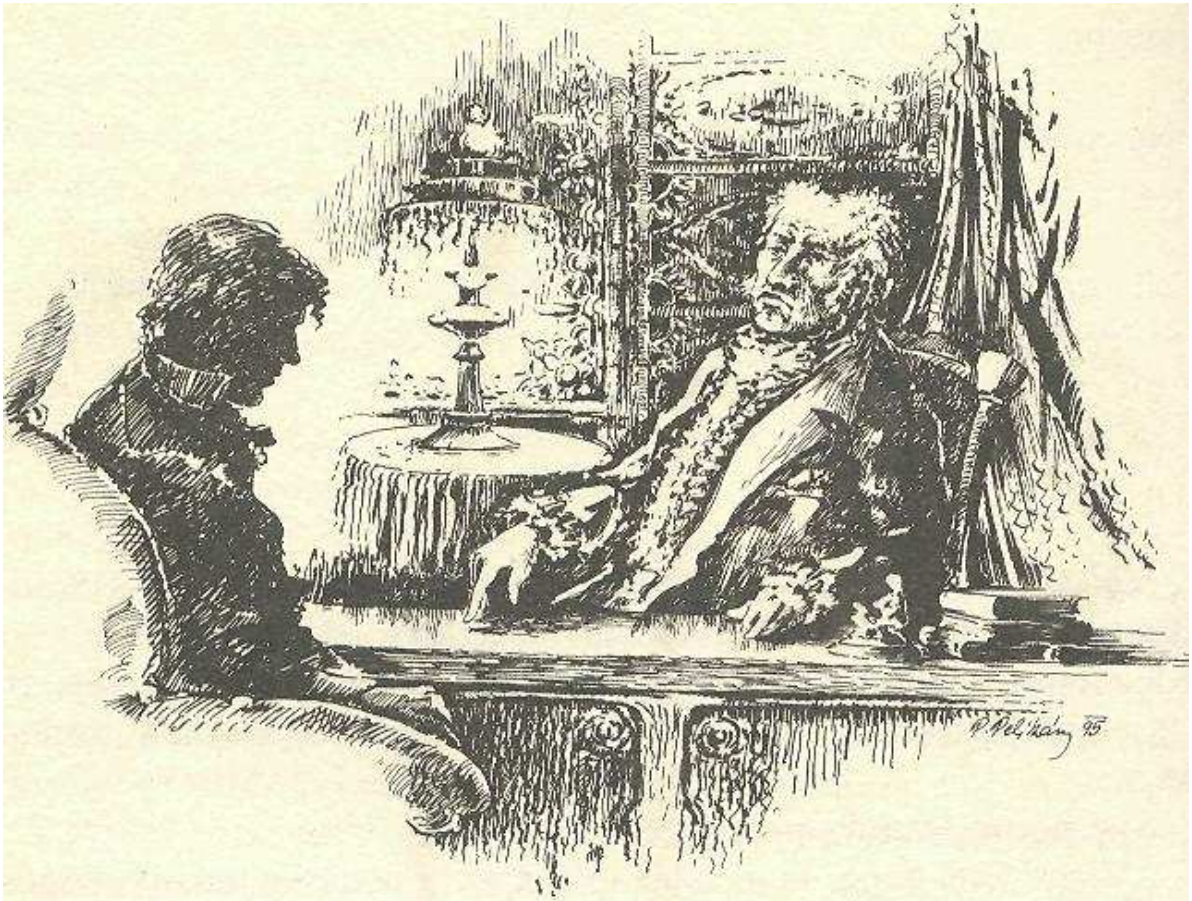
„A ták! Jinými slovy jsi dosud na tom samém místě, ze kterého jsem ti nařídil vyjít?"

„Tak nějak, milý papá. Naše dáma neprojevuje vůli obětovat své city politice nebo tradicím jakéhokoliv vládnoucího domu! Takže ponechme jejímu srdci čas vyjít vstříc našim cílům, aniž by o nich věděla."

„Znamená to, že takto mluví důstojníci, kteří jsou zvyklí každý boj, tedy i tento vyřídit v letu?"

„Zapomínáte papá, že jsou tvrze, které se nedají dobýt pouhým mávnutím ruky, ale musí být dlouhý čas obléhány!"

„Nevěřím, že by princezna Asta patřila k takovýmto pevnostem! Nehledě na to, nemáme ani čas na nějaké dlouhé obléhání nebo vyhladovění! Přednosti a Šťastné naděje takového spolku nepadnou jen tak do klína, to víš přesně jako já. Proto jsem napnul svůj politický ostrovtip a nedbal obětí pro tuto návštěvu. To vše ti přináší mnoho výhod a proto mám právo očekávat, že využiješ každého okamžiku!"

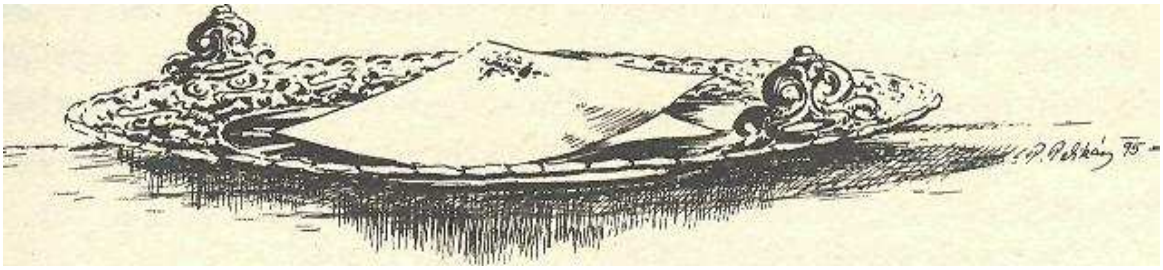
„To vše ti přináší mnoho výhod…“

„To taky dělám papá, ale naše dáma je — prostě je — co bych u našeho koně nazval umíněným a tvrdohubým! Zde však nepomůže ani uzda, ani tlak kolen. Nemá tušení, nebo nechce mít tušení, zkrátka a dobře, neukazuje ani tu nejmenší chuť něco pochopit a pracovat pro tyto milé plány, které my ji přinášíme."

„Pak jsi v této záležitosti příliš jemný, což však v takových záležitostech vůbec není tvůj způsob jednání! Očekávám od tebe během několika dnů kladný výsledek! Zájmy obou států si také vyšly vstříc. Měl jsem námahu, je znovu, i když jen naoko, spojit, a očekávám, že znáš cíl všech mých snah a že mě všemi možnými silami budeš podporovat! Jeho Veličenstvo začíná pomalu stárnout a to ostatní ti snad nemusím vysvětlovat!"

Vstoupil sluha a předal na stříbrném podnosu lístek. Vévoda ho vzal špičkama dvou prstů a prohlédl si ho.

„Doktor Max Brandauer? Takové jméno neznám! Co chce ten člověk v tak nevhodnou dobu? Musí to být zřejmě něco důležitého, když si dovolí mě nyní rušit!"

Vstoupil sluha a předal na stříbrném podnosu lístek.

Podáním ruky se rozloučil s princem a lehkým pokývnutím hlavy naznačil sluhovi, že může přivést návštěvníka.

Jedny dveře se zavřely za princem a druhé se otevřely, aby jimi vstoupil syn kováře. Ten se po uctivé pokloně znovu napřímil a čekal, až ho vévoda osloví.

„Co si přejete?" ptal se vévoda hrdě. „Přirozeně očekávám, že zvláštnost vašeho příchodu bude omluvena nutností tématu. Nyní není doba, kdy je mým zvykem přijímat obyčejné návštěvy!"

„Přicházím z příkazu Jeho Veličenstva, Excellence."

„Ach! Ještě jsem vás nepoznal jako královského zaměstnance mého bratrance!"

„To také nejsem! Jsem synem vám dobře známého dvorního kováře Brandauera."

Přísné rysy vévody dávaly tušit veliké vnitřní napětí.

„Neznám to jméno! Co mi taky může král chtít říci ústy syna nějakého kováře? Každopádně máte nějakou legitimaci, protože jistě chápete, že nemohu jen tak beze všeho nějakou obyčejnou osobu přijmout jako zprostředkovatele mezi Jeho Veličenstvem a mnou."

„Zde, Výsosti!"

Předal mu list, který vévoda pročetl a potom se zadíval tázavě na Maxe.

„Z tohoto nevyčtu důvod vaší návštěvy!"

„Asi si Jeho Veličenstvo myslelo, že občas existují synové kovářů a obyčejní lidé, kterým není zatěžko vyřídit vzkaz ústně," odpověděl doktor s lehkou úklonou hlavy.

Rysy vévody potemněly.

„Nezapomínejte, před kým stojíte! Jděte k věci, pane Brandauere!"

„Výsost nařizuje a já poslouchám! Obcházela zde pověst, že jistý pán von Wallroth, kapitán artilerie byl z jisté strany a z jistých důvodů prohlášen za blázna a byl nezodpovědným, co říkám, vlastně zločinným americkým způsobem málem v blázinci k smrti umučen —"

Vévoda se zvedl. Jeho obličej byl o stín bledší.

„Skutečně velice zajímavá pověst, pane doktore. Kdo ji vymyslel a kdo ji dále roznášel?[44]

„Po původu nebo šiřiteli pověsti se dá těžko pátrat, ale v tomto případě je zde výjimka. Ale nemám žádné povolení zodpovídat otázky Vaší Výsosti."

„Tak vás k tomu donutím! Tato pověst se mě týká pochopitelně v nejvyšším stupni —"

„Á — !" zaznělo poloironicky z úst doktora.

„Co si vlastně myslíte, pane? Ptal jsem se proto, že ta pověst se mě týká v nejvyšší míře, protože správa tohoto ústavu je pod mým nejvyšším vedením, a já opakuji, že jsem schopen vás donutit ukázat zdroj této pověsti o které mluvíte!"

„Takovéto donucení by mohlo být mimo Jeho Výsost! A Jeho Veličenstvo —"

„— určitě má moc omilostnit, ale nemá právo zasahovat do vyšetřování! Co mi brání v tom, abych vás nechal zavřít?"

„Já! Obyčejný syn kováře, Excellence."

„Ach, okolnost, že můj královský bratranec má zvláštní vášeň uvolňovat své napjaté nervy na kovadlině vašeho otce není pro mne důvodem, abych měl s vámi jakýkoliv ohled. Já vám nařizuji, aby jste mi oznámil autora této pověsti!"

„Nevidím žádnou nutnost vyhovět vašemu rozkazu, a i když to nakonec možná udělám, tak se to stane jen kvůli tomu, abych ze sebe sňal nepříjemné vyřízení úkolu. Mohl bych se s klidem schovávat za jiné osoby, ale existují také obyčejní lidé, kteří jsou natolik hrdí, že takovou zbabělost odmítnou! Původce a šiřitel této pověsti stojí před vámi, Výsosti!"

Vévoda udělal překvapeně krok zpět.

„A to máte tu odvahu mi to říci?"

„Řeknu to jednoduše: nevidím v tom žádnou odvahu, protože jakékoliv právní násilí vůči mé osobě už odrazí můj kmotr král.

Pochopitelně, že jsem se špatně vyjádřil, když jsem řekl, že původcem této pomluvy jsem já. Ono to totiž není vymyšleno, ale je to tvrdá pravda!" „Rád bych o tom viděl důkazy!"

„Přijímací listiny pana kapitána jsou již v rukou Jeho Veličenstva _ íí

„To není možné!"

„Ne jen možné, ale je to pravda! Papíry totiž zcela mimořádně shrnuty do jediného rozkazu, jehož podpis snad nemusím jmenovat!"

„A kdo vydal tyto papíry?"

„Ředitel ústavu, samozřejmě! Byl dokonce donucen vydat i další papíry, které mu byly doručeny expresním poslem, aby matka kapitána sdílela ten samý osud! Měl je oba vrhnout do tmy šílenství nebo do náruči smrti!"

Vévoda byl silně rozrušen. Opíral se jednou rukou o psací stůl a po chvíli se zeptal již klidnějším hlasem:

„Matka kapitána? To mi nějak při návštěvě ústavu uniklo! On má matku?"

„Samozřejmě! A taky jednoho otce!"

„A jak se jmenuje?"

„Je to cikánka jménem Zarba a jeho otec, který ještě žije, je —"

„Ach! Tady se snad jedná pouze o matku!"

„Přesně jak si Excellence přeje! Takže ta pověst našla u mě půdu a byla —"

„Nechápu! Kde jste přišel k takovým absurditám?"

„Většinou nemyslím absurdně, nebo nevhodně, Excellence! Takže tato věc byla mnou přednesena králi, který mě pověřil, abych jako vládní komisař navštívil ústav. Zde jsem zjistil správnost svých dohadů, ihned jsem kapitána i jeho matku osvobodil a předal jsem svému vysokému nadřízenému zprávu o těch věcech! Následek toho všeho je, že ředitel blázince a hlavní lékař budou vyšetřováni a ani vy nemůžete ujít osudu být zatčen!"

Tvář vévody byla ještě bledší než dřív a jeho oči se zlostně blýskaly, když se ptal:

„A to vše se stalo bez mého povolení?"

„Ještě jsem nikdy neslyšel, že by neomezený vládce potřeboval ke svému konání povolení svých podřízených! A také nebyl čas to Excellenci oznámit. Bohužel se zdá, že jedna vysoce postavená osoba by mohla být při vyšetřování kompromitována! Veličenstvo má milostivý nápad vyhnout se tomu a proto si přeje, aby se o tom na dotyčné adrese vědělo. Mimo krále, těch dvou osvobozených z ústavu a mě o tom nikdo nic neví a není do této záležitosti zasvěcen. Chápu to jako laskavost vládce, že nepověřil jinou osobu přednést vám tuto zprávu."

„A jaký výsledek má mít tato zpráva?"

Doktor pokývl rameny.

„Žádný jiný, než jsem se zmínil. Nezdá se mi být nemožným odvést pana kapitána s jeho matkou někam, kde by se nemuseli zúčastnit vyšetřování. Ale vyrovnání za utrpěné poškození by skutečně mělo být poskytnuto!"

„A v kterých nikách se nachází z ústavu odnesené písemnosti?"

„V rukách krále!"

„Potřeboval jste legitimaci od ministra?"

„Samozřejmě, ale tomuto pánovi nebylo řečeno nic o důvodu mé vizity."

Vévoda se obrátil k oknu a hleděl několik minut do tmy noci. Pojednou se prudce otočil na podpatku.

„Vy tedy nemáte úřední postavení, pane doktore?"

„Ne."

„Ale muž s vašimi schopnostmi by se přece měl pokusit uplatnit! Byl bych připraven vám otevřít dráhu, pokud byste si usmyslel pracovat ve státních službách!"

Max se uklonil co nejvíc mohl.

„Děkuji, Excellence, ještě to nemám v úmyslu. Ale kdyby k tomu náhodou jednou došlo, což nevylučuji, tak mám přijít na adresu mého kmotra, který by mi zazlíval, kdybych šel k jinému, protože by to považoval za nedostatek poddanské důvěry. Smím očekávat, že naše současná rozprava je u konce?"

„Běžte!"

Dveře se za doktorem zavřely a vévoda osaměl.

„To byla ale nepředvídatelná příhoda," mumlal si. „Tento Brandauer je nanejvýš nebezpečný člověk! Jak mohl vědět, že —, zde

narážím na hádanku, kterou musím co nejdříve vyluštit! Zmocnit osobně se ho nemohu, protože je protěžován králem, který ho bude chránit! Ale ostatní — mám se s nimi vyrovnat? Nikdy!"

V rozčilení procházel po místnosti. Potom zatahal za zvonec.

„Tak to půjde, musejí zmizet! Musí být umlčeni!"

Na dané znamení stoupil sluha.

„Převlékni se do civilu a jdi do Seidenmüllerova hostince. Bydlí tam jakýsi pan Aloys Penentrier, kterého co nejrychleji pozveš ke mě! Potom ke mě pošleš toho — toho — policejního ředitele Hartmanna a nakonec půjdeš ke královskému zámku a tam vyhledáš, aniž bys na sebe upozornil, lokaje Grunerta. Jeho přivedeš do mé zahrady, kde na mě bude čekat na terase!"

„Rozkaz, Excellence!"

Sluha se vzdálil, hbitě si přehodil kabát, nasadil civilní čepici a opustil palác svého pána. Na břehu uvolnil loďku, nasedl a plnými silami vesloval proti proudu na druhý břeh.

Když tam dorazil, vystupoval právě Max ze své pramice. Neměl důvod pospíchat a proto byl dostižen sluhou, který si ho však nějak valně nepovšiml.

„Lokaj pana vévody, který mě pouštěl," zamumlal si překvapeně. „A v takovém spěchu! Zaručeně dostal příkazy, které jsou následkem mé návštěvy. Musím ho sledovat!"

V opatrné vzdálenosti následoval sluhu až k hostinci, k počestné vdově a obchodnici s bramborami Barbaře Seidenmüllerové.

Max se zastavil vedle jedněch dveří na protější straně ulice a všiml si dvou oken v prvním patře hostince, která byla osvětlená. Mezi záclonami viděl jasně malého rentiéra, který přijímal pokyn od lokaje.

Po chvíli opustil sluha hostinec a zamířil k nejbližší policejní stanici, z které za chvíli vyšel s komisařem Hartmannem. Tento nebyl doktorovi neznámý.

„Jezuita a policista?" ptal se sám sebe Max. „Tady se peče nějaká čertovina! Rozcházejí se, komisař jde k řece a sluha směrem k zámku. Mám sledovat jednoho, nebo druhého? Vrátím se k vévodovi a zkusím se tajnou cestou dostat do jeho knihovny. Tam mohu vše vyslechnout a nemusím se tam obávat v případě, že bych byl objeven!"

Doktor ihned konal své rozhodnutí. Ještě jednou využil pramice a dostal se krátce po komisařovi na druhý břeh. Po zadní straně obešel palác a když zjistil, že je nepozorován, vstoupil do zahrady. Přiblížil se ke schodům na terasu, prolezl oknem, které vrátil hned na své místo a postupoval chodbou, jejíž jednotlivosti měl dosud dobře v paměti. Nutná opatrnost byla příčinou, že kráčel jen pozvolna vpřed, ale povedlo se mu dostat se do knihovny bezhlučně. Dnes zde nesvítilo žádné světlo, ale v pracovně zaslechl hlasy- Rozhrnul opatrně závěs právě v okamžiku, kdy se vévoda loučil s Penentriérem.

Tento přisel k vévodovi před chvílí, ale byl již netrpělivě očekáván.

„Jsem překvapen, Excellence —," začal.

„Dobrá!" přerušil jeho řeč vévoda. „V podstatě jsme se dostali do nepříjemností, o kterých ale dnes nechci mluvit. Posaďte se, milý pátere, musím s vámi hovořit ve vztahu k blázinci."

Obočí jezuity se zvedlo v očekávání.

„Jedná se snad o nového aspiranta, který je tak duševně nemocen, že odmítá naše služby?"

„To ne, spíše naopak! Blázni se chystají setřást své okovy a nás jimi spoutat!"

„Ach!"

„Z přímého rozkazu Veličenstva má být vyšetřován ředitel a hlavní lékař ústavu, protože —"

„Ježíši, Maria, Josefe, tomu musí Excellence zabránit! To by odhalilo skutečnosti, které jsou základem naší duchovní mechaniky!"

„Bohužel k tomu nemám tu moc, abych zvrátil tuto záležitost! Můžeme pouze v rychlosti zamést všechny stopy, to je to jediné, na co máme čas! Jeden královský komisař revidoval ústav a dva internované osvobodil. Byli to naštěstí ti, kteří neměli tak blízko k našim plánům. Zítra bude ředitel i s hlavním lékařem zatčen!"

„A kdo je zrádce?"

„To ještě nevím, ale doufám, že to brzy zjistím. Oba úředníci musí prchnout!"

„Nebo zemřít!"

„Ti ne, nejsou tak důležití a jsou mi oddáni! Mohou nám být ještě ku prospěchu. Já žádám jiné oběti!"

„Které?"

Vévoda vzal ze stolu papír a podal ho páterovi.

„Zde je malý seznam těch bláznů, kteří by se za jiných okolností a pod jiným dohledem mohli pokusit něco říci a mohli by ohrozit naše úmysly. Ti dostanou jed!"

„Tolik mrtvol v jeden den, to by bylo nápadné!"

„Ať jim tedy dají různé jedy nebo v různém dávkování, ale tak, aby i ten poslední byl do třech dnů němý."

„To už by se dalo zařídit!"

„Chcete být mým poslem?"

„Jako vždy! Záležitosti takovéto jemnosti nesmí být svěřené žádné podřízené osobě. Kam hodláte dirigovat ty dvě osoby?"

„Nejdříve přes hranici do Súderlandu. Mezitím, co jsem vás očekával, vymyslel jsem trasu pochodu a napsal jsem ostatní náležitosti a přidal potřebné peněžní částky. Uprchlíci nepoužijí železnici, ale vykonají cestu do hor soukromým vozem. Na druhé straně budou směřovat k jedné velice významné osobě, která zamezí jakémukoliv pronásledování! Nyní ale už nesmím déle zneužívat váš čas! Jste propuštěn!"

„Já letím Excellence, ale doufám, že má ochota a vyplnění vašich plánů mi později přinese nějaký efekt, který jste mi slíbil!"

„Na to máte mé slovo! Společnost Ježíšova mi pomáhá při dosažení mých cílů a až budu mít moc ve svých rukou, daruji jí veřejnou vlast v Norlandu!"

„Děkuji, Excellence a jsem vám kdykoliv plně k službám!"

Byla to právě tato poslední slova, která Max zaslechl, když poodhrnul závěs. Potom se páter vzdálil.

Sotva opustil místnost, vstoupil policejní komisař a v uctivém postoji zůstal stát u dveří.

„Pane komisaři —"

„Excellence!"

„Znám vás jako schopného úředníka —"

Policista se poklonil jak jen mohl.

„Předsevzal jsem si, že při nejbližší příležitosti vám svěřím místo policejního rady!"

„Excellence —!"

„V pořádku! Vím, jak odměnit oddanost. Ještě vám dám příležitost, abyste svou věrnost potvrdil! Mimo brzkého povýšení je vám k dispozici ještě pět tisíc tolarů jako zvláštní poděkování!"

„Poslouchám, Excellence!"

»Vy jste předevčírem zavřel jednoho muže, který je podezřelý z vraždy?"

„Samozřejmě!"

„A jmenuje se Helbig?"

„Přesně tak! Už byl třikrát ve vězení kvůli ublížení na těle a přepadení!"

„Myslíte, že je vinen?"

„Myslím, že je schopen vraždit. Jestli je vinen v tomto případě musí být vyšetřeno."

„Ještě tedy nedošlo k soudnímu řízení a dosud se nalézá v moci policie?"

„Musel jsem si ho ponechat, abych ho měl při ruce kvůli sepsání protokolu."

„Zajímám se o tento případ a chtěl bych s ním jednou mluvit. Bylo by možné, kdybyste mi Helbiga přivedl jednou na půl hodiny do této místnosti?"

Komisař se zamyslel.

„Ovšem by si toho nikdo nesměl všimnout a já zařídím, aby cesta do paláce byla volná," podotknul ještě vévoda.

Komisař nebyl hlupák a proto skryl svůj údiv. Po chvíli mlčení řekl:

„Já tím podstoupím nemalé riziko, ale myslím, že by to mohlo být možné!"

„Dobrá, nyní můžete jít! Přesně za půl hodiny sem neohlášen s tím člověkem přijďte. Nebude zde žádný sluha, kterému byste se musel hlásit!"

Komisař odešel. Max slyšel každé slovo a nevěděl, co si o tom všem má myslet. „Tak, a nyní dolů na terasu!" slyšel vévodu polohlasně podotknout.

Co je zase tohle? Že by sluha, který šel cestou do zámku pozval ještě někoho třetího? To se muselo vyšetřit! Hlavně, když bylo možné, že vévoda vstoupí do knihovny.

Protáhnul se dveřmi knihovny zpátky do chodby a po chvíli byl zpět u okna a bezhlučně ho otevřel.

- • - *spatřil muže, který seděl na schodu.*

Protože strana terasy, na které byly schody, byla hustě osázena různými květinami, mohl si dovolit vylézt ven. Mezi palmami a oleandry se schoval a spatřil muže, který seděl nedaleko na schodu.

Tiše vrzly dveře a vstoupil vévoda.

„Grunerte!" zvolal tlumeným hlasem.

„Zde? Excellence!"

„Zůstaň sedět, to pro případ, kdybychom byli překvapeni, aby bylo vidět, že jsem tady sám. Viděl jsi někoho v zahradě?"

„Ne."

„Můžeme si tedy být jisti! Zde máš ruličku, jsou v tom dukáty!"

„Děkuji, Excellence!"

„Musím dnes v noci bezpodmínečně do pracovního kabinetu krále!"

„Ó, Výsosti, to nebude možné!"

„Myslím si, že pro tyto dukáty je možné všechno, hlavně když si uvědomíme, že proběhne-li to dobře, zdvojnásobí se! Nebo by jsi snad chtěl ztratit mou protekci?"

„Excellence je samá dobrota — ale stráže —?"

„Ty nech mě! Přesně ve dvě hodiny musí být kabinet otevřený!"

„Rozkaz!"

„Ty budeš uvnitř!"

„Rozkaz!"

„Se svítilnou!"

„Budu tam!"

„A postaráš se o to, aby byla okna zatemněna! Znáš syna kováře Brandauera?"

„Ano, byl dnes u Jeho Veličenstva."

„A nevíš, jestli mu dával nějaké papíry?"

„Myslím, že se tak stalo! Každopádně zamknulo Jeho Veličenstvo nějaké dokumenty do přihrádky svého psacího stolu, když doktor odešel/[4]

„A víš jaká to byla přihrádka?"

„Ano."

„To prozatím stačí. Snaž se dostat nepozorovaně pryč!"

Šel zpět a zavřel za sebou dveře. Lokaj vstal a odplížil se tiše pryč. Max byl strnulý nad tím, co slyšel. Král byl obklopen v nejbližším okolí samými zrádci a tito lidé stáli v žoldu vévody. Jak často se mohlo stát, že to, co bylo projednáváno se prozradilo, aniž by o tom král měl tušení. Jak snadno se mohou všechny plány a všechna tajemství zneužít! To se nyní a už nikdy v budoucnu nesmí stát! Vévoda nemohl být trestán, ale ostudu musí prožít!

Nyní ale bylo nutno zjistit, co zamýšlí s vrahem. Max se tedy vrátil opět do knihovny, ale nevstoupil úplně dovnitř, nýbrž zůstal stát za polootevřenými dveřmi, aby mohl v případě vstupu vévody ihned zmizet.

Konečně zaslechl otvírání dveří a hlasy. Ihned stál u závěsu a díval se do místnosti. Právě vstoupil komisař se zločincem. Helbig byl muž kolem třicítky, měl silnou podsaditou postavu a výraz tváře, který byl skutečně nepříjemný a darebácký.

„Odstupte na chvíli, pane komisaři!" nařídil vévoda.

Tohoto rozkazu bylo hned uposlechnuto.

„Helbigu!"

„Excellence!"

„Už netkáš hedvábí, od té doby, co jsi odešel z mých služeb?"

„Ne."

„A mohl jsi se u mě mít tak dobře, kdybys tehdy neběhal za tou ženštinou!"

„Ať ji vezme čert, Výsosti! Byl bych rád, kdyby tu teď stála a já měl v ruce dobrý nůž! Ať visím, jestli ženské nejsou vinny vším špatným, co muži musí prožít! Zapomněla se s jiným, a to se mi pochopitelně nelíbilo. Načapal jsem ji, byl jsem certovsky rozezlen a — no, pak mě zavřeli jako vraha!"

„Já jsem přesvědčen, že jsi nevinen."

„Samozřejmě!"

„A stejně s tebou udělají krátký proces!"

„Už to také tuším. Ten komisař tam venku dělá všechno možné, aby mě připravil o hlavu."

„Považuje to za svou povinnost. Oběsí tě!"

„To je ovšem pravděpodobné, ale já jsem vždy věrně sloužil Jeho Výsosti a vykonával jsem takové služby, o kterých nikdo nic nesměl vědět. Když jsem slyšel, že budu přiveden sem, dostal jsem naději, že Excellence chce pro mne něco udělat."

„To také chci, ale víš, že život má větší cenu, než všechny tvé dosavadní výkony. Když tě zachráním, tak si myslím, že mám právo něco od tebe žádat!"

„Žádejte, jen klidně žádejte! Udělám všechno, co mi nařídíte!"

„Dobře, ale nejdřív si uvědom, že tě můžu stejně rychle zachránit jako zničit! Nikdo se nesmí dozvědět ani slovo o tom, co ti dnes řeknu."

„A já jsem někdy žvanil?"

„Nikdy a proto ti dávám mou plnou důvěru. Víš kolik je lidí na světě?"

„Ještě jsem je nepočítal."

„Je to pěkný díl nad tisíc milionů, ale jsou mezi nimi tři na víc! Chápeš mě?"

„Rozumím, můj život za tři jiné!" A

—?"

„Můj život je mi pochopitelně milejší, než všechny životy toho tisíce milionů! Kdo jsou ti tři?"

„Syn kováře, jedna cikánka a jeden bláznivý kapitán!"

„Já si s nimi poradím."

„Za jednu noc?"

„Za jednu hodinu! Tedy, pokud bydlí tady a nejsou příliš roztroušeni."

„To se ještě musím dozvědět, ale myslím si, že by se dali najít všichni tři v kovárně."

„Tím lépe! Ale jak se k nim dostanu, vždyť jsem zavřený?"

„Není nic lehčího, než to! Pojď sem a podívej se na policejní budovu. Svítí na ni měsíc a pod mou ochranou se všechny těžkosti vytratí."

Max mohl už jen pozorovat gesta obou mužů, neboť vévoda dával své rozkazy nejtišším šepotem a ten druhý odpovídal stejně neslyšně. Konečně se otočili směrem do místnosti a vévoda přistoupil ke dveřím, aby je otevřel.

„Pane komisaři!"

„Excellence?"

„Nabyl jsem přesvědčení, že tento muž je nevinen, nebo vinen jen na první pohled. Je to můj dlouholetý služebník, za kterého se kdykoliv zaručím. Do průběhu vyšetřování sice nechci nijak zasahovat, ale připomínám vám náš dřívější rozhovor! Odveďte zatčeného zpět, později o mě uslyšíte."

Oba muži odstoupili a nyní se musel i Max vzdálit. Nepozorovaně se dostal ven.

Udělal důležitá odhalení a tak sedě v pramici přemýšlel, až se málem polekal, když najel na protější břeh. Nyní ho čekaly tři úkoly: zabránit vloupání do královského zámku, znemožnit útěk dvou úředníků z blázince a nakonec odvrátit nebezpečí, které hrozilo od nájemného vraha kapitánovi, jemu a Zarbě. To první bylo asi nejdůležitější, proto Šel nejdříve domů. Otec měl královu propustku, která mu kdykoliv povolovala přístup do zámku ať ve dne, nebo v noci. Díky ní snad bude možné zachránit královy dokumenty a odhalit zrádného lokaje.

KAPITOLA SEDMÁ

Tahy na šachovnici

Opět seděli za krásného soumraku tovaryši před kovárnou a kousek od nich poslouchající učňové. Uvnitř domu vládlo naprosté ticho, i když světlo procházející okenicemi prozrazovalo, že místnosti nejsou opuštěné.

„Jen bych chtěl vědět, u které zbraně sloužil," mínil Schubert. „Má něco v sobě tak milého a vznešeného, že vsadím tucet Ambalemu proti jedinému faltskému doutníku, že sloužil u kavalerie!"

„Tohle není vono!" odpověděl jednoduše Baldrián, grenadýr.

„Proč ne, Baldriáne? Myslíš si snad, že byl důstojníkem pěšáků?"

Baldrián přikývl hlavou.

„To si nenamýslej! Na pěšáky má příliš vznešený vzhled, jak říkáme my, kavaleristé!"

„Ano, kavaleristé mají, velký vzhled," mínil Heinrich. „Jen musí mít vykoupané koně a učesané lidi! Jak si jen můžete myslet, že kapitán von Wallroth byl u jezdectva nebo u pěšáků? Je to učený a velice schopný muž, což člověk na něm vidí už zdálky, a potom není možné nic jiného, než že byl u artilerie! Ta potřebuje nejlepší důstojníky. Puška je v okamžiku prázdná a mávat s nožem na sýr a bodat s ním, k tomu není mnoho zapotřebí. Ale obsluhovat kanón, jó, to je něco mimořádného! A někdy na dobře cílené ráně závisí osud celého boje!"

„Ty nejsi při smyslech!" odporoval mu Thomas. „Jak může osud boje záviset na jediné ráně?"

„To nepochopíš, ale mohu o tom vyprávět příklad. Totiž před jedenácti lety, v boji u Bartlingenu jsme vyvíjeli poslední námahu zničit nepřítele. V akci už byly veškeré rezervy a vše bylo ve hře. Byli

jsme v útoku po celé linii, ale nepřítel měl dosud čerstvé síly v záloze a když je přivedl, museli jsme se stáhnout a prohráli jsme bitvu. Vévoda von Raumburg — ať si o něm říká kdo chce co chce — byl významným vojevůdcem, to je bez diskuzí — zastavil u naší baterie na kopečku a pozoroval dalekohledem nepřátelský plukovní štáb. Tu najednou otočí koně ke mě:

‚Heinrichu Feldmanne[4], řekl, ‚ty jsi nejlepším artileristou v mé armádě. Vidíš tam naproti jet toho nepřátelského adjunkta?[4]

‚Podle rozkazu![4] odpověděl jsem.

‚Měl jsem písemný rozkaz, že mají narukovat rezervy. Ten rozkaz je v jeho sedlové tašce.'

‚Mám mu ji vystřelit, Excellence?[1] ptal jsem se.

‚Ano, ale ušetři koně i jezdce. Má mé sympatie a velmi mu na tom zvířeti záleží!'

‚Udělá se Výsosti podle vašeho přání![4]

A tak jsem řádně naládoval a namířil. Hrome, ten chlap už byl vzdálen jen sto metrů od lesa a mezi ním a křovím leží hospoda, kolem které musí projet! Co dělat? Je pouze jediná možnost. Patro v domě tvoří jedinou místnost, kde člověk vidí skrz jedním oknem dovnitř a druhým ven. Tak jsem se pořádně díval. Jezdec zmizel za domem, já vystřelil — koule prolétla jedním oknem dovnitř, druhým vylétla ven a za domem to roztrhalo jeho sedlovou brašnu na kousky. Bitva byla vyhrána a když jsem druhý den přišel do hostince, poprvé jsem viděl jak mistrovský byl můj výstřel. Takže mi ještě nevěříte, že osud bitvy může být rozhodnut jedinou střelou?[44]

„Lžeš jak čert![44] odpověděl Thomas rozzloben nad drzostí artileristy, že mu věší na nos takové bulíky. „Nehorázně se vytahuješ, jak jsem to nikdy v životě neviděl!"

„To je vono![4t] souhlasil Baldrián.

„Jen si nemyslete, že mě nenapadlo naučit myslet dvě duté hlavy! Je ale jasné, že kapitán von Wallroth byl u artilerie, protože ho ještě znám z doby služby, a to velice dobře. Pravda, nevelel baterii, ale byl miláčkem nadřízených i podřízených. Potom najednou zmizel. Je to od té doby poprvé, co jsem ho zase spatřil.[44]

„A odkud vlastně pochází?[44] zeptal se Thomas.

„To nikdo neví," odpověděl Heinrich, „ani mě to nezajímá. Akorát je mi nápadné, že je tak přátelský k té cikánce.[44]

„K Zarbě? To je pravda! Jak se mohl dostat dohromady s tako vou ženštinou? To je totiž čarodějnice, kterou dobře znám! Já ji teď nedávno sledoval, když-------- hrome! Jsem já to zase osel!"

„Co? Ty znáš tu cikánku? A kdes ji viděl?"

„O to ty se nestarej, protože takový kecal, jako jsi ty to nesmí vědět!"

„To je vono!" potvrdil Baldrián velice suše.

„Správně, starý grenadýre!" přitakal Heinrich. „Od té doby co je ve zvláštní přízni mladého pána, nemůže to s ním žádný člověk vydržet! Kavalerista kope, grenadýr kouše a artilerista — cheche, dělejte si co chcete — on půjde ke své Barbaře Seidenmůllerové."

Se smíchem se zvedl a odešel. Thomas si z jeho odchodu nic nedělal.

„Nech ho běžet, Baldriáne," mínil. „Teď můžeme spolu nerušené mluvit. Skutečně jsi ještě neviděl Zarbu?"

„Ne."

„Já jsem ji viděl poprvé, když jsem dělal tovaryšské zkoušky zde u mistra- Byl to velice pohnutý den a ještě pohnutější večer. Praco val jsem od časného rána velmi namáhavě a těšil jsem se na odpoči nek, ale musel jsem ještě třikrát do vévodského paláce, abych při vedl cikánku a---------- "

„Ona byla u vévody?" zeptal se překvapeně jinak nemluvný Baldrián.

„Samozřejmě, byla jeho milou, učarovala mu a okouzlila ho, že bez ní nemohl žít!"

„A co měla dělat tady?"

„To dodnes nevím. Mistrové se tehdy narodil mladý pán, který ještě tehdy nebyl mladým pánem, a když měla těžkou hodinku za sebou, musel jsem přivést Zarbu, která byla s nově narozeným nejméně půl hodiny pryč, než ho opět přinesla. Byla tehdy dívenkou, jaké nebylo na světě rovno a sám bych se byl do ní zakoukal, kdybych se nebál jejích špatných kouzel. Potom na několik let zmizela. Potom se na jeden den objevila; bylo to zrovna tehdy, když jsem během dovolené navštívil mistra a od té doby jsem jí neviděl do dnešního dne."

„Hm, to je vono!"

„Ano, to je skutečně a pravdivě ono. Rád bych věděl, co zamýšlí. Byla všemi tak dobře přivítána, jako by byla Pánem Bohem. Teď sedí uvnitř a mluví tak potichu, jako by hovořili o největších státních tajemstvích! Jen si poslechni u okna, neuslyšíš ani slovo, o čem se v místnosti mluví."

Samozřejmě, že zvenčí nebylo slyšet ani slovo, ale mělo to jiný důvod. Totiž ten, že v místnosti se vůbec nemluvilo.

Matka Brandauerová seděla u stolu a pletla, aniž by od své práce zvedla zrak. Vyvíjela při této práci takovou rychlost, jako by chtěla celý svět oblažit svými oky. Před kovářem ležela kniha a ten dělal, jako že čte a v nejtmavějším rohu místnosti seděla Zarba se stejnou fajfkou, kterou si zapálila v kabinetě vévody.

Kdyby bylo větší světlo, bylo by vidět její záhadný, ale milující úsměv, kterým pozorovala oba lidi.

Konečně zavřel Brandauer knihu a hodil tázavý pohled po domácí paní, která mu souhlasně odpověděla. Vstal, přinesl si dlouhou fajfku, kterou si nacpal s velkou obřadností, která je zapotřebí se související činností, a potom sáhl pro oheň a zapálil si. Vyfukoval ohromná oblaka dýmu a po té přistrčil krabici s tabákem k okraji stolu a řekl směrem k cikánce:

„Vezmi si tabák, Zarbo, až skončíš."

„Děkuji, mistře, vaše sorta mi nechutná."

„Máš snad něco jemnějšího?"

„Možná. Zingarita nekouří žádné kvítí, které jen vévodové mohou platit."

„Oh, odkud toto máš?"

„Pochází to ze země rána, z východu a roste v domácích kopcích Brinjaaren. Tam na svazích Pandjkóry, kde vycházejí panny v době, kdy svítí měsíc na toto kvítí, aby jemnýma rukama při záři hvězd sbíraly tyto květiny, které potom o Velikém dni nesou do svatyně k bohyni, aby na ně seslala ducha budoucnosti. Kdo potom pije vůni těchto květů, obdrží dar předvídavosti, rozumí řeči hvězd a ví, co znamenají životní linie na dlani."

„A kouřila jsi to ještě jako dívka?"

„Ne."

„Ale ty jsi před tím měla dar předvídavosti ještě vyvinutější, než tví soukmenovci?"

„Těch darů jsem měla více," odpověděla vyhýbavě pod zamračenou tváří. „Ty zmizely a s nimi jsou pryč i léta mládí a štěstí. Zarba zasela lásku a sklidila nenávist, rozdávala štěstí a blaho a dostávalo se jí výsměchu a opovržení. Její smích se obrátil v pláč, její láska v nenávist a pomstu, její nebe v peklo, její blaho se stalo prokletím a její kroky zanikají v nejhlubším stínu noci. Ve tmě jejího života svítí jen jedno světlo, hvězda pomsty a odplaty!"

„To zní zle, Zarbo, velmi zle a smutně, jako bys neměla žádné přátele, kteří na tebe myslí v lásce!"

„Přátelé? Kde jsou a jak se jmenují?"

„A na nás nepomyslíš?"

„Na vás? Vy jste mí přátelé?"

Její oči zářily z vráscitého obličeje a její obličej dostal chmurný výraz.

„Ty si myslíš pravý opak?"

Čekala chvíli, než odpověděla.

„Syn této země mluví o lásce, věří na ni a obětuje jí svůj život! A přece jen je to strašidlo, na který je hrozný pohled, když ze sebe strhne zářivý šat, protože její jméno je — sobectví! Váš Bůh stvořil a miluje lidi, aby se k němu modlili. Země miluje slunce, protože se vyhřívá v jeho paprscích, dítě miluje rodiče, když od nich dostane vše, co potřebuje a ti zase milují dítě, protože je to maso jejich masa a krev jejich krve. Manžel miluje manželku, protože díky ní je šťasten, přítel miluje přítele, protože ho potřebuje! Ó já znám vaši lásku, znám vaši oddanost! Vaše láska mi vytrhla srdce z těla, ale já jsem strhla ten zářivý šat, abych spatřila ten její odporný a ošklivý obličej!"

„Zarbo, ty jsi ne -------- "

„Buďte ticho! Vy jste muž a — křesťan a já — nenávidím oboje!"

„Chceš urážet naše svaté náboženství, Zarbo?"

„Urážet, ne — ale chci zvednout závěs, za kterým se schovává! Co je ta láska, o které se káže? Nepřátelská nenávist a smrtelné sobectví! Kdo nevěří ve vaše slova je zatracen! Co je vaše inkvizice a vaše mise? Na krvavých márách nosíte vaší víru z jedné země do druhé, od jednoho národa k druhému! Těmto národům berete mozek z hlavy a morek z kostí a přece — běžte k těm, které nazýváte pohany! Podívejte se, jestli řádí hřích více u nich nebo u vás! Láska,

já ji neznám, ale nenávist a odplatu, pomstu, to znám! Vy se řídíte krásnými větami, které jsou zbabělé a prolhané, ale nás učí Bhowannie, abychom činili tak, jak je činěno nám. Je to neúprosná bohyně pomsty a jí sloužím, dokud budu viset jen jedinou nitkou na svém životě!"

Kovář mlčel. Měl pocit, že je to to nejlepší, co může udělat. Po krátké chvíli pokračovala cikánka dále:

„Ale naše božstvo je spravedlivé, odplácí taky dobro, i když nepochází z nějaké lásky, ale pouze z vlastní nutnosti! Brandauere, vzpomínáte si ještě na ten den, ve kterém byla cikánka Zarba chycena a jako čarodějnice vhozena do vody?"

Souhlasně pokývnul hlavou.

„Byla by se utopila, i když byla mladá a krásná jako žádná z vašeho národa. Ale tu se protlačil skrz dav silný mladý muž, vytáhnul ji do loďky a převezl na druhý břeh, kde se v jeho domě mnoho dní schovávala. Brandauere, znáte toho muže?"

Usmíval se.

„Nebylo toho moc, co udělal Zarbo!"

„A přece! Bylo to to největší, co pro mne mohl udělat, protože mi zachránil život! A to Zarba nikdy nezapomněla. Každý den o tom rozpráví Bhowannii a bohyně rozkládá ruce nad jeho hlavou a jeho domem, aby štěstí bylo v jeho zdech a blaho ho provázelo vším, co dělá! Stáří mi ohnulo šíji a zkřivilo páteř. Rozbrázdilo můj obličej a vlasy vybělilo. Zarba je opovrhovaná ošklivá cikánka, před kterou děti utíkají a dospělí sejí štítí. Ale její ruka je silná a mocná, silnější, než paže nějakého vévody! Když ho nenávidím, to ho může zničit. Ale koho miluji, tomu se dostane štěstí a úcty. Můžu sesadit vévody a krále dosadit na trůn, když se mi bude chtít! A..."

„Zarbo ---------- !"

„Pochybuješ?"

Vstala a přistoupila ke stolu. Světlo ozářilo jasně celou její postavu a oči se jí leskly jako diamanty, jako by odrazem lampy chtěly osvětlit celé okolí.

„Mám ti to dokázat, Brandauere? Vzpomínáš si na tu noc, kdy tvá žena ležela v bolestech a vy jste pro mne poslali, protože jste věřili v umění cikánky? Narodil se jí chlapec a já jsem s ním šla ven pod hvězdy, abych se zeptala Bhowannie na jeho osud. Chtěli jste

Pozdvihla svou ruku a vložila ji tomu, který vlastně o

ničem nevěděl na hlavu.

znát odpověď na tuto otázku, ale já jsem musela mlčet, protože to bylo velké a neuvěřitelné, co jsem se dozvěděla! Odkázala jsem vás na pozdější dobu a vyjste dodnes čekali marně na to, co vám jednou stejně musím říct. Hoch už se stal mužem a ---------- "

Byla přerušena. Otevřely se dveře a vstoupil Max. Rychle k němu přistoupila, uchopila ho za ruku a přitáhla ho ke stolu.

„A hoch se stal mužem/[4] opakovala a potom pokračovala, „silným mužem! Ochraňoval mne a vrátil mi syna, který už byl téměř ztracen a nyní ke mně vstupuje duch odplaty, který mi otevírá ústa a promluvím o tom, o čem jsem zatím mlčela."

Pozdvihla svou ruku a vložila ji tomu, který vlastně o ničem nevěděl na hlavu.

„Poslyšte, co vám řeknu! Je to stejně dobré, jako kdyby váš Bůh sestoupil z nebe a řekl tato slova: ‚Tato hlava je určena k tomu, aby nesla korunu, tato ruka bude držet žezlo a z jeho ramen bude splývat háv vládce. Syn kováře se stane nejmocnějším králem na zemi! Vidím přicházet velké i malé, aby se mu poklonili, aby mu vzdali hold, jak to nyní dělá Zarba, cikánka na tomto místě!'"

Poklekla před ním a položila své čelo na jeho ruku. Potom se zvedla a dvěma rychlými kroky opustila místnost.

Syn a rodiče se na sebe překvapeně dívali. Věděli, že Zarba není žádná podvodnice a proto překvapení nad jejím proroctvím nebylo malé.

„Co to bylo?" mínil Max. „Byla opilá?"

„Ne, i když mi to tak připadá!" odpověděl otec. „Vím, že má velký ostrovtip a že podle vnějšího vzhledu člověka dokáže leccos rozpoznat, o čemž jiní nemají ani ponětí! Potom beru v úvahu ty zvláštní zážitky ze dne tvého narození, o kterých jsme ti dlužni ještě ledacos vysvětlit. Čekal jsem, že od ní uslyším něco běžného, ale co řekla nyní je neuvěřitelné, tak neuvěřitelné, že by člověk musel být blázen, aby tomu věřil! A přece ví vždy přesně, co dělá a mluví

„Svými slovy asi přece jen něco důležitého sleduje, co pochopitelně nebude moci zatajit," mínil Max. „Byl jsem tak trochu překvapen tím tajuplným přijetím, kterého se mi dostalo při mém vstupu, ale celá ta scéna mě přece jen nechala chladným. Přece jen se dozvíme, co Zarba zamýšlela. Nyní se však musím soustředit na úplně jiné věci, je to tak otče? Ty máš přece propustku do královského zámku?"

„Samozřejmě, a proč?"

„Svěřil bys mi jí jednou?"

„Co chceš na zámku a u krále?"

„Dovol mi, abych to ještě zamlčel. To, že se jedná o něco důležitého si můžeš domyslet, protože jinak bych takovou prosbu nikdy nevyslovil!"

„Hm, král mi tuto propustku dal jen pro mou osobu, ale myslím si, když je ta věc tak důležitá, že —"

„Žádný strach, otče, chci pro krále vykonat službu o mimořádné důležitosti!"

„Tak počkej!"

Kovář vzal lampu ze stolu a šel s ní do vedlejší místnosti. Když se vrátil zpět, držel v ruce kartu, jejíž jedna strana byla poseta písmeny a na druhé straně byla soukromá pečeť krále.

„Zde!"

„Dekuji! A je kapitán doma?"

„Ano, je nahoře."

„Dobrou noc!"

Stoupal po schodech a nahoře zaklepal na dveře místnosti, kde bydlela Zarba a její syn. Ten otevřel.

„Promiňte, kapitáne, že vás ruším. Omluvte mě, ale přicházím za vámi v nejvýše nutné záležitosti!"

„Prosím^ vstupte, pane doktore!"

Max vešel. Zarba se opět stáhla do tmavého rohu a kouřila. Když se posadil, díval se kapitánovi s úsměvem do očí.

„Musím vám vyslovit varování!"

„A jak zní?"

„Chtějí vás zabít!"

„U čerta, je to pravda?!"

Při těchto slovech rychle vyskočil, ale když viděl klidný pohled a úsměv na doktorově tváři, zase pomalu usedl na své místo a řekl:

„Ale! Děláte si legraci, ale mé zkušenosti jsou takové, že musím každým okamžikem čekat a takovým věcem dokonce věřit!"

„Já si nedělám legraci, pane von Walhoth, zde skutečně jde o váš život, ale nejenom o váš! Ale i o můj a vaší matky!"

„Skutečně? A kdo je ten gauner, který — — — ?"

„Vy se ještě ptáte?"

„Ano — ó — můj otec!"

Rozrušeně vstal a začal křižovat dlouhými rychlými kroky místnost. Cikánka zůstala klidná, vypustila hustý dým a po chvíli řekla:

„Můj synu, duch mi říká, že je to pravda! Už je nabroušen nůž, který nás má zabít. Ale ztratí svůj hrot a stihne toho, v jehož ruce je!"

Kapitán se k ní otočil.

„Matko, miluju tě celou svou duší, ale taky bych tě mohl nenávidět, že jsi mi dala takového otce! Když si jen vzpomenu, co jsem kvůli němu vytrpěl v blázinci! Řekni mi, jak mám takovou----------*ti*

Bojoval se svým rozrušením a přistoupil k Maxovi.

„Takže vaše slova jsou skutečností?"

„Je to tak! Byl jsem u toho, když byl dán příkaz zavraždit syna kováře, jednoho bláznivého kapitána a jeho cikánskou matku!"

„Dobrá, děkuji vám!"

Přistoupil ke skříni a otevřel ji.

„Hned teď půjdu za vévodou a donutím ho----------"

„Zůstaňte, pane kapitáne, jen žádné nepředloženosti! Tím byste udělal úplný opak, než zamýšlíte. V tomto domě jste si zcela jistí a má zpráva měla za účel, abyste byli opatrní a připraveni na případné napadení. Ale v každém případě do zítřejšího večera nebude proti nám nic podniknuto a do té doby můžeme tuto záležitost zcela jinak zpracovat!"

„A jak se má ten útok provést?"

„To ještě není dáno!"

„A kdo to má udělat?"

„Jistý Helbig, který byl dříve ve službách vévody."

„Nyní pevně věřím tomu, co jste mi tu řekl!"

„Takže mi splníte prosbu, o kterou vás požádám? Chci, abyste zítra večer nešel ven a nedělal nic bez mého vědomí!"

Kapitán přijal nabízenou ruku.

„Hodinu za hodinou jsem vám čímdál víc zavázán, pane doktore a je mou povinností vyhovět vaší prosbě! Takže vaše mise dnes u vévody zcela ztroskotala?"

„Úplně! Nechce nic slyšet o vzájemné dohodě, jak jsem se — pochopitelně bez jeho vědomí — dozvěděl, a nyní musí dojít k boji muže proti muži."

„Syn proti otci! Nu dobrá, dal mi život, nic víc. Dík kterým jsem mu byl zavázán vyrovnal, jsme si teď cizí a já ho musím šetřit. Vaše přání splním, ale budu-li napaden, pak běda tomu, před kterým se budu muset bránit!"

Max odešel. Oklikami dosáhl zámku a dostal se nepozorován až do jeho zahrad. Zde i v budově mu byl velice dobře znám každý krok, takže věděl přesně, kam se má vydat.

Zaklepal na vrata. Za nimi stojící hlídka otevřela.

„Kdo je tam?"

„Tiše!" odpověděl a ukázal propustku.

„Vpustit!" znělo rozhodnutí.

Prošel několika chodbami a po několika schodištích v jasném osvětlení. Ale všechny hlídky ho po ukázání propustky nechaly projít a tak se dostal až na chodbu, kde byla místnost a ložnice krále.

Zjistil, že zde hlídka chybí, patrně následkem přípravy ze strany vévody nebo jeho lokaje. Ten nebyl nikde vidět, což se dalo vysvětlit tím, že ještě nebyly dvě hodiny.

Hledal dveře a našel jedny otevřené. Vstoupil do tmavé místnosti a zahlédl světlo, které procházelo mezerou ve dveřích v další místnosti. Přistoupil a nahlédl. Viděl malý kabinet. Na stole svítila lampa, jejíž světlo bylo tlumeno barevným stínidlem. Seděl zde sluha Grunert, před ním leželo několik listů ilustrovaného časopisu; zřejmě četl, aby neusnul, což se mu však nepodařilo. Spal s hlavou na zkřížených rukách.

Za tímto kabinetem byla ložnice krále — mohl se Max odvážit tam vstoupit? Rozhodl se.

Potichu se protáhnul mezi oběmi veřejemi a stál před ložnicí krále. Věděl přesně co si dovoluje, ale jeho důvody byly tak vážné, že mohl svůj nedovolený vstup zodpovědět.

Přistoupil blíže. Královský spáč měl vytaženou hedvábnou deku až na prsa a na ní měl složené obě ruce jako v modlitbě. Max je lehce pohladil a král se hned pohnul. Stačil jemný tlak a spáč se ihned probral a otevřel oči. Max mu ukázal, ať mlčí. Král poznal doktora a porozuměl jeho pantomimě. S výrazem nejvyššího překvapení chtěl vstát, ale nechal toho, když mu Max pokynul. Tento si přitáhl křeslo k lůžku a posadil se tak, aby nemohl být veřejemi spatřen. Zastřel se jemnými drahými záclonami a naklonil se ke králi.

„Promiňte Veličenstvo," šeptal----------

„Stalo se něco mimořádného, pane doktore, že jste ke mě přišel tajně v tuto hodinu?" zeptal se král stejně tiše, ale přísným tónem. „Jak jste se sem dostal?"

„Pomocí propustky mého otce."

„Ach, on ji dává z ruky?"

„Jenom mně, Veličenstvo. Za chvíli dojde k vloupání do vašeho pracovního kabinetu."

„Vy mě lekáte!"

„Vím to přesně."

„A kdo se sem vloupá?"

„Žádný obyčejný člověk, Veličenstvo."

„Ale?"

„Jeho Výsost, vévoda von Raumburg!"

„Vé — vé — vévoda?" nemohl král rozrušením ani vyslovit. „Nemožné, vy se mýlíte, doktore!"

„Já se nemýlím, vím to velice přesně!"

„A co chce?"

„Dokumenty z blázince, které jsem měl tu čest Jeho Veličenstvu předat!"

„Ach, chápu! Ale přesto, takový krok----------Bože, vždyť musí mít spojence!"

„Grunert!"

„Grunert? Víte to přesně?"

„Přesně! Vypadá to jako by pan vévoda váš kabinet vícekrát navštívil!"

Král mlčel. Jeho tvář potemněla v zamyšlení a konečně se zeptal:

„Odkud to všechno víte?"

„Já jsem ho náhodou vyslechl."

„A kdy přijde vévoda?"

„Přesně ve dvě!"

„Tak, Grunert spí v přední místnosti?"

„Ano."

„To si mohu myslet, jinak byste tady neseděl! Nyní je jedna hodina, podívejte se, jestli ještě spí!"

Max se přiblížil pomalu k veřejím a podíval se skrz ně. Zrádce dosud ležel ve stejné pozici jako předtím. Když se doktor vrátil

k posteli, král již tuto opustil a zaměstnával se oblékáním. Max se mu snažil pomoci a oznamoval:

„Ještě spí."

„Dnes nemá službu, ale vyměnil si ji s jedním kolegou, kterému je údajně nevolno. Když se probudí, zaručeně vstoupí do ložnice, aby se pohledem přesvědčil, jestli nejsem vzhůru. Spustíme záclonky!"

Postel byla zacloněna, takže se Grunert mohl domnívat, že král spí.

„Tak, nyní pojďte se mnou do knihovny!"

Král se přiblížil k veřejím a když se přesvědčil, že Grunert ještě spí, prošel následován doktorem místností a dalšími, až do pracovního kabinetu.

„Počkej!" nařídil.

Zacinkal klíč a cvaknul zámek.

„Tak a jdeme dál! Dokumenty jsou v mé ruce a s nimi ještě zbraň pro případ nouze. Máte taky nějakou zbraň?"

„Nosím revolver."

„Tedy vstoupíme do knihovny."

Tato ležela vedle pracovní místnosti. Vstoupili a posadili se na pohovku, která byla schována za velkými regály knih. Nyní začal král s důkladným výslechem. Max vyprávěl, co si myslel, že je pro tuto událost důležité; ale zamlčel způsob, kterým se dostal k tajemstvím vévody. Zamlčel i záležitosti spojené s Penentriérem a Helbigem. Nemůže přece ještě více prohlubovat starosti panovníka a věděl, že je dost silný, aby sám tyto plány von Raumburga překřížil.

Po vylíčení těchto událostí nastalo ticho, že by bylo slyšet i mouchu, létající ve vedlejším pracovním kabinetu. Udeřilo půl, potom třičtvrtě. Krátce před druhou hodinou zazněl hluk. Max se zvedl, aby naslouchal.

„Grunert," oznamoval tiše. „Sedí se zakrytou lampou u vašeho pracovního stolu."

„Máte u sebe zapalovač?"

„Ano."

„Tam na stole stojí svíčka. Hned jak vévoda vstoupí, hned jí zapálíte. Až tam vstoupíme zajistíte východ a vše ostatní přenecháte mne.

... snažil se otevřít jednu zásuvku.

V napětí uběhlo ještě několik minut. Naproti jemně zachrastilo a Max se zvedl.

„Vévoda," šeptal.

Tak, aby nezpůsobil žádný hluk zapálil sirku o nehet svého prstu a přidržel ji u svíčky, která se ihned rozhořela. Vzal ji do levé ruky a pravou uchopil revolver.

„Vpřed!"

Král přistoupil ke dveřím a podíval se skrz ně.

Vévoda von Raumburg i přes své přestrojení byl dobře k poznání. Stál u psacího stolu krále a snažil se otevřít jednu zásuvku. Lokaj, který mu svítil, stál vedle něj. Okna místnosti byla zakryta těžkými závěsy, takže žádné světlo z místnosti nemohlo pronikat ven. Oba byli ke knihovně obráceni zády, takže si nevšimli, že vstoupil král s doktorem.

Doktor rychle přeběhl ke vchodu, přičemž chránil rukou plamen svíce. Král předstoupil o několik kroků a pozdravil:

„Dobrý večer, Výsosti!"

Tento se rychle otočil. Sluhovi vypadla při zvuku tohoto hlasu lucerna, která zhasla. Nyní odkryl Max plamen svíce a postavil ji na mramor krbu. Toto světlo postačovalo, aby bylo vidět polekané rysy ministerského předsedy a chvění lokaje.

„Veličenstvo ------- !" zvolal první.

„Ano, Veličenstvo stojí před vámi a chce vám dát účet za všechny ty ztracené písemnosti, které odtud do této doby zmizely! Ale bohužel by pro vás bylo dnes marné něco hledat, protože papíry, které chcete, mám zde v ruce! Chce k tomu Výsost něco dodat?"

Postava vévody, dosud přikrčená, se narovnala do své výše.

„Ne, Veličenstvo!"

„Grunerte, vol mezi milostí nebo doživotním vězením! Chceš všechno přiznat?"

Muž klesl na kolena.

„Milost, Veličenstvo, všechno vám řeknu!"

„Vstaň! Svícen!"

Sluha zmizel v místnosti, Ve které předtím spal a po několika okamžicích se vrátil se šestiramenným svícnem.

„Posviť k Výsosti, Grunerte!" Otočil se k Maxovi a dodal: „Velice dobře jsi využil propustky a musím ti vyjádřit svůj dík, milý Maxi! Nyní tě propouštím, ale doprovoď laskavě Výsost tak daleko, jak to vyžaduje bezpečnost krále. Pozdravuj své rodiče a dobrou noc!"

Vévoda se otočil jako automat a vzdálil se. Max mu šel v patách a sluha jim svítil. Zatímco sluha otvíral dveře, nařídil Max lokajovi:

„Vrátíš se zpět ke králi. Pokus o útěk by tě zničil, jinak budeš omilostněn hned, jak uděláš úplné a pravdivé přiznání!"

Vévoda vyšel na ulici beze slova, následován Maxem. Tu se ten první zastavil.

„Chlape, vidíš ten terzelor?*)"

„Velice dobře, Výsosti."

„Tak tedy, jestli hned nezmizíte od mého boku, zastřelím vás!"

„Zde, uprostřed rezidence, v královském zámku, na ulici?"

*) Ruční střelná zbraň

„Zde!"

„Tak vás tedy žádám, abyste zmáčkl spoušť!"

V jeho pravici se zablýskla hlaveň revolveru.

„Padouchu!"

„Koho tím míní Vaše Výsost? Jsou přítomny jenom dvě osoby a já to slovo na svou osobu nevztahuji! Prosím, jděte dál!"

„Stůj! Nehnu se z tohoto místa, dokud se nedozvím, jakým způsobem se král dozvěděl o mé návštěvě!"

„To se dozvíte, ale ne tady! Prokáži si tu čest, že vás doprovodím k řece a tam vám podám potřebné vysvětlení."

Šel napřed a vévoda ho následoval.

„No?"

„Co?"

„Jakým způsobem byl král informován?"

„Velice dobrodružným. Spal a ucítil ruku, která se ho dotýkala, proto se probudil. Stál před ním muž, který mu pokynem naznačil mlčenlivost, aby se neprobudil sluha spící ve vedlejší místnosti. Vyprávěl mu, že vévoda von Raumburg chystá vloupání, které je zaměřeno na určité dokumenty z blázince,"

„A kdo byl tento muž?"

„Král vstal a s tím, který ho varoval, čekali v knihovně, aby toho vysokého lotra----------"

„Hrome----------!" zahřměl vévoda a přitom pozvedl terzerol.

„Dobrá, Excellence, moje zpráva může být považována za ukončenou."

„Kdo byl ten muž?"

„Jár

„Takže vy — vy — vy---------- vy---------- vy! Jak jste se o tom dozvěděl, vy?"

„Má zpráva je právě u konce, jak jste si všiml, Výsosti! Zde jsme u řeky, na shledanou později!"

Vévoda ho chtěl chytit a zadržet, ale jeho ruka nahmátla pouze noční tmu a ani již neslyšel kroky odcházejícího.

„Ať je prokletý tento kladívkář, který má přízeň u krále---------- — Ale jak u všech čertů mohl uhádnout, že chci----------uhádnout? Hehehe, bylo to prozrazeno, ale určitě ne nikým jiným, než tím Grunertem. Proto byl král tak pohotový se svou milostí, protože to

s ním už předem všechno dojednal a nyní bude ten zrádce vyprávět všechno, co ví! Ale mohu být klidný; kdo se odváží veřejně hnát vévodu von Raumburg k zodpovědnosti? S Grunertem si to vyřídím a tento kovářský synek bude již zítra večer v takovém stavu, že už nikdy nic nevykecá!"

Mezitím kráčel Max ke kovárně. Věděl přesně, proč ho král tak rychle propustil. Králova vůle byla, aby ho nezdržel v zamezení úniku dvou viníků, úředníků blázince.

Rodiče již spali a okna kapitána a Zarby byla zahalena do tmy. Převléknul se a vydal se po hlavní ulici rezidence. Po chvíli vstoupil do jednoho domu, před jehož vraty stálo dvojspřeží.

Šel po schodech nahoru a byl přijat starším pánem, který na něho již čekal.

„Jste připraven, pane státní návladní?"

„Již dávno!"

„A byly vám předány nutné instrukce?"

„Během večera, vlastnoručně podepsané od Jeho Veličenstva."

„Tedy vyrazíme, abychom nepřišli příliš pozdě!"

Opustili dům a vstoupili do vozu, který je vezl po silnici, po které Max už jednou jel do blázince. Seděli vedle sebe mlčky, zahaleni do svých myšlenek. Koně se tužili, a když přicházelo ráno, spatřili již budovy, podobné hradu, svítit v dálce v zlaté záři. O hodinu později stáli před vraty ústavu.

Vrátný ihned doktora poznal a vpustil ho s hlubokou úklonou.

„Kde je ředitel?"

„Odjel!"

„Ách! A kdypak?"

„Před hodinou."

„A pan hlavní lékař?"

„Taky odjel!"

„Před hodinou?"

„Ano!"

„Sám?"

„S panem ředitelem!"

„A rodiny těch dvou pánů?"

„Taky odjely!"

„Před hodinou?"

„Ano!"

„Kam?"

„To nevím!"

„Byl tu krátce před tím pán, který chtěl mluvit s panem ředitelem?"

„Tak se to stalo!"

„A jak se jmenoval?"

„Doktor Ungerius."

„Zapište si to jméno, pane návladní!" otočil se doktor na úředníka. Nyní opět pokračoval k vrátnému: „Tento muž byl malý, hubený a velice živý?"

„Samozřejmě!"

„Odjel taky s panem ředitelem?"

„Ne! Tento odjel s panem hlavním lékařem, ale obě rodiny jely pod ochranou pana Ungeria."

„A jeli vozem?"

„Ano, ale jak jsem slyšel, dostaly dámy rozkaz použít později železnici."

„A z kterého místa?"

„To nevím."

„A s kým jel ředitel?"

„S místním nájemním drožkařem."

„Jak se ten muž jmenuje?"

„Beyer."

„Má rodinu, služebnictvo?"

„Má ženu, dceru, syna a čeledína."

„Už se dnes podávalo jídlo?"

„Ano, ranní polévka."

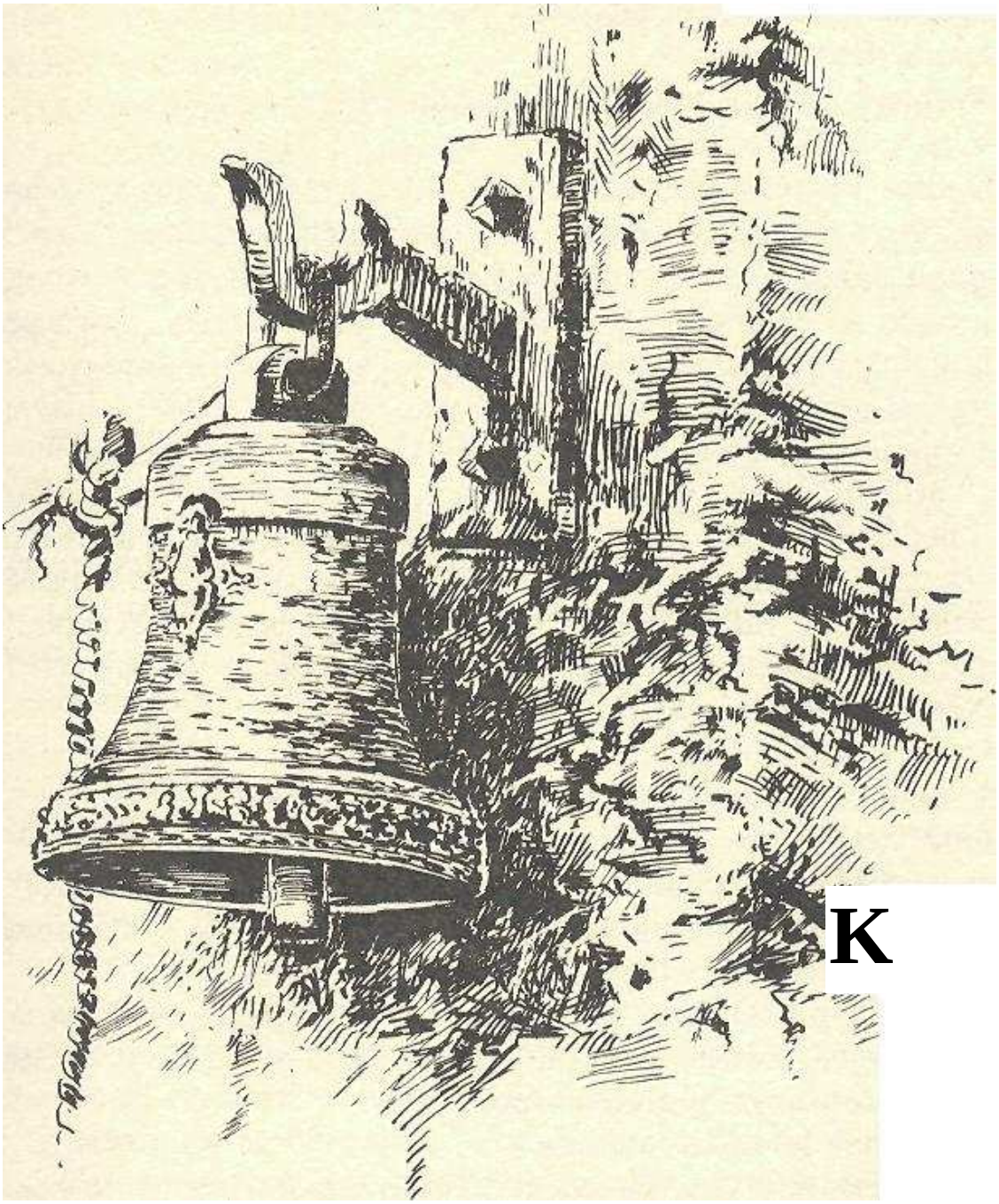
„A oba asistenti, mladí lékaři?"

„Sedí teď u kávy."

„Tak nás k nim doveďte!"

Muž je vedl předním dvorem do bytu obou nižších lékařů, kteří vůbec nejevili překvapení, když poznali královského komisaře.

„Dobrý den, milí pánové!" pozdravil Max. „Mě už znáte, dovolte mi však, abych vám představil pana státního návladního von Hellmanna, který by rád slyšel nějaké informace o panu řediteli. Ale

K *ff*

u, frf

.,. vrátný rozezvučel ústavní zvon...

nejdříve otázka: rozdávali dnes ráno před odjezdem hlavní lékař nebo pan ředitel nějakou medicínu?"

„Myslím, že ano. Vešli do místní lékárny a krátce před odjezdem navštívili několik ústavních pacientů."

„Byli jste u toho?"
„Ne, nesměli jsme."

„Je tady zařízení, pomocí kterého bychom mohli co nejrychleji shromáždit všechny zaměstnance?"

„Je zde ústavní zvon!"

„Nechtě hned vyzvánět! Kde se scházíte?"

„V čísle čtyři této budovy."

„Dobrá! Vy zůstanete tady a odpovíte na otázky pana státního návladního a já půjdu do čísla čtyři, abych udělil několik rozkazů."

Odešel. Jakmile vstoupil do konferenční místnosti, začalo zvonit a ze všech stran přicházeli opatrovníci i ošetřovatelky, dokonce i vrátný, který rozezvučel zvon, se dostavil k diskuzi se zvědavostí.

„Nechal jsem si vás zavolat, abych vám sdělil, že ředitel a hlavní lékař tohoto ústavu jsou pod žalobou a vyšetřování se vyhnuli útěkem," prohlásil Max k shromážděným. „Vedení tohoto ústavu přechází nadále do rukou obou asistentů, které budete od této chvíle poslouchat. Pan státní návladní, který přišel se mnou se vás bude vyptávat a je ve vašem zájmu říkat pravdu a očistit své svědomí! Ředitel a hlavní lékař navštívili před svým odjezdem několik cel?"

„Ano," zaznělo z několika hrdel.

„Která čísla?"

Bylo mu oznámeno osm čísel, která si poznamenal.

„Obyvatelé těchto cel byli zaručeně otráveni! Rychle k nim spěchejte a udělejte potřebné! Hned vám tam pošlu oba pány lékaře!"

V okamžiku byla místnost prázdná. Max se vrátil k státnímu návladnímu, který byl s hlavními otázkami u konce.

„Pánové! Uprchlíci měli důvod umlčet jisté jazyky a použili zaručeně nějaký jed. Zde jsem zapsal osm cel, které navštívili. Pospěšte si a dejte postiženým potřebnou pomoc!"

Tato zpráva je velice rozrušila.

„Pane komisaři!" zvolal jeden. „Takového zločinu přece není člověk schopen!"

„Prosím, vyvarujte se nyní řečí! Účinek silného jedu se může každou chvíli projevit!"

„Tedy vpřed!" odpověděl, a vzal do ruky seznam osmi cel. „Uvidíme, jestli dokážou být lidé tak ďábelští!"

„Stůj!" mínil ten druhý lékař. „Půjdeme nejdříve do lékárny! Známe obsah skříňky s jedy tak přesně, že při obsahu potřebném k zabití osmi lidí snadno poznáme, který jed byl použit."

Všichni pánové se odebrali do lékárny. Jelikož nebyl k dispozici klíč, násilím otevřeli skříň s jedy a jakmile se oba podívali na obsah, zvolali současně:

„Chybí kyanid! Ti lidé dostali preparát s kyanidem!"

„A máte po ruce protijed?"

„Samozřejmě!"

„Vezměte ho tedy hned s sebou a pospíchejte k postiženým do cel! Pane státní návladní, jdu udělat do města nějaké šetření, omluvíte mne?"

„Rád! Já do vašeho návratu nebudu stát s rukama v kapsách!"

Max opustil ústav a kráčel k městu, které nebylo vzdáleno více jak půl hodiny. Tam spatřil uklizeče města, kteří právě zametali alej. Zeptal se jich na obydlí nájemného drožkaře Beyera, a bylo mu tak dobře popsáno, že je bez potíží nalezl.

Tam našel ženu, děti a čeledína. Byli překvapeni tak vznešenou návštěvou.

„Bydlí zde nájemní drožkař Beyer?"

„Ano!"

„Je doma?"

„Ne!"

„Jel někam s panem ředitelem?"

„Ano."

„Kam?"

Nedostal žádnou odpověď. Žena ho pozorovala váhavě a i na synovi a dceři viděl, že by uměli odpovědět, kdyby nevěděli, že je to zakázané. Proto na to musel jít jinak.

„Během půl hodiny vás přijdou zatknout!"

„Zatknout?" ptala se žena překvapeně. „Nás? A proč?"

„Kvůli spoluvině při napomáhání k útěku dvěma těžkým zločincům!"

„O tom my nic nevíme!"

„Žvásty! Vždyť vy jste napomáhali řediteli zdejšího blázince a jeho lékaři v útěku!"

„Panu řediteli? K útěku? To musel prchat?"

„Samozřejmě! Budou oba těžce obžalováni a já jako královský komisař jsem přišel, abych je zavřel! Váš muž jim poskytl svůj vůz,

aby mohli utéci! A vy mi odmítáte odpovědět, kam jeli! — Já vás budu muset nechat zavřít!"

Překvapení a strach těchto lidí byl bezmezný.

„Ředitel a zločinec? To přece není ani možné!" zvolala paní a spráskla ruce. „A na útěku? To je hrozné, ale my jsme mu při tom nepomáhali. Mysleli jsme, že se jedná o výlet!"

„Tak proč zamlčujete cíl jejich cesty?"

„Protože pan ředitel si přál, aby o tom nikdo nic nevěděl!"

„No a — ?"

„Můj muž je musí převézt přes hory k hranici a potom dál, dokud je nevyzvednou."

„A nějaké místo nebylo jmenováno?"

„Ne!"

„A víte, kterou cestou se dali?"

„Ne, je mnoho cest přes hory a můj muž je zná všechny velice dobře!"

„A kdy se vydali na cestu?"

„Před dvěma hodinami!"

„Tak tedy budu předpokládat, že nejste tak vinni, jak jsem se zprvu domníval. Nenechám vás tedy zavřít, ale žádám, abyste mi byli kdykoliv k dispozici, když vás budu potřebovat!"

Dali mu tento slib a již se chystal rozloučit, když padl jeho pohled na zrcadlo, pod kterým byl nakreslený náčrtek, který ho velice zaujal. Přistoupil blíž a viděl, že se nemýlil.

„Cikánka Zarba! Jak se sem dostal ten obrázek?"

„Vy znáte Zarbu?" ptala se žena již o mnoho přátelštěji. „Ó, to je naše dobrodinka již po dlouhou dobu, pane komisaři! Můj syn má výtečný talent k malování a maloval její obraz, tak jak tam visí u zrcadla! Viďte, je to výstižné?"

„Velice pěkné! Jak je starý ten mladík?"

„Je mu sedmnáct."

„A čím chce být?"

„Písařem, ale nyní je bohužel bez práce!"

„Zdá se, že má dobrý talent! Pokud mu to nebude nemilé, pošlu sem malíře, který by ho vyzkoušel. Snad by se s tím dalo něco udělat!"

„Ó, kdybyste byl tak laskavý, pane komisaři!" zvolala žena šťastně a vděčně uchopila jeho ruku.

„Uvidíme, milá paní. Ale řekněte mi, jak jste se seznámila s cikánkou?"

„To už je dlouhá doba, snad dvacet let. Tehdy byla vznešenou dámou a bydlela u vévody von Raumburg v hlavním městě. To ale mělo být tajemství! Přesto se o tom mluvilo ve všech domech ve městě a každý tu krásnou dívenku litoval, protože ----------ale Bože! Vždyť vy jste královský komisař a zaručeně se stýkáte i s panem vévodou! Tedy matka byla porodní bábou a služebně se stýkala s nejvyššími osobnostmi. Já jsem byla tehdy teprve krátce vdaná a bydlela jsem u ní v rezidenci. Tu se stalo, že jednou v noci dvě velice vznešené dámy potřebovaly její pomoc; totiž Veličenstvo královna a bohatá vévodkyně von Sternburg, která se nacházela na návštěvě na královském zámku. Ona a královna byly totiž vzdálené sestřenice a vévoda, který je velkým generálem a vojevůdcem byl v té době v cizině, kde vedl válku. Vévodkyně po porodu zemřela a protože krátce před tím zemřelo i mně to první dítě, tak jsem dostala to malé princátko----------ach a stala jsem se jeho kojnou. Tehdy mě navštívila krásná cikánka a od té doby se traduje naše známost, pane komisaři."

Max nemohl tušit, jakou důležitost pro něj a jeho osud bude toto vyprávění jednou mít...

Ptal se:

„A už vás navštívila víckrát?"

„Ano. Kdykoliv přišla, museli jsme ji o všem informovat a když odešla, museli jsme se na ledacos vyptávat!"

„A o čem?"

„No o — o — smím to vůbec říci? Nejdříve o synovi dvorního kováře Brandauera, a o synovi vévody von Sternburg. Potom něco o tom Angličanovi, lordu Halingbrookovi, o vévodovi von Raumburg a o dalších vysoce postavených pánech a dámách."

„A ty všechny znáte osobně?"

„Ne, já je neznám. To zařizoval můj manžel."

„A dostal něco za svou snahu?"

Usmála se.

„Mohli jsme být spokojeni! Zarba ještě ze svého mládí musela mít mnoho peněz!"

Rozloučil se s těmito lidmi a slíbil, že nezapomene na syna. Potom se vrátil do ústavu.

V jeho nepřítomnosti se skutečně zjistilo, že těchto osm lidí bylo otráveno. Dva již zemřeli, dva byli těžce nemocní a ostatní dávali naději, že se zachrání. Velice zvláštní byl názor obou dobrých asistentů, kteří nepovažovali těchto osm osob za skutečně duševně nemocné!

Max musel přenechat rozhodování nejvyššímu státnímu návladnímu, který byl málem do večera v ústavu velice zaměstnaný. To se Maxovi zdálo příliš dlouhé, měl již být dávno doma a tak se rozloučil a šel směrem do města.

Tam dorazil, když už se začalo stmívat a nejdříve jel do královského paláce, aby podal zprávu. Poté šel do svého bytu. Vyprávěl své dnešní zážitky rodičům a šel do horní místnosti, aby vyhledal Zarbu a kapitána.

Kapitán se velice zajímal o skutečnosti, které byly odhaleny v ústavu a byl velmi rozzuřen nad tím, že oba úředníci utekli za hranice.

„Ještě není jisté, jestli utekli!" mínil Max. „Státní návladní hned rozehrál všechny telegrafy a od rodiny nájemního drožkare, který je veze, jsem se dozvěděl přesný směr cesty."

„A jak se jmenuje ten nájemní drožkař?" zeptala se Zarba.

„Beyer. Viděl jsem tvůj obraz v jejich bytě!"

„Beyer! A kam jedou?"

„Přes hory za hranici!"

„A kterou cestou?"

„Tak to kdybychom věděli, tak už jsme je dávno pronásledovali!"

„A chcete je znovu dostat?"

„Přirozeně!"

„Dobře, dostanete je! Zarba vám to slibuje!"

Vylezla ze svého rohu a sedla si k lampě.

„Synu, podej mi papír a kousek tužky!"

Dostala obojí. Namalovala řadu charakteristik, které ani Max, ani kapitán nechápali.

„Je pravda, že z nás nikdo nesmí opustit rezidenci?" zeptala se.

„Ne!" zněla doktorova odpověď.

„Potom tedy potřebuji posla, muže, na kterého se Zarba může spolehnout!"

„A kam?"

„Nahoru do kopců!"

„A kolik času bude potřebovat k tomu, aby se vrátil?"

„Tři dny!"

Max přistoupil k oknu a otevřel je. Jako obvykle seděli tovaryši přede dveřmi.

„Thomasi!"

„Rozkaz, pane doktore!"

„Nechtěl bys přijít nahoru?"

„Ano, hned přijdu!"

O několik okamžiků později začaly dunět schody pod jeho nohama, byl to těžký krok kavaleristy.

„Dobrý večer! Tady mne máte v životní velikosti!" pozdravil a postavil se do pozoru.

„Máte v těchto dnech mnoho práce, Thomasi?" zeptal se Max.

„Ale, práce je tady vždycky dost!"

„Ale mimořádně hodně práce?"

„Tak strašné to zase není!"

„Nechtěl bys pro mne něco udělat?"

„Podle rozkazu, velice rád, pane doktore!"

„Máš odnést tento dopis nahoru do hor!"

„Do hor? Tam jsem ještě v celém životě nebyl. A komu je adresován?"

Max se podíval tázavě na cikánku.

„Lesnímu hlídači Tirbanovi!" odpověděla.

„Tirban? Ještě jsem o něm neslyšel! Kde bydlí?"

„Pojedeš ranním vlakem do Súderhafenu, Jižního přístavu. Odtud půjdeš až do večera silnicí, která vede napříč pohořím. Večer přijdeš k hostinci, před jehož dveřmi stojí dvě jedle. Tam vstoupíš a budeš se ptát hostinského na hlídače Tirbana. Ten žije na mýtině a dostane tvůj dopis! Ostatní se dozvíš od něho!"

„Dobrá! Tedy Suderhafen, horskou silnicí, večer hostinec, dvě jedle, mýtina, Tirban — dobře, to najdu!"

„Ale nepřijde Thomas příliš pozdě?" zeptal se Max. „Uprchlíci odjeli již dnes ráno, a on přijde teprve zítra večer k Tirbanovi!"

„To už je moje starost, mladý pane! Chceš mi napsat telegram, milý synu?"

Kapitán si sedl, vzal do ruky pero a po chvíli přemýšlení mu Zarba diktovala:

Vrchní výčepní Waldenberg — povozník Beyer a dva muži — jeden den zdržet — násilím do Jedlové strže — Zarba

Max překvapeně naslouchal tomuto diktátu. Slova zněla tajemně jako hádanka, kterou by rád brzy rozlouskl. Gitana se stávala hodinu od hodiny pro něho stále záhadnější. Skutečně viděl jistý počet zlatých mincí v jejích nikách, když sáhla do kapsy, aby zaplatila za depeši. Tento obnos byl přesně spočítán, takže se dalo předpokládat, že se nejedná o první depeši, kterou zingarita posílala.

„Chtěl by ses ještě dnes postarat o tuto depeši?" zeptal se Max kavaleristy.

„Podle rozkazu, pane doktore!"

„Zde máš cestovní výlohy na zítřek. Otce o povolení žádat nemusíš, to zařídím sám."

„Podle rozkazu, pane doktore a přeju hezký večer!"

Otočil se a vyšel ze dveří.

Když sešel dolů, rozkročil se před oběma tovaryši.

„Víte, co je nového?"

„No?" ptal se Heinrich.

„Já zítra ráno jedu na dlouhou cestu!"

„A kam?"

„Do toho vám nic není, zelení zobáci! Když ale přijdete tak za hodinku k naší Barbaře Seidenmüllerové, tak vám na rozloučenou poručím pár žejdlíků, protože peníze na cestu jsou v dostatečném množství!"

„Já přijdu, Thomasi!" mínil ten vždy žíznivý artilerista. „S těmi žejdlíky to je báječný nápad, nejlepší, který jsi dnes dostal!"

KAPITOLA OSMÁ

Almah

Tam, kde se řeka rozšiřuje, aby své vody spojila s vodami moře, leží Tremona, hlavní přístav Súderlandu. Na patě kopce, na kterém se rozprostírá město do výše na způsob sedadel v řeckých divadlech, se táhnou venkovní zdi opevnění, zatímco napravo a nalevo od řeky ležící pevnosti hledí dolů z kopce jako hroziví strážci. Pod nimi a po stranách se rozprostírají nekonečné vinice a ovocné zahrady, v jejichž zeleni jsou nepravidelně postaveny malebné vilky různých slohů, zábavné zámky a jiné překrásné stavby, které jsou zde proto, aby sloužily honoraci rezidence a země k letnímu pobytu.

Mezi těmito stavbami se vyznačovala hlavně jedna výtečnou polohou a nepřekonatelnou architekturou. Byl to zámek, postavený v maurském stylu, který kupodivu nepatřil žádnému suderlandské-rau obyvateli, ale jednomu cizinci, totiž vévodovi Viktorovi von Sternburg, generálovi Jeho Veličenstva krále z Norlandu. Každopádně byl však generál jen vzácným hostem ve svém zámku a také jeho syn, princ Artur, který sloužil jako skutečný kapitán na moři ve službách Norlandu, mohl jen po krátkou dobu a velice vzácně užívat nádherného okolí. Jeho zaměstnání ho drželo daleko v cizině, kolikrát po několik let a jeho sporé dovolené žádaly, aby byl přítomen ve své vlasti u své rodiny a většinou mu nezbyl vůbec čas navštívit tento majetek v sousedním státě, který nebyl příliš nakloněn jeho vlasti —

Na verandě von Sternburgu, jak byl zmíněný zámek pojmenován po majiteli, sedělo několik civilně oblečených pánů, jejichž vzhled však dával tušit, že i přes toto oblečení jsou z kruhů navýsost vojenských.

Když spořádali několik chodů své snídaně, dívali se vesele na baterii ohnivých Siciliánů, kteří na ně svítily červenozlatě skrz vinné sklenice.

„Řekněte, pane kapitáne, jak dlouho se zde tentokrát zdržíte?" zeptal se jeden z nich. „Můžete očekávat, že si přejeme zdržet vás zde co nejdéle!"

Tázaný byl mladý muž, kterému snad nebylo ještě ani dvaadvacet let. Jeho vážný, hezký obličej, byl velice mužný, sluncem opálený a působil dojmem mírné, ale neotřesitelné energie, kterou nic nezviklá, pokud se již jednou pro něco rozhodnul. Jeho kamarádi byli bez výjimky všichni starší než on, ale stejně se zdálo, že rozumem, zralostí a hrdostí jim byl nadřazen. To se dalo usoudit i z kontrastu mezi jejich živostí a jeho klidem, spojeného s rozvahou. Jeho vyrovnané pohyby svědčily v jeho prospěch.

„Bohužel, doba mého pobytu je závislá na několika věcech," odpověděl. „Může trvat několik týdnů, ale také během několika hodin může být ukončena. Samozřejmě jsem musel přenechat svou fregatu v doku, ale může se lehce stát, že mi během dovolené přidělí velení na jiném plavidle. V tomto případě bych byl telegraficky odvolán a nezbyl by mi ani čas k rozloučení s vámi, milí pánové!"

„Tedy o jeden důvod více držet se přítomnosti!" mínil druhý z hostů. „To tedy znamená, že si můžeme již nyní dát přípitek na rozloučenou!"

Sklenice zacinkaly.

„A kde jste byl naposledy stacionován, kapitáne?" zněla otázka.

„V indickém archipelu."

„Hrome, trochu daleko od nás! Teď je mi pochopitelné i vaše opálení, které je velmi silné. Ale myslím, že jsem slyšel, že jste byl i v Egyptě?"

„Byl jsem tam na zpáteční cestě do vlasti a bylo mi nařízeno, abych odevzdal depeše místokráli."

„Ach! Takže jste měl to štěstí se podívat do očí Veličenstva chedíva!"

„Samozřejmě."

„Ano, dvaadvacetiletý kapitán na moři má již čertovskou podstatu! Ale mezi námi, dostal jste možnost nahlédnout do chedívova harému?"

Tázaný hleděl před sebe se zasněným úsměvem.

„Podívat se dovnitř? Ne."

„Ale něco spatřit se vám poštěstilo, přiznejte se!"

„Přiznávám!"

„To nestačí, zpovídejte se."

„Nemám důvod ke zpovědi, pánové!"

„Tak tedy máte alespoň o čem vyprávět nebo informovat, ne, vy tajnůstkáři?"

„Nejvýše o jedné maličkosti.[1]"

„Ale tyto maličkosti bývají tak zajímavé, že se jich nemůžeme zříci. Začněte, kapitáne!"

Sáhnul pro sklenici, málo, ale dlouze se napil a začal s odkazem, že všechno dělá nerad, že jen dává svou zkušenost druhým lidem.

„Udělal jsem svou povinnost a už jsem se dokonce rozloučil s chedívem, ale rozhodl jsem se ještě několik dní zůstat v Káhiře. Člověk by musel to město vidět, aby pochopil, že takovéto rozhodnutí je samozřejmostí! Káhira — se nejmenuje bezdůvodně ‚Vítězná[4]! Ona totiž přemůže svými tisíci kouzel a půvabů každého z večerních zemí, nebo ze severu, který se poprvé odváží vstoupit do začarovaného kruhu orientálního života."

„I vy jste byl zachycen těmito kouzly?"

„Před lety ano, když jsem jako mladík přišel poprvé do této země."

„Před lety! Ale k čertu! Už máte, kapitáne, asi hodně velký počet let na zádech! Ale *a propos,* jste stejně dítě štěstěny! Zatímco ostatní velice zdatní muži to dotáhnou do vaší hodnosti až po čtyřiceti letech, byl jste již ve čtrnácti plavčíkem, ve dvaceti palubním poručíkem a nyní kapitánem! A notabene ne korvetním, ale fregatním! Počkáme ještě nějaký ten rok, pánové, a potom se dozvíme, že tento muž, Artur von Sternburg, je velitelem eskadry a že nemá daleko do pětadvacetiletého admirála! Ale prosím, kamaráde, pokračujte!"

„Bez, nebo s dalšími přerušeními?[44]

„Bez —" smál se tázaný.

„Takže jsme byli v Káhiře a museli jsme se vyrovnat s vlivem počasí. Přes den jsem snil, pokud jsem zrovna neměl nějakou audienci nebo důležitou návštěvu, při fajfce jemného tabáku assuán a vycházel jsem večer ven, abych zažil nějaké to dobrodružství a po-

zoroval všechno, co paměť může vstřebat. Byla mi nápadná krása felláhských dívek. Tyto štíhlé a přitom plné končetiny, teplý odstín tmavé sametové kůže, jemná pravidelnost rysů, panenská plnost a pevnost těch forem, které se u nás musejí uměle přidržovat — smyslnost jejich pohybů — to všechno, když to člověk vidí na těchto vesnických děvčatech nutí k zamyšlení, jaký stupeň krásy se objeví u dam vyššího postavení!"

„Hrome, kapitáne! Myslete na to, že momentálně mluvíte k velmi citlivému člověku!"

„Bez přerušení, pánové!"

„*Bon* — dobře! Mluvte dál. Jsme přirozeně napnuti na vaši etnografickou esej. Samozřejmě se vám dostalo i příležitosti stupeň posledně jmenované krásy obdivovat!"

„Jistě! Bylo to jednoho večera--------- "

„Ach, ten začátek je kouzelný! Ale pokračujte —"

„To jsem si vzal loďku a jel jsem proti proudu Nilu, to znamená, že jsem seděl a snil, jak je zvykem v těchto šířkách. Po krátké době jsme měli město za sebou, jeli jsme osamoceni po řece a viděli jedinou gondolu, která byla poháněna čtyřmi černými otroky —"

„Ach, já tuším — v této gondole seděla---------- "

„Ne, seděly! Dvě pečlivě zabalené ženské postavy, které stejně jako já se chtěly večer ochladit úplně o samotě. Bezděčně byly mé oči přitahovány jejich jemnými závoji, vždyť člověk mohl tušit pod nimi tolik hezkého! Kdo byly ty ženy? Jak byly staré? Zakrývaly jejich závoje vrásky, nebo pod nimi pulzovala krev žhavě skrz srdce a tepny? Byly takové, jaké se jeví, když člověk přemýšlí o harému orientálního vládce? Komu patřily a — bylo možné tak daleko od města je oslovit? Ne, nešlo to, protože černoši by to zaručeně prozradili! A tak jsem jel pomalu za nimi, jako bych následoval Polárku, podle které každý námořník řídí svou plavbu."

„Snílku, na vašem místě bych přijel k nim, jejich plavidlo potopil a je bych vzal na palubu jako dobrou zátěž!"

„Přeju vám ze srdce, abyste mohl prožít takovouto příležitost k prokázání odvahy — řeka nad městem dělá prudký oblouk a pochopitelně je ta klidná voda na vnitřní straně tohoto oblouku. Právě jí gondola dosáhla, když za zatáčkou se objevila příď plavidla, které se zřejmě opozdilo a chtělo ještě dosáhnout přístavu Bulakh.

Gondola již byla málem pod jeho přídí, ale podařilo sejí vyhnout. Ta loď byla dahábíja, která podle stavby vezla z Habeše senesové listy. Následoval ji sandál, což na gondole zjistili příliš pozdě. Sandál je jedno z nejrychlejších plavidel na Nilu, které by dokázalo téměř závodit s parníkem. — Na vyhnutí již bylo příliš pozdě, přesto dostali černoši gondolu tak daleko stranou, že nebyla přímo přejeta, ale dostala se do vířící vody za zádí lodě, ve které byla sem a tam smýkána jako skořápka od ořechu —"

„Všichni čerti! A teď přijde pointa: zachránce — překrásná bohyně — láska — vyznání — svatba — mám pravdu, pane kapitáne?"

„Cheche! Je přirozeně pravda, že obě ženy ztratily rovnováhu! Klepaly se a křičely o pomoc. Jedna z nich se pustila paluby, vlna trhnula gondolou, dáma ztratila rovnováhu a spadla do vlnící se vody. Něco takového jsem předpokládal a tak jsem se ujmul řízení lodě. Okamžitě jsme dorazili na místo a já skočil přes palubu. Podařilo se mi nešťastnici chytit. Při tak neklidné vodě bylo nemožné se s ní dostat do loďky a tak jsem si lehl na záda, její horní část těla napříč přes moji hruď, a plaval jsem k pobřeží, kde jsem přistál ještě dříve než loďky. Tam jsem ji položil a sundal jsem závoj, který ji halil hlavu i ramena."

Kapitán nyní udělal přestávku a díval se do dálky, jako by hledal místo, kde tehdy uložil zachráněnou*

„Téměř polekán jsem ucouvl--------- "

„Co, polekán? Byla tak ošklivá?"

„Ošklivá? V žádném případě! Neumíte si ani představit, že existuje stupeň krásy, který má ten samý účinek? Pozorovatel dostane takový pocit, jako by došlo ke znesvěcení; jako by vstoupil na posvátnou půdu, což je pod trestem smrti zakázané! Tak tomu bylo i teď. Díval jsem se do obličeje — ale proč o tom mluvit? Je téměř nemožné takové zázraky popsat! Ale kdyby jedna víla, o kterých jsme v mládí slýchávali, sestoupila z nebe, aby smrtelníkovi ukázala krásu nejsvatějšího převtělení, tak by se tomu děvčeti, ležícímu přede mnou, nemohla rovnat. A nad tím vším ležel rozprostřený kouzelný měsíc Egypta — hrome, mám takový dojem, že se ještě stanu poetou!"

„Žádný div, kapitáne! Dal bych ihned pět let života, kdybych mohl být na vašem místě!"

„Byl jsem vyrušen ze svého nadšení; můj lodník přistál a gondola se taky již přiblížila. Druhá zahalená vystoupila na zem a přispěchala.

‚AImah! Ó, Fátimo, nejposvátnější ženo nebes, pomoz, aby nebyla mrtvá!'

Teprve tímto zvoláním jsem si uvědomil, co musím udělat nejdříve. Položil jsem jí ruku na srdce a ucítil lehce bijící pulz.

‚Žije! Ruka smrti nebyla dost rychlá, aby utrhla nejkrásnější květinu Káhiry!'

‚Žije?<

Vrhla se radostně na ležící postavu, odtáhla si závoj z obličeje a líbala bezvědomou na čelo, tváře a rty.

‚Ano, žije! Dekuji ti, cizince! Udělal jsi věc, kterou ti Alláh nikdy nezapomene!'

I ona byla velmi krásná, i když o několik let starší, než ta první. Stále ještě jsem klečel po boku zachráněné, měl jsem hlavu v dlaních a pozoroval prameny jejích černých bohatých vlasů.

‚A kdo jste vy?' zeptal jsem se bezděky za jistým účelem.

‚Já jsem Aimé, nejmilejší žena místokrále a tato se jmenuje Almah. A kdo jsi ty, Frank?'

Mluvila italsky, aby jí černoši nerozuměli a tak jsem předpokládal, že umí i číst. Stále ještě v pokleku jsem sáhnul rukou do kapsy a vytáhnul svou vizitku.

‚Vezmi a čti, kdo jsem.'

Chtěl jsem mluvit dál, ale byl jsem přerušen. Ten, který seděl u kormidla loďky přistoupil:

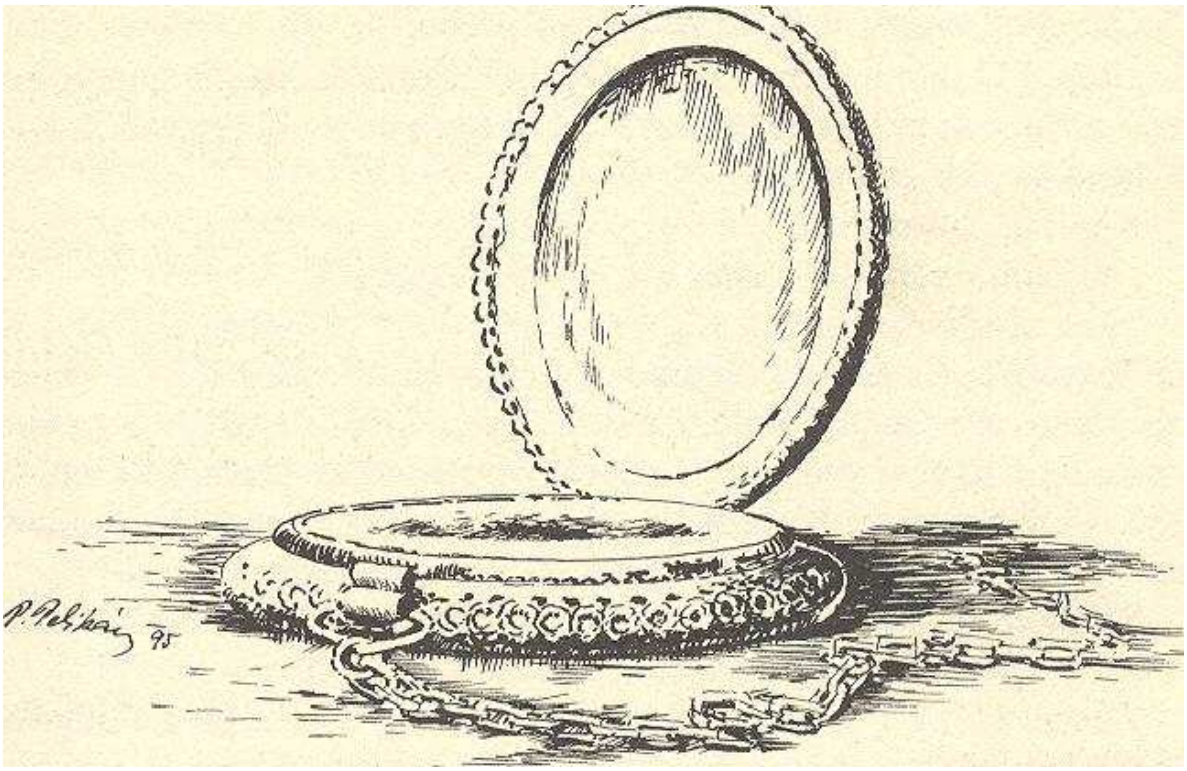
‚Proč necháváš svítit slunce své tváře na muže, kterému nepatříš?!'

Tato slova zněla velice příkře. Ona se odvrátila a nechala padnout závoj.

‚Žij blaze, cizince, Aimé ti vyjadřuje dík! Bude svou přítelkyni dobře opatrovat.'

‚Je Almah taky ženou?'

‚Ne!'

... medailon připevněný na hodinkovém řetízku...

Teď jsem si to mohl dovolit, aniž bych někomu ublížil. Zvedl jsem její hlavu a líbal její přivřené rty, za kterými zářily její zoubky. Potom jsem vstal a zeptal se:

‚Čí je to dcera?*

‚To ti nesmím prozradit! Ještě jednou díky a žij blaze![4]

Podala mi ruku, což byla veliká troufalost. Já jsem políbil jemné špičky jejích prstů a potom jako ve snu jsem kráčel ke své lodici

„Proklatě, to byla chyba, kterou bych neudělal! Určitě bych neodjel dříve, dokud bych se nedozvěděl, kdo byla. Ale potkal jste ji ještě někdy?"

„Ne!"

„Co, ne? To je úplně nemožné!"

„Bylo to zcela jednoduché. Předsevzal jsem si samozřejmě, že po ní budu pátrat, ale hned druhý den jsem dostal rozkaz odjet do Alžíru — nu, to je všechno, skončil jsem."

„Skončil jste, skutečně? To si nechcete vzít další dovolenou, jet tam a pátrat po ní?"

„Nejsem tak velký fantasta, abych se takto rozhodl a služba a —"

„Jo, ta hloupá služba! A přece, přenechte mi tu Egypťanku, kapitáne! Já tam pojedu a budu se ptát místokrále. Bude mne muset nechat promluvit s jeho Aimé, a od ní bych se mohl dozvědět, kdo byla ta nepřekonatelná!"

Kapitán se usmíval.

„Nemohu vám přenechat nic, co mi nepatří!"

„Tak si to vezmu sám! Kapitáne, přísahám při všech svatých, že při nejbližší příležitosti pojedu do Egypta, abych vaši známost obnovil! Pánové, nesmíme zapomenout, že jsme nyní angažováni trochu jinak a už nám zbývá jen čtvrthodinka pro naše výčepní. Pijme, ať žije Aimé a Almah! Blahořečím všem dahábíjím a sandálům, a hlavně: ať žije objevitel nejkrásnější ženy v zemi faraóna! Vivat!"

Sklenice zacinkaly, láhve se vyprázdnily a když i poslední zmizela z tabule, páni se zvedli. Kapitán zůstal sám.

Zůstal vážný i přes veselí společnosti. Nyní se opřel v křesle, otevřel medailon, který měl připevněný na hodinkovém řetízku, který obsahoval ženskou hlavu takové krásy, kterou můžeme nalézt jen pod žhavým sluncem Orientu.

„Almah, jsi první žena, kterou miluji a budeš taky tou poslední! Vynořila ses přede mnou i zmizela jako fenomén, který se již nikdy neukáže. Ale rysy tvého obličeje jsem si zapamatoval a budou nejsladší vzpomínkou tak dlouho, dokud bude bít mé srdce a má hruď dýchat!"

Vyšel z verandy do vedlejší místnosti a zazvonil. Objevil se starý muž, který stál skloněn před dveřmi.

„Připravil jste místnost pro pašu?"

„Ano, Výsosti! Kdy přijede host?"

„To nevím. Budete se muset postarat o nějaké služebnictvo! Doufám, že budete mít dost času do jeho příjezdu k přípravě potřebného. Včera přišel otcův dopis, dá se tedy předpokládat, že pasa do začátku příštího týdne nedorazí. Nyní bych prosil můj námořnický oblek."

Starý kastelán přistoupil o krok blíže.

„Výsost ví, jak ji mám rád, jak mě to dělá šťastným, když nevidím svého pána tak hrdého a namyšleného jako ty, kteří nemají ani rod, ani zásluhy kapitána von Sternburga. Ale --------- takovéto inkognito

a takový sestup do nejnižších tříd obyvatelstva vás může přivést do nebezpečí, kterému nebudete moci čelit, protože přijde znenadání!"

Princ podal věrnému muži ruku.

„Já vás znám, Horné, a proto se vůbec necítím uražen vaším varováním. Proto vás chci ujistit, že mi nehrozí žádné nebezpečí, když si vezmu občas na sebe oblek, pro který jsem se ze zvláštních důvodů rozhodl. Takže prosím — ten oblek!"

Kastelán se vzdálil a přinesl za okamžik žádanou uniformu. Artur se oblékl, rozcuchal si dobře udržované vlasy, svému pěstovanému knír u dal jiný vzhled a méně okázalé držení těla z něho udělalo námořníka v nedělních šatech. Horn se podílel na této přeměně a se šťastným úsměvem pozoroval krásnou figuru svého vládce.

„A přece je na vás, Výsosti, na první pohled vidět, že nejste obyčejný térový kabát*)!"

„Ták? Hm, uvidíme! Trocha prachu, trocha špíny a bude to zařízeno! *Adieu,* Horné!"

Sešel z verandy do zámecké zahrady, opustil ji malými vedlejšími vrátky, prošel několika vinicemi a brzy se ocitl na cestě, která v pravidelných zatáčkách vedla až do města.

Když tam přišel, vyhledal přístav. Tady se toulal jako by bez úmyslu sem a tam, ale jeho ostrý pohled prozrazoval, že nejde o obyčejnou procházku, ale že je zde s nějakým úmyslem.

Později vstoupil do restaurace, která byla navštěvována hlavně námořníky. Přední místnost byla pro obyčejné hosty a odtud vedly jedny dveře do sousedního lokálu, kam chodili většinou kapitáni a kormidelníci. Nyní zde bylo úplně prázdno. Artur se posadil v hostinské místnosti na židli, která stála u otevřeného okna. Odtud měl krásný výhled na ruch přístavu a na moře, které se prostíralo až k horizontu.

V této první místnosti sedělo několik námořníků při džbánku a jejich vzhled dokazoval, že mnoho let života strávili na moři. Velice živě se bavili, čemuž ostatní hosté se zájmem naslouchali.

„Ale vždyť jsem vám přece řekl, že *Tiger***)* je trojstěžník, který si to může rozdat i s největší fregatou! Já jsem mluvil s jedním, který

*) Námořnický výraz — obyčejný námořník, natírající loď térem *)
Tygr

sloužil na brize, která byla zajata korzáry; takže si tu loď mohl docela dobře prohlédnout!" mínil jeden z těch námořníků.

„Ale tomu všemu nemusíš věřit, Wilme!" odpověděl jiný.

„*Tiger je* korveta s devíti kanóny! Já sám ji viděl a to mi stačí!"

„Skutečně?" ptal se další.

„Já vám to můžu říct úplně přesně, jaké je *Tiger* plavidlo! Je to dvoustěžňová briga s latinským plachtovím. Když jsem jel před šesti měsíci se *Schwalbe*)*, tak jsme ji potkali a chtěli jsme s ní mluvit. Ale minula nás, jako měsíc mopslíka, který na něj štěká!"

„To je zajímavé! Trojstěžník jeden, korveta jedna, briga s latinským plachtovím — ať je z toho Čert chytrý! Co se mě týká, ještě jsem tuto pirátskou loď neviděl a taky netoužím po tom ji někde potkat. Jen bych rád věděl, jestli je jejím kapitánem černoch, jak mi to někdo vyprávěl!"

„Přirozeně, je to pravý a nefalšovaný černoch a proto mu nikdo jinak neřekne, než Černý kapitán! Mimochodem, je to jediný pirát, který neprolévá lidskou krev. Znám několik případů, kdy mohl potopit loď, ale aby zachránil lidské životy, nechal ji odjet!"

„Ale jen proto, aby se jí později zmocnil lstí!"

„Ale to přece pro něho není žádná ostuda, naopak! Ale taky jste si všimli, že má spadeno na norlandské lodě?"

„Hlavně na lodě koloniální kompanie!"

„Proto se Norland tak snaží ho chytit, ale bezvýsledně. Problém je v tom, že *Tiger* se jednou ukáže jako trojstěžník, podruhé jako dvojstěžník a snad dokonce jako parník! Kdo ho pak může chytit? A k tomu je kapitán velice zkušený chlap, který má vlasy i zuby**)! Slyšel jsem vyprávět o tom, že tento pirát šel před větrem s plnými plachtami! Kdo to dokáže taky? Jindy ho zase viděli, jak šel s polovicí plachet proti větru! To je vec, které by člověk ani nevěřil. Přiblížit se k boku za lehké i silné bouře je pro něho hračkou! Nem na světě druhého kapitána, který by tak dobře ovládal loď, jako Černý kapitán!"

„Ten se tomu naučil zaručeně od čerta!"

„Žvásty, jsou i jiní lidé, kteří umí dobře řídit loď! Znám jednoho, kterého by měli poslat proti *Tigerovi.* Ten by ho brzy dostal!"

*) Vlaštovka **) Námořnický výraz — odvahu a razantnost

„Myslíš? A kdo by to mohl být? To už by musel mít pěkně obrostlé zuby!"

„A nikdy jsi neslyšel o nějakém Sternburgovi?"

„Sternburg? Ó, hrome, na toho jsem si nevzpomněl. To je chlapík, který by si to mohl s Černým klidně rozdat! Kde asi teď vězí, nevíte?"

„Myslím si, že ve východní Indii nebo v jižních mořích. Ten kluk má sotva přes dvacet let a má přitom tolik čertů v těle, že ho vždy pošlou tam, kam by si jiný netroufnul. Pomyslete na poslední válku, kde byl jako dobrovolník, a co dokázal!"

„Je z nejvyšší šlechty, protože v tepnách Sternburgů prý dokonce koluje královská krev. To taky pomohlo k mimořádné rychlosti jeho služebního postupu. Ale musíme přiznat, že si své místo zaslouží! Rád bych ho ještě viděl. Kdo ho zná?"

„Nikdo z nás!"

„A přece!" mínil jeden, který seděl u vedlejšího stolu. „Já jsem ho viděl, ale jen z dálky."

„A kdy a kde to bylo?"

„V poslední válce, když nám přišel na pomoc s trojstěžníkem!"

„Všichni čerti, to byl ale mistrovský kousek! Už jsem o tom slyšel mluvit, ale nebyl jsem z těch řečí příliš chytrý. Jak se to vůbec stalo?"

„Velice jednoduše. Po vítězství nad nepřátelskou flotilou jsme ji pronásledovali až k pobřeží, kde hledala záchranu v říčním ústí, které je chráněno pevnou tvrzí. Následovat tuto flotilu bylo nemožné, museli jsme ji jednoduše blokovat. Byla to nudná záležitost, a byla by ještě nudnější, kdyby se tu a tam nepodařilo nějaké malé napadení, což přinášelo trochu života do toho nicnedělání a čekání. Ale při všem co se dělo, byl poručík první třídy Artur von Sternburg, který se potom stal kapitánem. Bylo řečeno, že velitel tvrze připraví důstojníkům ples nebo něco podobného; byl to sám poručík, kdo tuto zprávu přinesl. Kdyby to byla pravda, byla by to příležitost zahrát nepříteli něco legračního a tak jsme se rozhodli odvážného a lstivého muže vysadit na pobřeží, aby zjistil, zda je tato informace pravdivá."

„Samozřejmě zvolili Sternburga?"

„Ne, on se přihlásil sám! Už bylo odpoledne, když vyplula loď, která ho měla vysadit na pobřeží. Jelo se nejdříve ven na moře

a potom dlouhým obloukem zpět. Přistálo se na jednom neobydleném místě několik hodin cesty daleko. Sternburg měl s sebou jen nůž a revolver; byl oblečen jako obchodní námořník. Podařilo se mu dostat šťastně až k řece, kde se dozvěděl, že se připravovaná slavnost uskuteční. Bylo to toho večera a všichni důstojníci flotily odešli do tvrze."

„U všech čertů, tedy přišel se svou zprávou pozdě? Než se vrátil, muselo být přece už ráno!"

„To si řekl i on a proto se rozhodl tento odvážný muž jednat na vlastní pěst!"

„Výtečně! A jak začal?"

„Odebral se na palubu vlajkové lodi a ---------- "

„Vlajkové lodi? Ten chlap byl blázen!"

„Ne tak docela! Vědělo se přesně, že nemůžeme jet proti proudu a tak se cítili úplně jistí a všichni důstojníci, kromě toho nejmladšího lodního praporečníka, dostali povolení zúčastnit se plesu. Praporečník pochopitelně neměl co dělat a zlobil se, že zůstal sám na palubě. Jako odškodné dostal k dispozici porci rumu a cukr, aby uvařil posádce mimořádný grog. Právě se touto činností zabýval, když Sternburg žádal ze své loďky povolení, aby mohl vstoupit na palubu. Pochopitelně se ptal, co chce, ale dal odpověď, že se chce dát do služeb námořníků a že chce mluvit s kapitánem a představit se.

‚Není na palubě!' zněla odpověď.

‚Tak mě přiveďte k prvnímu poručíkovi.'

‚Taky není na palubě.'

‚Ak druhému?'

‚Je taky pryč! Je tu jenom praporečník. Pojď sem nahoru ke mně, hochu!'

Sternburg se vyšplhal po laně nahoru a stál před praporečníkem. Ten se ho ptal na různé věci a s odpověďmi byl spokojen, že ani nechtěl vidět papíry tohoto nového muže. To byla stejně záležitost kapitána.

‚Můžeš hned zůstat na palubě, dokud se kapitán nevrátí!' znělo rozhodnutí. ‚Myslím si, že si tě ponechám. Jdi dopředu a představ se poddůstojníkovi!*

Sternburg to učinil a byl celkem vlídně přijat. Zvlášť nadchla jeho myšlenka, aby podpořil svůj vstup několika lahvemi rumu. Prapo-

řečník to hrdým hlasem povolil a kuchař odešel do prostoru svého království, aby nápoj připravil."

„Ta myšlenka byla nebezpečná, ale ne špatná!"

„Taky si myslím, protože po několika hodinách grog, rum a tabák udělaly své! Třebaže posádka nebyla opilá, neboť k tomu porce alkoholu nestačily, spát se chtělo všem. Dokonce i mladý praporečník sestoupil dolů a na chvíli se uložil do sítě. Vždyť si byli všichni jisti!"

„A co potom Sternburg udělal?"

„Hlídka se posadila na kotouč lana a dřímala. Druhá hlídka se opřela o lafetu a chrápala. A nejvyšší poddůstojník, který na všechno dohlížel, seděl s kuchařem v kabině a spořádali zbytky grogu. Tu se spustil Sternburg zase po laně dolů, vytáhl nůž, s loďkou se dostal až k hlavnímu kotevnímu lanu a už byla loď připoutána pouze dvěmi nouzovými kotvami. I tato byla přeříznuta a loď se začala pomalu pohybovat."

„U všech čertů! A posádka si ničeho nevšimla?"

„Každopádně ne hned! Sternburg opět upevnil loďku a přeskočil zpět na palubu. Našel všechno tak, jak to opustil a pospíchal ke kormidlu. Toto bylo připoutané, proto uvolnil provaz a dal kormidlu správný směr. Nyní si lehnul na složenou plachtu v blízkosti předního okénka a čekal."

„Jsem zvědavý, co bude následovat!"

„Ne mnoho. Počasí nebylo zrovna přátelské, na řece ležela hustá mlha a jemný déšť se snášel na palubu. Loď byla unášena proudem řeky, ale její pohyb byl tak klidný a pravidelný, mlha tak hustá, že by každý mohl přísahat, že dosud stojí pevné zakotvena. To trvalo dvě hodiny. Nyní nastala doba střídání stráží. Muži byli rozespalí. Staří strážci ihned usnuli a noví muži porůznu zalehli tam, kde byli chráněni proti dešti."

„A nikdo si ničeho nevšiml?"

„Nikdo."

„Je to téměř neuvěřitelné, ale při takové mlze — a po tom grogu a rumu, hm, jsem zvědavý, co teď přijde."

„Víc nic, jenom to, že ta loď vplula klidně a pomalu na moře. Mlha se pomalu rozpouštěla a muž na přídi se díval přes kabátový

límec, aby viděl, jak hustě prší. Tu před sebou zahlédl světlo a vzadu druhé. Ztropil povyk a objevil se praporečník.

‚Co se děje?'

‚Světlo tam a tam!'

‚To jsou lodě, které k nám připlouvají! Snad to dokonce není nepřítel, který nás chce překvapit?! Holá, všichni muži ---------- '

Nemohl dokončit tento rozkaz, protože se vedle něj vztyčil Sternburg a srazil ho ranou pěstí do hlavy k zemi. Ještě předtím však tento odvážný muž zajistil výstup z podpalubí závorou, takže celá posádka byla uvnitř zavřená. Zbyl zde tedy se čtyřmi muži stráže."

Vypravěč se napil ze sklenice a pak pokračoval:

„Přední stráž dopadla úplně stejně jako praporečník, oba muži byli v okamžiku svázáni, takže se nemohli ani pohnout. Muž na zádi si nemohl povšimnout toho, co se dělo, neboť spal a stejně spala i hlídka v koši. Bylo snadné je přemoci a nyní se stal Sternburg vládcem paluby a to ve správném okamžiku, neboť se právě ozvalo zepředu volání:

‚Loď ahoj, přirazte!'

‚ Nepřátelská vlajková loď, zajatá a komandovaná poručíkem Sternburgem!' odpověděl.

‚Čerta starého, zastavte, nebo vám dáme plnou nálož!'

Stalo se totiž to, že vlajková loď dosáhla linie blokády a právě měla projet mezi dvěmi loděmi naší flotily. Sternburg věděl, zeje to rozhodující okamžik a proto nařídil hlídce naproti:

‚Hoďte sem háky a přitáhněte loď palubou k palubě, ale rychle!'

Hlídka ho poznala. On přiskočil ke kormidlu a řídil loď k druhé palubě. V okamžiku byla loď zahákována a přeskočilo třicet mužů, se kterými se přátelsky přivítal, protože mu nebylo nejlépe při pomyšlení, že zcela sám by musel přemoci posádku trojstěžníku. A potom to šlo velice rychle! Lomoz vzbudil muže dole v podpalubí, ti chtěli nahoru, ale nemohli. Po veliké námaze se dostali ven, ale byli hned přivítáni, protože i další loď přirazila k boku a byl přítomen dostatečný počet mužů k zdolání nepřítele.

Když vycházelo slunce, stál Sternburg před admirálem, který mu předal velení zajaté lodi, aby ji přivezl domů a byl mu za odvahu udělen řád a funkce korvetního kapitána. Byl to vtípek, který by nebyl schopen dokázat žádný jiný, sebeodvážnější důstojník. A když

tak kolem nás proplouval, zdálky jsem ho viděl. Ale zda bych ho ještě poznal, to tedy nevím! Tak to je ta historka."

Artur se během celého vyprávění díval z okna a ani mrknutím oka nedal najevo, jak se o všechno zajímá.

„To byl skutečně mistrovský kousek!" znělo kolem dokola. „Škoda, že je v norlandských službách a byl tehdy u nás jen jako dobrovolník. Takové důstojníky bychom měli přetáhnout na naši stranu!"

„Nejde to, hlavně z důvodů, jakými se nyní vede současná politika!"

„A jaké jsou to důvody?"

„Válka s Norlandem!"

„Kecy, kecy! Náš princ je přece hostem v Norlandu a zaručeně by tam nebyl, kdyby byla vyhlídka na nějakou válku!"

„To také nechápu, ale k čemu to zbrojení, které se vede tak tajným způsobem?"

„O tom jsem nic neslyšel."

„Tak se dívej! Víte snad, že naši důstojníci jezdí tajně do Norlandu, aby shromáždili materiál k polnímu tažení?"

„To jsou jenom řeči, nic víc. Já akorát vím, že se hádáme s naším sousedem kvůli clu a o ostatním nechci nic znát! Věci, ve kterých nejsme vyškoleni, bychom mčli přenechat chytřejším. To je mé mínění a starého čerta se starám o to, jestli bude válka nebo ne. Ale když začne, budu taky mlátit, to je má povinnost a kdo je skutečně dobrý námořník, ten uvažuje stejně jako já! Pojďte, pijme a hoďme politiku přes palubu!"

Také Artur si vzal sklenici, aby se napil a potom opustil lokál. Jeho ostrý zrak tam venku na rejdě viděl plachtu, která se přibližovala velkou rychlostí, až jeho námořnická duše byla nejvyšším stupněm rozrušena. Šel až na nejzazší část mola, aby měl co nejlepší výhled.

Plachta, která vzbudila jeho pozornost, byla čímdál tím větší, po chvíli bylo možné rozeznat různé detaily, lodní trup, a konečně si byl jistý, že poznává jachtu, která má tak zvláštní plachtoví, které neznal. Ta malá, úzká loď byla nejvýše čtyřicet stop dlouhá a měla odpovídající šíři. Příď byla tak ostrá, že bylo nebezpečí, že se při

použití plachet potopí. Musela být vedena mimořádně odvážným a šikovným mužem.

Konečně vjela do přístavu, udělala odvážný oblouk a spočinula na místě, u kterého stál Artur. Ten nyní spatřil na palubě urostlého muže v tureckém oblečení, který vydával čtyřem námořníkům stejné národnosti rozkazy, podle kterých pracovali s plachtami a kormidlem. Vedle muže visela zelená síť a v ní spočívala ženská postava, dokonale zabalená v závojích, jejíž držení těla prozrazovalo zájem o nové prostředí.

Zde, právě před Arturem, spadly plachty a kotva s rachotem sjela do vln. Loď napnula kotevní řetěz, otočila se a dost tvrdě narazila na kamennou zeď.

„Muž ahoj!" zvolal Turek.

Artur viděl, že to patřilo jemu a jediným obrovským skokem se dostal na palubu jachty. Každopádně se ho chtěl Turek na něco zeptat, ale v tom mu cosi zabránilo, neboť, když zaostřil svůj pohled na rysy muže, udělal překvapeně krok zpět a zvolal:

„Brandauere, příteli, je to ---------?" zůstal stát uprostřed řeči a ru kou si sáhl na čelo. „To není možné — a přece — jeho syn by to mohl být ---------- jak se jmenuješ?"

„Bili Willmers," odpověděl Artur pod vlivem instinktivního ná-padu.

Nechtěl zrušit své ínkognito a potom chtěl pátrat, jak přišel Turek ke známosti se jménem Brandauer.

„Takže jsi Američan?"

Ne."

„Kdo tedy?"

„Norlander."

„Ach tak, znáš hlavní město země?"

„Jsem tam narozen."

„A jméno, které jsem vyslovil?"

„Brandauer?"

„Ano."

„Tam je jenom jeden Brandauer a ten je dvorním kovářem Jeho Veličenstva krále."

„Správně! Myslel jsem, že jsi jeho syn, protože vypadáš přesně tak, jako on ve svém mládí. Jsi námořníkem?"

„Ano."
„Na které lodi?"
„Na žádné, jsem teď bez služby."
„Nechceš vstoupit do mých služeb? Líbíš se mi!"
„Kde a jak?"
„Po čas mého zdejšího pobytu. Budu bydlet na Sternburgu!"
Ani náhodou nenechal Artur na sobě znát, že toho muže poznal.
„Když dobře zaplatíte, tak ano."
„Budeš se mnou spokojen! Dojednáno?"
„Ujednáno!"
Plácli si a potom Turek pokračoval:
„Znáš to tady?"
„Tak trochu."
„Kde je zámek Sternburg?"
Artur ukázal na kopec.
„Tam nahoře!"
„Tak tam jdi a ohlas mne! Hned tě budu následovat."

Vzal do ruky honosnou obálku, přeskočil přes palubu a pospíchal největší rychlostí nahoru ke kopci. Najednou byl ve zvláštní náladě, která by se téměř dala nazvat rozčílením. Stál velice blízko ženské postavy, jejíž šat jemně voněl a tato vůně mu byla známá! Neměl však čas sám sebe se ptát, kde už se s ní setkal. Přes tenký závoj viděl velké tmavé oči, které na něho pohlížely zvláštním výrazem, ale jinak z její postavy nic neviděl, až na malé jemné levantinské botičky velikosti dětských nohou.

Jak přišel mohamedán, kterého vlastně ještě ani neočekával, k tomu, že si vzal s sebou do ciziny jednu ze svých žen? Nemohl být ani žárlivý, ani nemohl trpět předsudky, které mají ostatní muslimové, kteří své ženy a dcery z veřejného života úplně vyřazují. Navíc musel nechat padnout veškeré nároky na dalekou cestu, neboť neměl žádné služebnictvo kromě námořníků, kteří se však starali pouze o loď.

Po cestě otevřel obálku a vytáhl z ní kartičku z nejjemnějšího pergamenu, na které bylo napsáno zlatým písmem obyčejné jméno: *Nirván pasa*

„Skutečně nenáročné," mínil Artur. „Jiný na jeho místě by hned připojil: admirál mimo službu, miláček sultána, důvěrník šáhinšáha v Persii — a ještě dalších tisíc titulů."

Když přišel na Sternburg, vyhledal kastelána. Našel ho v jeho bytě.

„Horné, pospíchejte, utíkejte, skákejte---------- hrome, vždyť já jsem úplně rozčílený! Musím nejdříve popadnout dech."

„Rozčílený, můj milý dobrý mladý pane?" zvolala stará kastelánka a přitom spráskla ruce. „Výsosti, jste vždy tak klidný, co se stalo tak vážného, že vás to rozčílilo?"

„Stalo se, má milá mama Hornová! Jen si představte, pasa přichází!"

„Pasa? Ježíši, to musím pryč, pryč --------- "

Začala běhat po místnosti, jako kdyby hledala něco důležitého, co nemůže najít.

„Jen klidně, klidně, stará," uklidňoval ji kastelán. „Pasa přichází, to snad není nějak nebezpečné a zřejmě to nebude hned."

„To je právě to, co chci říci," vpadnul do toho Artur, „protože přichází už teď a za chvíli zde bude!"

„Už zde? To je skutečně špatné! A kde je přesně?"

„Po cestě nahoru sem!"

„Milé nebe, to je horší, než jsem si myslel! Vždyť ještě nejsme připraveni a je tedy nutné, abychom co nejdříve ----------tak tedy kupředu stará, co tu ještě postáváš! Výsosti, prosím vás, přijměte ho a my mezitím ----------"

„Zůstaň tady, Horné!"

Oba lidé již byli u dveří a na kapitánovo zvolání se obrátili.

„Já ho nemohu přijmout!"

„Ne? A proč ne, vzácný pane?"

„Protože jsem odjel!"

„Odjel? Jak to?"

„Ptal se mě kdo jsem, a já jsem si chtěl uchovat své inkognito, protože jsem ještě netušil, že mám očekávaného hosta před sebou. Proto jsem mu odpověděl, že jsem námořník a jmenuji se Bili Willmers."

„Námořník a Bili Willmers! Můj Bože, teď vidíte Výsosti, že při takovém inkognitu nikdy nic dobrého nevzejde. Teď nemůžete dělat nic jiného, než se blamovat a přiznat Turkovi pravdu!"

„Ne, to nemohu udělat, protože si mne najal!"

„Najal, to nechápu!"

„To znamená, že budu v jeho službách jako sluha."

„Sluha — v jeho službách ------- ? Slyším dobře, Výsosti? Nejvyšší stemburský princ, rytíř mnoha vyznamenání a fregatní kapitán bude sluhou Turka?"

„Je to tak, milý Horné, a zatím to tak musí zůstat. Takže se přičiňte, aby mé inkognito zůstalo přísně utajené! Můj obraz dejte ze salonu pryč, aby mne neprozradil a když budeme pozorováni, musíš se mnou jednat jako s cizím a podřízeným!"

„To je ale úplně nemožné, milý mladý pane!" protestovala kastelánka. „Jak bych to mohla udělat ---------- !"

„Ale musíte se podřídit!" vpadl jí do řeči, „Vy mi tady v blízkosti vykážete jednu místnost, abych to měl snadné, kdybych si v případě potřeby musel vzít věci. Pasa dostane místnosti mého otce a dámě dáme k dispozici místnost ve věži."

„Jeho dámě?" ptala se kastelánka překvapeně. „On má s sebou dámu?"

„Ano, pravděpodobně svou nejmilejší ženu."

„Pane Ježíši, to ještě chybělo, abychom tu dostali harém! Vždyť taková žena chce všechno možné i nemožné — koupele, mýdla, pomády, vůně, prášek na zuby, zkrášlující vodičku, tkaničky, hennu na své nehty a zase na obočí! A kolik služebnictva musí mít kolem sebe — takový Mustafa s Fátimou, Jussuf se Sulejkou a Achmed se svojí---------- "

„Ale žádné služebnictvo s sebou nepřivedou, dokonce si myslím, že nepřijedou ani vozem, ani v nosítkách, ale pěšky. Starejte se zatím o své podřízené, Horné a přijměte panstvo, já se jdu zatím podívat nahoru do místností a zjistit, jestli by se nedalo ještě něco upravit."

„My, přijmout Turky? To nejde, Výsosti, k tomu chybí šikovnost! Já ani nevím, jak se takový pasa tituluje! A kolik koňských ohonů vlastně má?"

„Koňské ohony nám můžou být ukradené! Titulujte ho asi tak, jako našeho ministra. Zde je jeho navštívenka, kterou vám pochopitelně musím předat, protože princ Artur není přítomen. Tak tedy vpřed, Horné, jinak přijdou ještě dříve než —"

„Ó, hrome!" zvolal kastelán. „Támhle již přicházejí zahradní brankou! Pojď sem stará, jsem zvědavý, jak to dopadne!"

„Jsem kastelán zámku Síernburg a toto je moje žena."

„Už přicházejí?" ptala se vystrašeně stará paní a přicházela k oknu. „Skutečně, a jeho paní je hned s ním! Ježíši, jak je mám titulovat Výsosti — vida, mladý pán už zmizel! Horné, pro všechno na světě, řekni mi, jak mám takovou harémovou paní titulovat?"

„Taky nevím, stará, v životě jsem žádný harém neměl. Tak nyní rychle, musíme se zakousnout do kyselého jablka!"

„Jo, bohužel jsme nuceni do něho kousnout! Ale jdi napřed!"

Pasa přicházel se svou paní pomalými kroky zahradou. Zdálo se, že nemá v úmyslu vejít verandou, což přimělo oba staré lidi, aby se tam co nejrychleji odebrali.

Turek byl skutečně impozantním zjevem. Jeho vysoká, širokoramenná postava převyšovala o hlavu všechny lidi normálního vzrůstu. Hlavu muže pokrýval červený fez, ozdobený velkým zlatým střapcem; úzký šat, přes který měl přehozený lehký kabát ukazoval

stejnoměrnou silnou postavu. Kolem jeho boků se blýskal silný pozlacený opasek, za nímž visela šavle. Jeho vznešený obličej, ze kterého jiskřily dvě tmavé odvážné oči byl rámován hustým vousem, který sahal až na jeho hruď, a jak procházel muž zahradou, činil dojem neotřesitelně pevného charakteru, fyzicky silného těla a bystrého ducha.

Nyní kráčel po schodech nahoru na verandu a kastelán mu šel váhavě vstříc.

„Excellence---------- "

Zrak paši se na něj rychle zaměřil.

„Kdo jste?"

„Jsem kastelán zámku Sternburg a toto je moje žena."

„Ohlaste mě Jeho Výsosti, princi von Sternburg. Již jsem očekáván!"

„Excellence promine, Jeho Výsost není přítomna a---------- "

„Na jak dlouho?"

„Na neurčitou dobu. Proto ať Excellence dovolí mě a mé ženě se vám dát k dispozici; zámek Sternburg je vám otevřen!"

„Hezké, ale princ nedostal dopis od Výsosti jeho otce?"

„Samozřejmě, dostal, ale mladý pán si myslel, že je ještě dost času do vašeho příjezdu. Dokonce si myslím, že se vzdálil jen kvůli tomu, aby se připravil na přijetí tak vzácných hostů!"

„To nebylo zapotřebí! Já jsem námořník a jsem spokojen, když mám malou kajutu, ze které se mohu dívat na otevřené moře."

„Ó, taková kajuta se snad najde, Excellence," mínila kastelánka, která považovala za vhodné už vyslovit nějaké slovo. „A pro madam také, jestli má ráda výhled na moře. Prosím vás, panstvo, vstupte!"

Vešli do místnosti prince.

„A kdo zde bydlí?"

„Zde a vedle mladý pán."

„Pouze takto?" ptal se Turek překvapeně.

„Ano, tak," odpověděla kastelánka, která si už dodala odvahy. „On je taky námořník a rád bydlí v kajutě!"

Nyní vstoupil Artur. Nirván pasa se k němu otočil:

„Znáš místní formality při zakotvení plavidla?"

„Ano."

„Zajisti mi všechno, lodní papíry jsou v mé kajutě. A řekni těm lidem, že ihned očekávám svá zavazadla. Cestu sem nahoru jim můžeš popsat."

„Všechno v pořádku, Excellence," odpověděl Artur v uctivém postoji a poté opustil místnost.

Když došel k jachtě, našel zavazadla připravená na palubě. U nich seděli námořníci a kouřili vonící jelimah. Promluvil na ně turecky, ale nerozuměli. Když to zkusil s arabštinou, ihned vyskočili na nohy a chopili se zavazadel. Jeden z nich řekl:

„Mluv řečí své země, bratře, Arab el Bahr ti bude rozumět!"

Tři kráčeli se zavazadly k zámku, ten poslední zůstal. Artur sestoupil po úzkých schodech dolů a ocitl se naproti dvěma dveřím. Jedny z nich otevřel. Nalézal se v malé kajutě, ve které na první pohled poznal příbytek turecké madam. I zde mu byla hned nápadná jemná vůně. Nemohlo to být nic jiného než rezeda, smíchaná s nějakým jemným orientálním parfémem. Kde se již setkal s touto vůní? Nemohl o tom přemýšlet, protože se objevil Arab a řekl:

„Kajuta kapitána je na levoboku!"

Vstoupil do druhých dveří a našel doklady. Chtěl se hned odebrat nahoru, ale cosi zvláštního ho přitahovalo. Naproti oběma kajutám byla železná stěna, která při náhodném doteku jevila značnou teplotu, která byla podstatně vyšší, než venkovní teplota. Vyběhl nahoru a obrátil se k Arabovi:

„Rychle, musíme jít dolů, hoří tam!"

„Hoří? Pojď se mnou!" zvolal polekaně muž a rychle se spustil do podpalubí.

Artur ho následoval. Dole však byla naprostá tma.

„Hoří, říkáš? Hamdulilláh — Bůh buď pochválen, jestli se mýlíš! A kde má hořet?"

„Cítíš to horko tady?"

„To horko? Toto horko ti spálilo mozek, že sis nevšiml, zeje to kotel a stroj, který dává této lodi rychlost gazely?"

Nyní se i zrak Artura přizpůsobil temnotě a všiml si malého kotle, ve kterém se spaloval petrolej.

„Stroj!" zvolal překvapen na nejvyšší míru. „A jak se jmenuje tato jachta? Zapomněl jsem se podívat na jméno!"

„*Almak!"*

„*Almah?* A komu patří?"

„Kapitánovi!'*

„Takže výkres k její stavbě musel sám navrhnout! Je to mistrovská loď, ani nejostřejší zrak nepostřehne zvenčí, že je to vlastně parník a ne plachetnice! A dokonce se šroubem! Ale ---------- "

Zarazil se. Napadlo ho, že *Almah je* v dokladech lodi psána pouze jako soukromá jachta, aniž by zde bylo psáno, zda je to plachetnice nebo parník. Ale to mu mohlo být momentálně jedno. Opustil plavidlo, jehož jméno se ho velice sympaticky dotklo a odešel za velitelem přístavu, aby tam podal předepsané hlášení.

Mezitím odvedl kastelán se svou ženou hosty nahoru. Místnosti, které byly pašovi vykázány, byly doslova překrásné a okny byl výhled, který by potěšil každého námořníka.

„Tyto místnosti obývá Jeho Výsost, pan generál, když je zde přítomen," vysvětloval Horn.

„A které jsou připraveny pro mne?" zeptala se ještě zahalená hlasem, který zněl lahodně každému uchu.

„Ty vaše jsou o jedno patro výš! Smím vám je ukázat?"

„Ano, pojďme!"

Byt, do kterého nyní vstoupili se skládal ze čtyř do kruhu postavených místnůstek, které byly připraveny pro dámu a to s takovou elegancí, která ukazovala na nesmírné bohatství rodu Sternburgů.

Oba muži zůstali dole, kastelánka tedy byla s cizinkou sama před místnostmi.

„Nádherné! Překrásné!" radovala se cizinka a přitom spráskla ruce v bílých jemných rukavičkách.

„To je přece byt ve věži, ze kterého má člověk nádherný výhled na všechny strany! Zde na moře, tady na pobřeží a tam na zelenou pevninu! A tak je nádherně zařízen, modrý samet a bílý atlas! Kdo tady většinou bydlí?"

„Její královská Výsost, princezna Asta ze Súderlandu, když se chce nadýchat čerstvého vzduchu a navštíví město."

„Ó, krása, ó, nádhera! Mám místnosti královské princezny!" zvolala žena s dětskou radostí a skákala z místnůstky do místnůstky a všechno si pozorně prohlížela.

Kastelánka ji následovala s jistým údivem. Tělesně to totiž byla dokonalá žena, ale její projev byl nefalšovaně dětský!

„Těší mě, že vám tento byt vyhovuje. Pro potřebnou obsluhu všechno zařídím a potom bude splněno každé vaše přání, madam!"

„Madam?" zeptala se překvapeně. „Vy mě považujete za ženu?"

„Ano, vy jste přece manželka z harému pana paši?"

Nyní zahalená tleskla rukama a z jejích rtů unikal zvonivý smích.

„Já — manželka — z harému paši?"

S hlasitým smíchem odhodila z hlavy závoj a pokračovala:

„Vypadám skutečně jako pašova manželka?"

Když kastelánka viděla její spanilost, udělala bezděčně krok zpět. Takové sloučení dokonalého ženského půvabu dosud ani její odborný zrak neviděl. Odpověděla s plným přesvědčením v hlase:

„Ne, vy nejste žena, nýbrž--------- ale — prosím vás, řekněte, jak vás mám oslovovat?"

„Nejdřív mi řekněte vaše jméno."

„Hornová."

„Dobře matko Hornová, říkejte mi jednoduše Almah."

Kastelánka hleděla do její jasné tváře.

„To přece nejde! Já jsem obyčejná žena a vy jste — ale prosím, řekněte, co vlastně jste, když ne ženou paši?"

„Já jsem jeho dcera!"

„Ach, a jak se oslovují dcery tureckých pašů?"

„Říká se jim jejich jménem, proto také chci, abyste mi říkala Almah."

„Tedy musím poslechnout, když to nařizujete. Ale váš otec nebude nic namítat? Já jsem se vždycky bála Turků, protože mají tak mohutné vousy a nosí zahnuté šavle! A taky věří v úplně jiného Boha!"

„Ach, pojďte sem ke mně, milá paní Hornová, já vám něco řeknu," uchopila kastelanku za ruku a přitáhla ji k sobě. „Poslouchejte: můj otec není Turek jakým způsobem si ho představujete!"

„Není Turek?"

„Ne!"

„Takže ani vy nejste Turkyně?"

„Ne! Otec je křesťan a já jsem také křesťanka."

„Je to pravda?" ptala se kastelánka radostně.

„Samozřejmě!"

„To je krásné! Já bych vás měla ze srdce ráda, ale netroufla bych si, kdybyste byla Turkyně."

„Tak je to dobré, matičko! Mějte mě ráda, tak ráda, jako byste byla mou matkou!"

„Jistě, dítě. A vy už nemáte žádnou matku?"

„Ne, maminku jsem nikdy nepoznala. Zemřela, když jsem byla ještě velice malé dítě."

„Má milá, ubohá dívenko! Nemáte ani žádné sourozence, sestry, tety nebo nějaké přítelkyně?"

„Příbuzné nemám, žiji s tatínkem na ostrově v moři! A když otec vypluje na moře, jsem úplně sama se svou starou služebnou a dvěma Araby."

„A tak to bylo vždy?"

„Vždy!"

„To je hrozné! Na opuštěném ostrově v moři, s Araby a se služebnou sama! A to vás nikdy otec nebere s sebou?"

„Ne, pouze jednou a nyní."

„Tak vám to tady musíme vynahradit! Musíte často do společnos ti a ------ ;"

„Ó ne, to nechci! Já jsem ráda sama, velice ráda. A vůbec nechci ven mezi to množství lidí, ze kterých mám strach. Ale pojďte, musím dolů k tatínkovi. Už nám asi přinesou z lodi zavazadla."

Nechala závoj ležet a sešla dolů, kde už ji otec skutečně očekával. Oknem jeho bytu bylo vidět, jak tři Arabové vstupují nahoru a netrvalo dlouho a už Almah s kasteiánkou seděly v předsálí a vybalovaly zavazadla.

„Proč jste poslala Araby pryč, slečno Almah? Teď musíte všechnu práci dělat sama."

„A vy si myslíte, že mám nechat cizí muže, aby se starali o otce? Ó ne, na to není zvyklý a já to taky nemám ráda!"

„Tak! Přesně tak je to se mnou a naším milým mladým pánem!"

„A kdo je to?"

„Princ Artur --------"

„Který nás tady měl očekávat?"

„Ano."

„Ale poslouchejte, milá matko Hornová, není to tak trochu neslušné od prince, že utekl? Moje stará služka mi mnoho vyprávěla

o tom, že muži večerní země jsou vůči ženám velice pozorní. To není princův případ?"

„Ale jistě! On však ani nevěděl, že taky přijedete a v dopise jeho otce bylo mluveno o pozdější době vašeho příjezdu do města!"

„Ano, odjeli jsme o několik týdnů dříve, než byl otcův úmysl. Ale vy jste říkala, že taky sloužíte ráda princi?"

„Ano, to jsem naznačila. Nikdo jiný se kolem něho nesmí točit!"

„A proč? Vždyť to není váš muž ani váš otec!"

„Ale můj pán! A přitom je tak milý a dobrý, jemný a pozorný, jako by byl mým synem."

„A už je hodně starý?"

„A proč?"

„Protože je fregatním kapitánem a otec říkal, že tím se člověk stává velice těžce a velice pozdě!"

„Ó ne, je mu teprve dvaadvacet let!"

„Dvaadvacet? Tak mladý — ale řekněte mi matko Hornová, jak to vypadá s princi z večerní země? Jsou většinou hrdí, přísní a nadutí?"

„Většinou!"

„Takže princ Artur taky?"

„Ne! U něj je tomu naopak. Když se na vás dívá, připadá vám to, jako by svítilo teplé slunce do tváře!"

„Takže má takové oči, jako ten námořník, kterého poslal tatínek s navštívenkou?"

„Jako ten — ten Bili Willmers? Ano, přesně tak vypadají jeho oči! Ale vy smíte -------- ach, tady máte svého sluhu!"

Dveře do předsíně byly otevřené a stál tam Artur. Almah byla ohnutá nad kufrem a nyní se zvedla. Stála před ním přesně tak, jak to vyprávěl svým kamarádům na verandě. Štíhlá, ale ne pohublá postava, oblečená do červeného, zlatem vyšívaného kabátku, pod kterým byla modrá sametová šněrovačka, opatřená silnými stříbrnými sponami. Její pas by se dal obejmout dvěma rukama a měla ho ovinutý širokým opaskem, ozdobeným vzácnými kameny. Od boků splývaly bílé jemné kalhoty až ke kotníkům. Na štíhlém sněhobílém krku seděla hlavička s těžko popsatelným půvabem, která tvořila s nádhernými rysy obličeje celek, který by neuměl zachytit žádný malířský štětec.

Stála před ním přesné tak, jak to vyprávěl svým kamarádům na verandě.

Artur zůstal, když vstala a ručkou odhodila černomodrou loknu z čela, jako opařený. Jeho ústa zůstala otevřená a oči se nepřirozeně rozevřely a hleděly na nádherné stvoření, kterému dával ve dne všechny své myšlenky a v noci své sny od toho večera na Nilu.

Viděla jeho strnulý výraz a napůl s obavou se zeptala:

„Co je s vámi?"

„AI — Almah!" vyrazil ze sebe a konečně se mu vrátila schopnost pohybu a tvářil se jako kdyby se chtěl na ni vrhnout. Pohledem, kterým ho změřila se však cítil zcela odhozen.

„Vy víte, jak se jmenuji?"

„Ano!"

„A odkud jste se dozvěděl moje jméno?"

Ovládl se a snažil se své vnitřní rozrušení ovládnout stejně dobře, jako své pohyby.

„Neslyšel jsem ho od samotné Excellence paši?"

„To je možné. Budete nyní k dispozici a necháte si od kastelána vykázat své ubytování. Běžte!"

Jako ve snu se otočil a opustil místnost.

„Co je s ním?" ptala se Almah. „Viděla jste jeho leknutí, matko Horaová?"

„Samozřejmě!"

„To jsem tak ošklivá, že se mne leknul? Nebo se polekal z důvodů, které neznám?"

Kastelanka nebyla diplomatka, ale přesto jí opatrnost vnutila tuto odpověď:

„Asi se mu vede jako mně! Považoval vás za tureckou ženu, která nesmí odhalit svou tvář! Viděl vás bez závoje a nyní se cítí jako zločinec, na kterého se musíte zlobit. Proto se tak polekal!"

KAPITOLA DEVÁTÁ

Pomatený princ

Nad rezidencí v Sůderlandu se rozprostíral nádherný večer plný hvězd a vzduch byl tak jemný a osvěžující, že promenády byly zaplněny chodci, kteří se procházeli pod šumícími stromy, aby po dni plném starostí a práce osvěžili vyčerpaného a unaveného ducha.

Mezi procházejícími se pohybovali dva pánové, kteří podle držení těla i oblečení náleželi k vyšším kruhům středních vrstev. Šli bok po boku a podle pohledů, které vrhali na kolemjdoucí lidi bylo vidět, že po někom pátrají.

„Nepřijdou!" mínil jeden z nich a sundal si klobouk, aby si otřel široké čelo bílým kapesníčkem.

„Oni přijdou, Karle, na to se spolehni! Anně mi ještě za soumraku souhlasně přikývla, když jsem šel kolem."

„Ano, ona přijde. Je to tiché věrné srdce a udělal jsi dobře, že sis ji vyvolil!"

„Nebyl to zvláštní vtip, který se nakonec splnil?"

„Ano, tak krásně — dlouhou dobu jsem si myslel, že se to stalo k našemu štěstí," mínil Karl polohlasně a z jeho slov bylo slyšet hluboký těžký smutek.

„Pochybuješ tedy skutečně?"

„Seděli jsme v parku," pokračoval tázaný, jako by neslyšel slova, „naproti nám si sedly dvě neznámé dámy; jedna hubená blondýna a druhá hnědá tmavooká a plná ohně a s postavou, na které by ani Correggio nenašel nic špatného. A tak jsme si z legrace vybrali po jedné z nich. Ty jsi chtěl blondýnu, já tu hnědou, krásnou a ohnivou. Z legrace se stala vážná věc — ty jsi šťastný a já — ubohý!"

„Karle!" zvolal druhý. „Pochybuješ?"

„Já nic nechápu! Emma je krásná, má dobrou mysl, takový do mácí typ a -------- "

„A víš, že je hezká!" vpadl do toho Karl.

„Ztratila matku při porodu a byla vychována otcem nadmírou jemnosti a nepochopitelného ohledu, takže nezná žádný jiný zákon, než pocit okamžiku. Žije přítomností. Velice dobře zná své tělesné přednosti a pozná, když ji lidé obdivují. Když se tomu tak neděje, stane se vyzývavou jak pohledem, tak pohyby i chováním! Má mě ráda, ale nechce své přednosti dát pouze mně, ale chce uznání i od ostatních, které svým hledajícím pohledem spatří. Při takovéto povaze je vystavena všem pokušením, proti nimž nemá dost ochrany, která je zapotřebí ve vnitřní i vnější věrnosti vůči milovanému."

„Příliš přísně soudíš! Já jsem později taky zjistil, že není tak vážná, jak se zpočátku jevila, ale je ještě mladá a nedostatečná výchova se snadno dohoní!"

„Jsi Paule veliký psycholog, abys věděl, že mladá, dvaadvacetiletá dáma se dá těžko vychovávat!"

„Žvásty! Ty jako literát, který píše známé romány a novely jsi zajisté větší znalec duše než nepatrný hodinář Paul Held. Ale myslím si, že když má děvče skutečně rádo muže, jehož si vybralo, rádo se zřekne svých chyb!"

„Správně! Ale od toho pomyšlení až k vykonání je velice dlouhá cesta, ke které patří síla charakteru, který nemá nic společného s lehkomyslností. Emma mě má ještě dnes vnitřně ráda, ale její touha líbit se ji svede na zcela jiné cesty, po kterých možná už dnes chodí!"

„Karle!" zvolal přítel již podruhé.

„Já zůstanu u svého tvrzení! Nebylo to pro ni dříve největším štěstím, zotavit se v mém náručí? A co dělá teď? Slíbí mi, že přijde, ale málokdy dodrží slovo, a když se zeptám proč, slyším, že nebyla doma, ale u paní Schneiderové, jejíž existence je pro mne velice problematická. Tato žena má totiž dceru, která je vnadidlem jistých pánských kruhů. Žádal jsem Emmu, aby tuto rodinu míjela, ale mých přání nedbala. Tedy jsem jí *to* přísně nařídil, ale neposlechla mě. Snažím se zasít upřímnost, ale sklízím lži! Tomuto stavu bych rád udělal konec, ale přece nemohu, neboť --------- vnitřně — vnitřně ji miluji!"

„Ubohý příteli!"[4]

„Ano, ubohý, velice ubohý! Jak šťastný jsem byl předtím! Patřil jsem k nejčtenějším autorům, mé práce platili dobře a myslím, že bych to dotáhl ještě dál, to mi věř, ale od mé známosti s Emmou jsem nedokončil ani jednu práci, kterou bych mohl s klidným svědomím předat tiskárně! Jestli to bude takto pokračovat, jsem duševně i finančně zruinován!"

„Tak si s ní vážně promluv!"

„To už jsem udělal, ale vážnost pomáhá stejně málo jako láska. Nejraději bych --------ale podívej se támhle, není to tvoje Anně?"

„Ano, je to ona!" mínil Held s radostí, že uvidí svou milou.

„A sama — jak jsem to předpokládal!"

Mladá dáma, jemná blondýna, o které mluvil Karl Goldschmidt, oba pozdravila a otočila se k literátovi:

„Bohužel nepřivádím Emmu s sebou, dneska —"

„Dneska? Řekněte raději nikdy!"

„Ještě odpoledne mi slíbila, že půjde pryč."

„Tak se vrátím domů!"

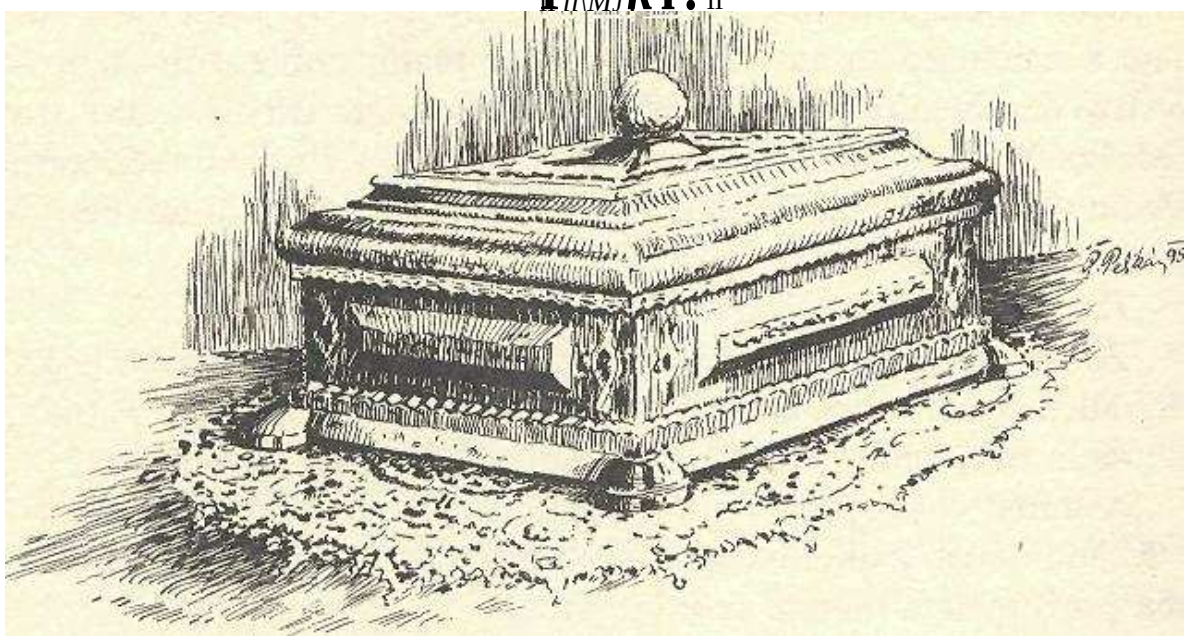
„Zůstaň u nás Karle, vždyť nás nerušíš," prosil Held.

„To vím, ale zdá se mi, že nevíš, co pro mne znamená vidět jiné šťastné! Dobrou noc!"

Šel, ale nikoliv domů. Bezděky jeho kroky směřovaly do ulice, kde bydlel otec Emmy. Zdálo se, že i tento vyšel ven, protože ani jedno okno bytu nebylo osvětlené.

Karl věděl, že existuje jen jeden klíč od chodby a taky věděl, kam je ukládán, když se otec i dcera rozešli z bytu do různých stran. Šel nahoru po schodech, zpod skříně vytáhl klíč a odemknul. Potom vstoupil do místnosti Emmy, která byla otočena na stranu do dvora. Nikdy ho nenapadlo, že by mohl poslouchat a špehovat, ale nyní cítil, že je to jeho povinnost vůči němu samotnému. Chtěl najít důvody chování jeho milované a poznat vysvětlení.

Rozsvítil lampu a podíval se po místnosti. Vše našel v obvyklém pořádku. Chtěl-li najít vodítko k záhadám, musel vše prozkoumat pečlivěji. Prohlédl skříň, sekretář, šicí stolek a schránky na komoře. Už téměř skončil, když nalezl malou skříňku, kterou zde nikdy neviděl. Teprve nedávno ji tedy Emma musela dostat. Otevřel ji a našel několik vonících obálek, na kterých leželo sametové pou-

Uí téměř skončil, když nalezl malou skříňku...

zdro. To poslední obsahovalo velice cennou sestavu šperků a v každé z obálek byl jeden ozdobně popsaný lístek. Začal číst ty poslední. Voněly kadidlem obdivu a obsahovaly tak silné lichotky, že jenom nezkušené duši mohl ujít smysl těchto psaní. Všechny byly podepsány von Pollenzem, poručíkem.

„Pse!" skřípal Karl zuby. „Nebo to není vlastní psům, lovit v cizím revíru? Smějí tito vysocí páni s noblesním chováním ničit štěstí a blaho bližních beztrestně? A když chudý ďábel hlady vztahuje ruku po troše peněz, tak ho vyrvou z lidské společnosti a vrazí ho mezi studené holé zdi, kde se stane pouhým číslem; a opustí je, aby zjistil, že jeho bližní byli ještě víc potrestáni než on sám! Já poručíka von Pollenze najdu a promluvím s ním slovo!"

Vše vrátil na původní místo a opustil byt.

Nedaleko stál dům, jehož přízemí bylo obydleno rodinou Schneiderů. Přistoupil k jejich oknům a naslouchal. Jasný veselý smích Emmy, který dříve tak rád slyšel a byl jím oblažován, zazněl nyní uvnitř. Nesplnila své slovo jen kvůli tomu, aby tento den strávila u těchto lidí? Pochyboval, třebaže na lístku nenašel nic o schůzce na tento večer. Pokud tam ale bylo něco připsáno, mohla to Emma schovat nebo si to vzít s sebou! A tak se rozhodl počkat, co večer přinese.

A-PDF MERGER DEMO

Naproti stál vysoký starobylý dům se širokým a hlubokým průchodem, ohraničeným velkými vraty. Jedna veřej stála otevřená a tak vstoupil do temné chodby a přivřel vrata tak, že zůstala jenom škvíra, aby mohl pozorovat ulici.

Ještě nestál ve svém úkrytu dlouho, když zazněly z dálky ostruhy. Dva muži se blížili a zastavili nedaleko vrat. Byli to důstojníci.

„Kam vás dneska zavede?"

„Promenovat!"

„Žvásty! Žertujete!"

„Na promenádu tedy ne?"

„Příliš mnoho lidí! Chci s ní být sám!"

„Tedy městský park — nejvzdálenější místo, kde konci jezdecká cesta?"

„Ano!"

„Jistě, tam jsou dvě velice pohodlné lavičky, obklopené hustým roštím! Žádný Člověk do těch míst nezabloudí/'

„Výtečně! Málem jsem si s touto dívkou musel dát námahu — ale nesmí to být nadarmo — chci sladkou odměnu, haha ----------vy půjdete s tou vaší napřed a já vás budu následovat."

Poslední mluvil úsečně a tónem, který mel ve zvyku rozkazovat. Byl skutečně jenom poručíkem?

Druhý polohlasně zapískal a krátce nato se naproti otevřely dveře. Emma vyšla ven, ten rozkazovačný ji ihned uchopil do náruče a políbil ji. Za ní vyšla z domu druhá dívka, kterou ten první uchopil za ruku a odebral se na domluvené místo.

„Emmo, mé krásné, sladké, rozkošné dítě!"-slyšel Karl slova soka. „Přišla jste ráda?"

„Ráda!"

„A ten — ten škrabal, kterého jste se nemohla zbavit, nedělal si nároky na dnešní večer?"

„Ó ano!"

„A vy jste s ním nešla kvůli mně, že mám pravdu?"

„Ano, jenom kvůli vám, pane poručíku!"

„Dobře děláte, moje Venuše, neporovnatelný anděli! Měj ráda, jenom mě, potom najdeš štěstí bez konce, štěstí, ze kterého můžeme dnes pít jenom po kapkách. Pojď, půjdeme!"

Následovali po stopách prvního páru.

Karl se musel opřít a položil svou rozpálenou hlavu na chladnou zeď.

„Zatraceně — vseje ztraceno! Bude patřit jemu a potom půjde ke dnu! Emmo, jak rád, jak neskonale rád jsem tě měl! A nyní ---------- — je skutečně ztracená? Ještě ne, když se jí nevzdám! Ona musí poznat, jaký je rozdíl mezi špinavou smyslností a čistou věrnou láskou, kterou jí nabízím! Buduje následovat, nebo ještě lépe, půjdu jinou cestou, abych je předešel!"

Znal místo, které bylo cílem jejich procházky a bylo pro něho snadné dostat se tam ještě před nimi. Když dorazil první pár, již dávno měl nalezený pohodlný úkryt, přímo za lavičkou, která byla nejvíce schovaná a po chvíli se objevila i Emma se svým doprovodem a těsně před ním se usadili, takže na ně mohl rukou sáhnout a slyšel každé jejich slovo.

Důstojník sundal převlečník a jako podložku jej položil pod dívku. Potom sundal z hlavy čepici, aby též zdůraznil své přednosti vzhledu krásnými kudrnatými vlasy. Jeho obličej byl nyní dobře vidět a Karl si ho mohl prohlédnout.

„Pomatený princ — v uniformě poručíka!" pomyslel si překvapeně. „To bude rvačka, jestli se budu snažit vybojovat si právo na svou nevěstu! Ále! Mně je to jedno!"

Byly to hrozné okamžiky pro mladého muže, který se musel dívat, jak jeho protivník požívá jemností, které jemu nebyly dovoleny. Musel se však ovládnout, aby zjistil, jak daleko půjde nevěra jeho dívky.

„Už jsi měla na sobě ten šperk, který jsem ti přinesl?" slyšel otázku.

„Ještě ne."

„Proč?"

„Otec ho nesmí vidět. Ta sestava je tak drahocenná, že jsem se rozhodla vzít si ji na sebe až — až v den naší svatby."

„Dobře děláš, mé srdce, podle toho poznávám, že budeš šetrná a hospodárná žena. Ale do svatby může uplynout ještě několik měsíců, možná celý rok. Než se budu moci oženit, musím být alespoň kapitánem! Nebude ti to připadat příliš dlouho?"

„Ne, protože já tě uvidím častěji."

„Samozřejmě, na promenádě nebo---------- také u tebe?"

„U mě? Děkuji, ale tatínek ještě nemusí vědět o naší lásce!"

„Jistě, ale to přece nemůže být překážkou, abychom se viděli v tvém bytě. Tatínek o tom nemusí přece vůbec vědět!"

„To je nemožné, on by stejně poznal, že se u mě vídáme!"

„To by nepoznal, mám ti to dokázat?"

„Ajak?"^

„Dneska šel ven?"

„Ano, dnes je den, kdy si chodívá vždy zahrát."

„A kdy přijde domů?"

„Před půlnocí určitě ne!"

„A budí tě potom, když už spíš?"

„Nikdy."

„Je tři čtvrtě na jedenáct, pojď, půjdeme!"

„A proč?"

„Chtěl bych se přesvědčit, jak bydlí má budoucí ženuška."

„To nejde, ne to není možné!"

„A proč? Je má prosba příliš velká?"

„Ne, ale v tak pozdní hodinu --------ne, je to nemožné, musíš přijít dřív!"

„Ano, mé srdce. A můžu přijít dřív, aniž bych byl viděn?"

„Já nesmím —"

„Tak mě tedy nemiluješ!"

„A přece!"

„Ne, nevěřím v tvou lásku, když mi bráníš vyhovět tomuto malému přání. Když nesmím ani vidět místnost, kde žije mé děvče, nemůže být řeč ani o lásce, ani o důvěře."

„Ty jsi krutý!"

„Rozhodni se! Mám jít sám, nebo půjdeme spolu?"

Chvíli váhala s odpovědí a potom ze sebe vyrazila:

„Pojď!"

Vstali a šli cestou zpět. Druhý pár byl zaměstnán úplně jinými věcmi, než aby si povšiml jejich odchodu. Karl se zvedl, aby byl ve městě dřív než odcházející.

Domníval se, že Emma není ještě úplně ztracená, jenom bude muset včas ovlivnit tuto osobu a zažehnat dobrodružství, což by nemělo být příliš těžké.

Naproti domu kde bydlela našel otevřené dveře, do kterých vstoupil, než se objevila se svým doprovodem. Vytáhla domovní klíč aby odemkla a právě chtěla dát přednost poručíkovi, když za nimi zaznělo:

„Stůj! Nechceš jít raději sama, Emmo?"

Překvapeně se otočila.

„Karle!"

„Ano, to jsem já! Prosím, jdi nahoru a já tě zítra navštívím přes den, abych si s tebou promluvil. V tuto pozdní dobu nepožaduje žádný čestný muž vstup k dámě!"

„Pane, kdo jste?" vypěnil princ.

„Nemám důvod, abych zamlčoval své pravé jméno, ale nemusím ho taky říkat — já jsem ten škrabal, o kterém vám dáma vyprávěla."

„Dobrá, tak ustupte stranou! Nic vám nedává právo zakázat nám vstup!"

„A já vám nedávám právo k tomu, udělat tuto dívku nešťastnou! Byla slušná, než se vám podařilo ji lží a přetvářkami obalamutit. Do tohoto domu dnes nevstoupíte!"

„Skutečně?" znělo výsměšně. „Uhni na stranu!"

Hned po prvních slovech soků zmizela Emma v chodbě, ale dveře byly dosud otevřené. Kdo byl vítězem, mohl vstoupit. Princ uchopil spisovatele za ruku a chtěl ho vytlačit od dveří. Nepodařilo se mu to.

„Pane, sundejte ze mne tu ruku!" vyhrožoval Karl. „Nebo zapomenu, kdo jste!"

„Ach, a kdo jsem?"

„Buď princ, nebo — nebo padouch! To obojí vypadá momentálně spojené dohromady! Tak si klidně vyberte!"

„Špion!" skřípavě zvolal princ a oběma rukama uchopil soka na prsou. „Pryč říkám, a to naposledy!"

Karl odtáhl princovy pěsti od sebe. Uchopil ho za pas a vrhnul jím proti zdi.

„Uvidíme, kdo půjde pryč, jestli vy, nebo ---------- o — pomoc — — óch!"

Složil se, aniž by ukončil vetu. Princ mu ve vzteku vrazil do prsou svůj meč.

„Tak ničemo, už jsem tě odstranil! A nyní rychle nahoru!"

Aniž by se staral o následky svého činu, šel podél chodby ke schodům a stoupal nahoru. Nahoře stála Emma a klepala se strachy a obavami.

„Kdo je to? Jsi to ty, Emmo?"

„Ano!"

„Otevři! Bydlíš tu přece, ne?**

„Ano, ale prosím tě, nech mě dnes samotnou! Kde je Goldschmidt?"

„Před dveřmi!*'

„Co je s ním? Bože, pověz! Slyšela jsem, jak volá o pomoc!'*

„Musel jsem ho trochu škrábnout po kůži, to je asi všechno, co se stalo!**

„Nebesa, ty jsi ho bodnul?'*

„Samozřejmě! Takovým lidem se musí ukázat, jak je jim dovoleno jednat s ostatními!"

„Můj Bože, cos to udělal! To bude neštěstí----------!"

„Kecy, kecy! Kdo bude vědět, kdo to udělal?*'

„Goldschmidt to řekne sám!"

„Ten? Žvásty, ten už neřekne nikdy nic!*'

„Takže je mrtev? Ó Bože, to přece není možné! Je to moje vina!*'

Klepala se leknutím po celém těle, ale on zůstal naprosto klidný.

„To si nesmíš Emmo namlouvat! On sám nese vinu na tom, protože nemá žádné právo se vměšovat do mých záležitostí! A co se stane? Oni ho najdou, odnesou, zahrabou, budou hledat viníka, ale nic se nedozvědí! *Tout voila* — to je vše! Prosím tě, seber se a otevři!"

„Nemohu, dnes ne! Mrtvý leží dole a tatínek za chvíli přijde! Jdi pryč, jdi pryč! Dnes jdi pryč, jestli nechceš, abych umřela strachy!'*

„Jen dnes? Mohu tedy někdy jindy nahoru?"

„Ano, ale teď jdi!"

„A kdy mohu opět přijít?'*

„Já nevím.*'

„Zítra?**

„Ne, můj otec bude doma!"

„A kdy chodí hrát?"

„V sobotu."

„*Bon* — dobře! Přijdu tedy příští sobotu!"

„Ano, ale už jdi!"

„Přesně v devět hodin?"

„Ano!"

„Vše necháš otevřené a postaráš se o to, aby mne nikdo neviděl!"

„To udělám, ale teď už jdi pryč! Je mi ze strachu špatně!"

„Pak tedy polibek na rozloučenou! Dobrou noc, můj živote a ať máš sladké sny o mně a naší — svatbě!"

Sešel dolů po schodech a opustil dům. Jeho oběť ležela v kaluži krve u dveří bez hnutí. Vrhl na ní krátký pohled a kráčel pryč.

„Dostal svou mzdu! Princ nebo padouch? Hrome, to mi ještě nikdo v životě neřekl! Ale dostal svou odplatu a poznal mě! Bylo štěstí, že ta dívka již byla pryč, jinak by byl konec s naším malým a nanejvýš zajímavým dobrodružstvím, aniž bych sklidil ovoce svých snah!"

Po krátké chvíli zabočil na promenádu, která se již vylidnila a touto cestou se dostal do blízkosti královského zámku. Tu zaslechl z hlavní ulice zvuk koňských kopyt. Zastavil.

„Kdo je to? V tuto dobu se tady nesmí jezdit ani na koni, ani ve voze! Zaručeně nějaký cizí nedělní jezdec, kterého bych si mohl tak trochu podat!"

Pospíchal vpřed a brzy stanul na široké cestě, která vedla k hlavnímu portálu zámku. Trysk koně se pomalu změnil v trap a potom v pomalý krok. Bylo vidět jezdce. Princ pokročil o několik kroků vpřed. Kůň, jak se zdálo nebyl běžné rasy, ale muž v sedle měl na sobě námořnické sako a pár obrovských námořnických bot na nohách.

„Stůj, kdo je tam?!"

Jezdec zastavil a díval se na důstojníka, jehož obličej byl ozářen měsícem.

„Já!" odpověděl poté klidně.

„Já? Kdo je to ten já?"

„No já, samozřejmě!"

„Hrome! Kdo jsi, míním!"

„Hm, co ty míníš, to už vím, můj mladý, ale řekni mi, v čem ti to pomůže, když ti řeknu, kdo jsem?"

Muž složil paže na prsou a udělal takový postoj, jako by se jednalo o nejpříjemnější konverzaci na světě.

„Co je to?" zněla úplně překvapená protiotázka. „Ty si mi dovoluješ tykat? Chlape, ať ti čert jezdí po těle až----------"

„Žvásty!" přerušil ho jezdec. „Kdo dělá bratrství se mnou, tomu vždycky tykám! To je u nás na moři a možná, že i na zemi, taková móda! Před Čertem moje tělo už dávno neutíká, ale *á propos*, kdo vlastně jsi, ty starý námořníku?"

„Chlape, ty jsi se zbláznil! Nevidíš, že jsem důstojník? A nevíš taky, že v blízkosti zámku je v noci zakázáno jezdit na koni?"

„Důstojník? Hm — jo — ale jaký, a co to dál znamená? Každý člověk musí být něčím — Čím, to je jedno, když neví jak svůj stav dobře a čestné zastupovat. Tak, tak, že se tady nesmí jezdit! A proč, he?"

„To se dozvíš! Teď tě zatknu! Vpřed k zámecké stráži!"

„Zatčen? Pro mě za mě, i když si nemyslím, že jsi ten správný chlap, který by mohl pravého a počestného námořníka zatknout! Ale já jsem člověk, který nějaký ten vtípek nezkazí! Jen si přej, aby ti cesta k zámecké stráži nedělala břišní potíže. Takže vpřed! Vykasejme plachty a pryč!"

Hodil na poručíka nejvýše veselým pohledem, uchopil otěže a jel za důstojníkem, který se klepal vztekem a šel k boční stěně, kde jasně svítilo několik přízemních oken.

„Tady zůstaneš stát!" křiknul důstojník a otočil se k zámku. „Strážce — sem!"

U brány stojící strážce přistoupil a uctivě pohlédnul na uniformu.

„Kdo má dnešní strážní komando?"

„Nadporučík von Randau!"

„Dobrá, stráže ven!"

„Podle rozkazu, pane poručíku!"

Kráčel k bráně a zvolal hlasitě:

„Stráže ven!"

V okamžiku vypustily dveře množství vojáků, kteří se postavili v pozoru do řady.

„Ach!" zaznělo od zatčeného. „Tak mě nepřivede do strážní místnosti osobně, aby nebylo vidět, že má břišní obtíže!"

„Hubu držet!" zařval na něho důstojník a otočil se na velitele podstráže: „Nadporučíku, vy mě znáte?"

Randau zaostřil zrak.

„Rozkaz králov ---------- "

„Stůj! Tohoto člověka jsem zde chytil na koni, v blízkosti zámku a přitom mě častoval urážkami a sprostotou! Předávám vám tohoto viníka a žádám nejpřísnější potrestání!"

„Podle rozkazu!!"

Po chvilce dodal směrem k zatčenému:

„Dolů chlape, zde hezky spustíš kotvu!"

„Ták? To se na to podívejme!"

Vzal svého koně pevně za uzdu, přimáčkl se k veliteli stráží, vytáhl velký, několika pečetěmi opatřený dopis ze sedlové brašny a podal mu ho.

„Pane nadporučíku, vy jste velitelem stráží zde na zámku?"

Tón jeho hlasu byl zcela jiný, než by náleželo takovému muži a tázaný bezděky odpověděl:

„Ano, proč?"

„Jsem posel jeho vévodské Výsosti, prince Artura ze Sternburgu, von Sternburga, a mám vám předat tuto depeši. Dělám to s nařízením předat ji zítra ráno po snídani králi, vlastnoručně!

Rozumíte? Obsah dopisu je takové důležitosti, že vás dělám zodpovědného, kdyby se někomu mělo podařit toto psaní ukrást! Jinak je mi ctí se s vámi rozloučit!"

Dal koni ostruhy, až se otočil na zadních nohách a vyskočil do vzduchu a odcválal pryč. Ještě se stačil otočit k princi se slovy:

„*Adieu,* můj malý! Ať se podaří to zatčení lépe, než doposud!"

Nechal jít koně krokem teprve tehdy, když měl zámek daleko za sebou.

„Princ Hugo jako poručík!" mumlal si. „Zaručeně se vrací od nějakého kousku, kde si hrál na nepoznaného! Ale nikde neviděl mne, tedy mě ani nezná! Ale malé poučení a trochu následného vzteku mu nemůže škodit! — A nyní k básníkovi, kterého jsem tak dlouho neviděl! Pro něho si tu hodinku musím najít a potom zase zpět!"

Zabočil do ulice a zastavil před jedním domem, jehož úzké první patro bylo osvětlené.

„Svítí, možná má u sebe dokonce společnost, protože se tak neklidně pohybují stíny po záclonách!"

Když sestoupil z koně a přivázal ho, šel do prvního patra. Na jeho zazvonění se otevřely dveře a objevila se starší paní.

„Kdo je to ještě tady?" zeptala se,

„Já, milá paní Goldschmidtová, je doma Karl?"

Posvítila na něj a poznala ho.

„Můj Bože! Výsosti, vy tady? Vy jste se to taky dozvěděl?"

„Co?"

„No — tedy nic nevíte? Prosím, tedy vstupte, jen vstupte!"

Všiml si, že její oči jsou plné slz a je mimořádně rozčílená.

V místnosti bylo několik lidí s vážnými tvářemi a z vedlejšího pokoje zaznívaly vzrušené hlasy.

„Zde se něco stalo! Co to bylo?" zeptal se matky svého přítele.

„Výsosti, Karl byl zavražděn!" odpověděla lámajíc rukama a začala plakat.

„Nemožné, kdo to udělal?"

„To ještě nikdo neví!"

„A kde je?"

„Vedle, pojďte!"

Vedla ho do sousední místnosti, kde stáli doktoři u ležícího těla literáta.

„Co chcete?" zeptal se jeden z nich.

„Pánové, mé jméno je von Sternburg, námořní kapitán. Tento mrtvý je mým kamarádem ze studií a přišel jsem, abych ho navštívil."

„Potom tedy vstupte, Výsosti!" zněla uctivá odpověď. „Zraněný není mrtev, to bodnutí nezasáhlo ani srdce ani plíce. Pouze velká ztráta krve zapříčinila jeho mrtvolný vzhled."

„Tak tedy není mrtev? Žije?" volala matka. „Díky Bohu, jinak bych ho následovala!"

Lékař udělal odmítavé gesto.

„Tiše, paní Goldschmidtová! My vám nemůžeme vzít všechnu naději, ale taky vám nemůžeme zamlčet, že jeho život visí na tenkém vlásku. Je možné, že při jeho probuzení jeho život ještě jednou zasvítí, aby potom zhasnul. Zůstaneme zde, dokud se neprobudí, abychom potom mohli jednat podle jeho reakce. Pošlete pryč všechny zbytečné lidi a postarejte se o naprosté ticho."

Artur odešel do přední místnosti, kde plakala matka zraněného.

Sedli si a také kapitán se usadil blízko postele. Uplynula téměř hodina, když konečně zraněný otevřel oči a bolestně vzlyknul:

„Vodu!"

Byla mu podána.

„Emma?" vyšlo jediným vzdychnutím přes jeho bledé rty.

Nyní se jeho víčka opět zavřela. Artur odešel do přední místnosti, kde plakala matka zraněného. Posadil se do rohu místnosti.

„Proč nejdete k zraněnému?" zeptal se jí.

„Protože bych pak nemohla zadržet svou bolest. Můj Bože, co to muselo být za zlého člověka! Karl je tak dobrý, vždyť to — Výsosti víte sám, úmyslně nikdy nikoho neurazil a přece mi ho přinesou domů téměř mrtvého!"

„A už jste to ohlásila?"

Ne."

„Proč ne?"

„Protože — protože jsem na to hned nemyslela."

„A kde ho našli?"

„Před dveřmi domu, ve kterém bydlí jeho nevěsta."

„Takže byl u ní?"

„Každopádně!"

„A pří odchodu ho přepadli! Hm, to se mi nějak nezdá. Ale v každém případě to předejte policii, která se bude touto věcí vážně zabývat. Bohužel nemám čas zde déle zůstat, ale postarám se o to, abych měl informace o stavu vašeho syna."

Po těchto slovech účasti a uklidnění opustil byt. Když vystupoval ze dveří domu, všiml si jedné ženské postavy, která stála přes ulici. Při zvuku jeho kroků utekla, tedy měla důvod se zdržovat v blízkosti tohoto domu. Proto se rozběhl za ní a po chvíli jí dostihl.

„Stůjte, má paní! Nač ten spěch?"

Uchopil jí za ruku a pohlédnul do jejího polekaného obličeje, jehož oči se nechtěly setkat s jeho pohledem. Neodpověděla.

„No? Smím žádat o odpověď, slečno? Proč přede mnou utíkala?"

„Já jsem před vámi neutíkala!" znělo tiše.

„A před kým?"

„Před — před nikým!"

„Před nikým? Tím chcete říci, že před žádnou osobou? Ale stejně jste se starala o to, aby jste nebyla pozorována; smím se vás zeptat na jméno?"

Mlčela. Cítil, jak se její ruka v jeho dlani chvěje.

„Doufám, že mi dáte tuto informaci, jinak bych cítil svou povinnost odvést vás tam, kde budete k odpovědi donucena!"

„Proč?"

„Na mého přítele udělali vražedný útok a podle vašeho jednání se domnívám, že k tomuto činu máte nějaký vztah."

„Karl ještě žije?"

„Karl? Ach, vy ho znáte? Vy jste si přišla zjistit, jak to s ním vypadá? Vaše jméno, slečno!"

„Emma Vollmerová."

„Neznám, jste snad —?"

„Já — já byla ta, milá — Karla."

„Byla — už nejste? Ach---------- byl nalezen před vašimi dveř mi?"

„Ano."

„To byl tedy předtím u vás?"

„Ne!"

„A byla jste doma?"

Mlčela. Jeho hlas zněl jako hlas inkvizitora. Kdo vlastně byl? Musela mu vůbec odpovídat? Ale držel ji tak pevně a mluvil na ni takovým způsobem, že prostě odpovědět musela.

„Ne."

„Ach ---------- !"

Uchopil ji ještě za druhou ruku a přitáhl ji blíž, aby se jí dlouze a pevně podíval do obličeje.

„Vy už máte nějakého nového milého?"

„Ano."

„A čím je?"

„Důstojníkem."

„Jaké hodnosti?"

„Poručík."

„A jak se jmenuje?"

„Hugo von Zarheim."

„Zarheim? Takový — není! Takového nikde nenajdete — Hugo -------oh -------- hm ---------byla jste s ním dnes na promenádě?"

„Ano." ^

„A on vás doprovodil ke dveřím?"

„Ano."

„A potom k vám přišel Karl?"

Mlčela. Opakoval svou otázku důrazněji.

„Ne, já jsem ho dnes vůbec neviděla!"

„Ale, slečno, klamat můžete jiné, třeba mého přítele, i když to s vámi myslel čestně! Ale tón vašeho hlasu mi říká něco úplně jiného! Jak starý je tento poručík Hugo von Zarheim?"

„Jednadvacet."

„Blondýn?"

„Ano."

„Má jemný knírek?"

„Ano."

„A jizvu přes pravou tvář?"

„Ano," odpověděla překvapeně.

„Už chápu spojitosti, protože jsem ho náhodou potkal, když šel od vás. Slečno, Karl Goldschmidt je čestný muž, známý básník a spisovatel, který by si mohl vybírat mezi nejlepšími a nejbohatšími dívkami této země, ovšem kdyby chtěl. Pokud jste se vy od něj odloučila, zanevřela jste na vlastní štěstí a uzavřela mu cestu. Po boku jiného v životě takového štěstí nemůžete dosáhnout! Tento poručík Hugo von Zarheim je ale zhýralec a podvodník, který již stovky děvčat učinil nešťastnými a který vás ihned opustí v momentě, kdy mu dopřejete to, po čem touží! Není poručík a nejmenuje se Zarheim! Je to jízdní generál a jmenuje se Hugo — princ ze Sůder-landu! Je to nejmladší syn krále, který je známý pod jménem Porna-tený princ!"

„Hugo — princ Hugo — královský princ?" zaznělo z jejích rtů, ale více překvapeně, než s leknutím. „Je to pravda?"

„Je to pravda! Neznáte prince osobně?"

„Ne."

„Tak si pořiďte nějaký obrázek a porovnejte. Nyní víte dost a doufám, že budete jednat tak, abych Karlovi, pokud se uzdraví, o vás mohl vyprávět se ctí a s úctou. Ale je pravděpodobné, že ve vztahu k útoku na něj budete vyslýchána u soudu! Nyní běžte — dobrou noc."

Rychlými kroky se vzdalovala a on přistoupil ke svému koni, Když naskočil, vrhnul ještě jeden pohled na okna, za nimiž se usídlilo tolik bolesti, a potom odjel.

Když měl rezidenci za zády, ujížděl širokou panskou silnicí, která se táhla v dlouhých zatáčkách mezi kvetoucími poli, dokud nedosáhla smrkového lesa, jehož magická tma přinutila osamělého jezdce ke snění.

Tato Emma Vollmerová bylo hezké, dokonce se dá říci velice hezké děvče, které mělo všechny dary přírody, aby učinila muže šťastným a přece -------dělala to? Může vůbec nějaký muž věřit své ženě? Tam na obloze stojí miliony hvězd tak pevně, ale přece — čím lépe je Člověk zná, tím více zjišťuje, že svou pevnost nikdy neměly

a nikdy mít nebudou. Nejsou stejné všechny naše ideály, které vstanou — a zmizí?

„A jak je to s tou mou hvězdou?" zeptal se polohlasně. „Ó Al-mah, ty překrásné, nenapodobitelné a zbožné stvoření! Buď mým sluncem, které mne nikdy nezklame a já budu tvůj pár — sluha, který bude klečet před tvou září a bude zbožně dýchat až do konce svého života."

Upadl do hlubokého a šťastného snění. Vzpomínal na večer na Nilu, kdy poprvé v životě viděl tuto báječnou dívku, na touhu, kterou poté cítil, aniž měl možnost ji uklidnit; na štěstí, které jím projelo hned po tom obrovském úleku, když ji spatřil podruhé ve vlastním domě. A tak snil a snil, minuty se sloučily do hodin, jedna míle cesty míjela za druhou a když nadcházelo ráno, zastavil uříceného koně na okraji roviny, jejíž protilehlé hranice tvořily počátek pohoří, za kterým se snižoval terén až k pobřeží moře.

O hodinu později seděl Nirván pasa na balkoně svého bytu i s Almah a srkali vonné moka, které dívenka vlastnoručně připravila dole v kuchyni kastelánky. Na nádherné scenerii před nimi se třpytil zlatý lesk slunce, vlny moře se blýskaly v zelenozlatých a modřestříbrných odrazech a spojovaly se v dáli na horizontu do neurčité barvy tmavého inkoustu.

Zde v blízkosti na pobřeží, přístavu a molu probíhal život všestrannou rychlou činností, že nebylo únavné tento neutuchající shon sledovat.

Z venkovní strany města zaznělo silné dvojité písknutí a podoben obrovskému hadu ujížděl parní vlak podél pobřeží, aby vyjel mezi kopce a zmizel za horami, které dobře chránily vnitřní území před ničivými záplavami.

„Tímto vlakem jede," mínil pasa.

„Kdo?"

„Ach, to je pravda, ty o tom nic nevíš! Myslím našeho nového služebného."

„Billa Willmerse? Kam jede?"

„Do rezidence. Musí vyřídit nejvýše důležitou depeši."

„Nejvýše důležitou? Zajisté máš k němu velkou důvěru, tatínku?"

„Samozřejmě! Jistě jsi si včera všimla mého překvapení, když jsem ho spatřil. Měl jsem dojem, jak by ke mně přišel přítel z mládí, aby mě pozdravil. Byl to celý on, rysy obličeje, postava, postoj, ten hlas i věrný chápající pohled očí — a přece to není možné, protože tento můj starý přítel je stejně starý se mnou. Třebaže má tento mladík pro mne neznámé jméno, nemohu se zbavit tušení, že můj omyl není až tak veliký. Kdykoliv s ním mluvím, nazýval bych ho raději Brandauerem než Willmersem!"

„Víš, tatínku, že mám podobné pocity jak ty?'*

„Jak to?"

„To ti nemohu říci. Jsi můj otec a co děláš a řekneš, jako by řekl a udělal Bůh! Jací jsou jiní muži, to nevím, ale — kdyby znenáhla přišla bouře na naši loď a tento Willmers se nabídl, že se mnou přeplave na pevninu, klidně a bez obav bych ho následovala, neboť jsem přesvědčena, že by to dokázal."

Ostré oči paši hleděly do dáli, byl to jeden z jeho orlích pohledů, který však neprozradil, co si myslí o slovech své dcery. Dívka se opírala svými pažemi, schovanými v jemném hedvábí, o zábradlí a dívala se na ruch v blízkosti zámku.

„Tatínku, podívej se tam na toho jezdce dole!" zvolala najednou. „Není to hrozná rychlost jeho koně?"

„Samozřejmě, tak rychlá jízda je velice nebezpečná při takovémto terénu! Ten člověk by si při nejmenším chybném kroku koně mohl zlámat vaz! Vsadím se, že je to nějaký mladý muž, jeden z těch neopatrných kavaleristických důstojníků, kterým je milejší pověst o odvážném jezdci než volání srdce otce a matky."

„Nyní se řítí směrem sem ke kopci —"

„A dokonce po cestě, která vede sem ke Sternburgu, kdo by to asi mohl být?"

Vstal a podíval se ostře dolů.

„Willmers!'[1] zvolal stejně překvapeně jako zlostně.

„Willmers, táti? To přece není možné! Námořník přece nemůže být v žádném případě tak dobrým jezdcem?"

„Ale je to přece on! Zdá se, jako by všechno na tomto muži bylo nějak neobvyklé. Dokonce — jeho poslušnost a jeho přístup k službě! Myslel jsem, že je s mou nejvýše důležitou depeší na cestě do hlavního města a bohužel vidím, že je mu milejší prohánět tady ko-

ně, než aby pomyslel na vykonání mého rozkazu! Jsem jenom zvědavý, od koho si toho koně půjčil!"

„Tatínku, já prosím —!"

„Co?"

„Nebuď na něj moc zlý, jistě to víckrát neudělá! Ty si ani nedovedeš představit, jak tvůj pohled bolí, když se zlobíš."

„A nemá ho snad bolet?"

„Odpusť mu! On tě nezná a jistě to nemyslel zle."

„Depeše není žádný obyčejný dopis, dítě. Musím ho přijmout tak, jak si zaslouží!"

Vstal a sestoupil dolů, aby počkal na přijíždějícího. Almah se držela jeho boku. Měla tušení, že jediný pohled jejích očí bude dostatečný, aby zneškodnila pohledy svého otce?

Zazněl dusot kopyt koně a Artur vjel do dvora. Hřebec poskakoval poměrně krátkými kroky v oblouku po dvoře, až zastavil před širokým žulovým schodištěm, na kterém stáli cizinci. Jezdec jediným ladným skokem seskočil ze sedla. Pasa zlostně hleděl do jeho, prudkou jízdou zčervenalého obličeje.

„Komu patří ten kůň?"

„Princi von Sternburg!"

„A kdo ti dovolil, abys na něm jel?"

„Kastelán!"

„A kdo ještě?"

„Nikdo."

„Tak! Tedy si ještě vždy musíš vyžádat povolení ode mě, když se budeš chtít projíždět! Pokud vím, vyslal jsem tě na cestu do rezidence! Nejsi dobrý sluha, nemohu tě potřebovat ve svých službách! Můžeš jít!"

Mladík ale nesklopil zrak, hleděl pašovi přímo do očí a odpověděl:

„Rozkaz, Excellence!"

Ostře se otočil na podpatku a kráčel pryč.

„Tatínku," prosila Almah, zatímco položila svou ručku na jeho rameno.

Pasa takovou rozhodnost od svého sluhy nečekal a tak nyní zvolal:

„Willmersi!"

Volaný se otočil.

„Excellence?"

„Pojď sem blíž!"

Artur jeho rozkaz uposlechl.

„Proč teď posloucháš tak bystře?"

„Abych Excellenci dokázal, že nejsem neposlušný sluha!"

„A přece jsi! Jinak bys odvezl mou depeši a použil vlak, který před chvílí odjel!"

„Excellence mi ale nenařídila, abych tento vlak použil!"

„Ale nařídil jsem ti, abys tu depeši dodal co nejrychleji! Jak jsi mi řekl, večer už žádný vlak nejel! Tedy —"

„Tedy jsem jel do rezidence na koni, Excellence!"

„Na koni?! Tu dlouhou cestu? Nemožné!"

„S takovým koněm je to možné! Právě se vracím, depeše byla předána přesně o půlnoci."

„Komu?"

„Veliteli zámecké stráže."

„Takže ji dnes dopoledne bude číst král. Byl jsi tázán, od koho je?".....

„Ne! Všechny otázky jsem vyřešil tím, že jsem udal, že jsem kurýr ze zámku Sternburg!"

„Dobře! Tedy jsem se mýlil a ty zůstaneš!"

„Rozkaz, Excellence!"

Otočil se, přistoupil ke koni a odvedl ho do stáje. Potom vyhledal svou místnůstku sluhy.

„Prosila ho, když jsem byl pryč. Je dobrá a jemná, její obličej nelže, jako tváře jiných žen, které jsou uvnitř úplně jiné, než lze soudit podle jejich vzhledu. Její oci jsou čisté a pravdivé jako křišťál pramene, ve kterém lze spatřit každé zrnko písku na dně. Almah — buď mým nádherným cílem, po kterém budu toužit a bude-li mi dopřáno ho dosáhnout, nebudu od života již žádat více, jenom to, abych si tvou lásku navždy udržel!"

Otevřel medailon a přitiskl obrázek tajně milované na své rty. Potom zamyšleně přistoupil k oknu.

„Co to může být, co vede tak známého admirála do Tremony? A co má společného s otcem? Je to velice zvláštní dopis, který mi píše —"

Otevřel zásuvku a vytáhl list papíru, který rozložil a četl:

Milý mladíku!

Dozvěděl jsem se z Tvého posledního dopisu, že máš dovolenou a přijedeš do Tremony. Přeji ti to z celého srdce a byl bych rád s Tebou. Protože to však není možné, posílám ti jednoho zástupce, a to nikoho jiného, než známého námořního hrdinu Nirvána pašu, který musí projednat nějakou maličkost se súderlandskou vládou. On se mě tázal, jestli se dá v Tremoně někde dobře bydlet, kde by mohl odpočívat nerušen svým okolím. Vyprávěl jsem mu o Tobě a zámku Sternburgu a obdržel mé povolení využít tvé pohostinnosti. Přijede několik dní po obdržení tohoto dopisu a jsem přesvědčen, že k sobě brzy najdete náklonnost jako dva staří mořští vlci. Hlavně se postarej, aby se mohl volně pohybovat a nebyl obtěžován zvědavostí jiných lidí.

Podle všeho se připravuje mezi Norlandem a Súderlandem určitý zlom, jehož šíři a délku teď nemohu posoudit, ale mám tušení, že návštěva paši v Tremoně má úzký vztah s touto skutečností Zdá se mi, že v případě války chybí Súderlandu nějaký skutečně schopný námořník, možná — tato poznámka by však neměla být varováním, abys pašu nějak sledoval! Je naprosto neproniknutelnou osobností a nejen že je skvělý námořník, ale je také výtečným diplomatem, kterému by nebylo dobré ukázat jakýkoliv obklon. Také se mu podařila nedávno jedna mise při návštěvě egyptského místokrále, na jejíž těžkostech ztroskotali všichni jeho předchůdci. Ber ho jako mne samotného a — a propos — má dceru, kterou — ale zatím ti řeknu jen tolik, že šiji vezmu za ženu, pokud nenajdeš prostředek, jak tomu zabránit. Bohužel ji asi nevezme s sebou, byla vychována v pravé orientální uzavřenosti a tedy ji pravděpodobně nevydá v nebezpečí pohnutého života velkého přístavního města.

Snad budu mít možnost ještě před ukončením Tvé dovolené Tě v Tremoně překvapit. Do té doby buď pozdraven od

tvého věrného otce

P. S. Ještě se Ti nepodařilo získat žádnou stopu od cikánky Zarby? Dal bych za to hodně, kdybych jí mohl položit několik otázek!

Ten nahoře

Ještě nesložil dopis, když bylo zaklepáno a vstoupila kastelánka.

„Mohu přinést snídani, Výsosti? Jel jste po celou noc na koni a jistě jste nic pořádného nejedl."

„Ano, mám hlad, má milá matko Hornová! Co mi můžete přinést?"

„Přinesu vždy jen to, co máte rád! A vy víte, kdo to připravil a naaranžoval na talíř?"

„Samozřejmě vy?"

„Ó né, slečna Almah to byla!"

„Ta turecká dívka? Přece by nepřipravovala snídani pro svého podřízeného? Já se tedy domnívám, že věděla, pro koho je to připravováno?"

„Věděla to, a přece své jemné ručičky nešetřila. Řekla: Jel celou noc a ještě mu za to tatínek vynadal! Musím se postarat, aby neměl hlad!' Mimochodem, není to žádná Turkyně, ale křesťanka!"

„A je to pravda?"

„Sama mi to řekla a také její otec je křesťan! Vychoval ji osamoceně na pustém ostrově a když byl pryč, byla tam sama se starou služkou a dvěma pohany."

„A jaký to byl ostrov?"

„To nevím, ale jestli to chcete vědět, zeptám sejí! Ona mi všechno říká, je taková čistá a hodná. Výsosti, kdybych byla mužem, musela by se stát mou ženou! Je krásná jako slunce a dobrá jako žádná jiná. Když si vzpomenu, že se jednou málem utopila, vždy se rozklepu strachy!"

„Utopila?"

„Ano, utopila. Bylo to tam naproti — no tam — no tam, kde se také utopil král faraónů —!"

„V Egyptě?"

„Ano, tak se jmenuje ta oblast. Jela jednou s paní krále na projížďku po vodě a přitom vypadla z loďky. Ježíši, jak lehce mohla být ztracená! Ale byl tam cizinec, ten ji chytil a plaval s ní na břeh."

„A kdo to byl?"

„To nevím."

„A ví to ona?"

„Taky ne. Dal královně svou navštívenku a ona ji ztratila."

„Ach; jehož navštívenku ztratíme, na tom nám asi moc nezáleží!"

„To může být pravda, ale zde je to zaručeně jinak, protože jí z toho velice bolí srdce, že nemůže ani poděkovat tomu, kdo ji tehdy zachránil."

„Možná ho ještě najde!"

„To je možné! Ví, že to byl korvetní kapitán, možná by ho Výsost mohla najít, protože je to jeho kamarád? Ale vy bohužel nesmíte kvůli vašemu inkognitu s ní o tom mluvit. Ježíši, to by bylo krásné, kdyby to inkognito nebylo!"

„A proč?"

„Protože potom by dva mladí a milí lidé spolu mohli mluvit tak, jak se to sluší a patří. *Adieul* Nyní musím pryč, protože se musím starat o další jídlo."

Kapitán se sám pro sebe tiše smál. I on měl dojem, že by bylo podstatně lepší, kdyby se mohl ve své vlastní osobě ukázat, ale zdálo se mu nevhodné přivést pašu svým přiznáním do rozpaků.

Z tohoto důvodu obstaral během dopoledne ještě nějaké důležité věci, samozřejmě se služebnickou věrností, a právě se vrátil do zámku, když spatřil nájemní kočár, který mířil nahoru do Sternburgu. Kočár byl otevřený a proto velice dobře poznal postavu zahalenou ve vojenském plášti, která seděla s přezíravě hrdým výrazem na sedadle.

„Princ Hugo! Ach, vyslanec svého otce; zaručeně následek mnou předané depeše!"

Jeho obličej potemněl.

„Dnes nebude mít na sobě uniformu poručíka a — ach, až uvidí Almah, bude samý oheň a plamen! U takového bezohledného charakteru se dá předpokládat, že zapomene posvátnost domácího práva a vlastnosti svého otce! Ale potom běda mu! Buduji hlídat!"

Postaral se o to, aby nepřišel princi hned na oči. Nebylo to těžké, neboť k osobní obsluze paši byl povolán jeden námořník z lodi a Arturovým úkolem bylo pouze spojení s venkovním světem.

Když po krátkém čase přicházel ke svému pokojíku, musel projít kolem kuchyně, jejíž dveře byly pouze přivřené. Zaslechl hlas Almah a bezděky zastavil.

„To není žádný princ!"

„Žádný princ?" zněl překvapený hlas kastelánky. „Jak to?"

„Svým původem snad ano, ale ne myšlením! Prince bych si představovala trochu jinak."

„A jak?"

„Jako — jako — ne jako tohoto muže, jehož pohled uráží a jeho zdvořilost naštve, ale spíš jako — jako — jako —", smála se, „— skoro tak hrdě, uctivě a dobře jako toho námořníka, kterého včera tatínek najmul. Tatínek taky říká, že nevypadá jako někdo, kdo čistí palubu a že musí pocházet z velice a velice slušných rodičů! Už vůbec bych nahoru k tatínkovi nešla, kdybych nemusela dělat jemu a hostovi Čest u tabule, jak se princ vyjádřil/*

„Jo, dobrý člověk tento princ Hugo určitě není," mínila kastelánka. „Samozřejmě, že se to nesmí říkat veřejně, ale v této zemi mu nikdo neřekne jinak, než Pomatený princ! A hlavně mladé dámy si musejí dávat pozor, aby ho nepotkaly!"

„Už je varována," myslel si Artur a vstoupil do své místnosti.

Když snědl oběd, vystoupil ven a vrhnul pohled k městu. Spatřil muže, který přicházel k zámku, občas zastavil a pozoroval jej jako někdo, kdo si není jistý svými kroky k dosažení plánovaného cíle. Vždy na několik okamžiků zastavil v zamyšlení, potom šel dál, aby se opět zamyšleně zastavil. Konečně ale dosáhl vrat a spatřil Artura.

„Mír buď s tebou, můj synu," pozdravil pobožně a vytáhl bílý kapesník z dlouhého šosatého kabátu, aby si utřel pot z čela. „Kdo bydlí v tomto krásném domě?"

„Patří vévodovi von Sternburg."

„A je možné s vévodou mluvit?"

„Není přítomen."

„A kdo ho zastupuje?"

„Jeho syn, princ Artur."

„Princ Artur, norlandský námořní kapitán? Je doma?"

„Proč?"

„Můj synu, jsem sluhou na velké vinici Krista. To, co dělám, a na co se ptám, to činím podle přikázání velkého ducha a nesmím to hned každému prozradit. Je princ doma?"

„Proč? Ptám se ještě jednou, protože jsem také sluha a poslouchám svého pána. Podle vaší informace bude záležet na tom, jestli je doma nebo ne!"

„Můj synu, chci mluvit s hostem prince."

„A kdo je tento host?"

„Turek, nevěřící, jehož duši chci zachránit od věčného zániku. Je princ doma?"

„Momentálně není v zámku, takže nebude rušit vaše snahy, počestný otče! Projděte branou a nahoru po schodech a tam zaručeně najdete posluhu, která vás uvede."

„Děkuji ti, můj synu. Přijmi otcovské požehnání."

Kráčel k bráně, ve které zmizel.

„Jezuita! Tito pobožní otcové jsou zde v zemi trpěni, ale já je nemám rád. Pokus o obrácení na víru? Haha, každopádně je to úplně jiný důvod, který ho žene k pašovi!"

Zůstal stát u brány, aby vyčkal mužova návratu. Netrvalo dlouho a muž vycházel.

„Můj synu, musím se na tebe zlobit!" zněla výtka, která prošla malými bledými rty této hubené postavy.

„A proč?"

„Ten nevěřící nebyl sám, ale měl u sebe vysokého důstojníka, jehož přítomnost mu zabránila, aby vyslyšel má slova! Proč jsi mi neřekl, že je zaneprázdněn?"

„Protože jste se mě na to neptal! *Adieu!"*

Otočil se a šel do zahrady. Zamířil do nejzazšího kouta, aby měl klid k přemýšlení. Když sem došel, zaslechl nahoře v křoví hluk a vzhlédnul.

Po zdi se pohyboval muž, který mu pokývl na pozdrav a jediným skokem se ocitnul před ním.

„Kdo jsi a kdo ti dovolil vstoupit do této zahrady tak neobvyklým způsobem?"

„Zařba!"

Muž promluvil jenom toto jedno slovo, ale bylo vidět jeho pádný účinek.

„Zarba?" zvolal Artur překvapeně. „Ty ji znáš? Kde je?"

Muž se usmíval. Byl oblečen téměř v hadrech a jeho obličej s dlouhými visícími kníry a bosé špinavé nohy ukazovaly, že jde o cikána.

„K vám, k princovi mne neposílá!" odpověděl.

„A ty mě znáš?"

„Znám vás a mám vás rád, protože jste přítel mé vládkyně, která je silná a veliká v prorockém národu!"

„A kdo je tvá paní?"

„Zarba!"

„A neposílá tě ke mně?"

„Ne." ^

„Ale přicházíš na zámek Sternburg; co tu chceš?"

„Je zde přítomen velký muž, který přichází ze země jitra a byl vyslán vévodou."

„Ano/[4] odpověděl Artur překvapeně. „Kdo ti o tom vyprávěl?"

„Zarba ví všechno! Musím s tímto mužem mluvit."

„Co?"

„Nic. Musím mu pouze předat psaní."

„Teď není sám, má návštěvu! Musíš tedy počkat."

„Já nemohu čekat, můžete mu předat papír vy?"

„Ano,"

„Přijdu znovu, abych si odnesl odpověď."

Otočil se opět ke zdi.

„Stůj!" nařídil Artur. „Ještě mi musíš zodpovědět několik otázek!"

„Jaké?"

„Kde je Zarba?"

„To nemohu říci!"

„A když tě donutím?"

„Cikán je volný, toho nikdo nedonutí! A když je násilím přemožen, jeho ústa mlčí!"

„A když tě o to poprosím?"

„Tak vám dám žádanou informaci."

„No tedy?"

„Zarba věděla, že se po ní budete ptát a nařídila mi, abych vám řekl, že její duch je stále ve vaší blízkosti, její zrak vidí vše, co děláte a jejímu sluchu neunikne nic, co řeknete. Musí zůstat ještě nějakou dobu schovaná, ale přijde čas kdy se objeví, aniž by jste musel volat."

„Je daleko odtud?"

„Řekl jsem, že má ústa musí mlčet a mé nohy musejí pospíchat! Musím následovat muže, se kterým jste mluvil venku před vraty!"

4ív

*l,/w^*

-Kťtyz *vyšplhal na strom stojící u zdi, v okamžiku zmizel na druhé straně.*

„A kdo je to?"

„Jedna zmije, která vás kousne, jakmile na ni sáhnete. Buďte pozdraven od Zarby, královny jejího národa a žijte blaze!"

Když vyšplhal na strom stojící u zdi, v okamžiku zmizel na druhé straně.

Artur držel v ruce složený a velice zvláštní pečetí opatřený dopis. Nyní měl příležitost splnit přání svého otce a zjistit vše o Zarbě, ale její posel unikl s hladkostí úhoře. Ale musel přijít znovu, aby odnesl odpověď a potom snad nastane příležitost zjistit žádané informace s lepším výsledkem.

Kráčel k zámku, když zaslechl, lehké kroky a rychle zastavil. Spatřil Almah. Cesta zde byla úzká a z obou stran lemovaná křovisky. Chtěl vstoupit do křoví, aby uvolnil cestu, ale pohybem ruky mu v tom zamezila.

„Bille — je to pravda, jmenuješ se tak — ?"

„Ano."

„Tatínek ti ublížil, prosím, nezlob se na něj."

Pohlédl jí do očí a musel své zavřít, protože cítil, jaká horkost mu stoupá ze srdce a vráží se mu do pohledu.

„Almah — je to pravda, tak se jmenujete — ?"

„Ano."

„A víte, co toto slovo znamená?"

„Ne."

„Almah znamená duše a — bez duše není žádný život, pouze smrt. Zachovejte život, který by bez vás musel zemřít!"

Rozhrnul křoví rukama a protáhnul se skrz něj- Cítil, že řekl příliš, ale při pohledu na toto překrásné stvoření se v něm vzbouřila láska a tato slova mu unikla proti jeho vůli a úmyslu.

Snažil se dostat opět na cestičku a neušel daleko, když zaslechl opět nějaký hluk. Zahnul za roh a málem se srazil s princem Hugem. Ten ho ihned poznal a zůstal překvapeně stát. Byl oblečen v generálské uniformě a zdálo se, že se snaží někoho najít.

„Stůj! Tady tě potkávám, chlape?" řekl s bodavým a opovržlivým pohledem. „Zapomněl jsi na mladíka u zámecké stráže? Vezmi si jeden suvenýr na památku!"

Rozpřáhl se. aby uhodil Artura do obličeje, ale tento pozvedl nohu a uštědřil mu kopanec do žaludku, až princ letěl do křoví.

„Ponech si toho mladíka taky jako suvenýr, jen padouch by si od tebe něco vzal!**

S těmito slovy se otočil opět klidně vpřed. Čekal, že se protivník hned za ním vrhne a protože nic neviděl, po krátké chvíli zastavil.

„Skončil s pašou a všiml si, že Almah šla do zahrady. Teď ji následuje a radši půjde za ní, než za mnou. Mám ho sledovat? Ano, protože v jeho blízkosti ji může ochránit od urážek pouze silná a úderná ruka!"

Tak šel ještě krátkou chvíli vpřed a poté zabočil na vedlejší cestu, která vedla zpět do zahrady, kde předpokládal oba potkat. Dlouho naslouchal, jestli uslyší nějaké znamení o přítomnosti obou. Konečně zaslechl dva hlasy a připlížil se k místu, odkud vycházely.

Přesně na místě, na kterém mluvil s cikánem, stála Almah a před ní Pomatený princ, když předtím očistil ze své uniformy následky setkání s Arturem. Na děvčeti bylo vidět, že se nachází ve velikých rozpacích. Její tváře byly červené a její zrak jako by hledal v okolí příležitost, která by ji vysvobodila ze společnosti prince.

„Opakuji, že váš otec je nejkrásnější muž, kterého jsem potkal a vaše matka, slečno, musí být vtělená krása!"

„Znám jenom tatínka. Matka zemřela ještě když jsem byla dítě," odpověděla váhavě.

„Žádný zázrak," pokračoval princ dál, aniž by dbal na to, co řekla, „že ve vás vidím tu nejkrásnější ze všech žen! Slečno, vy nemáte ponětí, jakou silou váš pohled každého zaujme! Kdo se odváží do vaší blízkosti je ---------- **

Uchopil ji za ruku, ale ona se mu snažila vyprostit.

„Ó, přenechte mi tuto malou sladkou ručku, rád ji políbím a mu sím svou paží obejmout tento dokonalý bok, musím přitáhnout vaši kouzelnou hlavinku na mé srdce, abych mohl vaše rty---------- *

„Princi!" zvolala. „Pusťte mě!"

„Tebe pustit?" odpověděl a snažil se vší silou přitáhnout bránící se dívku k sobě. „To by byl neodpustitelný zločin proti božstvu krásy! Ne, budu tě pevně držet, má překrásná a budu pít rozkoš z tvých rtů!*'

Stále se mu snažila vyprostit, ale marně.

„Pusťte mě, princi, nebo budu volat o pomoc!"

„Volej mé srdce, tady tě nikdo neuslyší!*' odpověděl a blížil se svými ústy k jejím rtům.

„Nemusí volat, protože již byla vyslyšena!" zazněl tichý pevný hlas a námořník stál před nimi. „Nechtě mou paní, princi!"

„Ach, to jsi ty?" zaznělo skřípavě. „Dobře, hned ti to spočítám, ale nejdříve musím tyto rty---------- "

Nestačil je políbit, protože ho Artur chytil tak, že musel své paže dát z dívky dolů. Tu s ním hned mrštil o zeď, že se princ sesypal. Přesto se však násilník poměrně rychle postavil a vytáhl šavli.

„Pse, co si to dovoluješ! Zemřeš!"

Artur ho bleskově uchopil za ruku a šavli mu vytrhnul.

„Zemřít, stejné jako včera Karl Goldschmidt, tvá oběť? Jsi nečestný padouch a já tě jako takového poznamenám! Tak, aby nevinnost byla před tebou jistá!"

Vzal meč, přelomil jej a zbytky mu hodil do obličeje takovou silou, že mu vytryskla krev. Zlostí a bolestí hlasitě vyl a vrhnul se na něho, ale ihned byl uchopen takovou silou, jakou nikdy nezažil a opět se ocitl na zemi. Nyní utrhnul Artur větev z nejbližšího keře a šlehal ho opakovaně přes obličej.

„Tak, podle toho známem tě musí každý poznat a ten včerejšek byl posledním dnem, kdy se ti podařilo pobláznit nějakou dívku!"

Silná rána ukončila vítězství. Princ ležel zneuctěn a v bezvědomí na zemi. Když Artur skončil, Almah již dávno utekla —

KAPITOLA DESÁTÁ

Před léty

Dříve dosahoval les podstatně dále od kopců dolů a v některých svých výběžcích nebyl vzdálen od hlavního města více než několik mil. Jeden daleko do lesa zasahující plot uzavíral oboru, do které byl každému zakázán vstup mimo lesních zaměstnanců. A přece se zde jednoho dne nalézaly osoby, na kterých bylo na první pohled vidět, že nemají nic společného s lesním personálem.

Mezi dvěma vysokými duby, snad tisíc let starými s velmi silnými větvemi daleko rozprostřenými, stál starý polorozpadlý čtyřkolový vozík. Herka, která jej pravděpodobně táhla se pásla v trávě, jejíž šťavnaté stvoly rostly mezi mechem. U kmene jednoho stromu plápolal jasný oheň, nad kterým se na dvou větvích pekl srnčí hřbet. Větví otáčel snad desetiletý hoch s výrazem znalce, který rozumí pečeni.

Chlapec byl napůl oblečen a stejně nedostatečný a děravý se ukázal i oděv ostatních osob, které seděly a ležely kolem ohně, aby přihlížely přípravě šťavnaté pečené. Všichni jevili nezaměnitelné rysy cikánů, ale i přes své nenáročné oblečení zaručeně nepatřili ke kočovným hordám, pro které loupež a krádež jsou nezbytností a neštítí se ani jiných špatností.

Na voze seděla na několika starých prknech, tedy nevšedně luxusně, prastaře vypadající žena, každopádně vajdzina, a byla zaměstnána tím, že z několika roztrhaných a bezbarvých hadrů se snažila dát dohromady nějaký oděv, jehož tvar a účel nebyl patrný. Na oji odpočíval vajda a občas hodil pohledem po staré ženě nebo na tmavnoucí kůrku srnčího hřbetu. Při svých pohledech vtahoval kouř z krátké fajfčičky, která byla nacpána nějakým tabákem, jehož

zápach ukazoval na podobnost bramborové nati. I cikánská matka kouřila, ale vůně jejího tabáku byla zcela odlišná. Bylo i možné, že nejjemnější znalec této sorty by povytáhl údivem obočí.

Při tichu, které panovalo bylo slyšet vzdálené zvuky, podobné tiše vedenému rozhovoru dvou osob, které se odloučily od společnosti a několik set kroků od vozu stály proti sobě.

Jedna z postav byla dívka.

Mohlo jí být sedmnáct let, ale její tvary byly půvaby vyzrálé ženy; plné a hebké, jako by se dětskému tělíčku dosadil vzhled vyzrálé panny. Její malá hlava téměř neunesla záplavu bohatých vlasů, valících se v hustém dlouhém proudu přes ramena k pasu, její čelo bylo mírně předsunuté, jako mívali Egypťané; malý nosík s chvějícím se chffpím, hezké rtíky, za kterými občas prosvitly dvě řady drobných zubů, roztomilý důlek na bradě, všechny tyto detaily dodávaly obličeji výraz, který by nadchnul každého znalce ženské krásy. Ale nejvíce obdivuhodné byly její oči. Z orientálně řezaných mandlových otvorů svítily zpod hedvábných řas černé žhnoucí hvězdy, takže musely postihnout každého, kdo se do nich zahleděl, svou přitažlivostí.

Její oblečení bylo podstatně lepší a dokonalejší než u ostatních a bylo patrné, zeje opatrováno se starostlivostí, kterou chová každá ženská bytost za jakýchkoliv podmínek pro vzhled své ženskosti.

Druhou postavou byl mládenec.

Opíral se zády o blízký strom a měl ruce složené na prsou. Lidé, kteří rádi tuto pozici zaujímají a nebo to dělají bezděčně, vyznačují se většinou vyšším stupněm vývoje těch vlastností, jejichž společným jmenovatelem je slovo charakter. Pozorný pozorovatel by se asi podivil nad barvou jeho kůže. Nebyla ani bílá, jak tomu je u kavkazských národů, ani nebyla hnědá, jaká je vlastní cikánům. Skoro by se dalo říci, zeje šedá s příměsem hnědé, která je následkem působení větru a slunečního záření. Na sobě měl krátké široké kalhoty, zhotovené ještě pro jiné tělesné proporce, pod roztrhanou malou bundou vykukovala špinavá košile. Na hlavě seděla čepice, jejíž kšilt byl ztracen v nenávratnu, byl bos a jeho paže byly chráněny stejně. Jednou z mnoha děr vyhlížela zvláštní rudá kresba, která byla vytetována do kůže. Tato kresba zachycovala erb, jehož rysy byly tak

vytahané a roztažené, že se dalo předpokládat, zeje nositelem tohoto uměleckého díla již po mnoho let.

Jeho vlasy byly temně černé, ale dobrý pozorovatel by zjistil, že kořínky mají výrazně světlejší barvu a vyrůstají z tak bílé kůže, jakou většinou pozorujeme u blondýnů. Jeho obličej byl jasně nordického původu. Nezvykle vysoké a široké čelo, modrošedé oči, přímo řezaný nos, podlouhlý a souměrně oválný obličej neukazovaly na nějakou egyptskou nebo indickou minulost, a tak se zdálo, že tento mladík ve svém vzezření vydává úplně cizí dojem, což ještě bylo podtrženo klidem a jistotou v držení těla i pohybech, které byly výrazně odlišné od neklidu a nejistoty cikánů, kterou se pohyby těchto jmenovaných vyznačují již celá století...

I přes navenek působící klid se zdálo, zeje mladík duševně rozrušen. Jeho oči se blýskaly a jeho pohled utkvíval ve velké dálce, jako by hleděl na osoby, které jsou obyčejnému smrtelníkovi zapovězeny.

Obličej dívky jevil překvapení, když zvolala pochvalným hlasem:

„Katombo! Tobě je dán duch, který je větší a silnější, než dar předvídavosti! Mám ti dát ještě jeden úkol?"

„Víš, kde bydlí Bhowannie, královna Gitanů?"

„Na Nosindambu, který je křesťanským národem nazýván Madagaskar!"

„Správně. Tam nahoře v pohoří Ambohitsmene stojí její trůn a hluboko pod kopci Befouru spí ve dne a teprve na počátku večera se objevuje. Dokážeš si představit jak vypadá? Za tichých večerů se blýská její hlava ve hvězdách a s milým úsměvem si koupe lesknoucí se nohy ve vzdouvajících se vlnách moře, dokud nenadejde den, před jehož polibkem utíká na západ. Dokážeš to popsat v řeči básníků?"

Sebevědomě přikývl.

„To umím!"

„Tak to udělej!"

„Teprve tehdy, když ty neutečeš před mým polibkem, jako ona před náručí dne!"

„Ty mě smíš líbat, Katombo, protože jsi můj bratr."

„Tvůj bratr? Ale já chci polibek lásky, ne polibek sestry!"

Malý okamžik váhala s odpovědí a potom řekla:

„Máš ho mít! Nyní ale začni!"

Podíval se zasněně před sebe, potom se pozvedly jeho ruce ke gestikulaci a již mu bez přestávky plynuly ze rtů dojemné verše:

Když Befourský hory klín, zastře
večerní první stín, Matka příroda
přebírá vládu, vymaníc se z
podzemního hávu její modrý
diadém i tvář rozjasní démantů
zář.

V jejích tmavých vlasech zní, na
tisíce vonných písní, žhnouc z
dálek nesmírných již, na ní jiskry
kříže padají níž, a snem hnané
vlny kropí, zlatou oběť hvězd
zdobí.

Pak vychází nový den,
by shledal tisícíoký sen,
se spřežením zářivým vyjede,
skrze bránu růžovou projede,
a ona podívá se do jeho tváře,
pak na západě mizí před paprsků záře.

Dívka sledovala jeho slova s výrazem znalce umění. Pomalu přikývla hlavou a řekla:

„Křesťané mají mnoho básníků, ale žádný z nich nemá tak pohotového a jasného ducha jako ty, Katombo!"

Mírně se usmál.

„Můj národ mne chválí a vynáší jako nejlepšího básníka, Zarbo, ale veškerou mou slávu a pocty dám za přátelský pohled a dobré slovo od tebe. Teď si vezmu ten polibek!"

Přistoupil k ní, ale ona ho rychlým pohybem ruky odstrčila.

„Počkej ještě chvíli, dosud nejsi u konce."

„Já jsem hotov."

„Ne, ty jsi jenom popsal Bhowannii, jak vypadá za tichých jemných večerů, ale když láteří svému národu, vidíš ji úplně jinak. Obloha se zatáhne mraky, řítí se vlny —"

„Zastav!" nařídil jí. „Chci jenom tvůj polibek a ne tvé názory! Poslouchej dál, ale potom budu u konce a vezmu si svou odměnu. Je to ta samá bohyně, proto použij u těch samých slov a veršů k vyjádření."

Na okamžik se zamyslel a začal:

Když kolem hor Befourských pak,
ve tmavých stínech mizí zrak, Matka
příroda přebírá vládu, vymaníc se z
podzemního hávu, zemi, co suchem
prosí, spustí na ní perly rosy.

Nebes krása mizí a se halí,
když temný mrak prostorem se valí,
zem je teď plna bolu,
pod náporem vody květ ohýbá stvolu,
a kol skalisek moře hučí,
jak když ho někdo trýzní, mučí.

Ráno pak vyrazí, žhnoucí ven, a
rodí se nový mladý den, ten zlíbá
diamantů bol, veškerou vodu
spadlou kol, a vznese jí zpět do
výše, tam předá jí do vzduchu říše.

Skončil a tápal svým pohledem v obličeji dívky. Dívala se před sebe dolů a její dlouhé řasy zakrývaly to, co si zrovna myslela. „Zarbo!" „Katombo!" „Můj polibek!" „Daruj mi ho!" Pozvedla oči a její pohled byl napůl chladný a napůl soucitný.

„A proč?"

„A k čemu ti bude?"

„K čemu mi bude? K čemu je oku světlo, ústům jídlo a srdci krev? Má oko oslepnout, ústa vyhladovět a srdce se zlomit, protože nesmějí mít to, co je pro ně životem?"

„A ty zemřeš bez mého polibku?"

Jeho postava se vzpřímila a jeho pohled zářil.

„Zarbo, ty jsi mě milovala; jenom mě. Jsme zasnoubeni a brzy budeš mou ženou! Sama jsi to tak chtěla a vajdzina spojila naše ruce! Jak často jsi říkávala, že beze mne budeš muset zemřít! Tvé srdce bylo na mém, tvé rty odpočívaly na mých, spolu jsme hladověli a bavili se, já jsem byl život tvých očí — umřel bych, kdyby nás smrt rozloučila!"

„Ale já nezemřu!"

„Ještě jsem neskončil! Rád bych s tebou umřel, ale kdybych tě měl ztratit jinak než smrtí, tak — tak — "

„Tak co tak?"

„Tak — tak bych zůstal žít, protože bych musel splnit jeden úkol, který zná každý Brinjaare vůči tomu, který mu sebere nebo odtrhne ženu nebo nevěstu!"

„A to je co?"

„Pomsta!"

Podívala se na něho téměř překvapeně. Poté jí přeběhnul přes obličej nevěřícný úsměv.

„Pomsta? Katombo a pomsta? Rozšlápl někdy ten měkký Katombo alespoň červa? Udělal alespoň jednou mezi bližními něco, čemuž křesťané říkají krádež a podvod? Ty máš ducha básníka, ale nejsi muž! Mluvíš o pomstě Brinjaarů a přitom si musíš každý měsíc barvit vlasy a kůži na tmavo! Ty jsi Gitano?"

„Co dává větší pťávo být Gitanem — ta krátká hodina zrození nebo dlouhá léta života? Vajda mě našel v lese a nikdo nezná mé rodiče. Byl jsem však celou dobu u vás, vajdzina mě nazývá svým synem a proto mohu říci, že jsem Gitano! Tedy mi dej ten polibek!"

„Tak si ho vezmi."

Řekla tato slova chladně a lhostejně, bez jakéhokoliv vstřícného pohybu nebo náznaku. Jeho čelo potemnělo, bojoval se vzrůstající zlostí a jeho hlas se chvěl, když odpověděl:

„Nech si ho, ale nikdy nezapomeň, že tvé rty patří mně! Jinak bych ti musel ukázat, že i přes moji světlou kůži jsem pravý Brinjaa-re!"

Jeho slova zněla jako hrozba, ale jeho oči byly vlhké. Viděla to, přistoupila k němu a objala ho svýma rukama kolem krku.

„Promiň mi," žádala ho a zasypala polibky. „Já tě mám ráda Katombo, ale —"

Zakoktala se. On ji ovinul svou paží, přitisknul ji k sobě a ptal se:

„Ale — ? Mluv dál, Zarbo."

„Nemohu,*[4] odpověděla.

„A proč ne?"

Dívala se do jeho tváře pohledem, ve kterém se zračil stud i prosba o odpuštění.

„To se ještě dozvíš, Katombo, ale i potom musíš věřit tomu, že jsem tě vždycky měla ráda!"

„To vím, ale již několik dní je tvé srdce němé, tvůj obličej chladný; ale i přesto občas tvé oči zasvítí jako hvězdy, kterým slunce zapůjčilo nový lesk! Zarbo, zůstaň moje, abych neztratil sám sebe!"

V jeho rysech se zračil velký strach, když ji teď k sobě přivinul, div zeji to nezabolelo. V tom samém okamžiku zachrastilo křoví za nimi a silný hlas nařizoval:

„Chyť ho, Tygře!"

Z houštiny vyrazil obrovský honicí pes a skočil zezadu na Katomba.

„Dolů!" zazněl druhý rozkaz.

Pes uchopil cikána za krk a strhnul ho k zemi, aniž by se muž zmohl na obranu.

„Drž!"

S tímto povelem vystoupil majitel psa. Byl to mladý muž, ne o moc starší než cikán. Byl oblečen v loveckém oděvu ve střihu uniformy, ale i bez toho bylo vidět, že je důstojníkem, podle jeho držení těla.

Zarba byla velice polekána touto příhodou, přesto ji zalil tvář výrazný ruměnec. Když k ní cizinec přistoupil, uchopil ji za ruku a zeptal se:

„Kdo je ten cizinec, který se opovážil tě objímat?"

„Katombo."

Z houštiny vyrazil obrovský honící pes a skočil zezadu na Katomba.

„Katombo — ? To je jen jméno a to mi nestačí!"

„On je — můj — bratr,*' odpověděla koktavě.

„Tvůj bratr, nic víc?" zeptal se a temně hleděl na ležícího muže.

„Nic víc!"

„Ach, to se bratr objímá a líbá tímto způsobem?"

Mlčela, zřejmě v rozpacích. Položil kolem ní ruku a nedbaje jejího odporu si ji k sobě přitáhnul.

„Jestli je skutečně jenom tvým bratrem, tak ať pozoruje, co udělám!"

Přiblížil své rty k jejím ústům. Nestačil však dívku políbit. Hlasité zavytí psa ho přimělo, aby se ohlédl. I přes nebezpečí psích tesáků uchopil Katombo krk zvířete, které nad ním stálo a takovou silou ho sevřel, že pes po chvíli padnul bez dechu k zemi.

„Člověče, co sis to dovolil?!" zvolal lovec a strhnul pušku z ramene. „Pusť toho psa, nebo tě zastřelím!"

Katombo stále ležel na zemi. Klidně se usmál.

„Mám snad pustit jeho krk, aby se mu vrátil život a roztrhal mě?" zeptal se.

„Člověče, jsi velice chytrý!"

Katombo, který dosud držel levačkou krk psa, pravou rukou vytáhl nůž a vrazil ho až po rukojeť zvířeti do hrudi.

„Zemřeš!" zařval lovec a zvedl pušku k výstřelu.

Stiskl spoušť. Cikán bleskurychle uhnul na stranu a kulka se zaryla do hlíny těsně vedle jeho hlavy. Tu již cikán vyskočil, vrhnul se na svého soupeře a srazil ho k zemi. Mával nožem nad ležícím tělem.

„Teď zemři ty!"

Zamýšlený úder by byl jisté smrtelný, kdyby Zarba nezachytila Katombovu ruku a vší silou ji nedržela.

„Nic mu nedělej, je to vévoda, Katombo!"

„I kdyby byl samotný král! Proč jsi neřekla jemu před chvílí, aby nedělal nic mně?"

Snažil se vyprostit ruku z jejího sevření, zatímco druhou držel protivníka pevně u země. Konečně ruku vytrhnul a zajisté by uskutečnil svůj úmysl, kdyby mu v tom nebylo nečekaně zabráněno.

„Stůj!" zaznělo rozkazovačně ze směru, kde se rozprostíral cikánský tábor.

Byla to vajdzina, která zaslechla výstřel a přispěchala sem se svými lidmi. Když spatřila muže pod cikánem, vykřikla úlekem:

„Vévoda! Ten vysoký, dobrý a krásný muž, který nám dovolil, abychom tábořili zde v těchto kopcích a ulovili tolik divočiny, kolik sníme! Zbláznil ses snad, Katombo? Pusť ho!"

Cikán poslechl a vstal, ale nůž podržel v ruce. I lovec vstal. Jeho obličej žhnul zlobou a ponížením. Cikánská matka před ním poklekla a přitiskla lem jeho kabátu na své rty.

„Promiň mu, velkomožný pane! Je jemný a dobrý a musel jste ho něčím vyprovokovat, že si dovolil na vás vztáhnout ruku!"

„Vyprovokovat? Může si vůbec takový kluk myslet, že já bych ho mohl vyprovokovat?! Být provokován vévodou von Raumburg?"

„Chtěl líbat Zarbu a střílel po mně!" omlouval se Katombo.

„On probodl mého nejlepšího psa!" skřípal zuby vévoda. „Pes za psa, krev za krev!"

Opět se chopil pušky, která ležela na zemi. Druhá hlaveň byla dosud nabita. Zvedl ji, aby vystřelil na cikána. Tu přistoupil jeden z tlupy a postavil se přímo před ústí pušky.

„Dejte tu zbraň pryč, pane! Mé jméno je Karavey a Katombo je můj bratr! Jestli ho nenecháte, je možné, že se vám stane totéž co psovi!"

„Oho! Chcete oba zemřít? Nemám ve zvyku žertovat! A už vůbec ne s takovou čeládkou jako jste vy!"

Vajdzina vstoupila ještě jednou mezi ně.

„Buď milostivý, pane generále! Zloba kolikrát vyřkne slova, o kterých srdce nechce nic vědět! Gitano nezná jiného soudce než svého vajdu a vajdzinu, žádnému jinému se nepoddá! To mu nařizuje jeho zákon. Když vás Katombo urazil, udejte ho, a já ho budu umět potrestat!"

Zloba vévody se začala měnit. Ironicky se usmál a řekl:

„Vy chcete být soudkyní? Tak dobře, podrobím se vašemu zvyku. Tento člověk zabil mého psa a pokoušel se vzít život i mně! Jak ho tedy potrestáte?"

„A jaký trest vyžadujete?"

„Já požaduji jeho život a padesát ran pro toho, který se nazýval jeho bratrem? A potom vyklidit oboru! Z milosti a ze soucitu jsem vám dal povolení zde přebývat, ale není při tom mým úmyslem být ohrožen na životě!"

„Lituji, pane! Vaše dobrota je velká a vděčnost vajdziny taková, jakou jste požadoval," odpověděla stará s nenápadným pohledem na Zarbu. „Ale vy jste štval psa na Katombu, proto ho tento zabil! Vy jste na něj vystřelil, proto se snažil bránit život! Zvolte menší trest!"

„Tak dobře, stará, i nyní se chci ukázat jako milostivý člověk! Štval jsem psa na chlapa, který se nechal líbat od Zarby a on mi ho zabil, protože já jsem ji chtěl potom políbit! Když mě teď Zarba před očima všech třikrát políbí, bude vše zapomenuto!"

Nikdo neodpověděl a dívka se začervenala.

„Tak?" zeptal se lovec. „Je to na vaší volbě! Buď přijmete mou milost nebo půjdete k přísnějšímu soudci!"

Vajdzina pokynula rukou Zarbě.

„Jdi a polib ho!"

„Stůj!" zvolal Katombo. „Zarba je moje nevěsta, její polibek nesmí patřit nikomu jinému než mně!"

Důstojník se povýšeně usmíval.

„Dávám vám minutu času, potom už bude pozdě a já nechám oba chlapy zavřít!"

„Polib ho!" nařídila stará podruhé.

V rozpacích a se stydlivým pohledem postoupila Zarba o krok k vévodovi.

„Zůstaň, Zarbo!" zvolal bratr Karavey. „Zingarita líbá jen Gitana!"

„A mě ztratíš, když ho políbíš!" dodal Katombo.

„Pak jste ale ztraceni všichni!" rozhodl se vévoda. „Ihned vyklidíte oboru! Kdo zde bude ještě za patnáct minut, bude potrestán jako pytlák! A o ty dva hrdé Gitany se zvlášť postarám!"

„Polib ho!" nařídila matka potřetí.

„Musím, protože to vajdzina nařizuje!" zněla omluva Zarby.

Rychle přistoupila k vévodovi, položila mu ruce kolem krku a vtiskla mu tři letmé polibky na rty. Katombo ze sebe vyrazil výkřik vzteku a chtěl ji strhnout zpět. Vajda ho však uchopil za ruce.

„Stůj, Katombo! Vajdzina to nařídila a co ona poručí, musí se bez odmluvy vykonat! Můžeme nyní zůstat, velký pane?"

„Zůstaňte," odpověděl tázaný. „Ale střežte se v budoucností udělat něco proti mé vůli! A budete-li mít nějaké přání, nebude mi ho tlumočit nikdo jiný, než samotná Zarba! Tak si to zapamatujte!"

Otočil se a odcházel, aniž by někoho poctil svým pohledem.

Když vycházel z obory, potkal lesního hlídače, který ho zdravil s výrazem ponížené oddanosti.

„Kdo má dneska službu, Stefane?"

„Všichni, Excellence, protože nikdo nemá dovolenou!"

„Znáš všechny ty cikány?"

„Ano!"

Jeho výraz dal tušit, že jmenované nepovažuje za nic víc, než trpěné bytosti.

„Taky toho, který se jmenuje Katombo?"

„Je to vlastně nejlepší člen této bandy."

„Takové výroky pronášej až te o to budu žádat! Mimo jiné, musíme se těch lidí co nejdříve zbavit! Chovali se vůči mně hrubě a musí být potrestáni! Ale nepřeji si, aby se o tom mluvilo! Umíš mlčet?"

„Excellence mě přece zná!"

„Samozřejmě! Troufneš si zajmout Katomba?"

„Poslechnu každý rozkaz Jeho Excellence!"

„Ale vyhni se při tom jakémukoliv rozruchu!"

„Zajisté!"

„Hlavně nesmí nikdo vědět, že ten rozkaz pochází od vévody a ani nesmíš prozradit, kam ten zajatec přijde!"

„Vše zařídím!"

„Dnes večer přijdu do lesa a Katombo musí být spoutaný a připravený v domě na mýtině!"

„V kolik hodin?"

„V jedenáct!"

„Budu přesný, Excellence! Když se bude bránit nebo dělat rozruch, jak ho mám umlčet?"

„Jak budeš považovat za nutné!"

„A když to mlčení potom potrvá déle, než by se dalo předpokládat?"

„Tak z toho nebudeš mít vůbec žádnou škodu! Prostě chci dnes v jedenáct hodin v noci mít toho cikána v domku na mýtině a jak se to vyvine dál, bude už mou starostí! Už jsi se hlásil na místo čtvrtého podlesního?"

„Ne."

„A proč ne?"

„Protože se mi nezdá protekce pana nadlesního dosti silná a proto, že nejsem ještě dost dlouho ve službě, abych s tím mohl počítat!"

„Tak se ohlas!"

„Když to Výsost nařizuje, tak to udělám!"

„Ty to místo dostaneš a tvoje další budoucnost je v mých rukách, to přece víš! Ale taky víš, že mám rád dokonalé splnění mých rozkazů a naprostou mlčenlivost!"

Potom odešel. Stefan se vrátil k vratům od obory, které byly otevřené a zamknul.

Dříve se velice přísně dbalo na to, aby zvěř neutíkala z obory pryč. Před několika týdny však vydal vévoda rozkaz vpustit tam jednu

cikánskou tlupu a dovolit jí nutné vycházení i vstup. Měli povoleno i tu a tam zastřelit nějakou zvěř pro svou potřebu. Tento zvláštní rozkaz vyvolal zlou krev mezi všemi dozorčími zaměstnanci. Cikáni v oboře, která zůstávala uzavřena i všem státním zaměstnancům, kteří zrovna nepracovali v resortu lesního hospodářství! K tomu musel mít nějaký vážný a snad i tajemný důvod! Po tom důvodu se bádalo a také byl brzy objevený.

V tlupě bylo děvče tak vzácné a velkolepé krásy, že hnula každým srdcem, které ji spatřilo. I vévoda ji zahlédl a nyní chodil denně do obory, aby se s ní setkal. To se dělo zčásti v přítomnosti cikánů, ale taky tajně, jak to lesníci zjistili. Tím se tedy záhada vysvětlila. Proto se banda v oboře mohla zdržovat a lovit, aby měl vévoda příležitost pobavit se s krásnou cikánkou. Tato dívka se zdála být ve své nevinnosti úplně opojena. Lidé ji viděli po boku vévody, ano, dokonce i v jeho náručí a proto se Stefanovi zdálo nečekané, že tak tvrdé příkazy byly nařízeny proti jednomu členovi rodiny. Byl překvapen i sdělením, které se vztahovalo na odstranění cikánů.

Samozřejmě se neptal na bližší důvody tohoto nařízení, na vévodově dobrotě závisela celá jeho budoucnost a protože neměl žádné zvláštní citové zábrany, dalo se předpokládat, že rozkaz slepě splní.

Vstup tedy uzamknul, aby si byl jist Katombovou přítomností. Nyní kráčel ve směru, kde ležel cikánský tábor.

V blízkosti ležení zaslechl zlobný hlas a poznal po přiblížení, že hlas patří Katombovi, který stál před Zarbou se zlostným výrazem tváře.

„Neříkal jsem to, že mě ztratíš, když ho políbíš? A přece jsi to udělala!"

„Ale udělala jsem to jen kvůli tobě a Karaveyovi!" odpověděla.

„Tomu nevěřím! Proč jsi mně odmítala políbit, když jsme byli ještě sami? Proč mě stále posílá vajdzina do města, když přichází vévoda do obory? Máš snad ty platit za to, co tady ulovíme a za povolení tady zůstat?!"

„Ty žárlíš?" zeptala se s úsměvem, ve kterém byl jistý stupeň nerozhodnosti, který mu neunikl.

„Žárlím? Žádný rozumný člověk nemůže žárlit a já si myslím, že svůj rozum stále mám. Muž věrné ženy a snoubenec dobré dívky — ani jeden z nich nemá důvod k žárlivosti! Ta žena, která dává

důvody k žárlivosti již nemá hodnotu a s tou se srdce muže nezaměstnává!"

„Musela jsem udělat to, co mi vajdzina nařídila!"

„Tys měla udělat to, co jsem ti nařídil já, protože tvoje rty jsou mým majetkem od toho dne, cos mi řekla, že mě miluješ a stáváš se mou snoubenkou! Ukradla jsi mi mé vlastnictví a dala ho druhému, který si s tebou jen hraje! Ale já mu to ponechám, protože se vzdávám rtů, které líbaly jiného. Ale ten vévoda si jednou bude myslet, že jsem pravý Brinjaare, který si takovou krádež nechá líbit a promine ji. Mou sestrou zůstaneš, mou snoubenkou jsi byla a mou ženou nikdy nebudeš!"

Její oči zaplály.

„Ty mnou pohrdáš?"

„Ne, mám s tebou soucit! A tuto loupež, kterou jsi na mně vykonala pomstím, ale ne na tobě, ale na něm! Tobě se dostane trestu samo od sebe a bude spravedlivější a tvrdší než bych ti mohl vyměřit já!"

„A ty si troufáš takhle mluvit se svou bývalou snoubenkou! Ty říkáš, že mě nechceš za ženu — a víš vůbec, jestli já chci tebe? Jaký trest bys mi mohl dát? A jaký trest by mě mohl postihnout? Katombo, duch šílenství se v tobě usídlil! Modli se k Bhowannii, aby tě toho ducha zbavila a až se tvá duše opět vyjasní, poznáš, že Zarba nemá zapotřebí u tebe prosit o odpuštění a lásku! Odpuštění nepotřebuji, protože jsem se proti tobě neprohřešila a lásku najdu všude; víc než leckterá fajnová dáma, která marně zvedá svůj zrak k vévodům a knížatům!"

Díval se jí do očí s nekonečným soucitem.

„Zarbo, mě neposedlo šílenství, ale tebe! Ne já se probudím, ale ty to budeš a potom budeš toužit po odpuštění jako touží slepec po světle slunce!"

„Co jsem vlastně udělala, že mi musíš odpustit? Je polibek, který jsem dala v tvé přítomnosti zločinem?"

„V mé nepřítomnosti je to krádež, ale v mé přítomnosti je to víc, je to nehorázná loupež! Ale v obou případech je to velká nevěra!"

„Já jsem nebyla nevěrná!" pravila pevně.

„Co je nevěra? Je to myšlenka, která žije v charakteru, obývá srdce a její ovoce proudí očima i ústy! Je-li toto ovoce zralé nebo ne,

jsou-li činy dokonány nebo teprve započaté, mluví-li pohled, slovo nebo čin, je lhostejné! To myšlení, ta nevěra bydlí sice hluboko, ale nevěra to je ve všech případech! Můžu jednou odpustit ženě, když její srdce zůstane jenom mé, ale mohu od sebe odstrčit navěky ženu, visela-li pouze jediným pohledem a přáním na někom jiném, protože srdce ode mě odešlo. Vajdzina mě poslala pryč, když vévoda přicházel. Proto jsem tě nemohl sledovat a odposlechnout. Ale viděl jsem červeň tvých tváří, když nás překvapil, rozuměl jsem řeči tvých očí, když si od tebe chtěl vzít polibek a já ležel pod psem, cítil jsem údery tvého srdce, když jsem nad ním mával nožem! Tvé srdce už není moje, patří jemu a kdyby se mělo vrátit, již ho nebudu chtít, protože jenom nezralý bezbranný kojenec má rád sousto, které už někdo předtím rozžvýkal!"

Musel ji mít rád každým koutkem své duše a bylo to slyšet i z tónu jeho hlasu. Na jeho čele stál ve velkých kapkách hojný pot, zuby měl sevřené a ani nános barvy na jeho obličeji nemohl zakrýt bledost jeho tváří. Ale dívka si ničeho nevšimla. Její zloba ji natolik uchvátila, že téměř chrčela, když mu výsměšně odpověděla:

„Tak dobře, máš mě za milenku vévody! Tedy bys měl vědět, že jsi jen ubohý bídák proti tomu velkému muži! Žádné kojné nepřijde na mysl, aby ti předžvýkala mou lásku! Vysmívám se tobě i tvým vyhrůžkám!"

Několika rychlými kroky zmizela mezi stromy.

Když prve útočil na vévodu, dokázal, že mu nic nechybí na síle ani na odvaze, nyní však, když před ním neodvratně ležela skutečnost hluboké ztráty, obejmul svými pažemi strom a rozpálené čelo tvrdě přitisknul na hrubou kůru.

Takto stál dlouhou dobu. Najednou na svém rameni pocítil dotek ruky. Otočil se a spatřil za sebou lesního hlídače Stefana.

„Ty jsi Katombo?"

„Ano," odpověděl tónem, jako by se probudil z hlubokého a těžkého snu.

„A není Zarba, ta mladá cikánka tvou nevěstou?"

„Proč se ptáš?"

„Protože se ti musím s něčím svěřit!"

„A s čím?"

„A nemůže nás tady nikdo poslouchat?"

„Chceš mi říct nějaké tajemství?"

„Ano, jsem tvůj přítel a chtěl bych ti dnes prokázat dobrou službu!"

Katombo se na něj díval velice nedůvěřivě.

„Můj přítel? A od kdy? Nebyl jsi jeden z nejhorších, kteří nás pronásledovali?"

„Tebe ne, ale ty ostatní! Jsou všichni lstiví a falešní. Ty jsi nám nikdy neukradl dřevo nebo divočinu, proto tě mám rád a chci ti to dokázat!"

„Tak pojďme kousek dál odtud."

Šli vedle sebe kousek hlouběji do lesa, až se dostali na místo, kde si mohli být jisti, že nebudou ani viděni ani slyšeni. Zde cikán zastavil.

„Mluv!"

„Znáš ten domek na mýtině?"

„Ten malý kamenný domek na volném prostranství, který je stále zamčený?"

„Ano."

„Znám ho. Co je s ním?"

„Na jeho zadní straně stojí lavice."

„Tu znám taky."

„Na této lavici jsem viděl sedět dva, večer při svitu měsíce."

„Dva muže?"

„Ne! Jednoho muže s jednou dívkou!"

„Ach, a kdo to byl?"

„A chceš to skutečně slyšet?"

„A nechtěl jsi se mnou mluvit, abys mi to řekl?"

„Samozřejmě! Ta dívka byla Zarba, tvoje nevěsta!"

„A říkáš mi pravdu?"

„To je tvoje věc, jestli mi věříš nebo ne!"

„Věřím ti! Kdo byl ten muž?"

„Jeho obličej jsem nemohl rozpoznat, neboť seděl zády ke mně."

„To je nemožné! Seděli tedy vedle sebe a když jsi viděl její obličej, musel jsi poznat i jeho!"

„Jeho hlava ležela na její hrudi."

„Ale to se neděje stále? Musí se taky někdy napřímit — ty mi nechceš to jméno prozradit!"

„A kdyby tomu tak skutečně bylo?"

„Já bych ho stejně znal! Když mluvíš tak opatrně, musí to být tvůj nadřízený."

„Ano!"

„Hajný to není, protože miluje svou hodnou mladou ženu. Nadlesní taky ne, protože ten nás vůbec nemá rád a je tak starý, že si večer nesedne k žádné mladé dívce u domu na mýtině. Mimo těchto dvou přichází do obory pouze jeden a ten to musí být! A protože je to tak velký a mocný pán, nechceš mi říci jak se jmenuje!"

„Nemohu žádné jméno pronést, jinak přijdu o svou práci. Ale řeknu ti, že máš ostrovtip!"

„Že přichází k Zarbě, to vím taky, ale v noci ať ji nechá na pokoji! Postarám se o to!"

„A jak to chceš udělat?"

„Nesmí opustit tábor!"

„Hlupáku! To si neumíš domyslet, že stará toto miliskování podporuje ze všech sil, protože z toho má výhody? Tebe posílá do města, když přichází, a tak to zařizuje i jinak, abys nerušil jejich noční setkání! Ta věc by se musela udělat úplně jinak, chytřeji!"

„A jak?"

„Musím se ti přiznat, že tohle plížení mého pána mi není milé. Je tolik věcí, které člověk dělá nejraději, aniž by byl pozorován! Proto bych mu chtěl zahrát takový kousek, aby se tam již vícekrát neukázal. Chceš mi s tím pomoci, Katombo?"

„Rád, pokud se můžu na tebe spolehnout!"

„To přece můžeš, na to ti tady podávám ruku!"

Podal mu svou pravici, do které cikán vložil svou. Potom pokračoval:

„Když ten muž, kterého nechci jmenovat, odcházel prve z obory, potkal me a nařídil mi, abych tu starou kamennou lavici dnes vystlal měkkým mechem, ale abych s tím byl hotov do soumraku."

„Tak to dnes večer zaručeně přijde!"

„Tím jsem si celkem jistý! Kdybychom potom byli v tom domku, mohli bychom ten pár vyslechnout, protože právě nad tou lavicí je jediné okénko, které ta chajda má. To ostatní už můžeme zařídit podle potřeby, jak se vyvine situace."

„Jsem úplně pro! Ten klíč k tomu domku má kdo?"

„Visí u hajného a nikdo si nevšimne, když si ho vezmu k sobě na jeden večer."

„A ty to uděláš?"

„Ano, za předpokladu, že mi pomůžeš."

„O tom nemusíš pochybovat, ale v kolik hodin?"

„Už bylo po jedenácté, když jsem tam ty dva viděl sedět. Takže, když tam budeme v deset, bude to akorát."

„Já přijdu! A kde se sejdeme?"

„Nejlépe pod velkým dubem, který stojí naproti domku na kraji lesa."

„Dobře!"

S tím se rozešli. Lesní hlídač s vědomím, že jeho oběť se již chytla do oka a Katombo se srdcem v němž zlomená láska, nenávist a předsevzetí, že se pomstí, sídlilo svorně vedle sebe.

Ani se nedotknul upečené divočiny, kolem které seděl celý cikánský národ a když došel k táboru, lehl si do mechu a snažil se, aby působil dojmem spáče.

Po jídle si k němu lehnul Karavey.

„Katombo!"

Neodpověděl.

„Nevěřím, že si mám myslet, že spíš! Bolest nezná ani spánek ani klid!"

„A co chceš?"

„Chci, abys věděl, že jsem tvým bratrem a nejlepším přítelem!"

„To vím, Karaveyi!"

„A co budeš dělat?"

„Já — co mám dělat? Chudý opovrhovaný zingarito proti velkomožnému vévodovi? Nic!"

„Tak se nechceš pomstít na něm, ale na Zarbě?"

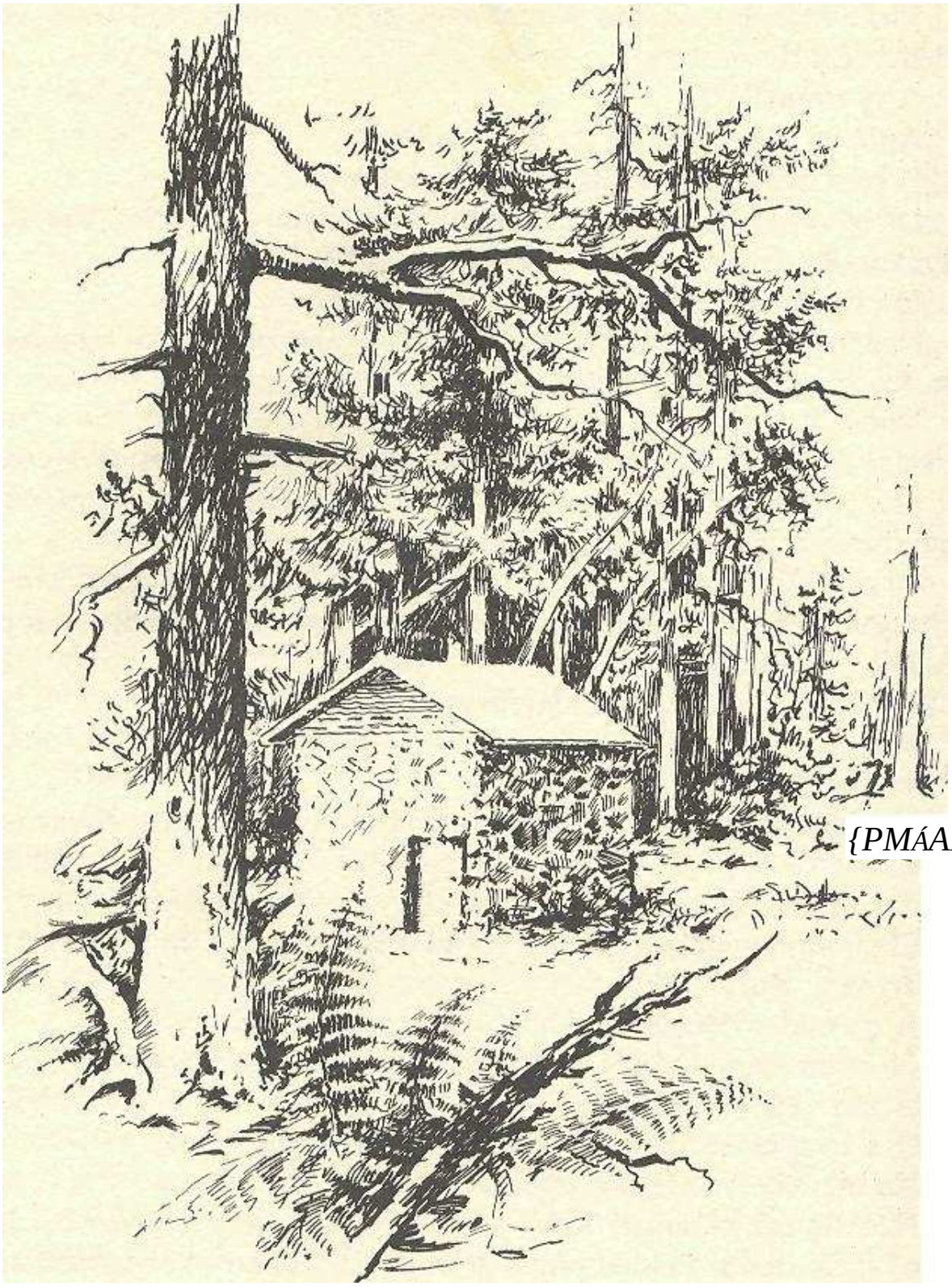
„Na ní? Nikdy! Miloval jsem ji!"

„Nechtěj mě oklamat! Když jsi přišel, viděl jsem v tvých očích pevné rozhodnutí! Pohled přítele je ostrý! Řekni mi co chceš udělat a já ti pomohu ze všech sil!"

„Nech mě, Karaveyi! Ty jsi rodný bratr Zarby, nemohu ti své tajemství prozradit!"

„Tak mi ale slib, že se jí nic zlého nestane!"

„To ti slibuju!"

{PMÁAK

... mýtina s uprostřed stojícím domkem byla dokonale obklopena vysokými jedlemi...

„A že ty neuděláš nic, co by tě udělalo nešťastným!" „I to ti slíbím, i když už teď jsem tak nešťastný, že nešťastnější už asi být nemohu!"

„Chceš nás opustit?"

„To nevím, jsem svobodný muž, kterému vajdzina nesmí sahat do života. Ale stal jsem se synem vašeho národa a chtěl bych jím zůstat, protože vděčnost sídlí v mém srdci!"

„Tak přísahej při Bhowannii, že od nás neodejdeš, aniž bys mi to předtím řekl!"

„Přísahám!"

„Možná potom půjdu s tebou! Gitano nesmí mít žádné jiné přání, než má jeho vajda a vajdzina, ale když oba tito lidé vlastní dceru, nejhezčí dítě kmene, nejkrásnější květinu národa, která se má jednou stát vajdzinou, obětují křesťanovi, potom se vzepřu a opustím kmen! Svět je velký a široký. Gitano nemá žádnou vlast a ví. že mu patří každá země!"

Tato šeptaná řeč byla u konce a oba mladí leželi pohrouženi do smutných myšlenek, zatímco si ostatní mysleli, že spí. Tak přešla část odpoledne, když odešel vajda s Karaveyem do lesa, aby přinesli další maso. Ostatní muži je následovali, zůstaly jen ženy a děti. Po prožitcích dnešního dne v nich sídlil jistý tlak, který je nenechal v klidu a srdečná rozmluva vázla.

Nyní se Katombo zvedl, aby se procházel s vlastními myšlenkami v tichém a klidném lese. Tak míjela hodina za hodinou a přiblížila se desátá. Tedy vyrazil směrem, kde byla mýtina s domkem.

Malá mýtina s uprostřed stojícím domkem byla dokola obklopena vysokými jedlemi, mezi kterými občas zašuměla koruna buku nebo dubu. Domek byl jednopatrový se silnými zdmi, dveře byly ze silných fošen a pobity silným plechem. Malé okno na zadní straně by nedovolilo ani prostrčit hlavu a bylo opatřeno zazděnou mříží. Tato stavba sloužila k různým loveckým účelům, ale nyní byla zcela prázdná a nepoužívaná. I nadlesní by byl v rozpacích, kdyby měl říci, kdy sem naposledy někdo vstoupil.

Katombo se plížil podél okraje mýtiny a ihned si všiml v měsíční záři, že lavice za domem nebyla obsazená. Když dorazil k dubu, našel zde lesního hlídače, který ho již očekával.

„Jsi přesný," řekl muž, „za chvíli již bude deset hodin."

„A ještě zde nikdo není!"

„Já je ještě teď neočekávám, museli jsme přece dorazit dříve, jinak by si nás všimli!"

„A máš klíč?"

„Ano, pojď!"

Zamířili k domku. Zde vytáhl hlídač dlouhý rezavý klíč a odemknul. Zámek zaskřípal a zavrzaly panty. Těžký vlhký vzduch jim zavanul v ústrety, když vstoupili.

„Okno je zavřené, mám ho otevřít?" ptal se Katombo.

„Ano."

Cikán přistoupil k zadní stěně místnosti a zvedl obě ruce, aby zjistil, jakým způsobem se okno otevírá. Ve stejném okamžiku dostal silnou ránu do hlavy, že se s výkřikem bolesti složil k zemi a hned mu Stefan zasadil druhou, která ho připravila o vědomí.

Když se probral, zjistil, zeje spoután na rukách i nohách a v ústech měl zastrčený roubík. Vedle něho seděl muž, kterého však nemohl rozeznat následkem tmy a bolesti, kterou mu způsobily údery. Jeho myšlenky nebyly souvislé a třebaže seděl ve tmě, před očima mu tancovaly ohnivé kruhy.

V místnosti vládlo hluboké ticho. Po nekonečně dlouhé době se otevřely dveře a vstoupila další osoba.

„Stefane!" slyšel.

„Zde!"

„Podařilo se?"

„Ano."

„Kde je?"

„Zde vedle mě."

„Spoután?"

„Pevně, dal jsem mu dvě rány do hlavy, že se vzbudil až za hodinu."

„Žije ještě?"

„Dosud mu bije tep."

„Tak je zapotřebí roubík, aby byl potichu!"

„Ten už má. Ale, kdo jste vy? Nečekal jsem nikoho jiného než pana vé — "

„Jen žádná jména! Již nikdy si nesmíte vzpomenout, co se dnes večer stalo! Byl jsem vyslán, abych vyzvedl zajatce a že jsem ten pravý, budete muset věřit i bez důkazů!"

„Já tomu věřím, ale kam ho budete odvážet a kam má být dopraven?"

„To není vaše, ale moje věc. Já vám mám jen ohlásit, že nemáte zapomenout si zažádat o místo."

Přistoupil ke dveřím. Na tiché zvolání se objevil další muž.

„Zaber!"

Zvedli spoutaného zajatce.

„Zamkněte domek, Stefane a jděte spát. Všechno ostatní obstaráme my- Dobrou noc!"

„Dobrou noc!"

Oba muži zmizeli se svým nákladem v temnotě. Museli znát cestu, nebo jim byla přesně popsána, protože bez úrazu a nárazu dospěli k hlavní bráně obory, která byla přivřená. Když pronesli Katomba, zamkli za sebou klíčem, který jeden z nich vytáhl z kapsy. Potom přenesli spoutaného k povozu, který stál v blízkosti. Když ho naložili, sedl si jeden vedle něho a druhý se usadil na kozlíku. Ujížděli nejdřív pomalu a opatrně, ale když vyjeli z lesa, přešli na rovné silnici do rychlého cvalu.

Roubík byl tak pevně zajištěn, že zajatec nemohl téměř dýchat. I přesto vytáhl hlídač kus látky a obmotal mu ho kolem hlavy, aby nemohl nic vidět.

Po delší době jely kola po tvrdém silničním povrchu, dokud vůz nezastavil. Nyní byl Katombo spuštěn do loďky, která byla tak dlouho přivázána u břehu, dokud se nevrátil kočí, který mezi tím odjel se spřežením a nyní se vrátil a chopil se vesla.

Pluli nehlučně po řece až k zahradě vévodského paláce, kde byl cikán odnesen z loďky k malé brance, u níž čekala vysoká zahalená postava.

„Máte ho?"

„Ano."

„Dolů s ním! Můžete mu vyndat roubík a uvolnit nohy, ale ruce mu musí zůstat spoutány!"

Katombo poznal tento tvrdý hlas, byl to jasně hlas vévody von Raumburg. Teprve nyní prohlédl celý plán, jehož obětí se tak lehkomyslně a důvěřivě stal,

Cítil, že ho nesou dolů prudkým úzkým schodištěm. Poté byl nesen chvíli rovně a zase se otevřely dveře, jejichž závora hlasitě zavrzala. Položili ho, vytáhlí mu z úst roubík, odstranili provaz, který byl omotán kolem jeho nohou a pevně za ním zamkli.

A-PDF MERGER DEMO „ .м _^.^ ^.

Kde byl?

V moci vévody, svého soka, tím si byl jist. Ovšem místo, na kterém se nacházel, nemohl nějak zjistit. Bydliště vévody neznal a během přesunu nic neviděl. Věděl jen, že byl protiprávně a násilně zajat, pravděpodobně služebnictvem svého protivníka, a že nemůže očekávat žádnou milost ani ohledy.

Chtěl se zvednout, aby prozkoumal svůj žalář, ale nemohl, neboť ruce měl stále spoutané. Také jeho krevní oběh váznul následkem silně utaženého provazu a hlava ho bolela čím dál tím více. Po několika marných pokusech zůstal ležet v úplné apatii a upadal do stále hlubšího letargického spánku, který se k němu snášel.

Když se konečně probudil, nemohl zjistit, jak dlouho spal, ale muselo to být dlouho, velice dlouho, neboť se cítil opět plný síly; bolest hlavy zmizela a pouze pouta na nikách mu působila nesnesitelnou bolest.

Vstal. V místnosti byla naprostá tma. Byla to tma noci, nebo neměla tato cela žádná okna nebo jiný otvor? To nemohl odhadnout, proto tápal svázanýma rukama podél zdí. Pokud mohl dosáhnout, cítil jen studenou uzavřenou zeď, jedinou výjimku tvořily dveře, kterými byl přinesen.

Ještě stále zkoumal svou těsnou celu, když zaslechl zvenčí kroky. Zaskřípala závora, dveře se otevřely a jasné světlo vniklo do místnosti. Nyní jasně viděl, že vězení nemá žádné okno. Byl ve sklepním prostoru, ve kterém nebyl žádný otvor, jímž by přicházel vzduch a světlo dne. Poznal muže, který vstoupil se svítilnou a zavřel za sebou dveře. Byl to vévoda von Raumburg.

„Dobrý večer," znělo táhle a výsměšně a když na něj zajatec pohlédl, vévoda pokračoval: „Ano, už je zase večer. Byl jsem zde třikrát, ale nemohl jsem s tebou mluvit, neboť jsi spal, jako bys místo dvou ran dostal celou lékárnu opiátů. A co nyní říká hrdý Gitano k bydlení, které jsem mu poskytl?"

„Padouchu!"

Bylo to jediné slovo, ale skrýval se v něm celý svět nenávisti a opovržení.

„Dobře, budu ti muset dát zase roubík, aby se tvůj jazyk příliš neprocházel! Jsi v moci vévody von Raumburg, který je zvyklý na jiné tóny, než které vydáváš!"

„Padouchu!" zaznělo znovu nebojácně. „Dělej si se mnou co chceš! Čím větší věci si vymyslíš, tím větším jsi padouchem! Ale sundej jen na okamžik má pouta a ukážu ti, jak poctivý cikán bude jednat s takovým holomkem!"

„Nenamáhej se mě vyprovokovat, protože veškerá tvá snaha bude zbytečná! Přišel jsem, abych nad tebou vyřknul rozsudek! Zarba, nejkrásnější dívka, jakou jsem kdy viděl, se stane mým majetkem! Rozuměj — mým majetkem, jako květina, jejíž vůni člověk dýchá a potom ji zahodí. Stojíš mi při tom v cestě a proto jsem ti našel ubytování, kde mě nemůžeš obtěžovat. Snad bych tě jednou propustil, ale protože mi tak nadáváš, tak toto místo už nikdy neopustíš!"

„Myslíš, že tě budu prosit o milost? Vyžaduju jen spravedlnost a tu musím dostat!"

„Spravedlnost? Já jsem nejvyšší úřad v celé říši a tento úřad je zvyklý rozhodovat rychleji a spravedlivěji než kterákoliv jiná instituce! Jsi vinen pokusem o vraždu proti mě a musíš vlastně zemřít! Ale já tě omilostním na doživotní vězení v této cele. Můžu tě ale ubezpečit, že tvé věznění nebude trvat dlouho!"

„Ty nesmíš ani soudit a nemůžeš ani omilostnit! Já žádám zákonného soudce, před kterým budeš stát i ty, neboť ses taky pokusil o vraždu na mé osobě a ještě jsi vinen únosem!"

Vévoda se smál.

„Tvůj jediný a poslední soudce stojí před tebou a slibuje ti, že pro tebe udělá to nejlepší! Zarba se rozhodne a půjde ke me, aby se stala mou ženou a já ti slibuji, že k ní budu jemnější než ty! Ti ostatní musí pryč a budou mi za to vděčni, protože milují svobodu a aby si jí mohli pořádně užít, zakážu jim navždy vstup do této země!"

„Padouchu!" zvolal Katombo potřetí.

Zoufale se pokusil vší silou roztrhnout pouta, ale marně. Proto se rozběhl plný vzteku proti vévodovi, až byl tento odražen na zeď á málem mu vypadla lampa. Postavil ji na zem a uchopil bezbranného cikána.

„Pse! Znemožním ti to tvé kousání! Budeš trojitě svázán a — "

Zarazil se uprostřed řeči. Katombo se snažil vytrhnout z jeho rukou a přitom se úplně roztrhla jeho košile. Nyní bylo jasně vidět jeho tetování, na kterém spočinul pohled vévody. Ten stáhnul své ruce a úlekem uskočil.

„Člověče, kdo jsi?!"

Toto zvolání mu uniklo úplně svévolně. Katombo si nemohl vysvětlit tuto zvláštní otázku, proto na něj překvapeně hleděl, aniž by odpověděl.

„Kdo jsi, ptal jsem se!" opakoval Raumburg.

Katombovo překvapení rostlo, ale nenasel odpověď a již se mu začalo zdát, že se protivník zbláznil.

„Slyšíš, chci vědět, kdo jsi! Nejmenuješ se Katombo a nejsi cikán!"

„A kdo ti to řekl!"

Vévoda se vzpamatoval ze svého překvapení, které se mohlo nazvat i úlekem a ptal se téměř nezúčastněným hlasem:

„Vajdzina je tvoje matka?"

„Ano."

„Tvoje pravá matka?"

„A proč by neměla být? Mimochodem se kvůli tomu nemusím zpovídat žádnému člověku! Nebudu zde mluvit o ničem jiném, než že chci svou svobodu nebo normálního právního zástupce!"

„V pořádku, skončili jsme!"

Vzal lampu a chtěl odejít. Jak byl Katombo ohnutý, chtěl toho využít a vyběhnout ven. To se mu nepodařilo, neboť vévoda si pospíšil ke dveřím a dokázal velice snadno odstrčit spoutaného zpět do cely.

„Ne tak rychle, chlapče! Tvou mrtvolu odtud odstraním, ale živý se ven nedostaneš!"

Zabouchl dveře, zastrčil obě závory a vyšel po několika schodech k místu, kde se schodiště rozdvojovalo. Jedněmi schody by člověk došel k vrátkům, kterými byl Katombo přinesen, druhé vedly do vnitřních prostor zámku. Když Raumburg dorazil na toto místo, zhasl lampu a stoupal širokým mramorovým schodištěm až do své pracovny. Zde odložil lampu a také vytáhl dýku, kterou měl z důvodu vlastní bezpečnosti u sebe v cele.

Vešel do jasně osvětlené knihovny a hledal dlouhý, dlouhý čas ve starých zažloutlých papírech. Podle pozornosti, kterou jim věnoval, bylo jisté, že obsahují velmi důležité údaje. Některé několikrát přečetl a potom je velice pečlivě uložil, jako by na nich záviselo něco

důležitého. Konečně vše uschoval a uzamknul na místě, kde měl patřičnou jistotu před prozrazením.

Odešel na lože. Nenašel však klid, protože sebou házel sem a tam až do bílého dne. Zvedl se a hned jak se oblékl, opustil byt a vyrazil ven ze zámku.

Cesta ho vedla lesem do pohoří, kde našel cikány, kteří měli velkou starost o Katomba, který nenadále zmizel. Vajdzina byla první, která ho spatřila a hned využila příležitosti, aby mu přednesla svůj problém.

„Ó velký pane, nastěhoval se smutek k nám Gitanům a strach panuje mezi dětmi mého národa! Neviděl jste náhodou Katomba, mého syna?"

„Ne, co je s ním?"

„Zmizel! Od té doby, co včera opustil náš tábor, ho nikdo neviděl a nenašel po něm žádné stopy. V tomto lese nejsou žádná divoká zvířata, která by ho roztrhala a nikomu se nesvěřil, že by chtěl dobrovolně odejít. Zaručeně se mu stalo neštěstí!"

„Co by se mu mohlo stát?"

Karavey přistoupil blíže.

„Co se mu stalo, to nevíme," mínil s temným pohledem, „ale znám jednoho nepřítele, jediného, kterého má a kterému se jeho zmizení muselo velice hodit! Běda mu, jestli v tom má svoje prsty!"

„A koho tím míníš, chlapče? Obžaluj ho u mě! Jsem váš přítel a dám vám k dispozici veškerou pomoc a podporu, kterou budete potřebovat."

„Právě vám ho nemusím jmenovat! Děti Brinjaaren mají ale ostrý zrak, šikovné ruce a paměť, která nezapomíná, ani dobré ani špatné skutky! Buď bude Katombo do dnešního večera u nás, nebo se připravíme na pomstu!"

„Udělej to, můj synu, ale pořádně si prohlédni toho muže, na kterého chceš svou pomstu namířit! Mimoto mě vaše záležitosti vůbec nezajímají, přicházím v úplně jiné věci a musím mluvit s vajdou a vajdzinou."

Pokynul těm dvěma starým lidem a kráčel pryč z tábora mezi stromy lesa. Oba ho následovali a nevšimli si, že také Karavey opustil své místo. V dostatečné vzdálenosti vévoda zastavil a obrátil se k představeným cikánů.

„Musím vám položit několik otázek. Na pravdivosti vašich odpovědí závisí vaše štěstí nebo vaše neštěstí!"

„Mluv, pane/' prosil starý. „Řekneme vám vše, co chcete vědět."

„Kdo je otec a matka tohoto Katomba?"

„Já jsem otec," odpověděl vajda.

„A já jsem matka," dodala vajdzina.

„Skutečně tvrdíte, že jste praví a přirození rodiče Katomba? Vždyť je na něm na první pohled vidět, že není cikánem!"

Oba staří na sebe hodili pohled domluvy a vajdzina odpověděla:

„Je to cikán, pane, a můj vlastní syn!"

„A kde jste ho porodila?"

„Velice daleko na jihu, na ostrově, který se nazývá Sicílie."

„A kdo byl jeho otec?"

„Zde můj muž, můj pane!"

„Vy lžete!"

„A jak mi chcete dokázat, že vám říkám nepravdu?"

„To dovedu! Z tohoto důvodu vám řeknu malou historku. Slyšeli jste někdy dříve jméno Raumburg?"

„A jak bych mohla?"

„A nikdy jste nebyli v této zemi?"

„Nikdy."

„Ták! Kdysi existoval vévoda von Raumburg, který byl okouzlen krásou mladé cikánky, stejně jako já krásou Zarby! Ona opustila svůj kmen a šla k němu, dokud se nepohodli a ona se potom vrátila zpět ke svým. Vévoda se oženil a jeho žena mu darovala syna, který však, když se dožil necelých dvanácti měsíců, beze stopy zmizel! Nikdo o tom chlapci neslyšel, ale stejně se vévoda dozvěděl, že právě v té době byli nablízku Gitanové. Viděli jednu z těch cikánek, jak odchází z vévodské zahrady s ranečkem v ruce. Muž, který toto vyprávěl, tvrdil, že když šla kolem, zaslechl dušený pláč dítěte. Domníval se tedy, že žena u sebe nějaké měla. Víte, kdo byla ta žena?"

„Ne!"

„Byla to dřívější milenka vévody, která se mu chtěla pomstít únosem dítěte!"

„Na takové tvrzení musíte mít důkazy, vysoce postavený pane!"

„Ty jsou zde! Jasné a důrazné! Dokonce vám dnes můžu říci jméno a bydliště té osoby!"

„Lidé mluví o Gitanech mnoho zlého, co se nezakládá na pravdě, ale jsou to samé lži!"

„Ale já vám řeknu pravdu — vy jste byla ta žena a to ukradené dítě bylo do včerejšího dne u vás!"

Podíval se na ni výhružně, ale ona se nezalekla a klidně odpověděla:

„Chcete pane žertovat se dvěma starými lidmi tímto způsobem?"

„Žertovat? Je to skutečně vážné, že by vám mohlo jít o krk! Vévoda, o kterém jsem vám vyprávěl, nechal svému chlapci vytetovat na tělo rodinný erb, jak bylo dříve rodinným zvykem. Podle tohoto znamení se může unesené dítě poznat! Možná už v této chvíli se nalézá před soudcem, který bude vyšetřovat celou záležitost. Od tohoto okamžiku nesmíte opustit tuto oboru a jste zajatci lesního personálu, pokud nerozhodnu jinak!"

Udělal krok, ale tu ho chytla stará za paži a zastavila ho.

„Zůstaňte, pane! Řeknu vám, že Katombo není náš přirozený syn! Našli jsme ho vyhladovělého v lese a vzali jsme ho k sobě, aby nezemřel."

„A kde to bylo?"

„Zde."

„Takže jste znali vévodu von Raumburg, mého blahoslaveného otce?"

„Ano," odpověděla a přes ponížený tón hlasu jí v očích svítilo něco, co nemělo vůbec nic společného s pokorou.

„Katombo je jeho syn!"

„Jak to můžu vědět, pane?"

„Poslouchej stará, nebudu zde dělat žádné úřední vyšetřování, ale veškeré informace musíme zajistit pečetí mlčenlivosti. Nemůže mi být lhostejné, jestli mám nějakého bratra nebo ne! Mohl by mi narušit veškerá práva na dědictví. Vidíte, že jsem upřímný, chci mít pouze jistotu. Když mi otevřeně všechno přiznáte, nic se vám nestane a můžete spíš očekávat odměnu než trest!"

Oba se na sebe podívali a jejich pohled prozradil, že si rozuměli.

„Pane, necháš nás volně odejít, když ti řekneme pravdu?"

„Ano!"

„Budete na to přísahat!"

„Přísahám!"

„Zeje Katombo váš bratr nemůžeme říci, a nemůžeme to přiznat, ale ------- pane, vy víte, kde se nalézá?"

„Ano."

„Kde?"

„U mě, tedy v bezpečí!"

„A neublížíte mu?"

„Ne."

„Budete na to přísahat?"

„Ano!"

„Vrátí se někdy k nám?"

„Ano, když bude chtít. Když nebude chtít, nemohu ho nutit."

„Tak vám to tedy řeknu. Katombo je vaším prvorozeným bratrem. A nyní je to vaše věc, jestli se to lidé dozvědí nebo ne."

Sáhl do kapsy a vytáhl peněženku, kterou jim nabídl.

„Židе, vezměte! Nikdo vás nikdy z tohoto pohoří nevyžene a zůstaňte tady, jak dlouho se vám bude líbit! Ale nezapomeňte, že bude vaší zkázou, když se někdo dozví, že jste ukradli prince von Raumburg!"

Spokojen s výsledkem tohoto jednání se od nich otočil a kráčel pryč.

Oba staříci se ihned vrátili do tábora, kde vajdzina zavolala dceru Zarbu.

„Víš, kde je Katombo?"

„Ne."

„U vévody!"

„U vévody? A jak se tam dostal?"

„To nevím, ale je ve velkém nebezpečí! Myslím si, že vévoda ho chce nechat zmizet."

„Proč?"

„Protože je tvým ženichem a protože — celé to je tajemství, které smí vědět pouze vajda. Ty ho však můžeš zachránit!"

„Jak?"

„Přes vévodu! Když tento muž k nám přišel poprvé, řekla jsem ti, že jsem kdysi milovala jeho otce, který mě potom odhodil a vyhnal a láska jeho syna k tobě má být mou pomstou! Tato láska je taky

nástrojem, kterým můžeš zachránit Katomba a nebo pomstít! Ještě nebudeš chápat mnoho věcí, ale přijde Čas, kdy bude vše jasně ležet před tvým zrakem. Dělej, jako bys ho milovala!"

„A Katombo, který je mým ženichem?"

„Bude chvíli žárlit, ale potom odpustí, protože největší majetek Gitana je pomsta a tvá něžnost mi otevře cestu k odplatě!! On tě miluje, ale tak, jako motýl miluje květinu, od které letí dál k druhé, když okusil té první. Proto hlídej své srdce, ale jeho lásku nech růst s tím, že k němu budeš milá, ale zakážeš mu vše, co nevěsta nesmí druhému dát! Vím, že ještě neodešel, bude spis zde v obořе, aby se s tebou sešel. Jdi a pokus se ho potkat. Potom se ho vyptej na Katomba, abychom se dozvěděli, co s ním zamýšlí."

Zarba poslechla. Měla být nástrojem pomsty, ale cítila, že ta hra se stala příliš vážnou. Nepotřebovala vévodovi předstírat lásku, ne, ona ho skutečně milovala celým žárem svého malého divokého srdce! Ten vysoký hrdý muž se sebejistým imponujícím vystupováním jí učaroval a láska, kterou jí nechal cítit a poznat, v ní vyvolala blaho, což náklonnost Katomba nikdy nedokázala.

Šla, aby ho vyhledala, ale ne podle rozkazu vajdziny, ale samo ji to hnalo. Celým srdcem pospíchala za mužem, kterému patřila láska nejkrásnější zingarity.

Skutečně ho potkala velice brzy, vždyť znal místo, kde tak často spolu seděli, aby si popovídali a trávili příjemné chvíle, aniž by o tom někdo měl tušení. Obejmul jí pažemi a přivinul ji k sobě.

„Zarbo, už jsem si myslel, že nepřijdeš!"

„A už jsi na mě někdy čekal marně?"

„Ne, já vím, že mě máš ráda a láska je přesná vládkyně! Proč mi ale nesplníš to největší přání, které mám?"

„To, abych přišla tam, kde bydlíš? Vajdzina mi nedovolí jít do velkého města, kde jsou lidé k sobě tak cizí, hrdí a tak zlí!"

„Jsem k tobě taky cizí a zlý?"

„Ne!"

„Tak proč ke mě nejdeš?"

„Nesmím! Musela bych se odplížit tajně v noci a Katombo by to stejně zpozoroval!"

„Katombo? Myslel jsem, že zmizel!"

„Je u tebe!" *

„Kdo ti to řekl?"

„Vajdzina! Proč ho držíš pod zámkem?"

„Ne, já ho nedržím, ale soudce!"

Lekla se.

„Soudce? Co udělal Katombo?"

„Mnoho, velice mnoho! Jeho včerejší útok bych mu snad prominul — kvůli tobě! Ale potom přišel do města, vplížil se do mého bytu a snažil se mě zákeřně zabít! Byl však při tom chycen a svou vinu zaplatí životem!"

„Pane, to není možné! Katombo ještě neublížil žádnému člověku; to nemohl být on, kdo vás chtěl zabít!"

„Byl to on! Nechtěl mě snad zabít už tady v lese?"

„Vy jste ho ale provokoval! Odpusťte mu pane a pusťte ho na svobodu!"

„Nyní už to není v mé moci."

„A stejně byste to dokázal! Jste hned po králi ten nejmocnější a nejsilnější muž v zemi a co vy chcete, to se musí stát!"

„A to mám zachraňovat člověka, kterého jsi dobrovolně líbala?"

„Je to můj bratr a už to nikdy neudělám! Dej mu svobodu!"

„Kdybych ho byl chytil, mohl bych to udělat, ale nyní je v rukách zákona a je tolik svědků pokusu o vraždu, zeje téměř nemožné tento čin přehlédnout!"

Ještě více se k němu přitiskla.

„Ty jsi říkal, že mě máš rád?" vlichotila se mu.

„Ano!"

„A tu prosbu mi nechceš splnit? Chceš mého bratra zabít — jdi, tvá láska není pravá!"

„Potom tedy ani tvoje! Žádáš ode mne, co by si jiný žádat nedovolil a přece mi odmítáš splnění mého malého přání, abys ke mně jednou přišla!"

„Nařiď pane a já poslechnu! Ale pusť Katomba!"

„Skutečně přijdeš? Ale kdy?"

„Kdy to nařídíš!"

„Tak tedy dnes večer.

„Ale já nenajdu cestu a tvůj byt už vůbec ne!"

„Vydám příkaz, aby obora zůstala odemčená. Přesně hodinu před půlnocí budeš na silnici, která vede do města a tam bude čekat

vůz. Stačí, když řekneš slovo vajda; naloží tě a pnveze tě ke mně. Chceš?"

„Ano!"

„Nebude s tebou nikdo mluvit a ty taky řekneš jenom to jediné slovo, protože nikdo nesmí vědět, kdo jsi!"

Souhlasně přikývla. Jeho oči se rozzářily — konečně se blížil k cíli, který si ve vztahu k této dívce vytyčil. Ještě dlouho a dlouho seděli v obětí. Konečně se Zarba vrátila ke svým a on tajně opustil oboru.

Vajdzina ji ihned pozvala k sobě.

„Potkalas ho?" ptala se napjatě.

„Byla jsem s ním do této chvíle!"

„Ptala jsi se po Katombovi?"

„Ano, Katombo je zajat."

„Kde?"

„U soudu!"

„Proč?"

„Šel do bytu vévody, aby ho zabil a byl při tom chycen! Nyní má zemřít!"

Vrásčité rysy tváří staré se prohloubily.

„Jak nazval včera Katombo vévodu?"

„Padouchem!"

„Ale on jím skutečně je! Nevěř mu ani slovo co řekne! Chce zničit Katomba z důvodu, který neznáš. Ale dozvíš se ho!"

„On ho nechce zničit, nýbrž osvobodit!"

„A to řekl?"

„Ano, to řekl!"

„Nevěř mu! Je to lhář a podvodník jako jeho otec! Zkus zjistit v kterém žaláři se Katombo nalézá. Musíme ho zachránit sami!"

„On mu dá svobodu, slíbil mi to!"

Obličej staré se stáhnul do grimasy a přes její snědost ještě více potemněl.

„Když ti to slíbil, musela jsi mu vyjít v něčem vstříc?"

Zarba sklonila rozpačitě oči.

„Ano," odpověděla konečně.

Věděla, že vajdzině je těžké něco zatajit.

„A co od tebe žádal?"

„Abych s ním dnes večer mluvila."

„Kde?"

„Zde v lese!"

„Ty lžeš! To by bylo příliš málo jako protihodnota svobody pro Katomba! Vždyť v lese tě může vidět kdykoliv i bez takové oběti! Trvám na tom, abys mi řekla pravdu!"

„Řeknu ti ji! On si mě objednal."

„Ale ne tady v lese! Chceš oklamat vajdzinu, která je současně tvou matkou? Myslíš si, že mé oči jsou tak slabé a duch tak temný, že nevidím a neuhodnu, co mi chceš zamlčet? Máš dnes večer přijít k němu do bytu? Odpověz!"

„Ano!"

„A tak jsi mu to slíbila?"

„Ano."

Stará hleděla zamyšleně před sebe a po chvíli prohlásila:

„Poslyš, co ti ted* řeknu — měla jsi v něm s chladným srdcem vyprovokovat lásku; to se ti podařilo. Ale tvé srdce nezůstalo chladné, ale hoří stejným žárem jako to jeho. Proto chceš vše zamlčet a obelhat vajdzinu! Tvůj trest za to bude, že zničíš toho, který je ti víc, než moje rozkazy! Dnes k němu půjdeš a když tě nebude chtít propustit, přijdu k němu já a budu tě žádat zpět! Zkrášli se a hezky se ozdob, ale nikdo o tom nesmí vědět!"

Otočila se a Zarba zůstala s tímto zvláštním příkazem sama, odkázaná sama na sebe. V hlubokých myšlenkách chodila celý den po lese, dokud nenastala noc a přiblížila se hodina, na kterou byla objednána.

Převlékla se do nejlepších šatů a plížila se ven na cestu, pozorovaná pouze vajdzinou. Po krátké chůzi přišla ke kočáru, jehož kočí jí po oznámení hesla pomohl nastoupit a potom ujížděl rychle do města. U řeky čekal další muž, který ji odvedl do loďky a převezl ji až do vévodské zahrady. Zde ji vedl do blízkosti schodiště, kde na ni již von Raumburg s netrpělivostí čekal

„Můžeš jít!" nařídil sluhovi, který se po tomto rozkazu ihned vzdálil. „Ví vajdzina nebo někdo jiný, že jsi opustila váš tábor?"

„Vajdzina!"

Zdálo se, že je nemile překvapen.

„A kdo jí to řekl?"

„Já! Všechno uhodla."

„Tak je důležité, abych i já všechno uhodl. Pojď!"

Vedl ji k oknu pod schody, otevřel ho a vstoupil. Ona ho váhala následovat.

„Pojď bez starostí, Zarbo!" řekl. „Zde je tajná cesta do mého bytu! Nemohu tě vést veřejným vchodem, protože nechci, aby tě někdo viděl!"

Šla za ním. Nyní vytáhl lampu, osvětlil chodbu a vedl ji přes knihovnu do své pracovny.

„Počkej tady! Nikdo sem nepřijde a já se během několika minut k tobě vrátím!"

Vrátil se zpět chodbou do zahrady a přistoupil k umělému plůtku kolem ní. Hleděl přes něj a zpozoroval lodici, která bez hluku byla hnána podél břehu a přistála naproti němu. Vystoupila z ní ženská postava.

„Myslel jsem si to!" zabručel. „Ale ona se přepočítala a místo, aby mi to uškodilo, bude to pro mě k dobru! Jestli zná tajný vchod, tak musí zemřít!"

Žena nebyla nikdo jiný než vajdzina. Opatrně přistoupila k plotu a plížila se kolem něj až k místu, které se jí zdálo k přelezení nejvhodnější. V blízkosti stálo hustě porostlé loubí, ve kterém to při objevem cikánky lehce šustilo. Kdyby bylo více světla, bylo by možné spatřit jednoho sluhu, který s jednou kuchařkou hledal osamělé místo v zahradě k tajnému setkání.

„Kdo je tam?" šeptala dívka polekaně.

„Každopádně někdo, kdo sem nepatří!" odpověděl mladý muž. „Ženská — ! Zaručeně nějaká zlodějka ovoce nebo zeleniny! Pojď, budeme ji sledovat a chytíme ji při činu!"

Vystoupili z loubí a plížili se za vajdzinou, která šla směrem ke schodům na verandu. Když tam došla, stoupla si k oknu. Ale ještě se nestačila ani shýbnout a již byla chycena za ruku.

„Stůj! Co tady hledáš?"

„Vévoda!" šeptal sluha děvčeti.

Stáli schováni za širokým stromem a mohli ty dva dobře vidět i slyšet.

„A co tady hledáš ty?" odpověděla cikánka. „Jsou cesty vévody tak tmavé, že je nesmí nikdo vidět?"

„Hledám tebe, věděl jsem, že přijdeš!"

„Tak ti to prozradil duch, kterému říkáte svědomí. Kde je Zarba, dcera Brinjaaren?"

„Je umě!"

„Pošli ji dolů, ať se se mnou vrátí!"

„Zůstane u mě tak dlouho, jak se jí to bude líbit!"

„Věděla jsem, že to bude tvá vůle a proto jsem přišla, abych ji proti tobě ochránila! Kde je Katombo, můj syn?"

„Je v mých nikách!"

„I toho mi hned vydáš! Tvůj otec mě vždy na tomto místě vodil k sobě, stejně jako jsi ty dnes vedl Zarbu. Utrhl květinu a potom ji zahodil: ale duch pomsty změnil růži ve lvici, která slintá po odplatě! Jsi vydán do mých rukou a uděláš to, co žádám!"

Zasmál se krátce a výsměšně.

„V tvých rukách? Ženská, ty jsi se zbláznila! Zajímalo by mě, co bys mohla po mně žádat?"

„Aby se Zarba stala tvou ženou! Právoplatnou, veřejně oddanou ženou!"

„Skutečně už nepochybuji, že jsi se zbláznila! Cikánka a žena vévody!"

„Ona je kněžna mezi dětmi zingaritů a hezčí než všechny dívky křesťanů. Ať je vévodkyní, nebo ti vezmu tvou korunu a vše co máš. Tvůj otec přísahal, že budu jednou jeho ženou a manželkou. On své slovo nedodržel a proto dcera zrazené a odmrštěné cikánky bude tím, čím její matka být nesměla!"

„Ách---------" protáhl. „Je to stále zajímavější! Čím mě chceš donutit?"

„Bude to Katombo! Je to tvůj nejstarší bratr, kterého jsem ukradla vašemu otci, abych se pomstila!"

„Dokaž to!"

„Podívej se na erb Raumburgů na jeho paži, je to ten samý, jako máš ty! I jeho oblečení jsem schovala na místě, kde je v jistém bezpečí, pokud ho nebudu potřebovat."

„Ženská, ty se zesměšňuješ! Ty tady přiznáváš, že jsi ukradla dítě. Strávíš tedy zbytek života ve vězení, jestli budeš trvat na svých bláznovstvech!"

Jeho slova zněla mimořádně klidně a blahosklonně, i když toto zjevem pravdy mělo pro něho největší důležitost. Cikánka odpověděla:

„Máš pravdu, budu dlouho zavřená, ale Katombo, nový vévoda mi dá milost! Vol mezi Zarbou a mou pomstou!"

„Už jsem zvolil!"

„Jak?"

„Tak!"

Rychlým hmatem obejmul svýma rukama krk cikánky a zmáčknul ho takovou silou, že nevydala ani hlásku. Nemohla dýchat. Její vědomí mizelo, křečovitě kolem sebe máchala rukama,.po chvíli její pohyby ochably, jejím tělem proběhly poslední křeče a když ji pustil, padla k zemi. Uškrtil ji!

Oba přihlížející za stromem stáli hrůzou úplně ochrnutí. Nemohli by se pohnout, i kdyby to bylo jejich úmyslem, zamezit svému vládci v tomto hrůzném Činu. A stalo se to všechno tak rychle, že by na podobný zásah neměli ani čas.

Vévoda si naložil mrtvolu a odnesl ji.

„Zaručeně ji hodí do vody," mínil sluha hlasem zastřeným hrůzou. „Pojď, proboha jen pojď! O této hodině nesmíme nikdy nic vědět!"

Táhl třesoucí se dívku v největším spěchu pryč.

Jeho dohad byl správný. Vévoda hodil cikánku přes plot, přelezl ho a táhnul ji k řece. Voda řeky v těchto místech byla tak prudká, že to mrtvolu zaručeně odnese do velké vzdálenosti, takže odhalení bude nemožné.

Potom se vrátil tajným vchodem zpět do své pracovny. Když vešel k Zarbě, byla jeho tvář klidná a v nejmenším nedal najevo, co se právě stalo.

„Musel jsem tě nechat čekat," řekl, „ale nyní zůstanu u tebe, jak dlouho budeš chtít!"

„Myslela jsem, že přivedeš Katomba!"

„Katomba? Jak jsi přišla na tuto myšlenku?"

„Neslíbil jsi mi, že ho propustíš, když učiním po tvé vůli a navštívím tě zde?"

„No, vlastně jsem to ani neslíbil. Je těžké ho vyrvat z rukou soudce!"

„Ale ty můžeš všechno!"

„Možná — "

„Tak ho osvoboď!"

„Pod jednou podmínkou!"

„A jak zní?"

„Uvidíme. Katombo není rozený cikán, což vím nyní jistě. Kdo jsou jeho rodiče?"

„Nevím, vajdzina ho našla v lese."

„Byl vajda u toho, když ho našla?"

„Ne, byl tehdy v Súderlandu."

„Vajda a vajdzina jsou k sobě tak upřímní, že před sebou nemají žádná tajemství?"

„Vajdzina je královna kmene a nemusí mu říkat nic, co on nepotřebuje vědět!"

Netušila, že tímto výrokem zachránila svému otci život.

„Víš, že jsem právě mluvil s vajdzinou?"

„Teď?"

„Ano! Řekla ti, že přijde?"

„Ano, to řekla."

Vytáhl šňůrku, na které visel malý kožený svitek. Sundal ji z krku mrtvé, než ji hodil do vody.

„Toto ti posílá jako znamení. Máš zůstat umě, dokud nepřijde, aby tě odvedla."

„U tebe? Vždyť jsem přišla jen na hodinku!"

On si ji přitáhl k sobě a jemně pohladil její vlasy.

„Máš mě skutečně ráda, Zarbo?"

„Ano!"

„A musíš vajdzinu ve všem poslechnout?"

„Ano!"

„Tak tedy zůstaneš u mě. Ona ti to nařizuje! Jenom pod touto podmínkou mohu zachránit Katomba i toho druhého, který se proti mně postavil!"

Zmateně se dívala dolů před sebe. Poslušnost vajdzině a láska se hádaly s pocitem dívčího studu a zdrženlivosti někde v hloubi duše.

„A co mám tady dělat?"

Ještě vroucněji ji přivinul a líbal opakovaně její rudé rtíky.

„Máš být mou vládkyní, mou nevěstou a mou ženou!"

Ještě vroucněji ji přivinul a líbal opakovaně její rudé niky.

Mluvil k ní dál a dál. Jeho hlas byl vtíravý a jeho tónu by podlehla i zkušenější dívka, než byla Zarba. Vyprávěl jí o kráse a bohatství, které na ni čeká a opředl ji tak skvostnými řečmi a sliby, že její odpor byl stále slabší, až se konečně zeptala:

„A vajdzina skutečně nařídila, abych tady zůstala?"

„Skutečně! Abys tomu věřila, přinesl jsem ti od ní ten, přívěsek!

„Je to její talisman, který nikdy nedala z ruky. Věřím ti a budu zde, dokud si pro mě nepřijde. A nyní konečně Katomba osvobodíš?"

„Ano!"

„Hned teď?"

„Ihned! Vydám nyní rozkaz, aby ho propustili."

Vstal, ale ona ho zadržela. Že by v ní i přes to všechno zvítězil varovný hlas?

„Musím být u toho a přesvědčit se, že bude skutečně propuštěn!"

Usmíval se.

„Ty milá malá nevěřící, musím tvou vůli vyplnit, abych te úplně přesvědčil! Ale bude ti to milé, že tě Katombo uvidí v mém zámku?"

„Ne, ale musí se dozvědět, že zůstanu u tebe, abych ho mohla zachránit!"

Vévoda prošel chodbou do jedné místnosti, kde byli dva muži a čekali na jeho objevení. Měli na sobě livreje a byli jeho důvěrníky.

„Přiveďte cikána! Nařídím vám, abyste ho propustili, ale hned dole ho zase zajmete a strčíte ho zpět do jeho díry. Postarejte se o to, aby nikdo jiný nebyl přítomen!"

Vrátil se k Zarbě, na které bylo vidět, že nebyla bez obav z objevení bývalého milého. Po chvíli se otevřely dveře a vstoupil jeden z těch mužů.

„Přeje si Excellence vidět zajatce?"

„Sem s ním!"

Katombo vstoupil a jeho první pohled platil dívce.

„Zarba!"

Ustoupil zpět, jako by spatřil strašidlo.

„Co tu děláš?"

„Prosila jsem o milost pro tebe!"

„V tuto hodinu? Já nepotřebuju milost, chci spravedlnost!"

„Pojmenuj to jak chceš, milost nebo spravedlnost!" vpadl do toho vévoda. „Já chci splnit tvé přání. Jsi volný! Sundejte mu pouta a běžte!"

Sluhové uposlechli rozkazu a opustili místnost. Katombo si protahoval ruce, aby opět rozproudil krev. Potom se otočil k Zarbě:

„Pojď!"

Vévoda položil paže kolem dívky a přitáhl ji k sobě.

„Půjdeš sám, Zarba zůstane u mě!"

„A co tu bude dělat?"

„Bude mou milou. Běž!"

„Ách!" povzdechl, ale tón tohoto zvuku dával svědectví o jeho citech, které na něho nyní dopadly.

„Vajdzina to nařídila," omlouvala se dívka ve zřejmých rozpacích. „Nemohla bych tě jinak zachránit!"

„Za tuto cenu nechci být volný!" zaznělo opovržlivě. „Byla jsi pro mě stejně ztracená, ale svou nevěru bys neměla halit do údajné velkomyslností! To je velkou lží a ty se ponižuješ jako milenka! Už nemám možnost tě zachránit a bylo by to taky zbytečné. Ale vrať se prosím tě k vajdzině, protože já jdu zpět do své cely!"

„To ti nepomůže, protože ona zůstane u mě, i když odmítáš svou svobodu!"

I přes bolest, která hlodala v jeho nitru, dokázal Katombo vykouzlit úsměv, který byl nekonečně hrdý. Zdvihnul ruce a přistoupil blíž.

„A myslíš si skutečně, že bylo mým úmyslem zůstat v zajetí? Chtěl jsem jen vidět a dokázat, že moje záchrana není nic, než marná předehra. Jdu a lituji Zarbu. Tys mi ukradl to nejmilejší, co jsem měl a ještě mě poznáš, až přijdu zpátky, abych s tebou zúčtoval!"

Vyšel ze dveří a kráčel ke schodům. Dole stáli oba sluhové a on by musel projít kolem nich, kdyby chtěl jít k hlavním dveřím. Jeden mu vyšel naproti.

„Zde je už zamčeno, pojď raději dozadu!"

Šel napřed dolů dlouhou chodbou, Katombo ho následoval a za ním šel druhý sluha. Ten první otevřel dveře na konci chodby, za kterými byl vstup na schody.

„Tam dolů!"

Cikánovi bleskla hlavou myšlenka poznání jejich úmyslu. Rychle se otočil, toho za ním srazil k zemi a utíkal chodbou zpět.

Vedle velkých dveří byla jedna malá dvířka v jejichž zámku trčel klíč. Rychlostí myšlenky odemkl, vstoupil a zavřel za sebou. Sluhové ho následovali.

„Bude chtít utéct oknem! Rychle otevři vrata a ven!" nařídil jeden.

Druhý rychle odstranil závory, vrata se otevřela a oba vyběhli ven.

Malá místnost, do které Katombo vnikl byla kanceláří vrátného. Tento se zde však nenalézal, protože byl odvolán z rozkazu vévody, aby nebylo svědků jejich konání. Na stole ležel nůž. Katombo ho sebral, otevřel okno a vyskočil ven. Jeho nohy se dotkly země v okamžiku, ve kterém jeho pronásledovatelé otevřeli vrata. Ihned se na něho vrhli, ale v okamžiku padl ten první s výkřikem bolesti k zemi. Katombo mu vrazil nůž do krku a uháněl dlouhými skoky k řece.

„Pomoc! Vrah! Držte ho!" volal nezraněný a pospíchal za uprchlíkem.

Vedle vrat stála strážnice, o níž se opíral voják. Tento muž byl svědkem celé události, ale vše se seběhlo tak rychle, že už byl Katombo dávno u řeky, když si konečně voják uvědomil svou povinnost.

„Stůj nebo střelím!" nařídil a zvedl pušku.

Cikán skočil do vody. Zazněl výstřel a kulka hvízdla těsně kolem jeho hlavy. Volání sluhy a zaburácení výstřelu mělo pro Katomba velice vážné následky. Početné služebnictvo vévody vyběhlo po poplachu z paláce a obsadilo tento břeh. Na druhé straně se začali shromažďovat lidé a pro uprchlíka bylo nemožné přistát na jakékoliv straně. Bylo pro něho štěstím, že na řece byla jen jedna bárka. Držela se uprostřed a byla hnána proti proudu. Jediný muž seděl na lavici. Kdyby ho Katombo mohl přemoci, byl by zachráněn.

Cikán byl výtečným plavcem a rychle se k bárce přibližoval. Muž zatáhl veslo a vstal.

„Kdo je tady?"

Katombo neodpověděl. S nožem v pravé ruce se silně odrážel nohama a dosáhl paluby lodice. Přidržoval se levou rukou a roz-

máchl se nožem. Muž v lodi zpozoroval záblesk ostří a rychle uchopil ruku cikána. Ten pod silným tlakem nůž upustil a muž ho uchopil za kabát a obrovským švihem ho vhodil k sobě do lodice. Zvedala se a klesala a voda šplíchala dovnitř z obou stran. Muži, jak se zdálo, to vůbec nevadilo, držel silnýma rukama cikána a řekl téměř milým tónem:

„Ale chlapečku, asi jsme přišli na nepravého! Co jsme vlastně zač?"

„Zachraň mě, jsem nevinen!" vyrazil ze sebe cikán.

„Jo, a střílejí po tobě a volají o vrazích! Kdo jsi?"

„Jsem cikán a utekl jsem vévodovi von Raumburg, který mě zavřel do sklepa, aby mi mohl vzít mou nevěstu!"

„Von Raumburg? Hm, toho chlapa nemám moc v lásce, ale ty jsi na mě zaútočil nožem!"

„Ze zoufalství!"

„Možná —"

S tímto slovem se rozhlédl pozorně po obou březích a poté řekl:

„Poslouchej, hochu, něco ti povím! Znám vévodu a to co mi říkáš, zní skutečně pravděpodobně. Jsi-li nevinen, ujmu se tě. Ale v opačném případě tě předám policii! Vše mi poctivě pověz a nepokoušej se mi utéci. Až budeš hotov, půjdeme se i přes ty křiklouny na březích trochu projet!"

Sundal z Katomba ruce a ten se zvednul a chopil se vesla. Teprve nyní cikán poznal, že má před sebou muže úplně nevšedních tělesných rozměrů, který se samozřejmě nemusel před nikým obávat. Poháněna dvěma silnými pažemi letěla bárka nyní po proudu, takže pronásledovatelé začali znovu křičet, ale majitel lodice na to vůbec nedbal.

„Tak vyprávěj!" nařídil podruhé.

Obličej muže byl čestný a vzbuzoval takovou důvěru, že si Katombo dodal odvahy. Podal podrobný popis svých zážitků a byl s tímto málem u konce, když už byla rezidence daleko za nimi. Teď zatáhl vesla a nechal bárku unášet proudem.

„Hm, věřím všemu co říkáš, ale přece je to čertovská historka! Kdybys nepoužil ale ten nůž a nevznikl by povyk, věřil bych tomu, že by tu věc nechal vévoda usnout! Nejlepší bude, když se co nejrychleji vypaříš!"

„Ty mě chceš nechat běžet?"

„Samozřejmě! Nikdo mě nepoznal a ty mi připadáš jako celkem slušný chlapík!"

„Tedy tě prosím, abys mě vysadil na břehu. Musím ihned do obory![44]

„Co tě to napadá? Můžeš si myslet, že už tam vyslali posly, aby tě chytili![4]

„Ale já musím jít k vajdzině!"

„Ted* ne, můj hochu, v žádném případě není mým úmyslem pomoci k tomu, aby tě zase hned chytili! Jestli chceš poslat svým nějakou zprávu, sám ji do obory donesu!"

„Skutečně?[44]

„Ano, a to ještě této noci, budeš-li si to přát."

„A kde zůstanu já?[44]

„V mém bytě! Tam budeš v bezpečí!"

„A kdo jsi ty?[4]*

„Já se jmenuji Brandauer a jsem kovář a ranhojič Jeho Veličenstva krále.[44]

„A já taky rozumím trochu kovařině!"

„Slyšel jsem, že cikáni bývají ti nejlepší koňští kováři! To mě těší. Teď jdeme na břeh![44]

„A potom zpět do města?"

„Ano, ale neměj strach! Jsi u mě v úplném bezpečí.[44]

„A lodice? Ta by tě mohla prozradit![44]

„Ta patří jednomu rybáři. Ať si jí zítra vyzvedne.[44]

Přirazili ke břehu a vytáhli bárku z vody. Velkým obloukem se vydali k městu. Snažili se vyhnout jakémukoliv setkám a stále se drželi ve tmě, až šťastně dorazili do kovárny, jejíž všechna okna byla tmavá.

„Půjdeme zadními dveřmi," řekl kovář a přeskočil plot zahrady.

Katombo ho následoval. Když vstoupili do dílny, rozsvítil Brandauer světlo. První co padlo oběma mužům do oka byla bílá postava, která se schoulená schovávala za měchem. Každopádně to byl učeň, který byl nyní překvapen mistrem na zakázaných cestách, neboť měl být již dávno doma. Kovář ho vytáhl ven a nyní se ukázalo, že ten hoch je jen v košili a spodkách.

„Co tady děláš, Thomasi?"

„Já — já — já to sám nevím, mistře Brandauere —"

„Tak?"

Posvítil si do rohu, kde byl kluk schován a vytáhl ještě hořící doutník.

„Co je to?"

„To — hm, není to snad dokonce jeden Ambalemu?"

„Ty jsi kouřil?"

„Jen tak hrozně málo, pane mistr!"

„A proč tady?"

„Naproti v místnosti nemohu, to bych dostal od vrchního tovaryše pár facek!"

„No. zasloužil by sis je!" smál se Brandauer, který se na mladíka, jak se zdálo, vůbec nehněval. „Ale když už jednou hoří, tak ho dokuř a zatím se postarej tady o toho muže, kterého ti předám, než se opět vrátím."

„Přesně podle rozkazu, můj nejlepší mistře Brandauere!" usmíval se mladík a následoval oba muže do místnosti, kde kovář otevřel skříň na šaty.

„Zde, převlékni se a potom si nech od Thomase nandat jídlo a pití. Ale ať je opatrný, aby nikoho nevzbudil! Ted* jdu do obory!"

Po několika dalších poznámkách opustil dům.

Katombo byl učněm velice dobře obsloužen, protože když se převléknul a posilnil se, přinášel mu hoch z vedlejší dílny doutník k vychutnání.

„Chceš si taky zapálit?" zeptal se.

„Ano."

„Tak tady ho máš, ale kuř ho s rozumem! To není jen obyčejné Havano, ale ten nejlepší Ambalemu. Mám ho od svého bratra Balduina a ten je znalcem! Dva kusy za tři feniky."

S tím byl rozhovor u konce, protože učeň neměl chuť požitek svého Ambalemu snižovat nějakým jalovým tlacháním a Katombo byl zase velice zaměstnán svými myšlenkami a pocity, že necítil nutnost pokračovat v rozhovoru.

Tak uběhly téměř dvě hodiny, než se Brandauer vrátil. Poslal mladíka na lože a podal krátkou zprávu.

„Já jsem ji nenasel!"

„Jak to? To místo je přece možné najít i v noci!"

„Protože už tam vůbec nejsou! Nečekaně jsem narazil na vojenskou stráž, která na mě zavolala. Řekl jsem, že jsem zabloudil a ptal jsem se na důvod jejich přítomnosti. Vyprávěli mi, že jeden z těch cikánů zapíchnul muže a utekl a nyní je prý celá obora obsazená, aby ho chytili hned, jak se vrátí. A ostatní cikáni byli hned pod vojenským dohledem odtransportováni, kam, to nevěděl."

„Tak budu zítra vyzvídat!"

„To přenech mně! Zatím jsi u mě v bezpečí. Pronajmu ti jednu místnost, do které mimo učně nesmí nikdo vstoupit. On tě bude obsluhovat, je věrný a mlčenlivý. To ostatní se uvidí později!"

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Paroli

Jemný hustý déšť se snášel % oblohy, takže v ulicích rezidence byli v těchto večerních hodinách jen ti, které nutnost vyhnala z bytů. Stráž, která chodila nahoru a dolů před policejní budovou se pevně zahalila do svého kabátu a mumlala občas nějaké to zlostné a silné zaklení na nepřátelské počasí, kterému byla vydána napospas z důvodu služebních povinností.

Vzrostlý muž, schovaný v širokém kabátu s kapuci kráčel nahoru ulicí a vstoupil vraty do budovy. Službu konající policista na chodbě mu vyšel o krok vstříc.

„Co si přejete?"

„Je inspektor doma?"

„Pan inspektor, pan! Inspektor chtěl jste říci! Je tady, ale už nepřijímá!"

Bez jakékoliv odpovědi se muž otočil a postoupil ke schodům. Policista za ním hned pospíchal a uchopil ho nepříliš jemně za paži.

„Řekl jsem, že pan inspektor nepřijímá!!"

Ten druhý stáhl kapuci a ptal se:

„Znáte mě?"

Policista polekaně ustoupil o krok.

„Výsosti! Excellence! Promiňte, nemohl jsem Jeho Výsost vůbec poznat!"

Vévoda von Raumburg, to byl totiž ten muž, pokývl hlavou a kráčel po schodech do prvního patra, kde se nacházel byt inspektora. Když tam došel, otevřel jedny dveře a stál naproti svému podřízenému, který byl velice překvapen nad neočekávanou návštěvou.

„Výsosti!"

„Dobrá, dobrá! Nechme ty komplimenty! Znáte mé zvyky — vše sám vidět a o všem se sám co nejlépe přesvědčit! Přišel jsem, abych zkontroloval policejní vězení! Doufám, zeje vše v naprostém pořádku?"

„V naprostém!" odpověděl inspektor a sáhl po svazku klíčů na stole.

„Nechtě ty klíče, víte, že mám univerzální klíč pro všechny zámky všech zemských úřadů! Už jsou po jídle?"

„Ano!"

„Vězňové dostali do cel své slamníky a už nebudou nijak rušeni?"

„Je tomu tak, Excellence!"

„A vy jste tady klíčníkem?"

„Jenom služba, ostatní mají volno."

„Dobrá, on mě povede a váš doprovod není nutný!"

Vévoda opustil místnost a kráčel známou částí budovy, ve které se nalézaly čísly označené cely. Byly po stranách dvou chodeb, které tvořily první a druhé patro zadní části domu. Klíčník, který měl službu ho hned poznal a postavil se do pozoru jako vystřelen.

„Kontrola!" zaznělo krátce a panovačně.

„Kde Excellence?"

„Nejdříve nahoře!"

Stoupali nahoru druhými schody. Klíčník odemknul dveře od cel jedny po druhých a svítil do úzkých kobek, do nichž vévoda vždy hodil krátký pohled. Málem byli u konce, když se Raumburg zeptal:

„Máte tady vodu k pití?"

„Ne, ta je v dolní chodbě."

Vévoda si toho všiml už dávno a právě proto použil tohoto způsobu, aby na krátkou dobu odstranil klíčníka.

„Následkem zápachu z cel je tady málem nesnesitelný vzduch. Přineste mi sklenici čerstvé vody!"

Klíčník si pospíšil splnit tento rozkaz. Jakmile opustil chodbu, přistoupil vévoda k jedněm dveřím, které zakrývaly schody vedoucí na půdu. Pomocí klíče je během okamžiku otevřel a hned taky otevřel celu, ve které byl zavřen Helbig. Zároveň vytáhl zpod kabátu balíček.

„Rychle, rychle! Tady je provaz, tam nahoru!"

Helbig uchopil balíček a pospíchal po tmavých schodech vzhůru. Vévoda uzavřel oboje dveře a byl s tím hotov dříve, než se klíčník vrátil s vodou.

Revize pokračovala.

Když předtím přicházel vévoda k policejní budově, sledoval ho zdálky muž, kterého si nevšiml. Onen špeh se potom postavil tak, aby viděl na vchod do budovy. Byl to Max, syn dvorního kováře Brandauera. Z vyslechnutého rozhovoru mezi Raumburgem a Helbigem si byl jist, že se dnes podnikne něco proti němu, Zarbě a kapitánovi, a proto vyhledal palác vévody, aby si něčeho všiml. Jeho domněnka se potvrdila. Viděl vévodu opustit palác a sledoval ho až sem.

Byl si jist, že Helbig opustí tajně svoje vězení, ale jakým způsobem se to stane — nevěděl. Mohl se pouze domýšlet, jak to bude zařízeno. Nemohl tedy sledovat vraha a musel se spokojit s tím, že svou pozornost věnoval vévodovi.

Čekal téměř celou hodinu, když konečně viděl Raumburga vyjít a odcházet dolů ulicí. Následoval ho.

Vévoda zatočil do vedlejší ulice a procházel několika úzkými uličkami, které vedly po zadní straně policejní budovy. Tato budova stála mimo střed města a její zadní část sousedila s otevřeným polem, kde byly ještě stopy starých opevňovacích příkopů, které nebyly dosud zasypány. V těchto prohlubních bujně rostlo různé křoví, ke kterému vévoda zamířil. Když došel k jedné houštině, vyrazil polotiché písknutí a ihned se poblíž vztyčila postava Helbiga.

„Helbigu!"

„Vše v pořádku?"

„Ano!"

„Kde je lano?"

„Ještě visí!"

„Dostaneš se zase nahoru?"

„Ano, jestli skutečně musím zpět do cely. Ale já si myslím, že mi chcete darovat svobodu!"

„Tu taky budeš mít, ale jinou cestou! Ty se vrátíš do své cely a já se postarám o to, aby ses dostal na svobodu kvůli alibi, které ti zajistím."

„Je tma a nikdo si lana nevšimne! S jeho pomocí opět vylezu nahoru do půdního okna. Ale jak se odtamtud dostanu zpět do své cely?"

„Hned jak budeš nahoře, shodíš lano a já ho potom sám odstraním! Samozřejmě můžu mít hned ráno důvody zkontrolovat vězení. Budeš čekat za dveřmi na půdu, dokud ti neotevřu! Zítra nikdo nebude tušit, že jsi během noci opustil tuto budovu."

„A nyní můj úkol, milostivý pane?"

„Nejdříve půjdeš do mé zahrady. V jejím zadním rohu s řepou najdeš balík. Ten obsahuje úplně kompletní oblek řemeslnického hocha, který si vezmeš na sebe. Jsi dost šikovný, aby ses vydával za kovářského tovaryše?"

„To nebude těžké, Výsosti!"

„Dobrá! Zde máš vandrovní knížku, ve které najdeš svá víza! Znáš dvorního kováře Brandauera?"

„Ano."

„Tam půjdeš a požádáš o nocleh!"

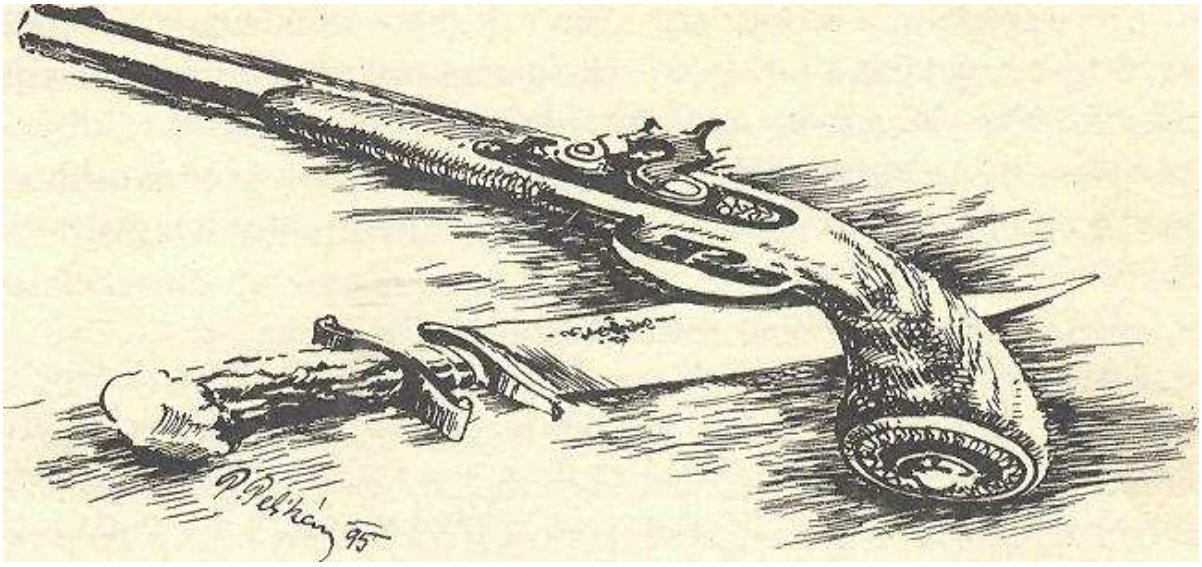
„Tak mě pošlou na ubytovnu!"

„Já jsem se dozvěděl, že mistr u sebe velice často nechává vandrující tovaryše, když se mu líbí jejich tvář a mají v pořádku legitimace. Tvá vandrovní knížka tě doporučí, to ostatní je už tvoje věc! Musíš si v každém případě zajistit ubytování u něho! Drž se ostatních tovaryšů — zde máš peníze, dej jim malou pozornost. A kdybys potom stejně musel jít, využij alespoň příležitosti, aby ses seznámil s okolím, aby se ti tam později podařilo vniknout!"

„Kovář má syna. Jmenuje se Max. Spí v místnosti nad kovárnou. Na druhé straně bydlí cikánka a vyhozený kapitán artilerie. To jsou tři osoby, pro které tobě předávám tento nůž a tento revolver! Víc není co dodat!"

„Taky není zapotřebí. Můžete se spolehnout, že udělám vše, co si usmyslím! Když to jde nožem potichu, je mi to mnohem milejší, ale když se to nepovede, tak ty tři jednoduše přede všemi zastřelím. Pro mne z toho nehrozí žádné nebezpečí, které by mě odradilo!"

„Potom se v zahradě opět převlékneš a já tam na tebe budu čekat v podloubí. Když se ti vše podaří, budeš v několika dnech volný a já tě potom zabezpečím, že budeš žít bez starostí. Ted* jdi!"

To jsou tři osoby, pro které tobě předávám tento nůž a tento revolver!

Helbig zmizel. Vévoda čekal ještě několik minut, načež se taky vzdálil.

Nyní se zvedl Max jen několik stop od místa, kde ti dva stáli. Slyšel každé slovo, které bylo vyřčeno.

„Pěkný párek! Ten plán je skutečně tak smělý, že musíme být velice důležité osoby, na jejichž zmizení závisí něco velkého! Toho Helbiga dostanu a později i vévodu, třebaže mujeho postavení dává nejlepší ochranu!"

Vrátil se zpět do kovárny.

Tovaryši neseděli jako za hezkých večerů venku, ale usadili se v dílně. Byl zde jen Baldrián, Heinrich a učni. Thomas chyběl.

„Kdybych jen věděl, proč Thomas odcestoval," mínil Heinrich, artilerista. „Musí to mít velice zvláštní důvod!"

„Jo to je vono!" přikývl Baldrián, grenadýr.

„Nic tě nenapadá?"

Baldrián pokýval hlavou a Heinrich pokračoval:

„Nejdřív depeše, potom hlavní tovaryš na cestách — něco se děje! Co myslíš, Baldriáne?"

„Jo to je vono!"

„Nahoře cikánka a kapitán, potom mladý pán, který stále běhá kolem — něco se děje! Viděl jsi ten obličej, jak se tvářil, když právě teď přišel?"

Baldrián přikývl.

„To vypadalo, jako by zažil něco velice mimořádného! Byl promočený až na kůži a měl oděv tak špinavý, jako kdyby ležel někde na poli. Nyní šel nahoru k cikánce, kde něco projednávají. Odbývá se tam válečná porada jako tehdy, když jsme leželi před Hochber-gem a nikdo si nevěděl rady, dokud jsem já nevytáhl celou generali-tu z té šlamastiky."

„Ty?" ptal se Baldrián překvapeně.

„Ano já! Bylo to totiž tak — už šest týdnů jsme obléhali Hochberg a nemohli jsme to hnízdo vybrat. Velící plukovník se zlobil, pořádal jednu válečnou poradu za druhou a stejně nedošel k žádnému cíli. Jednoho krásného dne zase všichni seděli pohromadě a já jsem měl službu na chodbě. Každý měl jiný názor, maršálek nadával a hromoval až to praštělo a konečně řekl:

‚Chyba je v tom, že nevíme nic přesného o opevnění ani o obraně! Udělal bych tomu rychlý konec, jen kdyby byl uvnitř někdo, kdq by mi vše řekl!'

Ta řeč měla za následek, že jsem dostal nápad a už jsem se neudržel a předstoupil jsem.

‚Rozkaz, pane maršálku! Pošlete mě tam a já vystoupím nahoru na věž a na všechno se pořádně podívám!*

‚Ty?' ptal se. ‚Ach tak, ty jsi přece Heinrich Feldmann, ten nejchytřejší a nejslavnější artilerista v celém vojsku! Skutečně si to troufáš udělat?'

‚Ano, rozkaz!'

‚Dobrá, dávám ti ihned dovolenku! Nech se vystřídat a jednej podle vlastního rozumu. Vím, že jsi dobrá strategická hlava a mé polní tažení nezkazíš. Jestli se ti to podaří skutečně provést, dostaneš doživotní rentu, pět set tolarů ročně!'

Tak jsem se nechal vystřídat, nasedl na svou hnědku, protože já jsem byl jezdící kanonýr a nesměl jsem se pěšky blamovat, a jel jsem tryskem proti opevnění. Mysleli si, že jsem parlamentář a měli dojem, že už se chceme vzdát. Proto rychle otevřeli vrata a přišli ke mě ve velkém počtu, aby mě přivítali. Jak jsem si je tak prohlížel, viděl jsem mezi nimi i nejvyššího velitele opevnění. Tu mi projel hlavou obrovský odvážný plán, protože jsem si všiml, že dveře od kostela jsou otevřené. Tak jsem k němu přijel, chytil jsem ho pod krkem a trhnul jím nahoru k sobě na hnědku a ujížděl jsem s ním ke kostelu.

Za námi zazněl velký příšerný křik, ale já jsem toho nedbal a vyjel jsem ke čtvero schodům a až nahoru na půdu, kde byly zvony. Tam jsem sesedl, shodil velitele z koně, který mezitím padl do bezvědomí a protože jsem s sebou neměl žádné estetické kapky, nemohl jsem mu pomoci. Ihned jsem zastrčil padací vrata a zavřel závory. Ale následovalo mě celé vojsko a chtěli ty dveře vyrazit! Co jsem mohl dělat? Rychle jsem odšrouboval všechny tři zvony a nakutálel jsem je na ty dveře. To byla moje zábrana. Veliteli jsem hned svázal ruce i nohy a rozhlížel jsem se skrz hlásné otvory. Prohlédl jsem si celé opevnění a dával jsem našim znamení, aby věděli, co mají udělat. Tímto způsobem to trvalo jen pět dní a opevnění bylo naše! Nepřítel samozřejmě věděl, že v tom hraju hlavní roli, proto jsem byl obklíčen! Ale ty zvony byly tak těžké, že jsem si nemusel dělat žádné starosti. Ani jsem během těch pěti dnů nehladověl, protože právě když jsem přijel, byl velitel u cukráře, aby koupil své ženě pět liber čokolády a tři libry marcipánu. Z toho jsme žili a ani to nechutnalo špatně. Hnedka ale vystrčila čas od času hlavu ven zvukovým otvorem a žrala slámu a seno z kavčích a vlaštovčích hnízd, kterých bylo na věži dostatek. Když potom naši opevnění dobyli, postavili mi na schodech vítězný oblouk se všemi vlaječkami a věnci. Já sjel dolů na koni, až to dunělo!"

„No, to je vono!" přitakal Baldrián s obličejem, jako by trpěl hrozným průjmem.

„Ty tomu snad nevěříš? Za to, že jsem zajal velitele opevnění, jsem dostal zvláštní medaili, kterou jsem ale asi někde ztratil. Rentu však dostávám ještě dnes! Vy o tom nevíte, protože nechávám ty peníze stát, ale až mě to jednou napadne, tak půjdu do penze!"

Baldrián byl právě připraven i přes svou málomluvnost k tomu něco ostrého přidat, ale nemohl, protože se otevřely domovní dveře a vstoupil Helbig, sukovici v ruce a železnou past na zádech.

„Hodně štěstí do domu, lidičky!" pozdravil podle zvyku řemeslníků. „Jsem vandrující kovářský tovaryš a přišel jsem požádat mistra o ubytování."

„Ubytování?" ptal se Heinrich. „A máš dobré papíry?"

„Ano."

„A žebrání v nich taky stojí?"

„Já nežebrám! Já si z místa na místo vydělám vždy tolik peněz na cestu, kolik potřebuju!"

„U nás vlastně není žádná ubytovna, ale mistr je dobrý člověk, který nechal už nejednoho tovaryše tady přespat, když to byl slušný chlapec. Je to tak, Baldriáne?"

„Jo, to je vono!" souhlasil tázaný.

„Každopádně nevypadáš jako tulák. Půjdu nahoru a přivedu mistra."

„A nebylo by možné, že bych tady dostal i práci?" ptal se Helbig srdečně. „Něco jsem se naučil a vždy jsem pracoval u zdatných mistrů."

„Nevím, ale můžeš se mistra zeptat sám."

Heinrich odešel a Helbig se otočil k Baldriánovi.

„Váš mistr se jmenuje Brandauer, mám pravdu?"

„Jo, to je vono!"

„Má děti?"

Baldrián přikývl.

„Syna?"

Následovalo druhé přikývnutí.

„Je doma?"

Následovalo třetí přikývnutí.

„A bydlíte tady sami?"

„Ne, to není vono!"

„Bydlí tady tedy ještě cizí, kteří nepatří do rodiny mistra?"

Nyní po něm Baldrián hodil odmítavý pohled.

„Poslouchej, cizince, drž hubu! Tak to mám nejraději!"

Řeč jinak mlčenlivého tovaryše byla krátká, ale výstižná. Helbig otevřel ústa, aby na to odpověděl, ale již se otevřely nahoře dveře. Přicházel Max s otcem po schodech dolů. Helbig opakoval svůj pozdrav a svou prosbu.

„Ukaž mi svou knížku," odpověděl Brandauer.

Helbig mu ji podal. Mistr ji prohlédl a poté spokojeně přikývl.

„Můžeš a máš zde zůstat, odlož si."

Helbig postavil svou sukovici do rohu a odepnul pas ze svých zad. V okamžiku, kdy ji chtěl pověsit na hřebík, přistoupil k němu zezadu Brandauer a objal ho svými pažemi. Současně vytáhl Max dva kožené řemeny a než se začali ostatní vůbec divit, byl už falešný kovářský

tovaryš spoután, že se nemohl ani pohnout. Také jeho přivedl tento náhlý obrat z rovnováhy, že se nezmohl ani na slovo. Tovaryši a učňové stáli beze slova a divili se. Mistr položil spoutaného na zem.

„Takže dostaneš mladíku nocleh, jaký jsem ti slíbil, ale nevím, jestli to bude podle tvého gusta! Ukaž, co máš u sebe!"

Nejdřív vytáhl z jeho kapsy peníze.

„Takže to bylo na podplacení mých tovaryšů — Jeho Výsost to dostane poctivě zpátky."

Nyní našel nůž a revolver.

„A to bylo pro ty tři lidi, kteří vám stojí v cestě. Já pro tebe tyto věci do zítřka uschovám a dokonce i to oblečení v nejzazsím konci zahrady nechám přinést, abys nic nepostrádal! Baldriáne!"

„Ano, mistře!"

„Tento člověk je velice nebezpečný zločinec a musí zůstat tady. Předávám ho tobě a Heinrichovi. Zavřete ho do železné komory a dbejte, aby vám neutekl! Vím, že se na tebe můžu spolehnout."

„To je vono!"

Silný tovaryš zvedl zajatce ze země, lehce si ho přehodil přes rameno a odnesl ho na udané místo. Heinrich a učňové ho následovali, vždyť to bylo dobrodružství, které si museli zcela vychutnat!

„Zítra dopoledne půjdu ke králi, abych mu tu záležitost přednesl!" mínil Brandauer. „On, a nikdo jiný o tom nebude rozhodovat, protože vévoda má v této hře prsty! Chceš jít za tím chlapem?"

„Ano, a to hned! Je to zákeřník a já mu nabídnu můj šach přímo do obličeje!"

Odešel. Když přeplul řeku, minul vévodský palác a přeskočil zahradní plot. Nemusel si dávat žádný pozor, protože Helbig byl Raumburgem očekáván. Šel tedy otevřeně k loubí a když se přiblížil, sáhl do kapsy, kde měl fosforovou lampičku, která by mu ukázala jakékoliv nepřátelství ze strany vévody.

„Helbigu," zaznělo mu polohlasně v ústrety.

„Výsosti," odpověděl stejně.

„Už? Očekával jsem tě mnohem později! Muselo to tedy velice dobře dopadnout. Jak to proběhlo?"

„Rychle a dobře!"

„Jsou mrtví?"

„Ne!"

Silný tovaryš zvedl zajatce ze země, lehce si ho přehodil přes rameno a odnesl ho na udané místo.

„U všech čertů! Tak proč jsi přišel?"

Nyní rozsvítil Max lampičku, jejíž dostatečné světlo padlo na vévodu.

„Abych vás chytil, Výsosti, protože jste padouch!" odpověděl pevným tichým hlasem.

„Pado-------- kdo jste? Co tady chcete?"

Max na sebe nechal na okamžik padnout světlo.

„Podívejte se sem, přece mě dobře znáte!"

„Peklo a čerti! Břandauer! Co děláte v mé zahradě? Nechám vás hned zavřít!"

„To neuděláte pane, protože jsem nepřišel jako zloděj. Věděl jsem přesně, že vás tady najdu!"

„No, co chcete?"

„Prosím vás uctivě o dovolení, abych si zde mohl vzít nějakou věc, která se momentálně ve vaší zahradě nachází."

„A jakou věc?"

„Oblečení jistého Helbiga!"

„Helbig? Oblečení? Kdo je to? Já o ničem nevím!"

„A nelžete?"

„Hrom!-------- "

Přistoupil s napřaženou rukou k Maxovi. Tento však ani o coul neustoupil a odpověděl:

„Hrom! — vidíte Výsosti, slouží mi stejné způsoby mluvy jako vám, aniž bych mluvil o obranných zbraních, které použiji, kdyby jste měl náhodou chuť se mi postavit v otevřeném boji! Tedy prosím — smím si to oblečení vzít s sebou?"

„Já vám nerozumím! Mluvíte asi z cesty!"

„Potom tedy budu muset, abych vás přesvědčil o opaku, mluvit obšírněji!"

„No? To vám pochopitelně nařizuju!"

„Od kdy máte povolení mi něco nařizovat? Nyní asi mluví Vaše Výsost z cesty! Totiž, to co já proti vám dělám, dělám jen proto, že se mi chce! Vy si pamatujete na nějakého jistého Helbiga, který byl ve vašich službách?"

„Možná. Dál!"

„Jak se zdá, byl vámi používán k různým misím, které neměly zrovna tu nejlepší povahu, protože ---------- "

„Mlčte!" hřměl na něho vévoda.

Jeho nitro doslova vařilo vztekem. Nyní pochopil, že jeho útok nevyšel a vše je prozrazeno. Cítil, že je poražen jedním nepřekonatelným a hrdým protivníkem, jedním — synem kováře, který stál před ním a už podruhé před ním zaujímal takto klidný a vyrovnaný postoj, jako lev před špinavým hmyzem, který se vrtí v prachu. To jeho vztek stupňovalo na nejvyšší míru, ale byla to bezmocná zloba proti usmívajícímu se klidu se kterým Max odpověděl:

„Nechtěl byste ztišit svůj hlas, Výsosti? Přece není ve vašem zájmu, aby ostatní slyšeli, co si zde povídáme? Tedy říkám, že tyto mise neměly zrovna nejlepší povahu, stejně, jako například úkol, který měl dnes ve vašem zájmu být vykonán."

„Mluvíte v hádankách, opusťte moji zahradu!"

„To první není pravda a to druhé není vaše přání, protože vám musí velice záležet na tom, proč jsem přišel místo Helbiga. On se totiž mým prostřednictvím omlouvá, že je pro něho nemožné, aby vám osobně předal zprávu! Leží u nás svázaný; váš nůž a revolver jsme mu sebrali, stejně jako peníze, které měly sloužit jako spropitné pro tovaryše mého otce."

„Ubohý zrádce!"

„Opět se mýlíte, Výsosti! Helbig vás neprozradil, dokonce ze sebe dosud ještě nevydal ani hlásku. Už dříve jsem věděl, že k nám přijde jako řemeslnický tovaryš a také jsem věděl, jaké nebezpečí hrozí cikánce Zarbě, kapitánovi a mě."

„Člověče, jak mám s vámi jednat?"

„Jinak než dosud, Výsosti! Nechtě mě vzít šaty toho lotra, a já vám za to dovolím, abystejednal podle svého uvážení s lanem, které visí z policejního vezení! Já dokonce půjdu ve své dobrotě tak daleko, že nebudu mít nic proti tomu, jestli se na něm oběsíte. Potom bude vše vyřešeno a vy si ušetříte druhou plánovanou kontrolu vězeňských cel!"

„Á, to vypadá, že jste vševědoucí!" supěl se vztekem třesoucí se vévoda. „Odkud jste vytáhl tyto rafinované závěry?"

„Venku mezi loukou a starými opevňovacími příkopy, milostivý pane. Byl jsem tam, abych chytil lišku a jednu kunu. Přišly obě! Lišku nechám pro dnešek ještě běžet, protože jí mám poměrně zajištěnou, ale kunu držím pevně, protože jí nesmím dát zpět do

policejního vězení, neboť nad tímto přepadením nebude rozhodovat nikdo jiný, než Jeho Veličenstvo — král!"

„Vy jste se zbláznil![4]

„Ale nezbláznil!"

„A stejně jste blázen, jinak byste se neodvážil, ukázat se mi jako nepřítel!"

„Naše vztahy jsou tak daleko od sebe, že přátelské přiblížení by se dalo nazvat pozitivní nemožností!"

„Mýlíte se!"

Vévoda si myslel, že musí jednat diplomaticky a proto přicházel s návrhem:

„Mohl bych vám dát důkaz, že naše vztahy by se lehce mohly změnit. Mlčte o dnešním dnu a pusťte Helbiga! Získáte ve mně silného ochránce a příznivce!"

„Tímto návrhem dokazujete přesně opak toho, čeho chcete docílit! Já nemohu osvobodit vraha, jinak bych se stal jeho spoluviníkem. Stojím tak pevně na svých nohách, že nepotřebuji příznivce ani ochránce! Vaše zájmy jsou namířené tak, že musíme být vždy protivníky. Ale slibuji vám, že budu jednat s vámi vždy upřímně a vám radím, abyste to zkusil se mnou taky tak! Čestného nepřítele si lze vážit, ale úskočný přítel je hodný opovržení! Nemohu vám říci nic jiného, než že si vezmu zmíněné oblečení s vaším souhlasem nebo i bez něj!"

„Stůj! Zamyslete se, než řeknete vaše poslední slovo! Já můžu obšťastnit, ale můžu i zničit, jak se mi zrovna zlíbí! Na to, abyste mě obžaloval a pronásledoval, stojím příliš vysoko a nepodaří se vám na mě dosáhnout!"

„Štěstí z vašich rukou bych vůbec nikdy nepřijal a chcete-li mě zničit, zkuste to! Vaše výše je jen společenská, ne morální, ve které stojíte stejně hluboko jako váš nástroj Helbig a ještě si nebuďte jistý, že vás nečeká stejný osud, z jakého chcete jeho vysvobodit. Dobrou noc!"

Tu ho uchopil vévoda za paži.

„Ještě jednou stůj! Vy budete informovat krále o tom, co se stalo?"

„Ne já, ale otec to udělá!"

„Tak jděte! Dovolil jste si mi dát šach a dříve, než se nadějete poznáte, že já jsem pánem šachovnice! Vy jste jen ubohý červ, kterého rozmáznu a rozdupu!"

Max se silným trhnutím vyprostil z protivníkova pevného sevření. Jeho hlas zněl klidně a byla v něm imponující jistota a pevnost.

„Vy se odvažujete mě nazvat červem? Přijde hodina, kdy já dám svou nohu na vaši hlavu, abych vás zničil jako jedovatou zmiji, jejíž přítomnost je nebezpečná! Mezi čtyřma očima se mě bát nemusíte, protože opovrhuji každou tajnou výhodou. Najdu si vás otevřeně a potom vás vaše postavení nebude moci ochránit od odhalení, které vás uvrhne do nejhlubší ubohosti!"

Dvěma rychlými kroky vešel do rohu, sebral tam ležící balík šatů, vzal svou lampičku a přeskočil plot zahrady. Vévoda zůstal uvnitř vzteklý, ale bezradný. Max však odcházel s vědomím, že vyhrál zářivé vítězství.

Když se vrátil do kovárny, seděli oba tovaryši u kamen.

„Máte toho chlapa zajištěného?" zeptal se jich.

„No a proč ne?" odpověděl Heinrich, artilerista. „Nemůže pohnout ani prstem a my ho ohlídáme, dokud nebude odvezen! Útěk je zcela vyloučený!"

„Jo, to je vono!" souhlasil Baldrián.

„A kde jsou rodiče?"

„Nahoře u té čaroděj --------- u cikánky, chtěl jsem říct."

Max šel nahoru, kde našel všechny pohromadě. Obeznámil je s rozhovorem, který vedl s vévodou.

„Nesmí být jediné slovo, které by se král nedozvěděl z tvého rozhovoru s vévodou," mínil Brandauer.

„Vysmíval se těm nejsvětějším pocitům lidského srdce a tím roztrhal všechna pouta, která spojují dítě s otcem!" dodal kapitán. „Zbrojí proti vlastní krvi a tedy nemusím mít k němu žádné ohledy. Je mi tedy dovoleno pomyslet na trýzeň, kterou mi jeho rozkazy způsobily. Vidím v něm toho nejhoršího nepřítele, kterého mohu bez ohledů zničit!"

I Zarba zvedla ruku.

„Proklínám ho, tisíckrát ho proklínám! Tygr ochraňuje své mladé a sup chrání své potomstvo; ale tento ďábel trhá srdce těm, kteří jsou jeho krve! Bhowannie na něj sešle své šípy, když to bude nejméně

očekávat! Už je nabroušen nůž, kterým bude zničen a vajdzina Brinjaaren ho uvidí u svých nohou, kde se bude kroutit pod žalobami a v nářku. Ale ona s ním nebude mít slitování ani soucit a dá mu jeho mzdu, kterou si zasloužil!"

* * *

Stejného dne naplnil déšť vody potoků proudících z výšek hor. Bylo považlivé a těžké chodit po rozmoklých lesních pěšinách, i těch několik udržovaných silnic, které vedly na hranici, bylo sjízdných jen s obtížemi; kdo nebyl nucen tomuto počasí čelit, zůstal raději doma v teple u kamen.

Zhruba tři hodiny cesty daleko od hranic leží městečko Wald-berg, obklopené strmými výšinami, které poštovní silnice jen těžko zdolává. Bokem od této cesty leží na pěšině, téměř uprostřed lesa, jednopatrový domek, nad jehož dveřmi visí dřevěná tabule. Vlivem počasí je jen těžko k přečtení nápis: *Berge Schenke*).* Když se cizinec zeptá, jestli existují hosté, kteří mají dost velkou žízeň na to, aby navštívili tuto osamocenou, stranou ležící budovu, je mu odpovězeno že ano. Kdyby však tento cizinec strávil několik týdnů pozorováním hostince, zjistí, že za celou dobu nepřišel do výčepu jediný host.

Jenom zasvěcený ví, že velmi často vchází do budovy tajuplné postavy a stejně opatrněji opouštějí. Také ví, že ta stará, začouzená místnost o některých večerech sotva stačí pojmout ty, kteří neslyšně přijdou a zase zmizí.

Stojíme-li před dveřmi výčepu, pozorujeme naproti úzký vývrat, který se táhne kopcem dolů a umožňuje pohled do údolí a na silnici vinoucí se ve velkém počtu zatáček. Byl tento vývrat zhotoven rukou člověka za určitým cílem? Dalo by se předpokládat, že ano, neboť tak bylo možné hostinskému po celý den bez obtíží pozorovat silnici.

Dnes se této činnosti nevěnoval. Věděl, že zde nebude žádný provoz, nebo alespoň ne takový, který by stál za pozorování. Seděl u velkých kachlových kamen, ve kterých mohutný špalek jen spíše

*) Horní výčep

doutnal než hořel, kouřil fajfku a občas naklonil k ústům objemný kamenný džbán, aby dlouhým douškem vychutnal nápoj, u něho nazývaný pivem.

U stolu, v blízkosti kamen seděli dva muži s podobnými džbány před sebou. Bavili se o věcech, jimiž by byl tajný posluchač velice překvapen. Oba byli oblečeni spíše v hadrech, než v oděvech a přece ten tabák, který kouřili, byl tak jemný a aromatický, že by znalec přísahal, že pochází z váčku velice bohatých lidí. Obličeje obou mužů se vyznačovaly rysy, které jsou typické u cikánů; obličej hostinského byl výrazným severským typem. Ale jeden rys měli všichni společný — výraz lsti a vychytralosti, který každému pozorovateli ihned padne do oka.

„A byli skutečně opět tam, ti ze Súderlandu?" pokračoval hostinský v řeči.

„Skutečně!"

„A odkud to víš, Horgy?"

„Já jsem je potkal."

„K čertu! Sám?"

„Tady s Čembou."

„Tys tam byl taky?" obrátil se hostinský na jmenovaného. „Kdy to bylo?"

„Dnes v noci, naproti u staré kaple. Byli bychom nyní po smrti, kdyby nás spatřili!"

„To je jasné, jako tady ty moje kamna! Co tomu řekne ona, až se to dozví?"

„Ona? Hm, pošle je domů s krvavými hlavami jako před pěti týdny, když nám chtěli fušovat do tabákového obchodu! Kdyby tito pošetilí chlapíci její nadřazenost uznali a poslouchali ji, bylo by to něco jiného. Obchod by se potom netrhal, byl by společný a výnos by se musel zdvojnásobit. A nebezpečí, hahaha, stalo by se slovem, které bychom nemuseli znát!"

„A jak jsi se dostal ke kapli, Horgy? Myslel jsem, že jsi odcestoval, jak se o tom mluví!"

„Samozřejmě! Já jsem se včera vrátil a sešel jsem se s Čembou."

„A kde jsi byl?"

„V Súderlandu."

„Daleko ve vnitrozemí?"

„V Tremoně!"

„Čert tě vezmi! Poslala tě ona?"

„Ano!"

„Takže tedy z jejího pověření. Smí se vědět o co šlo?"

„To není nutné! Musel jsem pouze pozorovat jednoho chlapíka, který otáčel očima, jako by jimi otevíral kliku a potom jsem musel předat jeden dopis."

„Komu?"

„No — jednomu tureckému pašovi."

„Tureckému pašovi? Lžeš ty i čert!"

Skutečně — Horgy byl tím cikánem, který Arturovi von Sternburg předal dopis po Nirvána pašu. Nyní se usmíval při reakci hostinského jako člověk, který ví, že když řekne pravdu, že právě tu mu nikdo nebude věřit.

„Neptej se víc, než můžeš! Ty víš, že ona je přísná a dbá, aby se o ní nikdy nemluvilo! Tak raději drž hubu a ještě jednou mi nalej!"

Hostinský se zvedl, aby splnil přání hosta a jeho pohled proniknul bezděky oknem.

„Hrome! Támhle přichází jeden přímo k výčepu! Ihned zmizte do komory! Je pravda, že sem může zavítat kdokoliv, ale nemusí se vše hned střílet do světa kanónem!"

Oba cikáni zmizeli i se svými džbánky ve vedlejší místnosti a po chvíli vstoupil muž, který i přes prudký déšť podnikl tuto cestu. Jeho služební čepice prozradila poštovního a telegrafního doručovatele.

„Jedna depeše!" oznámil.

„Depeše? Pro mě?"

„Ano, zde je!"

Hostinský se chystal roztrhnout obálku, aby si zprávu přečetl, ale zřízenec mu v tom zabránil.

„To si přečtete potom, já nemám čas na vás čekat!"

„A nechcete si vypít pivo nebo kořalku?"

„Ne, to nejde! Musím být zase brzy zpět a mám už teď zpoždění kvůli špatné cestě!"

Dostal poplatek a odešel. Nyní otevřel hostinský obálku a četl depeši. Do jeho tváře vstoupil život, přistoupil ke dveřím od komory a otevřel je.

„Pojďte ven, máme práci!"

„Práci?" ptal se Čemba. „I pro nás?"

„Ano! Právě jsem dostal depeši."

„Odkud?"

„Z rezidence od ní!"

„Od ní? Je to možné?"

„Ano! Poslouchejte. Máme zdržet jeden den povozníka Beyera a dva muže a násilím je odvést k Jedlové propasti. To nařizuje Zarba v tomto listě. Rozuměli jste?"

„Beyer má být zadržen? Vždyť patří k nám!"

„Na něho se to každopádně nevztahuje, ale na ty dva muže. Nikdy nejede jinou cestou než kolem mé hospody a ona musí přesně vědět, že přijede!"

„Kdo můžou být ti muži?"

„To se nás netýká! Mají být zdrženi a odvedeni k propasti. Stačíme na to my tři, nebo mám ještě povolat několik mužů?"

„My stačíme, protože Beyer musí pomoci!"

„Tak Horgy, jdi do města a zeptej se ve *Weisser Schwan*),* jestli už tam byl! Každopádně se tam zastaví a podle toho, co zjistíš, se musíme připravit."

Cikán vyhověl tomuto rozkazu. Ještě dohonil poštovního zaměstnance, ale nenechal se jím spatřit; nedbaje rozmočené půdy, obešel ho lesem. Když došel do města, vyhledal zmíněný hostinec.

Před vraty *Weisser Schwan* stál kočár se spřežením. Ihned ho poznal, třebaže majitel nestál venku. Byl to Beyerův povoz a depeše tedy nepřišla ani brzy, ani pozdě.

„Beyere!"

Jmenovaný vyšel z vrat.

„Horgy! V tomto počasí a venku?"

„Kvůli tobě! Jedeš se dvěma muži?"

„Ano."

„A kam?"

„Přes hranici."

„Z toho nic nebude!"

„Proč?"

„Musí do Jedlové propasti!"

*) Bílá labuť

„Proč?" divil se povozník.

„Protože ona to nařídila!"

„Ona? Zarba?"

„Ticho! Nevíš, že nesmí padnout žádná jména?! Telegrafovala z hlavního města!"

„Zaručeně?"

„Zaručeně!"

„Nedá se nic dělat, musím poslechnout! Ale jak?"

„Kdo jsou ti lidé?"

„Ředitel a vrchní lékař z blázince."

„Hm, vznešení a vzdělaní lidé! Máme použít lsti nebo násilí?"

„Obojího, nejdříve ale lsti. Sice jsem musel slíbit, zeje co nejrychleji převezu přes hranici, ale není jiná možnost! Kolik je vás připraveno?"

"Tři!"

„Není to mnoho, ale postačí to, pokud se nic mimořádného nestane."

„Jsou ozbrojeni?"

„Ne, zatím jsem si ničeho nevšiml. Teď jedí a za deset minut jedeme dál. Pospěš si napřed, pojedu až k dřevěnému kříži nahoře ve vysokém lese. Tam to zařídím, aby se vůz zvrátil pomalu na bok úvozové cesty. To ostatní už je vaší věcí!"

„Dobrá, tedy vpřed!"

Cikán odcházel.

Uvnitř hostince seděli oba uprchlíci nad zbytky rychle připraveného občerstvení. Hostinská si k nim přisedla, aby se s nimi pobavila.

„Takže si myslíte, že ve dne se nemáme čeho obávat?" ptal se tlustý ředitel.

„Ne, veleváženy pane," odpověděla. „Pašerák ještě není silniční lupič! Dokonce i v noci se tady dá bezpečně jezdit, když si člověk dá pozor, aby se jim nepřipletl do cesty. Nebezpečí by bylo, kdyby se dostal někdo mezi ně a partu ze Suderlandu!"

„Jak to myslíte, partu ze Suderlandu?"

„To jsou pašeráci z druhé strany! Všichni dělají stejné obchody, ale je mezi nimi nepřátelství, tam i tady. Proč, to nemohu říci, ale když se dostanou k sobě, potom je to na život a na smrt! Taky

nedávno došlo k takovému setkání, při kterém zde zůstalo mnoho mrtvých z druhé strany/'

„To je hrozné!" mínil ředitel a osahával si břicho s výrazem, jako by chtěl zjistit, jestli nepatří mezi ty mrtvé. „Přece zde musí zakročit úřady!"

„Úřady? Je tady úřad, hraničáři a vojáci jsou tu taky, ale ještě nikdo nikdy neslyšel, že by třeba jediný se setkal s nějakým pašerá-kem! To je velice zvláštní!"

„Ti lidé musejí být organizováni a musí mít velice lstivého náčel-níka!"

„To se povídá, ale nikdo ho nezná a všechno jde tak tajně, že by se o nikom nedalo s jistotou říci, zda patří k paserákům nebo ne. Ale chtějí pánové skutečně pryč?"

Oba muži se zvedli.

„Ano, pospícháme a prosím o účet."

Ten byl vypsán a zaplacen. Oba nastoupili do vozu a projeli městečkem dále do lesa.

Chvíli seděli uprchlíci vedle sebe mlčky. Nyní však porušil ticho vrchní lékař.

„Znáte tajného radu, na kterého se máme obrátit?"

„Osobně ne, ještě jsem nikdy nebyl v Súderlandu. Ale jeho věhlas vám zaručeně není cizí! Je to jeden z mála úředníků tamní vlády, jemuž se dá věřit, že může ovlivnit krále. Každopádně jsme mu dobře doporučení a když se nám podaří udělat na něho dojem, domnívám se, že nucená změna bydliště nebude pro nás mít nepříjemné následky."

„Když už, potom by mohl člověk hledět do budoucna!" mínil trochu temně naložený vrchní lékař.

„Následujte mého příkladu a uvažujte optimisticky! Vévoda von Raumburg nás přece nemůže nechat padnout! Pomyslete na vysoké částky, které nám předal a na důležité depeše, které nám poslal prostřednictvím Penentriéra. Budoucnosti se nebojím, horší je to s přítomností! Máme před sebou ještě dost dlouhou cestu, než dorazíme k hranicím a velice bych se divil, kdyby nás nepronásledovali! K tomu ještě ta historka o těch pašerácích, kteří se vzájemně masak-rují! Přál bych si, abychom konečně byli na druhé straně!"

Tento poslední tok myšlenek ho opět uvrhnul do mlčení. Opřel se o čalounění vozu a zavřel oči. Pan lékař jej napodobil. Okolí nepoukazovalo nic přitažlivého v tomto špatném počasí a tak se kola točila dál bez rozhovoru cestujících. Míjely půlhodiny, až náhlé zvolání kočího probudilo cestující z polospánku.

Po zvolání následovalo kývání vozu, který nyní dostal náraz ze strany a sklonil se na bok.

„Proboha! Zřítíme se!" zvolal ředitel. „Ihned zastavte, Beyere!"

Vůz se nepřevrátil celý. Stál uprostřed hluboké úvozové cesty a jednou stranou se pevně opíral o svah. Koně stáli bez pohybu a trpělivě, pouze kočí ze sebe vyrazil několik zlostných nadávek. Sestoupil, aby zjistil příčinu nehody.

Ředitel ustrašeně otevřel okno, aby se podíval, jak vypadá jejich situace, ale hned se stáhnul s výkřikem leknutí zpět do vozu.

„Bůh stůj při nás, doktore! Vidíte tamhle ty tři chlapy, jak seskakují?"

Byl to hostinský s oběma cikány. Měli černé masky přes tváře, dlouhé nože v nikách a přibíhali dolů do úvozu. První otevřel dvířka vozu.

„Kam cestujete, pánové?"

„K hranici!" odpověděl ředitel a zuby mu jektaly strachem.

„Rychle nebo pomalu?"

„Rychle, jak nejrychleji je to možné, můj milý!"

„Dobrá, musím vám tedy říci, že tato cesta není nejkratší! Zdá se, že se ztratil kočí! Když se nám svěříte, povedeme vás jistěji a rychleji, než jste jeli dosud!"

„Vy myslíte — vy chcete------- ano, pánové, rozumím vám velice dobře!"

„Každopádně! My jsme zde, abychom se vás ujali. Vystupte si, prosím!"

„Ale pánové, nechtěli byste nám raději narovnat vůz a zavolat kočího? Já bych vám za tuto malou námahu rád zaplatil!"

„Co bychom mohli chtít za tak malou námahu? Dovolte nám, abychom si tu námahu trochu zvětšili! Vystupte si!"

„Ale můj pane, já ----------"

„Ven!"

„Myslíte to skutečně vážně---------- ?"

„Ven, nebo ---------- !"

Tento tón spojený s jasně mluvícím pohybem nože přinesl rychlý výsledek. Ředitel byl venku z vozu bleskurychle i přes svou tloušťku, hlavní lékař ho stejně rychle následoval. Po kočím Beyerovi nebylo vidět ani stopy.

„Pojďte!" nařídil hostinský a otočil se k lesu.

„Ale prosím, promiňte pánové, naše věci a zavazadla----------"

„Zaručeně se vám neztratí! Postaráme se o to. Následujte tyto dva muže, kteří to s vámi myslí tak dobře, že by neradi použili svých nožů! Vpřed!"

Oba cestující byli nuceni tyto muže poslechnout. Byli vedeni cikány do lesa, kde jim byly zavázány oči a byli taženi dál za ruce. Trvalo to velice dlouho. Čas se jim stal věčností. Konečně však dorazili na místo, zaskřípaly závěsy dveří — ještě několik kroků a spadly jim šátky z očí. Nalézali se v úplně tmavé místnosti.

„Sem dovnitř!" zazněl hlas jednoho z cikánů.

Zajatci byli postrčeni do těsné nízké místnosti a veselý smích zazněl za jejich zády. Zůstali sami. ---------

* * *

Opustili jsme prince Artura von Sternburg ve chvíli, kdy v zahradě stejnojmenného sídla měl potyčku s Pomateným princem.

Kastelánka Hornová seděla v kuchyni a žehlila záclony a další domácí prádlo, kterého bylo nyní velice třeba. Tu se otevřely dveře a vběhla Almah bez dechu.

„Pomoc! Mama Hora, pomoc!"

„Pomoc? Ježíši, mé dítě, co se stalo?"

„Pomoc! Pro vůli Boží, pomozte mi, pomozte a zachraňte ho!"

„A koho?"

„Jeho!" odpověděla dívka a klesla na židli.

„Pane mého života, teď mi tady zemře!" vykřikla kastelánka a běhala po místnosti, aby našla nějaký prostředek, kterým by přivedla omdlelou k vědomí. Byla tak postrašená a bezradná, že nic nenašla a tak uchopila hlavu dívenky a hladila její tváře, a při tom prosila:

„Neumírej mé milé, dobré, sladké dítě! Jen neumírej! Ježíši, kde jenom vězí můj starý? Ještě mi skutečně umře a ani neřekla, koho mám zachránit! Ale díky Bohu, už se nadechla a otevírá oči! Dítě, seberte se a řekněte mi rychle, koho mám zachránit?"

„Jeho —" vydechla tiše.

„Jeho? Ale koho? A kde?"

„V zahradě! Oni ho zabijí!"

„Zabijí? Ježíši, to je hrozné!" spráskla ruce nad hlavou. „Co z toho bude a jak to skončí! Ale dítě, o koho se jedná?"

„Princ Hugo!"

„Ten? A kdo ještě?"

„On — on -------- námořník, ten nový sluha!"

„Ten dobrý milostivý pán Art ----------ten — ten Bili Willmers, chtěla jste říci, mé dítě?"

„Ano, a princ vytáhl meč!"

„Meč? Ježíši, to je nebezpečné! To je strašné! A kde je můj starý? Zůstaňte tady, mé dítě, musím rychle do zahrady, abych zabránila té bídě a srdcebolu!"

Pospíšila si ven. Už zaběhla kus do zahrady, když se rozpomněla a opět se rychle vrátila.

„Řekněte mi přece dítě, kde se zabíjejí? Jinak budu muset dlouho hledat!"

„Tam v rohu, úplně vzadu!"

„Ještě to k tomu! Než tam přijdu, tak už budou mrtví!"

Vyběhla znovu ven a jak rychle mohla, pospíchala za roh. Zde málem vrazila do Artura, který se právě vracel ze zahrady.

„Milostivý — pa---------- vy ještě žijete! Vy jste se nezabili? Ježíši, jak jsem šťastná! To musím hned vyprávět té milé hodné slečně!"

Běžela do kuchyně, aby splnila své předsevzetí.

Tato událost nemohla zůstat nepovšimnuta. Horn právě scházel dolů ze schodů a taky pasa se objevil nahoře.

„Co se děje, Bille?" ptal se Turek.

„V zahradě leží jeden člověk, Excellence!"

„Mrtev?"

„Ne — a jeden dopis!"

Stoupal po schodech nahoru.

„Od koho?"

„Od jednoho cizince."

Odevzdal dopis od cikánky. Nirván pasa spočinul na papíru pohledem a rychle otvíral obálku, což bylo znamením, že má pro něho tento list velkou důležitost.

„A kde je ten posel?"

„Pryč."

„A nedostal jsi žádný jiný příkaz?"

„Žádný!"

„Tak jdi!"

Artur již byl připraven odejít, když zazněly ze zahrady rychlé kroky. Byl to princ Hugo, který už přišel k vědomí. Přiřítil se s krvavým obličejem, aby hledal svého protivníka. Viděl ho stát nahoře u paši. Vyrazil ze sebe skučivý výkřik pomsty a rozběhl se nahoru. Už chtěl zezadu chytit Artura, když ten se rychle otočil a uchopil ho za pas, pozvedl ho a hodil ho dolů ze schodů takovob silou, že dole padnul Hugo jako špalek a podruhé zůstal ležet. To se udalo tak rychle, že pasa neměl čas tomu zabránit.

„Člověče!" zvolal překvapeně. „Tento muž je královský princ, co s ním máš za spory?"

„Nic, Excellence!"

„Nic? A ty ho jen tak shodíš ze schodů?"

„Já s ním nemám nic, ale asi on se mnou."

Dole zazněly dva výkřiky hrůzy. Kastelánka právě vyšla i s dívkou z kuchyně a viděly ležícího prince.

„Ježíši, to je malér!" zvolala polekaně stará. „Jeden byl přece jen zamordován! A jak je zřízen v obličeji!"

„Zasloužil si to!" zazněl hlas dívky.

„Zasloužil?" ptal se otec, který přicházel k ní. „Jak to myslíš?"

„On mě pronásledoval v zahradě a držel mě pevně, že jsem se nemohla bránit! Potom přišel Bili a zachránil mě."

„Ach, tak je to!"

Kopnul do bezvědomého s opovržlivým výrazem. Po chvíli řekl:

„Pane kasteláne!"

„Excellence?"

„Už toho člověka nechci vidět! Ujměte se ho, aby tady tak neležel a očistěte ho! Ale kdyby se mnou chtěl mluvit, tak mu řekněte, že

podle slibu za ním přijdu. Ale pro tuto chvíli se musím vzdát jeho společnosti!" Potom se otočil k Arturovi: „Bille, věděl jsi, zeje to princ?"

„Ano!"

„A přece jsi se na něho odvážil?"

„Ovšem!"

„Jsi zdatný a budu ti vděčný! Musím ihned odjet, chceš mne doprovázet, nebo musíš zůstat tady?"

„Bude vaše cesta trvat dlouho, Excellence?"

„Necelý týden."

„Odjet, tatínku?" vpadla mu Almah do řeči. „Mohu jet s tebou?"

„Mé dítě, bylo by to pro tebe velice těžké, neboť půjdeme do kopců."

„Tak to teprve musím jet s tebou, vždyť jsem ještě žádné kopce a pohoří neviděla!"

„No — budiž. Totiž v tom případě, jestli pojede Bili, kterému bych tě předal. No, Bille?"

„Jedu s vámi, Excellence!"

Krev mu stoupala k srdci při pomyslem, že toto báječné stvoření mu bude po cestě svěřeno a také při vděčném pohledu, kterým ho obdařila.

Pasa odcházel se svou dcerou nahoru, aniž by se více staral o prince Huga a Artur zůstal s kastelánem a jeho ženou sám.

„Výsosti, já jsem se lekl!" řekl Horn, ale Artur mu hned vpadl do v v. reci:

„Jmenuji se Willmers, Willmers! Zapamatujte si to! Tohoto muže odneste ven před bránu a pokud se ještě jednou dostane dovnitř, propouštím vás ze svých služeb!"

„Výsost ----------!"

„Jmenuji se Willmers!"

„Před bránu — královského prince----------"

‚Je to lump, nic víc! Mimochodem, slyšeli jste, že pojedu s nimi. Zajistěte mi všechno potřebné. Nevím ještě, kam se půjde, ale postarám se o to, abychom byli ve styku, abyste mě mohli vyrozumět, kdyby mě náhodou povolali."

Nyní zazněl hlas Almah, která volala kastelánku. Ta následovala tohoto zvolání a našla dívenku v jejím bytě.

„Budeme se muset rozloučit, má dobrá mama Horn."

„Ale přece ne navždy?*'

„Ne, jen na několik dní. Víte, můj tatínek měl s Pomateným princem důležitý rozhovor, jehož následkem je zřejmě tato cesta."

„A kam jedete?"

„Nejdříve do Sůderhafenu — do přístavu Suder, a potom nahoru do hor. Víte, mama, že se velmi těším?"

„Věřím vám to, mé milé dítě."

„A kde je princ?"

„Toho odnesou před bránu. Jak já jsem se lekla, když jste sem přiběhla a volala o pomoc! Samým strachem jsem se málem zahrabala do země. Jak se sem mohlo vloudit takové zlo?"

Almah jí všechno blíže vysvětlila a dodala:

„Bylo to přesně tak, jako by byl Bili princem a princ námořníkem. Říkám vám mama, tento Willmers, to je hrdina, kterému se na naší cestě ráda svěřím!"

„Je to pravda, ano, ano, jemu se můžete svěřit, mé milé dítě. U něho jste v bezpečí před všemi záludnostmi. Princ si nic jiného nezasloužil, i když jsem měla obrovský strach, co se z té věci vyvine. Zneuctít královského prince prutem, to by mohlo být nebezpečné i pro vysoce postaveného člověka."

„Nemohli by mu nic udělat, protože je pod ochranou mého tatínka! Bylo by horší, kdyby ho Bili zabil."

„Ježíši! To by bylo docela a úplně hrozné, o tom bych mohla vyprávět věcí —"

„Vy, matko Hornová?"

„Ano, já. Jen si pomyslete," — blížila se s tajemným výrazem blíž k dívce — „já jsem jednou byla u toho, když byl jeden zabit."

„Popraven katem?"

„Ne, jedním podlým vrahem!"

„To není možné! To byste musela být u té vraždy!"

„To jsem také byla!"

„Skutečně? Ó, mama Horn, to jste zažila hrozné dobrodružství! Musíte mi všechno vyprávět."

„To já nesmím, milé dítě."

„Proč?"

„Můj muž mi to zakázal!"

„Ten? Tak jste to vyprávěla jemu?"

„On sám byl u toho."

„On taky? To je čímdál tím zajímavější! Skutečně to nesmíte vyprávět?"

„Ne." - „Žádnému člověku?"

„Žádnému."

„A nařídil vám také, abyste to přede mnou zvlášť zamlčela?"

„Ne."

„Tak to vidíte, matko Hornová. S klidem mi můžete tuto historku vyprávět, je to tak? Prosím."

„To skutečně nesmím, mé dítě, jen to mohu říct, že už je to hodně dávno."

„A jak dávno?"

„To jsem byla ještě svobodná a můj muž mi právě řekl, že se budeme brzy brát. Seděli jsme v loubí —----------"

„V loubí? Spolu?"

„Samozřejmě! Bylo to večer a všechno spalo, alespoň jsme si to mysleli. Ale vévoda byl přece jen v zahradě."

„Vévoda? Který vévoda?"

„Vévoda von Raumburg."

„Toho neznám!"

„Byla jsem totiž v jeho službách jako kuchařka a můj chlapec byl jízdním sluhou. Nikdo nesměl vědět, že se máme rádi a tak jsme se tajně scházeli, když nás nikdo nemohl vidět. Tak jsme seděli v loubí a měli jsme si toho moc co vyprávět, když tu přelezla přes zeď stará ženská."

„A co byla zač?"

„Jedna cikánka."

„A neříkala jsem, že ta historka bude hezká? Co chtěla ta ženská?"

„To jsme nejdřív také nevěděli, ale za chvíli u ní stál vévoda, který na ni čekal a potom ji uškrtil!"

„Vévoda, cikánku, víte to jistě?"

„Samozřejmě, byli jsme docela blízko."

„A proč ji uškrtil?"

A-PDF IwĚŘtBER DEMO

„Protože chtěla zpět svou dceru a také svého syna, kterého vévoda držel v zajetí."

„To musel být strašně zlý člověk — ten vévoda! To nechtěl ani dceru ani syna vydat?"

„Ne! Uškrtil tu ženu a my jsme ho nesměli udat, protože byl našim pánem a nikdo by nám nevěřil! Ale potom jsme rychle z jeho služeb odešli k našemu pánovi, kterému sloužíme dodnes a nikdy jsme toho nelitovali!"

„Takže mimo vás neví žádný člověk, že tento odporný vévoda uškrtil cikánku?"

„Ne."

„A jak se jmenovala?"

„To nevím, ale její dcera se jmenovala Zarba a její syn utekl ještě té samé noci z vězení a jmenoval se — jmenoval se — nemohu si na to jméno vzpomenout.'.'."

„Katombo!" zaznělo od vchodu.

Obě ženy se otočily a spatřily pasu, který chtěl vstoupit a jako nepozorovaný posluchač vyslechl celé vyprávění. Proč to poslední na^něj udělalo takový dojem? Byl bledý a jeho oči zářily jako v horečce.

„Katombo! Ano, tak se jmenoval," odpověděla kastelánka překvapeně.

„Ty znáš to jméno, tatínku? Odkud ses ho dozvěděl?"

„Jednou jsem slyšel o té věci mluvit," odpověděl krátce a když se otočil ke kastelánce, dodal: „To mi budete muset vyprávět ještě důkladněji, předtím, než odjedu."

„Odjedete už dnes, Excellence?"

„Už za dvě hodiny. Prosím vás, pošlete hned Willmerse k mé jachtě, ať ji připraví k odplutí!"

Kastelánka se vzdálila.

„Tatínku, neuškodí ti, že ten princ byl tady tak vypráskán?"

„Uškodit? Kdepak, král mi musí být vděčný, že se nenechám ovlivnit drzostí jeho kluka a neodvolám smlouvu, kterou jsem s ním uzavřel."

„Smlouvu? Je důležitá, tatínku?"

„Ano."

„A smím ji znát?"

„Všechno se časem dozvíš. Teď ti potřebuji jen říci, že mám za úkol prohlédnout pobřežní a pohraniční zabezpečení — proto odjíždíme."

Ustrašeně mu pohlédla do tváře.

„To vypadá na válku! Máš snad opět převzít velení nad válečnou flotilou, tatínku?"

„Snad. To jsou ale velice tajné plány, o kterých ti nemohu vyprávět, třebaže vím, že svému dítěti mohu plně důvěřovat!"

„Pověz mi to, tatínku. Když je nebudu znát, mohla bych snadno udělat nějakou chybu, která by ti uškodila!"

„To máš pravdu. Brzy vypukne mezi Norlandem a Súderlandem těžká válka, a jelikož nemá Súderland žádného vynikajícího námořníka, bylo na mě přeneseno velení válečné flotily."

„A přijal jsi to?"

„Jen s jistými podmínkami. Král Norlandu je dobrý panovník, ale dal své žezlo z ruky a vlastním regentem je onen zlý vévoda von Raumburg, o kterém kastelánka předtím vyprávěla. On netouží jen po moci, ale po všech atributech, výhodách krále, a proto se Súderlandem vypracoval tajný plán. V Norlandu má vypuknout revoluce, Súderland do toho zasáhne, aby svrhli nynějšího krále a korunovali vévodu."

„Ale tatínku, to je nespravedlivé! Co z toho bude mít Súderland?"

„Výhodné smlouvy a k tomu ještě princezna Asta se stane královnou Norlandu, protože si má vzít syna vévody."

„A k tomu máš napomáhat? I ty chceš ze zlého vévody udělat krále?"

Přes snědou tvář tureckého paši přelétlo jemné zachvění.

„Af to udělám nebo ne, ty vždycky budeš vědět, že tvůj otec chce jen dobro a všechno zlé nenávidí! Říkám ti ty věci, ale přitom vyluču jí některé své úmysly, protože možná budu nucen tě zde u dvora představit. Smíš vědět jen ty věci, ve kterých mi mohou tvé znalosti posloužit, naproti tomu musím některé body nechat nevyjasněné, neboť tvé zasvěcení by mi mohlo uškodit. Kdybych převzal velem, byl bych ovšem donucen bojovat proti našim nynějším hostitelům."

„Jak to?"

„Starý Sternburg je nepochybně nejschopnějším generálem norlandské armády a zúčastní se bojů, třebaže ne v nějakém výjimečném postu, protože ho vévoda nemá rád a nic výjimečně důležitého mu nesvěří. Jeho syn, princ Artur, je i přes své mládí velice schopný a dosáhl hodnosti kapitána. Je jediným námořníkem Norlandu, kterého bych mohl uznat za rovnocenného. V každém případě se však nebudeme považovat za osobní nepřátele. Nyní si však pospěš, abys byla včas připravena. Potom se opět vrátíme sem.'*

Šel do bytu kastelána, aby jeho ženu poslal nahoru. Když vstoupil, našel kastelánku ve velkých rozpacích a kastelána velmi rozčíleného.

„Excellence!" zvolal starý. „Moje žena vám sdělila zážitek, který byl dosud jen našim tajemstvím —"

„Nemějte strach! V souvislosti s vámi zůstane tajemství zachováno tak, jak bylo dosud. Dávám vám své čestné slovo, že vám nenastanou žádné problémy nebo komplikace, ale mám podmínku, že mi všechno budete přesně a podrobně vyprávět, zatímco vaše žena bude pomáhat mé dceři s přípravami na cestu."

Horn si dobře pamatoval na ten večer, a dokonce si vzpomněl na každé slovo, které tehdy se svou dívenkou slyšel.

Mezitím se vrátil Artur z jachty a připravil si všechno potřebné na cestu. Prince Huga už nespatřil ani na kopci, ani ve městě, nebyla po něm ani stopa. V udanou dobu měla malá rychlá loď všechny pasažéry na palubě. Zvedla kotvy, rozvinula plachty a půvabným obloukem, vyjela z přístavu ven na širé moře. Brzy zmizel bod, který tvořilo bílé plachtoví na modrém horizontu.

* * *

Silnice, kterou použil Balduin Schubert, Karavey, potom také Thomas Schubert, aby se dostali k lesnímu hlídači Tirbanovi, se zdála být dnes živější, než bylo běžné. Bylo možné spatřit různé postavy i skupinky, které svým zevnějškem byly tak různorodé, že bylo nepravděpodobné domnívat se, že měly k sobě bližší vztah.

Na mýtině před Tirbanovou chatou ležel v trávě kormidelník s poddůstojníkem. Zdálo se, že jsou oba zaměstnáni svými myšlenkami a občas přehodili žvanec tabáku z jedné poloviny úst do druhé.

Tu zašelestilo v roští a objevila se dlouhá silná postava, celá začerněná sazemi, s velkým hřeblem přes rameno. Byl to kovářský tovaryš Thomas, který využil současný volný čas, aby pracovně pomohl jednomu uhlíři.

„Co je mi to tady za věci," mínil. „Tady se válíte na zemi, lenošíte a křičíte do nebe. Není tu žádná práce pro dva povaleče vašeho druhu? Vůbec bych se nezlobil, kdyby měl někdo z vás navíc doutník, ani to nemusí být Ambalemu!"

Kormidelník sáhnul líně do kapsy a vytáhl velkou hrst žvýkacího tabáku.

„Tady máš, ty stará výhni!"

„Děkuji Balduine, ale zakousni se sám do této věci! Půjdu raději na džbánek, kdo jde se mnou?"

V okamžiku stál kormidelník na nohách.

„Já, můj příteli, to se rozumí samosebou! Tady přiraz k levoboku a ty k pravoboku, poddůstojníku! A teď *farewell*— žijte blaze! Na shledanou, Tirbane, a neuvidíš nás dokud bude jediný lok ve džbánku!"

„A žádné Ambalemu a Caballeros! Utíkej Balduine, neboť tvůj levobok pospíchá!"

A tak kráčeli do známého výčepu, ve kterém našel kormidelník s poddůstojníkem tajemný lístek. Na zadní straně hostince se nacházela malá zahrádka, ve které stál primitivně zhotovený stůl a podobné lavice. Seděly zde tři osoby, které byly z lesa dobře vidět. Vrchní tovaryš zastavil své kamarády a ukázal na sedící skupinku.

„Hrome, kdo to může být? Jsou to určitě vznešení lidé, jen se podívejte na tu ženskou, to je čistá Genovefa, tak krásná a čistá, tak jemná a hladce vyleštěná, jako by vyšla právě teď ze svěráku! Ať mě vezme čert, je dokonce hezčí, než moje stará a dobrá Barbara Seidenmüllerová!"

Dokonce i kormidelník se pozorně díval.

„Karaveyi, podívejte se pořádně na toho mladého pána, který sedí bokem od té mladé dámy!"

„Proč?"

„Slyšel jsi o věhlasném nadporučíkovi a nynějším kapitánovi von Sternburg?"

„Samozřejmě."

„Tak ten von Sternburg je támhle tomu muži tak podobný, jako jedna kapka druhé! A — svaté marťanské počasí, kdo je to?!"

„Kdo?"

„No, ten druhý, ten starý!"

„Znáš ho?"

„Už jsi během svých mořských cest někdy potkal loď *Tiger?"*

„*Tigerl* Myslíš tu pirátskou loď?"

„Přirozeně!"

„Ne."

„No tak ti tedy povím, že jsem ho dvakrát míjel velmi blízko, aniž by se on snažil vytáhnout vlajku a odpovědět nám. Řídil jsem tehdy fregatu *Poseidon,* nejlepší loď a nejrychlejší plachetnici. Dali jsme signální výstřel, volali jsme ho, ale on kolem nás projel bez jediné odpovědi! Žádná vlajka nevlála, nebyl vidět ani malý praporek. Na palubě nebyla žádná posádka, dokonce zmizel i muž od kormidla! Pouze vpředu u stěžně stál bez držení po zuby ozbrojený muž vysoké mohutné postavy, a s tmavým obličejem jako černoch. O dva dny později jsme tu loď znovu míjeli, necelé tři lanové délky od naší paluby. Měla otevřené střílny, na ráhně visel jeden, který zemřel oběšením a vpředu stál ten samý muž, vysoké mohutné postavy, po zuby ozbrojený, ale tentokrát s bílým obličejem! Tak jsem si ho pořádně prohlédl a vsadím pancéřovou loď proti pramici, že támhle ten muž je přinejmenším jeho dvojník!"

„Nenech se vysmát, kormidelníku! Černý kapitán a kapitán Sternburg vedle sebe, zde uprostřed zalesněných hor? To dřív přijde příliv dohromady s odlivem!"

„A co je to vlastně za obojživelníka, ten Černý kapitán?" zeptal se Thomas, kavalerista.

„Mořský pirát, jakého druhého nenajdeš!"

„Mořský pirát jako, žádný druhý? Máte rozum? A to má být tamten? Balduine, když tam k němu teď přijdu a řeknu mu to, dostane tě na šibenici! A ten druhý má být námořní kapitán? Hrome, jste snad oba slepí, že nevidíte, že je pouhým sluhou?"

Přišli až k domu a povšimli si ekvipáže, která stála před vraty. Každopádně patřila těm třem osobám, které seděly v zahradě. Vstoupili do místnosti, kde byli přijati rozradostněným hostinským. I přes jejich krátký pobyt je poznal jako dobré pijáky, kterým byla

lhostejná jak kvalita, tak i kvantita jeho nápojů. Pili všechno co měl, v ohromném množství a vždy bohatě zaplatili.

„Ještě žádné Ambalemu?" byla první otázka tovaryše.

„Ještě ne."

„Tak si ty Ambalemu pořiď, chlape! Jinak tě připravím o koncesi i o život. Dej sem co máš!"

Ještě neseděli dlouho, když zaslechli rachot přijíždějícího vozu. Kormidelník vyhlédl oknem.

„Svaté marťanské počasí! Tam sedí ve voze zázračný svatební pár! Jen se podívejte na toho hezkého hocha vedle té čarodějnice! Jestli se on do ní zamiluje, tak spolknu prvního žraloka, kterého potkám v tomto pohoří!"

I Karavey se podíval ven.

„Každopádně je po čertech hezkým patronem! Kvůli té čarodějnici bys ale měl dávat trochu pozor, vidíš, že je to cikánka a co jsem já, he?"

Tu mezi ně vjel tovaryš:

„Poslouchejte, chlapi! Držte už jednou oba zobáky! Ta, která teď přijíždí, je nejlépe povědomá mé maličkosti! Je to totiž můj mladý pán doktor Brandauer, no, jaká je to radost — a ta ženská, to je cikánka Zarba, na kterou všichni čekáme."

„Je to pravda?" ptal se Karavey.

„Přirozeně! Nebo si myslíš, že bych vás chtěl obelhat?"

Vůz zastavil. Max seskočil a pomáhal sestoupit Zarbě. Spolu vstoupili do světnice. Tovaryš přiběhl k Brandauerovi, jako by ho chtěl rozmačkat.

„Buďte vítán, mladý pane! Bůh ví, tisíc tolarů mi není milejších, než toto shledání! Žije ještě pan mistr a paní mistrová? A jak se vede Baldriánovi? Ještě stále: ‚To je vono!'? A lže Heinrich stále jako když tiskne?"

Max se usmíval nad slovy, která byla tak dojemná, jako by byl hodný Thomas pryč z kovárny nejméně deset let.

Mezitím řekla Zarba hostinskému několik slov cikánsky. Ten přitakal a přitom ukazoval směrem, kde ležela Jedlová propast. Pokývala hlavou a zeptala se Thomase:

„Kdo jsou ti dva?"

„To je kormidelník Balduin, můj milý uprchlý bratr, kterého jsem tady tak neočekávaně znovu našel. Ten druhý, to je —"

„Zastav!" bránil mu Karavey a přistoupil k Zarbě.

„Podívej se na mě, jestli sama nenajdeš mé jméno."

Bádala v jeho rysech a pomalu pokývala hlavou.

„Já tě neznám!"

„A přece mě znáš! Znáš moje jméno a tisíckrát jsi na mě myslela. Nepoužila jsi ho naposledy jako heslo?"

Tu se zaposlouchala do jeho hlasu, přistoupila blíž a podívala se na něho ostřeji. Hůl jí vypadla z ruky a ona sama klesla do křesla, které stálo vedle ní. V místnosti zavládlo naprosté ticho; bylo slyšet jen tiché vzlykání — Zarba plakala.

Konečně sundala ruce z očí a rozechvěle je natáhla k svému bratrovi.

„Karaveyi!"

„Zarbo!"

Leželi si navzájem v náručí, ti, kteří si byli ztraceni dlouhý čas, téměř celý lidský život. Bolest ryla v jejich srdcích jako pluh v zemi a kdo byl vinen? Zarba, bývalá růže Brinjaaren, která zde nyní seděla zvadlá — rozpadlá ruina dřívější nádhery.

„Karaveyi, odpusť!"

„Tobě bylo odpuštěno již dávno!"

Dobrému Thomasovi stály v očích slzy, nemohl se udržet a přistoupil blíže.

„Zarbo, prosím o odpustem! Měl jsem tě za zlou čarodějnici a nyní vidím, že jsi správná ženská! Dostaneš místo v mém srdci, hned za Barbarou Seidenmüllerovou!"

Tato lyricko-komická slova byla víc než jiná schopna znovu navodit vnitřní rovnováhu, jen hlavní postavy právě proběhlé poznávací scény zůstávaly vážné.

„Zůstaň tady," prosila Zarba, „a pojď se mnou."

Vstoupili oba na chodbu a obrátili se k zahrádce. Zingarita nevěděla, zeje tam obsazeno. Když zahlédla ty tři osoby, zůstala překvapeně stát. Znala je? Zdálo se. Ze hry jejích obličejových rysů se dalo tušit, že je zde očekávala, pouze způsob setkání ji překvapil. V okamžiku zvládla své vnitřní pohnutí, byla to opět Zarba, vajdzi-na svého kmene.

Dívka jís úsměvem podala pravici

Kráčela k sedícím osobám a zastavila se před Almah.

„Bhowannie nechá květy kvést a růže vonět. Smím vidět tvou malou ručku?"

Dívka jí s úsměvem podala pravici. Zarba bádala v jejích rysech a přes její vrásčitý obličej přelétl světlý záblesk.

„Neměj strach z vody, přinese ti štěstí a blaho! Na vzdáleném jihu tě ve vodě našel, ty ho na severu opět potkáš plujícího na vlnách v rachotu boje. Teprve potom poznáš, jak blízký ti byl![4]*

Almah se začervenala, také Artur byl velmi překvapen. Jak věděla cikánka o jejich setkání na Nilu? Nyní se tato přitočila také k němu.

„I vaši ruku, můj jasný pane."

Vyhověl jí. Po krátké chvíli řekla:

„Duch věštby hledí přes oděv a roucho. Okrášlíš přítele korunou a dosáhneš vysokých poct! Knížata a králové jsou v kopcích a v malé chajdě odpočívají vládcové národů."

Nyní přistoupila i k Nírvánovi. Ten odložil své turecké roucho a oblékl se podle zdejších zvyků. Také on k ní natáhl ruku. Vzala ji do svých a hleděla na ni. Tu její obličej mrtvolně zblednul. Vyrazila ze sebe ječivý výkřik a padla v bezvědomí k zemi. Jméno, postava, obličej, to vsejí bylo cizí, ale tu ruku znovu poznala! Tu ruku, která ji tak jemně laskala, a kterou tak nevděčně a lehkomyslně od sebe odhodila.

„Co to bylo? Co je?" ptali se oba muži.

Almah se k ní sklonila plná soucitu, aby ji pomohla s čichací lahvičkou. Karavey poklekl na zem a držel sestru za ruce.

„Zarbo, probuď se! Co je s tebou?"

„Zarbo!" volal Artur.

„Zarbo!" volal i pasa a sklonil se k ní. „Zarbo, vzbuď se, Katom-bo je tady!"

„Kdo?" zvolal Karavey a vyskočil. „Katombo? A kde je?"

„Zde! To jsem já sám!"

„Vy — ty to jsi? Ó — ó, jaký je to den! Znáš mne?"

„Ne!"

„Karavey!"

„Karavey! Chlape, bratře, je to možné?"

Nyní si leželi oba muži v náručí. Také cikánka se probírala a napůl se zvedla.

„Katombo, zabij mě!"

„Zabít? Ne! Já ti požehnám, ty milenko mého mládí a ty modlo mého dvoření!"

Zvedl ji a posadil na místo, na kterém dosud seděl.

„Tedy ty Zarbo jsi královnou našeho velkého spolku? Ty jsi ta všemohoucí a vševědoucí osoba, kterou poslouchá malý i velký, aniž by si stěžoval, nebo se na něco ptal? Ty jsi odmítla mou lásku, ale mé srdce zůstalo silné a stal jsem se šťastným! Podívej, mé dítě, mé jediné překrásné dítě! Nechť ti poví, že jsem našel lásku za láskou."

Tímto hlasitým rozhovorem byli upozorněni ti, kteří se nalézali ve světnici. Max vyšel ven a ostatní ho následovali. Když dosáhl zahrady, unikl mu překvapený výkřik. Přicházel k němu Artur.

„Maxi, prosím tě, jsem námořník a jmenuji se Bili Willmers! Jenom Zarba, jak se zdá, zná mé pravé jméno."

„Proč to inkognito?"

„To ti vysvětlím později! Ach, co je to za strašidlo?"

Tirban, strážce lesa se vynořil z porostu. Sotva ho Zarba spatřila, přivolala ho k sobě.

Přistoupil a poníženě ji pozdravil, jako by před ním stála královna.

„Došla depeše na Waldberg?" zeptala se.

„Ano."

„A máte je?"

„Máme!"

„V Jedlové propasti?"

„Jak jste nařídila!"

„A kdo je hlídá?"

„Horgy a Čemba."

Tu se otočila ke kovářskému tovaryši a jeho bratrovi.

„Thomasi, my se teď na půl hodiny vzdálíme a přenecháme ti tuto dámu."

„Hezké!" odpověděl dotyčný. „Budu ji opatrovat, jako by byla ten nejlepší Ambalemu!"

„Zůstaň tady," žádal Nirván pasa svou dceru.

Souhlasně přikývla a ptala se:

„A Bili tu může zůstat taky?"

Cikánka zaslechla tuto otázku.

„On smí zůstat," rozhodla.

Zážitek působil na přítomné tak silně, že se všichni cítili jako ve snu. Následovali Tirbana, který šel napřed.

Cesta vedla nejdříve k jeho chatě, dále kolem ní do hlubokého lesa a konečně se před nimi otevřela hluboká tmavá propast, jejíž boky byly osázeny mohutnými jedlemi. Tato Jedlová propast byla dlouhá skoro dvě hodiny chůze a zdálo se, že nebyla léta navštívena člověkem. Její pozadí tvořilo na sebe navršené kamení. Tirban lehce odstranil jeden z nich, zaskřípaly rezavé panty a bylo vidět otvor, který byl dostatečný, aby propustil dva muže jdoucí vedle sebe.

Uvnitř byla tma, ale zapálená louč za chvíli dodala nutné osvětlení. Na slámě leželi dva muži, kteří při vstupu příchozích povstali.

Byli to oba hlídači, Horgy a Čemba, kteří pozdravili vajdzinu s velkou úctou.

„Vše v pořádku?" ptala se Gitana.

„Všechno!"

„Tak přiveďte zajaté!"

V zadní části této prostory byly otevřené dveře, ze kterých vystoupil ředitel a hlavní lékař. Při pohledu na přítomné oba zbledli. Řediteli se podlamovaly nohy a byl by se zhroutil, kdyby se neopřel o zeď.

Zarba k němu přistoupila.

„Pes, který trhá toho, na něhož je poštván! Máš před sebou ještě minutu života, pokud se otevřeně ke všemu nedoznáš! Tirbane, vezmi pistole!"

Starý sáhnul do prohlubně a vytáhl ven zbraně.

Zarba pokračovala:

„Zde, doktor Brandauer se vás bude ptát, a při nejmenší lži Tirban zmáčkne!"

Ředitel sténal hrůzou. Max si byl jistý, že Zarba přednesla tuto hrozbu jen proto, aby oba lékaře zastrašila. Nyní spustil:

„Opakuji, že při nejmenší lži mávnu, víc toho pro jednu kulku není třeba! Pane řediteli, znáte pana Aloyse Penentriéra?"

„Ano."

„Navštěvoval často váš ústav?"

„Ano."

„Z příkazu vévody von Raumburg?"

„Je tomu tak."

„A on vám tlumočil vévodovy rozkazy?"

„Ano, a musel jsem ho přirozeně poslouchat!" pokusil se sám sebe ředitel omluvit.

„Tento váš názor přirozeně nesdílím! Narážíte tím zřejmě na pnpady, kdy zcela zdraví lidé byli předáni jako blázni a také tak zajištěni?"

„Ano," zaznělo po krátkém váhání.

„Přiznáváte také případy, kdy vám bylo nařízeno zlikvidovat nebezpečné chovance vraždou?"

„Ano."

„A vrchní lékař byl vaším pomocníkem?"

„Ano."

„Přiznáváte to?" obrátil se Max na lékaře.

Ten hodil po řediteli hrozný pohled, šilhal po připravené pistoli a odpověděl:

„Při těchto násilných prostředcích mi nezbývá nic jiného, než říci ano."

„Dobrá, my jsme tedy hotovi. Kde jsou zavazadla těchto pánů?"

„Zde!" odpověděl Tirban a přinesl dva kufry.

„Prohledat!"

Zavazadla byla otevřena, ale neobsahovala nic jiného, než prádlo a toaletní potřeby. Proto nechal Max prohlédnout také oblečení zajatých. Nyní byly nalezeny peníze na cestu a navíc peněženka, která obsahovala několik zapečetěných dopisů bez adresy. Max rozlomil pečetě, a když vrhnul pohled na první list, sáhl do kapsy a vytáhl notes. Poznal stejné tajné písmo, ke kterému si z pokoje vévody přinesl klíč. Vyšel ven na denní světlo a začal s dešifrováním.

Trvalo dlouho, než byl hotov. Ostatní tušili, že našel něco důležitého a neodvážili se ho vyrušovat. Když skončil, složil dopisy do balíčku a chvíli přemýšlel.

„O tomto nálezu vám podám zprávu později. Mohou zde zůstat zajatí ještě přes tuto noc?"

„Ano," rozhodla Zarba.

„Tak je opět zavřete! Půjdeme rychle zpátky do hostince, kde se pokusíme rozluštit záhadu, před kterou dnes stojíme."

„Zastav!" nařídila Zarba. „Než opustíme toto místo, požaduji od všech přísahu, že ho nikdo neprozradí!"

„Rád to slibuji," odpověděl Max.

„Já také," souhlasili ostatní.

Vydali se na cestu. Tirban zůstal ve své chatě a ostatní se odebrali do hostince. Když tam dorazili, přistoupil Thomas Schubert ke svému pánovi.

„Pane doktore, mohu být trochu zvědavý?[4]

"No r"

„Proč pan kapitán von Wallroth zůstal zde a nepřijel raději s vámi?"

„Král to nedovolil. Povýšil ho na majora a bylo jeho přáním, aby zůstal v zámku."

„Hrome! Příště raději zůstanu taky doma!"

Spokojeně přistoupil ke svému bratrovi. Ten neodtrhl své oči od Nirvána paši, který si opět sedl ke své dceři. Konečně se nazlobeně otočil.

„Thomasi, vsadím se, že tento muž je Černý kapitán! Čím déle ho pozoruju, tím jsem si jistější!"

„Mořský pirát? To i tu dívku uloupil na moři a vydává ji za svou dceru, ale tím já si hlavu lámat nebudu! Raději se zamyslím, jak to zaonačit, aby můj mladý pán dostal ten šťastný nápad a nabídl mi jedno Čuba nebo Havana ----------"

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Pohled zpět

Bylo to v Asijútu v Egyptě. Horké polední slunce rozšiřovalo tíživé dusno ve městě, v jehož úzkých uličkách byl vzácně slyšet krok člověka, rychlý poklus osla, nebo zafunění velblouda. Sršící výheň se chvěla na vodami Nilu a žádná osamělá lodice nebo bárka se neobjevila na vlnách. Několik sandálů kotvilo v přístavu, ale z posádek nebylo vidět ani hlavu, ani nohu, protože se všichni stáhli před vedrem na břeh, aby si u kahvedžiho*) odpočinuli nad vonícím šálkem.

Na břehu řeky stála rozložitá budova, kterou však nebylo možno pozorovat, neboť celý prostor byl obezděn vysokou zdí z pálených cihel. V hezké a udržované zahradě se vypínala budova tvořená čtyřmi slepými stěnami bez oken. Vchod do budovy ležel naproti bráně ve zdi, a od něho se několika směry rozbíhala sloupová podloubí. Z tohoto nádvoří vedly schody z džebel — mokkadamského syenitu, které končily v rozlehlé komnatě, v níž vládl příjemný chládek. Toto příjemné ovzduší bylo vytvořeno pomocí odpařování vody z mnoha porézních džbánů, které stály ve výklencích ve stěnách. Podlaha byla pokryta jediným velikým perským kobercem překrásné práce a barvitosti. Na vyvýšeném stupínku stál divan zdobený núbijským hedvábím a na něm odpočíval muž v poloze nazývané *rahat oturmak* — klid končetin, řekl by Turek.

Bylo mu asi osmačtyřicet let, ale zasmušilý výraz v jeho mužně krásné tváři ho činil starším- Nejjistějším měřítkem pro bohatství majitele v Egyptě bývá jeho dýmka. Kdybychom se přidrželi tohoto

*) Kavárník

měřítka, muselo být bohatství tohoto muže obrovské, neboť hlavička dýmky, kterou kouřil, byla vyřezána z velkého kusu mořské pěny, troube! z růžového dřeva byla obtočena masivním zlatým drátem, zdobená velkým množstvím perel a náústek byl zhotoven z jediného kusu průhledného jantaru, který se v Orientu platí dráž, než vodově čirý. Kondenzační nádobka byla pokryta smaragdy, diamanty a rubíny, které samy o sobě tvořily pěkné bohatství.

U jeho nohou se krčili dva černí otroci. Jeden udržoval v chodu pánovu dýmku a druhý připravoval moka v malých, náprstkům podobných šálcích. Toto moka se pije bez cukru a bez smetany.

Tu se otevřely jedny boční dveře a vstoupila zahalená ženská postava. Přiblížila se k sedícímu, pozvedla trochu závoj z tváře a políbila ho na čelo. Potom ho pohladila drobnou bílou ručkou po temeni a řekla tichým a jasným hlasem:

„Opět leží mraky nad tvou hlavou a stíny táhnou tvým srdcem. Osudy smrtelníků jsou zapsány v knize a žádná ruka se nemůže protivit vůli Alláhově."

„Máš pravdu Ájšo, ale přesto vůle Alláhova bolí, když trhá srdce. Alláh řídí kroky muže, ale přesto mu dává prostor, aby zkusil svou sílu a rozšiřoval ji. Můj život byl těžký boj, kismet, osud mi byl příznivý, ale nyní mě zasáhl velkým úderem, který mi může rozmetat život! Bojuji proti tomu, ale všechno mé bohatství a moc mi nepřináší žádnou pomoc. Rozhazuji kolem sebe zlato, jako bych vlastnil bohatství *Tisíce a jedné noci*, posílám své přátele, sluhy a otroky, ale žádný nepřichází, aby mi podal zprávu, po které toužím jako noc po světle dne, poušť po vláze rosy a Nil po Lejlet en nuktha." *)

„Otče, je jenom jeden, který je schopen odhalit tajemství a přinést ti tu zprávu, ale ten tu není."

„Kdo?"

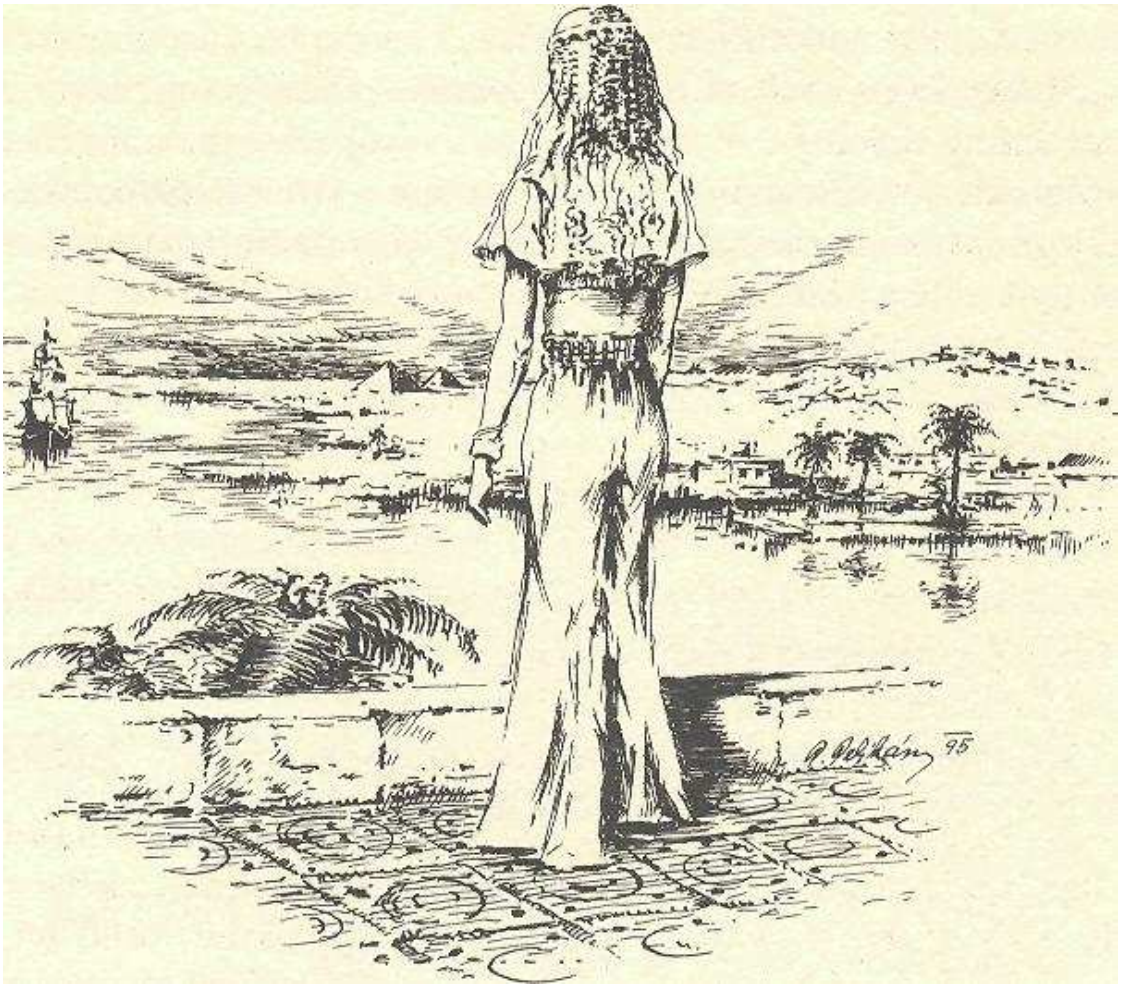
„Katombo!"

Muž se na ni pátravě zahleděl.

„Znáš ho tak dobře, že to můžeš tvrdit?"

Několik okamžiků rozpačitě mlčela a potom odpověděla:

*) Noc kapky — obyvatel Egypta věří, že noc, ve které padne slza nebe, vyvolá každoroční blahodárné záplavy

Právě jsem stála na střeše.,., když jsem viděla plout po vodě loď.

„Nevyprávěl jsi mi o něm hodně?"

„Ano, to jsem udělal a uhádla jsi. Kdyby nebyl tak vzdálený, ale byl zde, jistě by už dávno vrátil mému srdci odvahu a radost, neboť žádný z těch, které jsem vyslal hledat Sobejdu, ji nenajde a nepřivede zpět!"

„Alláh je velký a bude-li chtít, může pomoci! Pomoc často přijde v době, kdy ji nejméně očekáváme. Právě jsem stála na střeše a dýchala čerstvý vzduch od řeky, když jsem viděla plout po vodě loď. Měla naše barvy a byla vedena mužem, který přirazil k přístavišti. Hned jsem ti to šla oznámit. Myslíš, že je to jeden z tvých poslů?"

„Připlul po proudu nebo z druhé strany?"

„Po proudu."

„Tak už musí být na břehu a každým okamžikem se může objevit zde. Slyšíš?"

Ze dvora jasně zazněl zvuk kroků. Po chvíli se otevřely dveře. Vstoupil sluha a uklonil se až k zemi.

„Veliký šejku, žádá tě o slyšení lodník."

„Pusť ho dovnitř!"

Sluha se ještě jednou uklonil, odstoupil a vpustil ohlášeného do místnosti. Lodník měl na sobě obyčejný oděv nilských bárkařů a pot mu unikal ze všech pórů.

„Co chceš?"

„Jsi Manu Remusat, velký a známý abú er rajjisán?"

„To jsem já!"

„Posílá mě Katombo, tvůj kapitán!"

„Katombo?!"

Nadzvedl se, jako by chtěl vyskočit, ale ovládnul se. Takové rozčilení se nehodilo k charakteristickému klidu, který u Orientálce platí za znamení hrdosti.

„Katombo," odpověděl tázaný a na znamení souhlasu se hluboce uklonil. „Posílá mne, abych ti oznámil jeho příjezd."

„Kde je?"

„Tak blízko, že se dostaví v několika minutách! Musel jsem pádlovat velice rychle, abych se dostavil před ním."

„Tedy je blízko? Z toho je patrné, že se mu přihodilo nějaké neštěstí, nebo že vykonal dobrou a úspěšnou plavbu! Která z těchto variant je správná?" .

„Já nevím, sidi, Katombo si mne najal teprve v Dongole, když už se vracel z cesty."

„Dobře jste naložili?"

„Tolik, že téměř nebylo místo pro posádku!"

„A šťastně jste překonali eš šelláh, peřeje?"

„Tak šťastně, že jsme neztratili ani muže, ani kousíček z nákladu!"

„Pak byla cesta výnosná, lepší, než které jsem dělal já sám! Jdi dolů ke služebnictvu a nech se pohostit jídlem i nápojem."

Lodník se vzdálil a Manu Remusat se zvedl z divanu. Nepovšiml si, jak jeho dcera při zprávě o příjezdu Katomba sebou bezděčně a radostně trhla.

„Připrav občerstvení, Ájšo, jdu k řece, abych Katomba přivítal!"

Dívka vyplula z komnaty jako víla *Tisíce a jedné noci,* jejíž krása uvádí smrtelníka do opojení. Remusat obtočil fez na své hlavě dlouhým měkkým kašmírovým šálem, jehož oba konce padaly z turbanu do obličeje a chránily ho před paprsky žhavého slunce. Opustil dům, prošel zahradou a branou a obrátil se k řece. Kdo znal Katomba, mluvil o velké úctě a náklonnosti, které se mu dostávalo od nejslavnějšího a nejbohatšího nilského loďaře, který se kvůli němu namáhal i osobně přijít k řece. Katombo musel být velmi váženým, když ho Remusat neočekával, jak by učinil u jiných, na svém chladném dívánu.

Když dosáhl abú er rajjisán břehu, všiml si nezvykle velké dahábíje, která obloukem přirážela k břehu. Plachta byla svinutá a pouze tok řeky poháněl plavidlo k molu, kde bylo přivázáno za příď, zatímco záď se stočila po proudu dolů. Mladý muž, ten samý, který jako cikán byl zasnouben se Zarbou, jen o několik let starší, stál na zadní palubě. Nyní se odrazil prudce nohou a skočil odvážným skokem na dobrých dvanáct stop vzdálený břeh. Zde překřížil ruce na hrudi a hluboce se uklonil.

„Habakek Katombo — vítej! Byl Alláh s tebou a tvou dahábijí?"

„Alláh nás chránil a dobří duchové nebe drželi vlny a větry, aby nám nemohly uškodit!"

„Máš dobrý náklad?"

„Byl jsem tě poslušen, o velký šejku er rajjisáne. Měl jsem přivést senesové listí z Gondaru a přiváţím i některé z Amhary!"

„To jsi dojel až do Amhary?" divil se Manu Remusat. „Jsi tedy miláček Prorokův a on ti dal dobré povětří! Tvé srdce je plné odvahy a nebojácnosti. Tvá neposlušnost mi přináší zisk, neboť víš, že senesové listy z Amhary jsou lepší a jemnější než ty, které jsou k maní v Gondaru!"

„Já to vím, sidi, proto jsem jel tak daleko nahoru."

„Jakou cenu jsi zaplatil?"

„Tu samou, kterou jsi mi povolil pro gondarské zboží!"

„Je to možné? Potom jsi mi přichystal nevšední zisk! Máš celý náklad?"

„Využil jsem každého místečka, sidi, ale stejně se ti musím k něčemu přiznat, protože listy nejsou jediným nákladem, který jsem přivezl."

„A co ještě máš?" ptal se Remusat a jeho čelo se skutečně trochu zatemnilo. „Nedoufám, že jsi koupil něco, co bych musel prodat se ztrátou!"

„Sidi, koupil jsem slonovinu!" odpověděl Katombo lhostejným hlasem, jako by mluvil o písku nebo kamení z blízkosti Asijútu.

„Slonovinu!" zvolal Remusat skoro hlasitě. „A kolik?"

„Osmdesát centů."

„Osmdesát centů! Jsi skutečně Alláhův miláček! Ale na to ti přece nemohly postačit peníze, které jsem ti dal s sebou?"

„Stačily, dokonce ještě vezu několik piastrů zpět!"

„Já se nestačím divit! Odkud je ta slonovina?"

„Z Bahr al-Azraku, kam byla přivezena karavanou ze země Solatů."

„A to jsi koupil, nebo vyměnil?"

„Ani jedno, sidi! Já jsem to ukořistil!"

„Říkáš pravdu, Katombo? Kdo něco ukořistí, musí bojovat! Tedy jsi podstoupil boj?"

„Tak je to, sidi! Ty jsi neslyšel o lupičských sandálech, které na Bahr al-Azraku a na Bahr al-Abjadu přepadávají mírumilovné obchodní lodě?"

„Znám je a nikomu bych neradil si s nimi začít! Útěk je jedinou spásou, protože posádka každé lodi je nemilosrdně povražděna! A přece jsou tyto sandály rychlejší než naše dahábíje; téměř tak rychlé, jako parníky, které se budují ve večerních zemích."

„Promiň, sidi, útěk není to jediné co může spasit, ale taky odvážné srdce a silná pěst! Tak jsem to cítil a proto jsem neutekl, když mě dva z těchto sandálů pronásledovaly. Postavil jsem se jim, obsadil jsem je a lupiče jsem zneškodnil! Jejich náklad, který byl stejně někomu uloupen, jsem naložil na naši loď, sidi, a nechal jsem si jen slonovinu, to ostatní jsem prodal cestou i s těma dvěma sandály!"

„Katombo, ty jsi velký beluhvan, hrdina, jakého Nil dosud neviděl! Ale neudělal jsi dobře, že jsi mi přivezl slonovinu a prodal ty dvě lodě, vždyť to vše patří těm, kterým to bylo uloupeno!"

„Ale oni již nejsou naživu! Plavidla patřila lupičům, které jsem zlikvidoval a ti, kterým byl náklad uloupen, byli stejně zabiti těmi lupiči! Sám jsi říkal, že na nikoho neberou ohledy!"

„Máš pravdu a budeš za svou odvahu jaksepatří odměněn! Peníze, které ti zbyly, jsou tvé!"

„Sidi, tvá ruka je plná dobrosrdečnosti a štědrosti, ale tak bohatý dar nesmím přijmout, neboť částka, kterou vezu zpět je dvakrát tak vysoká, než ta, kterou jsi mi dal s sebou! Ty sandály byly v Chartúmu velice dobře zaplaceny!'*

„A stejně zůstane při mých slovech, protože slovo Proroka zní: ‚Dodrž co jsi slíbil, protože dech tvých úst, nesoucí řeč, jde velice dobře ven, ale nikdy se nevrátí dovnitř!' Kolik přiváží zpět?"

„Dovol sidi, abych ti účet složil až v tvém bytě. Tvá milost tě přivedla k řece, ale slunce pálí tak silně, že tvůj věrný sluha se obává o tvé zdraví!"

„Tak pojď, ale nepotřebují tě na lodi?"

„Kormidelník je zdatný lodník a zastoupí mne, dokud budeme spolu jednat."

Otočili se směrem k domu. Zde se seběhlo veškeré služebnictvo, aby vyjádřilo radost z návratu Katomba. Neměl pouze přízeň svého pána a vládce, ale i lásku všech těch, se kterými kdy byl ve styku. Také jeho vzhled se změnil — jeho postava se vyvinula do výšky a mohutnosti, jeho mladistvé rysy zmužněly, nádherný plnovous roubil jeho tvář a jak tak kráčel po boku Manu Remusata po schodech, jevila se jeho postava zdatnější a mohutnější, než postava Egypťana, která si svou mohutností taky vynucovala úctu druhých.

Vstoupili do chladné místnosti, ve které Remusat dříve odpočíval. Oba otroci se mezitím vzdálili. Egypťan se usadil na divan.

„Sedni si ke mně, neboť já jsem s tebou velice spokojen!"

Katombo poslechl, polichocen tímto úctyhodným vyzváním, jehož se nikomu jinému nedostalo. Odložil pistole i křivou šavli, kterou měl dosud za pasem a vytáhl z kapsy několik papírů.

„Zde je moje vyúčtování, sidi. Ukáže ti, že jsem nebyl nevěrným sluhou!"

Remusat převzal papíry a zatleskal rukama. Ihned se objevili oba otroci.

„Tabák!"

Na toto zvolání byly přineseny dvě dýmky a předány Egypťanovi a Katombovi. Po zapálení voňavého džebeli poklekli černoši v očekávání dalších rozkazů.

Remusat pročetl a porovnal papíry a když byl hotov, vzal si je k sobě.

„Vidím, že jsi byl šikovný, statečný a věrný sluha! Peníze přivezené zpět patří tobě a jsem připraven dát ti důkaz mé důvěry, jakého se ti už nikdy jindy nedostane!"

„Mluv, sidi, já uslyším a poslechnu!"

„Dám ti úkol, který se ti podaří splnit snad jen tehdy, když při něm ohrozíš svůj život! Mám pokračovat?"

„Poslouchám tvá slova, sidi! Mé srdce a má láska patří tobě, k tomu samozřejmě i můj život!"

„Ty víš, že žádný pravověrný muslim se nesvěří jinému muži ohledně své ženy! Když překročím tento chvályhodný mrav, poznáš, že i já tě mám rád a máš veškerou mou důvěru. Nemám harém, jako ostatní pravověrní, smrt odtrhla mou ženu z mé duše a mé srdce jí zůstalo věrné až do dnešního dne. Žádná žena ani otrokyně nedokázala rozptýlit můj smutek. Když mě opouštěla, zanechala mi mé klenoty života, mé dvě dcery. Ty jsi ještě nikdy neviděl, třebaže žiješ v mém domě už tři roky. Jsou krásné jako hurisky v ráji, líbezné jako vlaštovčí perutě a dobré a poslušné jako Roath!*) Byly mou radostí ráno a mým blahem večer, a veškerá má starost se zaměřila jen na jejich štěstí. Nyní se radost změnila v žal a blaho v bolest a hoře. Sobejda, ta starší z nich, zmizela a ani já, ani mí sluhové nedokázali po ní najít stopu!"

Odmlčel se. Jeho tvář se opět zachmuřila a v jeho tmavých očích se objevily slzy. Katombo hleděl k zemi, zdálo se, že přemýšlí. Potom se zvedl a řekl svému pánovi:

„Smím mluvit, sidi?"

„Mluv!"

„Řekl jsi sám, že pravý muslim nesmí mluvit o ženách — "

„Muž smí mluvit o své ženě a bratr o svých sestrách! Mluv ke mně, jako mluví syn k svému otci, mluv o Sobejdě, jako bratr o své sestře a ptej se na vše co chceš, rád ti odpovím!"

„Kdy Sobejda zmizela?"

„Zítra to budou tři týdny."

„Ve dne, nebo v noci?"

) Ruth, o kterých vypráví spisy kalifů a knihy židů a křesťanů

„Večeří"

„Byla sama?"

„Ano. Šla do stánku, který stojí v rohu zahrady, ale nikdy se tam nevydala sama, nýbrž v doprovodu. Vypadá to tedy, jako by utekla a to zdvojnásobuje mou bolest!"

„A řekla, že jde do stánku?"

„Ano."

„A nevyzvala sestru nebo otrokyně, aby ji doprovodily?"

„Ne."

„A kde byla sestra, když Sobejda odcházela?"

„U mě. Hráli jsme šach. Sobejda seděla u toho, po chvíli beze slova vstala a odešla."

„A hrála též?"

„Nerada a ne dobře."

„A navštívila nejdřív své komnaty, než se vydala ke stánku? Vzpomeň si dobře, sidi!"

„Ne, protože kráčela zde po schodech do dvora a odtamtud do zahrady. Selim, eunuch byl na dvoře a viděl to."

„Jaký oděv měla na sobě?"

„Ten, který běžně nosila."

„Postrádáš některé z jejích šatů? Nebo jiné prádlo, šperky nebo své peníze?"

„Ani to nejmenší! Já sám jsem hledal a také Ájša se dívala."

„Tak se těš, sidi, protože tvá dcera nešla dobrovolně od tebe; ona neutekla!"

„Neutekla? A co jiného?"

„Byla uloupena, unesena!"

„Alláh akbar — Bůh je veliký! Kapeš balzám do rány mého srdce, která se nezahojí, neboť dívka je ztracená!"

„Alláh akbar, říkáš. On bere a znova dává. Ale on nesestoupí z nebe, aby ti sám přivedl tvou dceru, ale dal ti dobrou mysl a silnou ruku, a věrné sluhy, aby sis mohl přivést zpět to, co ti bylo uloupeno!"

„Má dobrá mysl je u konce s jejími nápady, moje silná ruka je unavena starostmi a mé věrné služebnictvo jsem vyslal pátrat a dosud se nikdo nevrátil zpět a nebo přišli bez té, kterou měli najít. Už mám jen tebe, Katombo! Chceš jít a hledat Sobejdu?"

„Chci, sidi! Když jsi mě poslal se svou dahábíjou nahoru do neznámé země, věděl jsem, že splním tvé přání a nyní, když mě žádáš, abych nalezl tvé uloupené dítě, říká mi hlas nitra, zeji najdu!"

„Díky tobě, Katombo! Dáváš mi naději a nový život. Zde přinášejí jídlo a nápoj. Opět budu moci pojíst, protože důvěřuji tobě a tvé šikovnosti! Kdy vyrazíš?"

„Dovol sidi, abych dnes ještě zůstal. Musím si vše prohlédnout a promyslet, abych si utvořil dobrý plán. Ostatní nezmohli nic, neboť od tebe vycházeli bez jasného cíle!"

„Mluvíš chytře a správně! Taky se musíš po své cestě zotavit! Jez a pij a žádej s klidem cokoliv! Vše dostaneš v hojné míře, co budeš potřebovat k vykonání svého úkolu."

Sluhové postavili podle orientálního způsobu nízký stůl před oba muže a obtížili ho jídlem, které si může dovolit jen bohatý muž. Katombo se s jídlem velice činil. Remusat jedl velice málo. Žal je nejhorší kuchař, který existuje.

Po dokončeném jídle se rozloučil Katombo se svým pánem. Již během jídla si vše promyslel a nyní kráčel do zahrady, aby se dostal ke stánku, ze kterého byla podle jeho názoru Sobejda unesena. Stánek byl v perském stylu ze dřeva vyrobený altán. Dveře byly otevřené a nahoru vedlo několik cihlových schodů. Kroky Katomba byly na měkkém a dobře udržovaném trávníku neslyšné, ale na schodech jeho boty zaskřípaly a současně zaslechl lehký šelest uvnitř altánku. Otevřel přivřené dveře a — zůstal překvapeně stát; na divanu v altánku seděla Ájša a při zvuku jeho kroků vstala.

„Katombo!" zvolala bezděky, ale zůstala na místě stát.

Spustila si závoj. Třebaže jemná tkanina kryla její tvář, přece zahlédl její velké tmavé oči. Její malé nožky obuté v nejjemnějších safiánových pantoflíčcích vykukovaly z dlouhého šatu a i malé prstíky pravice, které držely závoj, viděl velice dobře.

„Promiň, paní, jestli jsem tě vyrušil. Dovol mi opět se vzdálit," řekl bývalý cikán.

„Co jsi tady chtěl?" zeptala se tiše.

„Tvůj otec mi dal za úkol vyhledat Sobejdu a já si myslím, že tu najdu nějakou stopu."

„Chceš ji přivést zpět?"

„To ví jen Alláh a jeho Prorok, ale udělám vše, co bude v mých silách, abych tvou sestru našel!"

„Já to vím!"

Její sladký čistý hlas mu imponoval. Musel se nutit do klidu.

„Smím tedy jít?"

„Ne, zůstaň a hledej,"

Považoval za nemožné této pobídce vyhovět. Probudila v něm pocity, které již jednou hořely; ale od té doby do dneška dřímaly v nejhlubším koutku srdce. Ájša se znovu posadila, aniž by stáhla svou ručku nebo zahalila své nožky. Velice dobře si toho všiml, ale nesměl se tím zabývat, protože veškerou pozornost musel zaměřit na důvod své pntomnosti. Bohužel byly stopy na podlaze a na těch několika předmětech v altánku neprozřetelně smazány a při všem jeho ostrovtipu nedošel k žádnému odhalení.

Nyní přistoupil k jednomu oknu, které hledělo mimo zahradu. Závěs proti slunci byl vytažen. Prohlédl rám okna a všiml si železného předmětu, který vyčníval ze dřeva. Hřebík to nemohl být, neboť plocha byla dlouhá a tenká, jako průřez ostří nože. Rychle vytáhl svou dýku a vydloubl předmět ven. Byla to špička dvoustranné dýky.

Díval se na venkovní stěnu stánku a dolů na zem. Několik coulů nad zemí byl hluboce zaražený hřebík a na něm visel nějaký lesklý předmět. Katombo se pro něj naklonil a vytáhl ho k sobě. Byl to kus zlaté nitě, která se používá ke zdobení honosných kabátů.

Jak tady stál a zamyšleně pozoroval oba předměty, zaznělo za ním:

„Máš nějakou stopu?" .

Otočil se a stál proti dívce, která vstala a se zvědavostí přistoupila k němu.

„Ještě nevím. Měla jsi ty nebo Sobejda někdy u sebe zbraň při návštěvě stánku?"

„Ne."

„Nebo někdo jiný?"

„Ne, tento stánek byl jenom pro nás dvě a nikdo jiný sem nesměl vstoupit."

„Ale tvůj otec zde byl?"

„Pouze jednou, když Sobejda zmizela."

„A ty jsi byla při tom?"

„Ano."

„A měl s sebou dýku?"

„Ne."

„Takže pochází tato.špička od nějaké cizí zbraně. Má někdo ze služebnictva oblek, který je zdobený takovou nití?"

Vzala nit do ruky a přiblížila ji ke svému závoji. Ale přes zástěrku dobře neviděla, proto se otočila trochu bokem, poodhrnula závoj a podívala se na zlatou nit dlouhým pohledem svých velkých očí.

Chtěla dát Katombovi příležitost, aby spatřil její tvář? Jestli tomu tak nebylo, mohla se přece otočit víc! Takto mladý muž zahlédl neporovnatelný profil obličeje, jehož krása mu rozproudila krev. Co byla Zarba proti této orientální perle? Ta Zarba, která ho zradila a opustila? Co z těch těžkých dnů dřímalo v jeho nitru, nyní vtrhlo na povrch a vzedmulo se vzhůru jako oheň, který přístupem vzduchu dostane nový prostor a nové cesty.

Stáhla svůj závoj a opět se k němu otočila.

„Takové nitě nemá nikdo v tomto domě!"

Sklonil svůj zrak k zemi a potřeboval čas, aby získal zpět svůj klid a rovnováhu. Tu se najednou jeho zrak rozsvítil a tvář se rozjasnila.

„Už to mám! Už to mám! Alláh kerím — Bůh je milostivý!"

„Co máš? Víš, kde se nachází Sobejda a kdo ji uloupil?"

Rozrušeně k němu přistoupila a položila mu ručku na rameno. Ucuknul pod tímto dotekem, jako by dostal silnou ránu. Její obličej se nacházel v blízkosti jeho, cítil vonný dech jejích úst — nemohl nic jiného — obejmul ji levou rukou a pravicí odhrnul její závoj z obličeje.

„Ájšo!"

„Katombo, čeho se odvažuješ, co to děláš?" šeptala polekaně a zároveň toužebně.

„Ájšo, světlo mých očí, slunce mého života, smím tě vidět bez závoje?"

„Ne — ano — ne!" odpověděla a při posledním slově zvedla ruku, aby se opět zahalila. Bránil jí v tom.

„Ó, dovol mi pít záři tvých očí a lesk tvého obličeje, ty spanilá, ty čistá, ty neporovnatelná! Nech mě líbat tvé rty a potom umřít blahem a nadšením."

Sklonil se k ní a dotkl se svými ústy dvakrát, třikrát jejích rtů, aniž by se bránila. Její obličej se zapálil, ale nesáhla po závoji a nesnažila se vymanit z jeho objetí.

„Jsi smělý, Katombo, ale já tě miluji!" znělo tiše a pomalu z jejích rtů.

„A ty stojíš vysoko nade mnou, jako nebe nad zemí, ale taky tě miluji! Chceš sestoupit dolů k chudému malému smrtelníkovi, a obšťastnit mne blažeností, kterou nelze najít ani v džanně?" *)

„Chci, i když se rouháš Alláhovi svými slovy," odpověděla a položila svou hlavu vroucně na jeho hruď.

„Ty chceš? Ty chceš!" jásal. „Potom jsem silný a mocný a všechno dokážu. Dokonce i to nejtěžší, díky tobě! Tedy přivedu i tvou sestru!"

„Myslíš? Našel jsi tedy nějaké stopy?"

„Nevím to ještě jistě, ale jistotu si hned zjednám! Žij blaze, Ájšo! Ještě dnes, když bude stát večerka v nadhlavníku, budu zase zde čekat na tebe! Přijdeš? Můžeš se dostavit, aniž by tě někdo viděl?"

„Ano, přijdu, můj milý!"

„Máš můj dík tolikrát, kolik je na nebi hvězd!"

Přitiskl ji k sobě a cítil její teplo. Líbal jí znovu a znovu a nechal ji nakonec jemně sklouznout na divan. Potom přistoupil k oknu, pozvedl svou nohu na rám a jediným skokem se ocitl dole u zahradní zdi. Nyní pospíchal rychle k řece. Když se ještě otočil, spatřil u okna Ájšu, která za ním hleděla.

Když došel k řece, nastoupil ihned na palubu dahábíje. Zastavil před kormidelníkem.

„Ten muž, který nás v Asuánu žádal o svezení, již opustil loď?"

„Ano."

„A vzal s sebou i zavazadla?"

„Neměl zavazadla, když vstupoval na palubu!"

„A kam šel?"

„Dolů po řece cestou, která vede jen ke kahvedžimu Abd el Ománovi."

„A zaplatil za cestu?"

„Ano."

*) Džanna — ráj

„A věděl, komu tato dahábíje patří?"

„Zeptal se mě, ale řekl jsem mu jen tvé jméno; je to tak nutné, aby obchodní nepřátelé našeho pána byli klamáni!"

„Dobře! Připrav náklad k zítřejší vykládce."

Šel opět na břeh a kráčel cestou, kterou mu rajjis popsal. Několik set kroků po řece pod mišrá*) se nalézala kavárna, ve které většinou pobývali jen lodníci. Ve velké přední místnosti se shromažďovali obyčejní lidé, zatímco dozadu se táhl chladnější prostor, který byl zařízen pro ty vznešenější. Jeho zařízení bylo stejné jako v námořních lokálech ve večerních zemích, jako ve všech přístavních hospůdkách.

Katombo šel k zadním dveřím a prošel do rezervované místnosti, kde se nikdo nenacházel. Uvelebil se na dlouhém divanu podél zdi a zatleskání sem přivedlo černocha, který obsluhoval hosty. Tento již přinášel dýmku i kávu a obojí podával mladému kapitánovi dahábíje.

„Kde je Abd el Oman, tvůj pán?"

„Vpředu u hostů, sidi!"

„Zavolej mi ho, ale tak, aby to nikdo nezpozoroval!"

Černoch se uklonil a šel. Za necelou minutu kahvedži vstoupil. Když zahlédl Katomba, zkřížil ruce na hrudi a uklonil se tak hluboko, že se jeho turban téměř dotknul rohože na podlaze. ,

„As salám alejkum já rajjis akbar — mír s tebou, velký kapitáne! Jsi největší a nejznámější žák Manu Remusata, nejodvážnějšího a největšího kormidelníka!"

Katombo přikývl na tento superlativní pozdrav lehce hlavou.

„Alejkum es salám já šejk elkahván — mír i s tebou, největší ze všech kavárníků v Egyptě, který má nejlepší nápoj a nejvoňavější tabák, jak daleko sahá země!"

„Sidi, tvá řeč ctí můj dům a utěšuje mé srdce! Ale nevysmívají se tvá ústa náhodou tomu, který je raději sluhou tvým, než druhých?*[4]

„Proč bych ti měl říkat lži? Nesedím už teď u tebe, třebaže jsem dorazil před několika okamžiky? Jací hosté tě zdrželi, že sis nevšiml mého příchodu?"

„Jsou jenom čtyři, sidi, tři přátelé a jeden cizinec."

*) Mišrá — přístaviště

„Cizinec? Odkud přichází?"

„Ptal jsem se, ale neřekl mi to!"

„Přišel po řece nebo s káfilou, karavanou?"

„Po řece."

„A s jakou lodí?"

„Jmenoval tu tvou!"

„A řekl jsi mu, že nepatří mně, nýbrž Manu Remusatovi?"

„Ne, měl jsem mu to říci?"

„Ne, udělal jsi správně! Řekni mu, že jeden sidi s ním chce mluvit, zamlč však, že jsem to já! A až ke mně vejde, budeš hlídat u dveří, dokud tě nezavolám."

„Sidi, nevím co s ním zamýšlíš dělat, ale poslechnu tě, neboť tvá ruka neudělala nikdy nic, co Prorok zakazuje!"

Kahvedži odešel a po chvíli vstoupil cizinec. Bylo na něm vidět na první pohled, že nebyl ani domorodým Egypťanem, ani Turkem. Dlouhá hubená postava, žlutohnědý obličej, obrovský supí nos a dvě malá jiskřící očka, to vše spíše ukazovalo na arménský původ. To mu ovšem nemohlo být doporučením, neboť je známo, že nikdo se tak lehce a snadno nenechá zneužít pro zločiny, jako právě Arméni za předpokladu, že se jim dobře zaplatí. Na hlavě měl tarbus, jeho vrchní část těla halila modrá, zlatými nitěmi protkaná vesta, červené pumpky visely v širokých záhybech od pasu až k patám, které se ukrývaly ve vysokých kožených botách. Za jeho opaskem se leskly dvě hlavně pistolí a vedle zahlédl Katombo pouzdro dýky, jejíž rukojeť byla vykládána stříbrem.

Muž se překvapeně zarazil, když poznal kapitána dahábíje,

„Salám alejkum," pozdravil a přiložil ruku k srdci.

Katombo přikývl, aniž by však odpověděl.

„Jak se jmenuješ?"

„Mé ubohé jméno je Širwán, sidi."

„Vidím, že se divíš, žes byl ke mně povolán. Hned se dozvíš důvod."

„Poslouchám, sidi," odpověděl Armén.

„Kde jsi koupil své pistole?"

„V Bulaku*) u Abú Solimána, obchodníka se zbraněmi."

) Bulak — předměstí Káhiry

„Jsou výtečné, to jsem ihned poznal! Byl bych se tě zeptal, jestli je prodáš, ale to co rajjis požaduje, mu musí být darováno a ty by sis mohl myslet, že chci získat tvé zbraně formou bakšiše. Proto jsem vyčkal do této chvíle. Prodáš je?"

„Ano, sidi, proč bych je neměl prodat, když dáš dobrou cenu? Vždyť já si mohu koupit jiné."

„A smím se na ně podívat?"

„Zde jsou!"

Vytáhl je z opasku a podal je Katombovi. Ten je vzal a podrobně si je prohlížel.

„Jsou skutečně od Abú Solimána, od kterého jsem si již dávno něco takového přál! Nikdy jsem se ale do Káhiry nedostal!"

Při těchto slovech padl jeho zrak jakoby náhodou na Arménův opasek.

„Co to máš za dýku? Vypadá nádherně!"

„Taky je výtečná! Zdědil jsem ji po svém otci, který ji koupil v Damašku."

„V Damašku? To město je známé svými nepřekonatelnými ocelemi. Prodáš tu dýku?"

„Ne, sidi! Můj otec ji nosil v bitvách a já bych zneuctil jeho duši, kdybych tu zbraň dal pryč!"

„Ale podívat se na ni srním?*[4]

„To smíš, zde je."

Podal zbraň Katombovi i s pouzdrem. Rajjis se nejdřív podíval na toulec a potom vytáhl čepel. V každém případě byla dříve delší. Potom se špička ulomila a musela být znovu zašpičatěna a naostřena.

„Je to velice dobrá ocel! Muselo dát hodně námahy, aby se špička zlomila!"

„Takto jsem tu zbraň dostal od otce!"

„Skutečně? Takže předpokládám, že nejsi žádný znalec! Nevidíš, že ještě neuplynuly tři týdny od doby, kdy bylo ostří opraveno? Tvůj otec je zřejmě déle mrtev?"

„Ty pochybuješ o pravdivosti mých slov?" ptal se Armén hrdým uraženým tónem.

„Ano," odpověděl Katombo a změřil ho ostrým pohledem. „Podívej se na svůj kabát!"

„Proč, sidi?"

„Ty sis nevšiml, že ti tam něco chybí?"

„Ne."

„Tak já ti to ukážu."

Jako by zamyšlen, vzal k sobě nejen dýku, ale i obě pistole a vstal. Jeho protivník byl nyní beze zbraní. Katombo ukazoval prstem na jednu nit, která zdobila jeho sako.

„Nechybí zde něco?"

„Kousek nitě," odpověděl muž, aniž by se podíval na poškozené místo. Zaručeně to již sám zpozoroval, ale neměl příležitost to místo spravit.

„Proč jsi neodnesl kabátec ke krejčímu?"

„A proč se staráš o můj kaftan?" zeptal se muž, jemuž se tento rozhovor stával nepříjemným.

„Já jsem se tě ptal, protože se starám o tvé blaho! Tohle místo na kabátě se ti může stát stejně osudným, jako tvá dýka!"

„Já ti nerozumím, sidi, mluv srozumitelněji!"

„To hned udělám. Ocel se zlomila ve stejném okamžiku, kdy jsi roztrhnul nit na svém kabátu! Podívej se sem, zde je ten ztracený hrot a zde je ten chybějící kus nitě!"

Sáhl do kapsy a obojí mu nastavil před oči. Armén uskočil, ale hned se opět ovládl.

„Co je mi po tomto železe a po niti?"

„Velice mnoho! To železo je hrotem tvé dýky a ta nit zdobila tvůj kaftan! Podívej se, jak obojí sedí!"

Držel ten kousek na hrudi muže a přesvědčil se, že se nemýlí. Armén začal tušit, jaký cíl tento rozhovor sledoval a zjistil, že se nechal přechytračit velice šikovným protivníkem. Ustoupil o několik kroků.

„Co ode mne chceš? Teď už ti ty zbraně neprodám! Vrať mi je a nech mne odejít!"

„Počkej ještě chvíli! Kam jsi odvedl Sobejdu, dceru největšího kormidelníka Manu Remusata?"

Tázaný zblednul, ale nutil se do lhostejného výrazu.

„To tě sluneční žár připravil o rozum, že se ptáš na věci, na které by se vyptával jen blázen?"

„A to ti šejtan, čert sežral mozek? Udělal jsi věc, kterou by mohl udělat jen blázen! Ty nevíš, že Mohamed říká: ‚Kdo zlé činí, toho stihne trest'? Hned, když jsem tě poprvé spatřil, všiml jsem si té chybějící nitě, a to mě znova napadlo, když jsem slyšel, že byla Sobejda uloupena! Hrot i nit jsem našel tam, kde byl čin dokonán. Korán říká: ‚Přiznání odpyká půl viny a lítost nechá druhou půlku zapomenout!' Mysli na tato slova a otevři svou duši, aby ti bylo odpuštěno!"

„O ničem nevím! Jdi pryč z mé blízkosti a hledej svou hlavu, kde jsi ji ztratil! Vrať mi mé zbraně!"

„Takže zapíráš?"

„Zapírám! Sem s mými zbraněmi!"

Přistoupil ke Katombovi a chytil ho za paži.

„Tady je máš!"

Rajjis vytáhl pistoli a uhodil Arména do čela, že napůl omráčený poklesl. Katombo ho ihned strhnul k podlaze a ovinul svou šerpu kolem jeho rukou, uřízl cár jeho kaftanu a strčil mu ho do úst jako roubík.

„Abd el Omane!"

Dveře se otevřely a vstoupil kahvedži. Viděl ležet svázaného na zemi a úlekem spráskl ruce.

„Sidi, co to děláš v mém domě? Mám tě snad považovat za lupiče, vraha nebo kata?"

„Za nic z toho! Lupič leží zde! Přemohl jsem ho a budu ho soudit!"

„Tak to musíš za kašefem, policejním velitelem, nebo ke kádímu, soudci!"

„To neudělám! A nebo to udělám; záleží na tom, jak se bude tento člověk chovat. Zatím ho dávám pod tvůj dozor. Svaž mu ještě nohy a zavři ho, za čtvrt hodiny si pro něj přijdu!"

„Je to skutečně lupič, sidi?"

„Ano!"

„Alláh kerím! Jak lehce mohl vykonávat své řemeslo i u mě! Já ho svážu, že se mu duše scvrkne a všechny, kteří u mě jsou i ty, kteří ještě přijdou budu varovat před tímto mužem! Budu ----------"

„Nic nebudeš! Rozumíš mi? Zatím nesmí nikdo vědět o tom, co se zde přihodilo a proto to nesmíš vyprávět dřív, než ti to dovolím!

Víš, jak bohatý a mocný je Manu Remusat a on by tě zničil, kdybys žvanil!"

„Sidi, mluvíš moudřeji než kalifové a chytřeji než muži koránu! Budu mlčet jako ryba!"

„To je rozumné! Pošlu sem sluhy s nosítky, aby ho odnesli. Ať nikdo nevidí až bude nakládán!"

Kahvedži se třikrát uklonil, když spatřil minci, kterou Katombo uhradil kávu a dýmku.

„Alláh žehnej tvé ruce, sidi! Dává dobro a rozsévá blaho svým poddaným! Vrať se opět brzy do domu toho, který je nejposlušnějším z tvých otroků!"

Katombo opustil kavárnu a stejnou cestou se vrátil do domu svého pána. Ten dosud seděl na divanu a vychutnával čibuk. Nyní hleděl plný očekávání, když vstoupil mladý rajjis.

„Vracíš se! Tvé oči svítí a tvé tváře žhnou jako ranní červánky, když zvěstují nový den! Co mi můžeš říci?'*

„Sidi, víš, že jsem mluvil s tvou dcerou?"

„Vím to! Ona sama mi řekla, že jsi byl ve stánku, aby jsi hledal stopy po mém dítěti. My jsme také hledali, ale bolest zatemnila naše oči! Ty jsi našel hrot dýky a zlatou nit?"

„Je tomu tak, sidi!"

„Jsou z onoho večera?"

„Ano!"

„Jak chceš najít toho, jemuž obojí patří? Jen Alláh je velký a vidí vše! Ale člověk není vševědoucí a nemůže hledět jasně do tmy!"

„Sidi, ty nevíš, že duše člověka pochází od Boha a zase se k němu vrací? Člověk je dítě Alláhovo a mnoho z toho, co otec ví, prozradí i svému synovi! Od tohoto Všemohoucího sjel jeden paprsek dolů na rod lidí a ten paprsek se jmenuje rozum. Někoho trefil víc, někoho méně, proto vidí jeden to, čeho si druhý nevšimne!"

„A co jsi viděl ty?"

„Lupiče tvé dcery!"

Remusat vyskočil jako vymrštěn pružinou. Při této neočekávané zprávě nebral ohled na muslimskou rozvážnost a důstojnost.

„Jeho? Ty jsi ho viděl? To není možné! Já sám jsem hledal — marně! Moji sluhové po něm pátrali tři týdny — marně! A ty, který jsi zde sotva několik chvil, ty, že bys ho viděl?"

„Sidi, už jsem ho viděl před týdnem!"

„Kde?"

„Na mé dahábíji!"

„Ty jsi se zbláznil?"

„Ne, sidi! Mé smysly jsou stejně zdravé, jako mé pěsti, jimiž jsem ho před několika okamžiky přemohl a zajal!"

„Tys ho zajal?! Řekni kde!"

„U kahvedžiho Abd el Omána!"

„Vyprávěj!"

„Nejdřív mi dovol, abych vyslal své čtyři sluhy, kteří ho přinesou."

„Udělej to!"

Katombo šel do dvora a vydal nutné pokyny. Poté se vrátil zpět k Remusatovi. Jeden z černochů mu přinesl dýmku a tak začal se svou zprávou. Nyní vstoupila i Ájša a otec jí dovolil zůstat. Oba poslouchali s nejvyšším napětím slovům rajjise. Když skončil, podal mu Remusat ruku.

„Katombo, řekl jsem ti, že máš ke mně mluvit jako syn k otci. Budu tvým otcem, pokud budeš takového chtít, tak dlouho, pokud mi Alláh daruje život. Připomeň mi tento slib, kdybych ho měl někdy zapomenout!"

„Já ti děkuji, sidi!"

Chtěl mluvit dál, ale byl přerušen jedním sluhou, který vstoupil a hlásil dopravení palankinu, nosítek.

„Vyndejte tomu člověkovi roubík z úst a sundejte mu pouta z nohou. Ať vyjde nahoru!" nařídil Katombo a otočil se k Remusatovi: „Ty jsi pán, ty ho vyslechneš."

„Ne, to neudělám. Ty jsi ho zajal a je tvým majetkem! Tvé oči jsou světlejší a tvůj rozum jasnější než můj. Promluv s ním ty!"

„Ty to nařizuješ, pane a já poslechnu!"

Čtyři sluhové přivedli Arména.

„Přiveďte ho blíž a potom odstupte!" nařídil Katombo. „Ale zůstaňte za dveřmi!"

Postavili zajatce do blízkosti divanu a opustili místnost. Zločinec stál s temnou tváří před svými soudci, ale bylo na něm vidět, že jeho odvaha je jen předstíraná.

„Ty jsi prve zapíral," začal Katombo, „chceš se teď přiznat?"

Zajatec mlčel.

„Já opakuji svou otázku, chceš se přiznat?"

Následovalo opět ticho.

„Ach! Najednou jsi oněměl strachem. Ale já ti vrátím řeč!"

Tleskl rukama a ihned se objevili sluhové.

„Odveďte ho dolů do dvora, sundejte mu boty a dejte mu baštonádu! Prozatím jenom deset ran na každé chodidlo!"

Chopili se Arména, přes jeho odpor ho pevně sevřeli a odvedli ho na dvůr. Zvuk ran zněl po chvíli až v místnosti, ale žádný výkřik ani zvuk nenasvědčoval, že zajatec našel ztracený hlas. Opět ho přivedli. Bylo namáhavé jít po poznamenaných chodidlech, zůstal ale stát vzpřímeně před Katombem a temně si ho změřil.

„Chceš se nyní přiznat?"

Armén opět neodpověděl.

„Odveďte ho znovu dolů a dejte mu dvacet!" nařídil sluhům, kteří čekali u dveří.

„Já jsem nic neudělal! Chci být předveden před kasefa!" vrčel zajatec.

„Mášalláh — divy Boží! Ty rány pomohly! Ustupte lidi, ale zůstaňte připraveni!" volal rajjis a opět se otočil k zajatci: „Před kasefa se nedostaneš! Ty jsi za ním taky nešel, než jsi navštívil náš stánek! Kde je dcera tohoto sidiho?!"

„Já ji neznám a nevím, co chceš!"

„Poslouchej, muži! Tvá řeč se ještě úplně nevrátila! Použiji znovu tohoto léku, který tě snad zcela vyléčí! Nebo budeš raději mluvit?"

Otázaný mlčel. Katombo tlesknul podruhé a sluhové přistoupili.

„Dejte mu na každé chodidlo čtyřicet!"

Odvedli ho dolů a po chvíli znovu zazněly rány. Tentokrát se ozvalo i skučení zajatce. Ájša se více zahalila svým závojem, tato exekuce se asi silně dotkla její jemné povahy; i Manu Remusat byl zřejmě na pochybách,

„Smíme ho bít, Katombo?" zeptal se. „Neměli bychom ho spíš předat kádímu?"

„Je to Armén a není poddaným místokrále, jinak by se na to odvolával! Budeme s ním hotovi rychleji než kádí! Neudělal ti horší věc, než jakou nyní trestají jeho?"

„Máš pravdu, můj synu! Pohleď, zde ho přinášejí."

Skutečně vstupovali exekutoři s Arménem a jeden z nich hned hlásil, že dostal pouze patnáct ran, neboť prý chce mluvit. Posadili ho, protože už nemohl stát, na koberec a vzdálili se.

„Modli se súru el jesin, aby ti Alláh vrátil řeč!" začal Katombo. „Pros ho, aby ti ji ponechal, neboť ti přísahám při Alláhovi a jeho Prorokovi, že dostaneš šedesát ran, jakmile se budeš zdráhat odpovědět! Poznamenej si — šedesát na každou nohu a bez milosti!"

„Jsem v tvých rukách. Přísahal jsem mlčenlivost, ale Alláh mi odpustí, když z bolesti svou přísahu poruším," zazněla ponížená a váhavá odpověď.

„Tak mluv! Byl jsi ty únoscem dívky?"

„Ano."

„Nemohl jsi to dokázat sám! Kdo byl s tebou?"

„Celá posádka jednoho sandálu."

„Ten sandál byl najatý tím, pro kterého jste dívku měli uloupit?[4]

„Ano."

„Kdo je to?"

Armén hleděl před sebe se strachem.

„Chceš jich šedesát? Víš, že jsem přísahal a já své slovo dodržím!"

„Musím to přiznat! Je to mudilier, místodržící v Asuánu."

„Hámid el Arek!" zvolal Remusat a dýmka mu překvapením vypadla na zem. „Můj smrtelný nepřítel, mocný Hámid el Arek, kterého chedív ochraňuje jako svého bratra! Alláh akbar, nyní všechno chápu! On ví, že Sobejda je perlou mezi dcerami Masru*) a nechal ji uloupit, aby ozdobil svůj harém a přitom se mi pomstil. Pokračuj, můj synu, tento muž nesmí být šetřen! A jestli všechno nepřizná podle pravdy, nechám ho tlouci, dokud mu pěna smrti nepokape od úst! Bude-li mluvit upřímně, může počítat s mou milostí a budu s ním jednat tak, jak bude přiměřeno jeho lítosti. To přísahám při vousu mých otců!"

„Slyšíš ta slova," mínil Katombo, „tak mysli na své dobro! Jak se jmenuješ, Širwán není tvé pravé jméno. Jak se jmenuje mudilier?"

„Ham Barák."

„Byl jsi v jeho službách?"

„Ano."

*) Egypta

„Jako co?"

Tázaný rozpačitě mlčel. Katombo se usmíval:

„Chápu! Musel jsi pro něho vykonávat služby, o kterých nikdo nesměl nic vědět a pro které neexistuje v domácnosti vhodné jméno?"

„Tak je to."

„Úkol, který ti dal se vztahoval přímo na Sobejdu?"

„Ne. Měl jsem z těchto dvou dcer sidiho ukrást jednu, bylo jedno kterou."

Ájša sebou zděšeně trhla. Jak lehce mohl osud její sestry postihnout ji!

„Jak jste se dostali do stánku?"

„Já jsem zjistil, že obě dcery šejka er rajjisána se tam večer nalézají a vylezl jsem s mými lidmi nahoru. Přišla jenom jedna a tak jsme ji zajali. Vrazil jsem svou dýku do okna a pověsil na ni náš provazový žebřík. Muži s dívkou sestoupili dolů a já jsem musel seskočit. Když jsem dýku vytahoval, hrot se zlomil."

„Nejsi žádný skokan, jinak bys nezůstal viset na hřebíku! Zajatou jste odevzdali zdravou a v pořádku?"

„Ano."

„Nachází se v harému mudiliera?"

„Ne. Jeho nejmilejší žena je žárlivá, on si nesmí přivést žádnou krásnou otrokyni!"

„A kde tedy je?"

„V jednom domě v ulici Báb er Rún, kam jsme ji museli přivést. Dům poznáš podle první súry koránu, která visí nad vraty."

„Kolik jsi dostal za tento čin?"

„Nedostal jsem ještě nic, mudilier mi chce zaplatit až po mém návratu."

„Proč jsi přišel opět do Asijútu?"

„Měl jsem zjistit, jestli Manu Remusat objevil naši stopu."

„Ty jsi věděl, že dahábíje, na které jsi jel, patří jemu?"

„Ne. Kormidelník mi řekl tvé jméno."

„Je Hámid el Arek ještě v Asuánu? Slyšel jsem, že ho chedív povolal do Káhiry?"

„Zůstane ještě několik dní v Asuánu, aby si Sobejdu naklonil, ale nemá příliš mnoho času."

„Skončil jsem s tebou!" Potom se otočil na Remusata: „Další přenechávám tobě, sidi!"

Remusat položil ještě několik nedůležitých otázek, které se týkaly spíše zdraví a pocitů jeho dcery. Nemohl se ale nic přesného dozvědět. Nakonec prohlásil:

„Zůstaneš mým zajatcem, dokud tu záležitost neukončíme. Dostanu-li dceru v pořádku zpět, budu tvým milostivým soudcem. Stane-li se opak, zemřeš!"

Nechal Arména odvést a postaral se o potřebná bezpečnostní opatření. Potom znovu podal Katombovi ruku:

„Opakuji, že budu tvým otcem! Alláh drží ochrannou ruku nad tebou a všemi tvými blízkými po celý život! Dal jsi naději tam, kde už žádná nebyla, ukázal jsi mi cestu, kterou musím jít. Já ještě dnes vyrazím do Asuánu a budu žádat zpět svou dceru od lupičů."

„To nesmíš! Chceš zde nechat svou druhou dceru bez ochrany?"

„Ájšu předám tobě, jsem si jistý, že pod tvou ochranou bude v bezpečí jako ve stanu praotců!"

Pocit hrdosti zalil Katombovo nitro, přesto však odpověděl:

„Neřekl jsi sám, že Hámid el Arek je tvým smrtelným nepřítelem? Je to miláček mistokrále! Chceš vstoupit do jámy lvové? Tím svou dceru nezachráníš a sám tam zahyneš!"

„Kdysi jsem měl moc, kterou má on. Já jsem velel celým flotilám na moři a všechno, co jsem dělal, bylo dobré a správné. Tu mi chtěl dát místokrál jednu ze svých dcer za ženu. Miloval jsem však matku svých dcer a jeho nabídku jsem odmítl. Potom mě poslal do vyhnanství. Tento zlomyslný čin vymyslel Hámid el Arek; věděl, že odmítnu každou jinou ženu a padnu tak do nemilosti mistokrále. Získal tedy mé místo v přízni panovníka a nyní usiluje i o mé dcery! Ať ho Alláh zatratí! Zabiji ho na místě, kde ho potkám!"

„Nech jednat toho, jehož jsi prve nazval svým synem, sidi! Ty nemůžeš jednat volně a bez zábran, protože tě mudilier zná. Mě ještě nikdy neviděl, ani o mně neslyšel. Znáš moje oči a mé paže! Přísahám ti, že buď přivedu tvou dceru, nebo zemřu! Přísahám při Alláhovi a sedmero nebesích Prorokových!"

Manu Remusat začal váhat a teď i Ájša položila svou ručku na jeho rameno.

„Splň jeho prosbu otče a zůstaň u mě. On ti Sobejdu přivede!"

„I ty má dcero? Tak budiž, jeď ty do Asuánu! Ty zcela splníš mé naděje, Katombo. Vezmi si prázdnou dahábíji, která ještě nemá náklad a ujmi se jejího velení."

„Promiň, sidi, dahábíje je příliš pomalá! Dej mi sandál, který byl postaven podle mých návrhů a měl být vlastně pozítří vyzkoušen plavbou po proudu."

„Ten si nemůžeš vzít, je už téměř naložen nákladem."

„Všechno přeložíme na druhou dahábíji. Když všichni námořníci pomohou, budeme do rozbřesku hotovi a sandál popluje tak rychle, že ztrátu času dvojnásobně vyrovná!"

„Dělej podle uvážení! Sandál byl postaven podle tvých plánů a tys mu dal jméno *Tér eldzanna* *). Tvrdíš, že to bude nejrychlejší plachetnice na Nilu a tobě bude k poctě její první náklad, když mi přivezeš zpět mé štěstí. Jdi nyní můj synu a rozděl své rozkazy! Musí tě vyslyšet, jako bych nařizoval já sám!"

Katombo odešel. Když vstoupil do dvora, pospíchal mu v ústrety jeden arabský sluha, nepříliš vysoké, ale velmi hubené postavy.

„Hamdulilláh — chvála Bohu, že tě zase vidím! Byl jsem nemocen, když jsi odjížděl. El timsáh, krokodýl mě kousl, ale hned mě zase pustil, neboť na mně našel příliš málo masa. Jeho zuby mi přesto zajely tak hluboko do těla, že jsem tě nemohl doprovázet. Nyní mi však opět Alláh navrátil použitelnost mých končetin a já doufám, že ti je mohu dát k dispozici na nové výpravě."

„To můžeš, Alí a dokonce velmi brzy! Už zítra ráno jedeme na novém *Tér el dianna* pryč!"

„Zítra ráno? S tvým novým sandálem, sidi?" Muž vyskočil radostně do obrovské výšky a radostně pokračoval: „Ty jsi ten nejlepší a nejhodnější sidi v celém Muslimstánu, Persistánu, Indistánu, Chinistánu a Frankistánu."

Katombo se vesele usmíval. Měl Alího nejraději ze všech lidí Manu Remusata. Alí nebyl jen nejhodnějším a nejvěrnějším sluhou, ale vyznačoval se mezi svými druhy významnou dávkou radosti ze života, která se odrážela v až neuvěřitelných vtipech a humoru.

„Tak se připrav, Alí!"

„Sidi, já už jsem hotový! Mám odplout?"

*) Rajský pták, míněna přímo vlaštovka

„Ne," smál se Katombo. „Když tolik pospícháš, jdi naproti k dahábíjí, se kterou jsem přijel a řekni všem námořníkům, ať přijdou dolů k sandálu, kde je čeká nutná práce!"

„Už pospíchám, už běžím, už skáču, už letím, sidi!" odpověděl Alí a při posledních slovech byl tak vzdálen, že už mu Katombo ani nerozuměl.

Alí dorazil k řece a nastoupil na dahábíji. Jeden z mužů, který ho neznal mu vyšel vstříc.

„Co tady chceš?"

„Nejdřív mi řekni, co tady chceš Ly, Ibn Kuskussi!" *)

„Já patřím k této lodi!"

„Tak to jsi asi ten muž, který zakusuje myši a krysy v podpalubí, jak soudím podle tvé velké huby!"

„Hlídej svůj jazyk, trpaslíku! Já se jmenuji Omar, jsem hlídač plachetnice!"

„Omar, hlídač plachetnice? Co je hlídač plachetnice a co je Omar? Hlídač plachetnice je muž, který není nic, vůbec, vůbec nic a Omar je jméno, které má tolik mužů, kolik je písku a blech v Sahaře! Já se ale jmenuji Alí el Hakemí abú Abbás ibn er Rumi ben Hafís Omar en Nasáfí a jsem první sluha a ministr mého dobrého pána a efendiho Katomba! Vidíš, překvapením máš hubu dokořán, jako bys chtěl spolknout pyramidy z Gízy! Kde je kormidelník?"

„V kajutě!"

Alí si pospíšil dolů a potkal jmenovaného.

„Alláh kerím — Bůh je milostivý! Jsi opět zdráv, Alí?" pozdravil ho kormidelník. „Co děláš na dahábíji, posílá tě rajjis?"

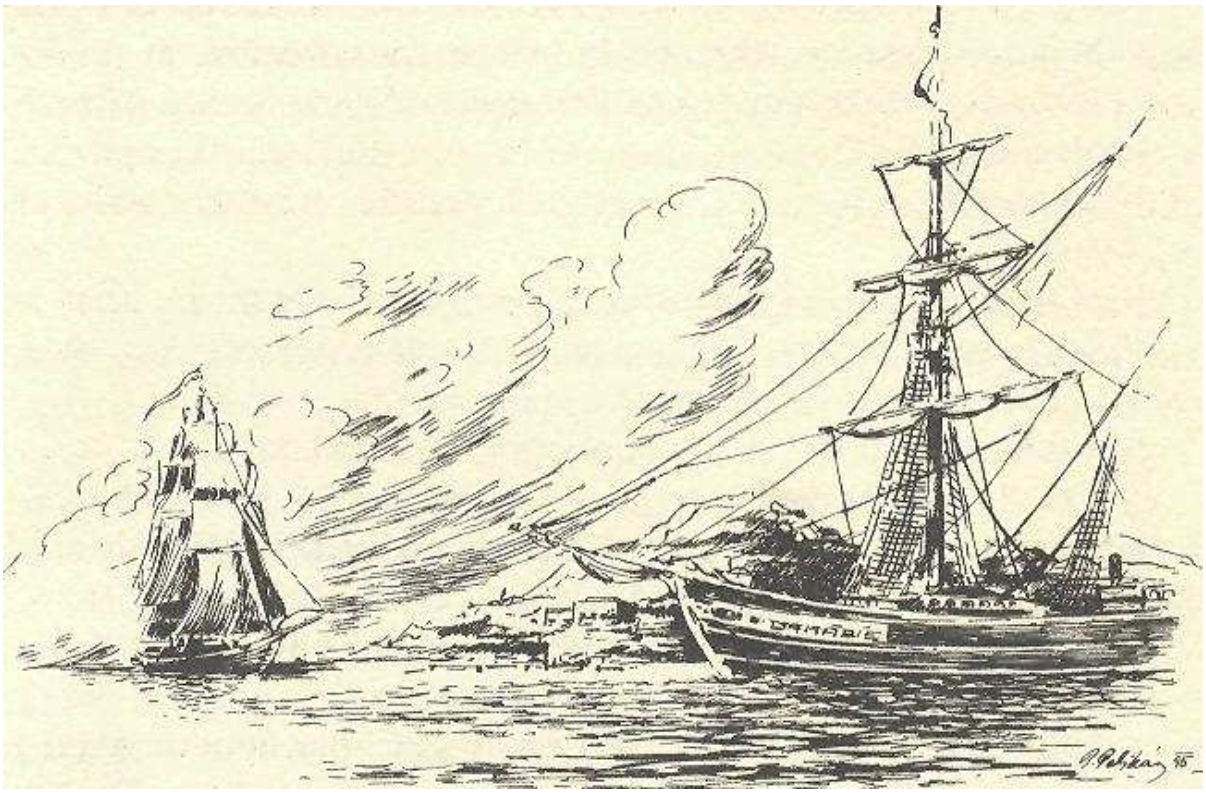
„Ano, sidi! Katombo ti vzkazuje, že všichni muži mají ihned jít na *Tér el dzanna* a připravit se na velkou práci."

„Tady máme taky dost práce!"

„Alláh požehnej tvůj jazyk, ať je schopen mluvit lépe! Když můj efendi nařizuje, každý musí poslechnout! Nevíš, že jeho rozum svítí jasněji než núr ed dunje, světlo světa?"

„Koukej odtud vypadnout, ty Alí el Hakemí abú Abbás a — tak — dále!" smál se kormidelník, který velice dobře znal tohoto vtipného patrona a nemohl si jeho slova vysvětlovat ve zlém.

*) Syn kaše

Sandál a D&háblje.

Vystoupili na palubu, kde svolali všechny muže a poté se všichni kromě hlídky vydali k sandálu.

Zde již nalezli Katomba při organizování překládky nákladu ze sandálu na dahábíji. Kormidelník se ho ptal po důvodu náhlé cesty a po jejím cíli. K vlastní rozmrzelosti se však nic nedozvěděl.

Za těchto příprav uběhlo horké odpoledne. Přešel i velmi krátký soumrak, význačný pro tyto šířky, a nastal večer. Práce neustala a pokračovali v ní v záři pochodní a luceren, stále pod vedením Katomba. Teprve když večerka dosáhla svého kulminačního bodu, předal vedení prací kormidelníkovi.

Opustil sandál a vrátil se domů. Nevstoupil však do domu, ale zahnul za branou, aby vyhledal stánek, aniž by to někdo zpozoroval. To se mu podařilo, přestože byly dosud všechny oči otevřené a všechny ruce zaměstnané následkem chystaného odjezdu lodi. Altánek byl dosud uzavřený, proto si stoupl do fíkového křoví poblíž a očekával příchod milované bytosti.

Nestál zde dlouho, když zaslechl lehké kroky. Temně zahalená postava přicházela po cestě a jeho srdce mu prozradilo, zeje to Ájša,

třebaže ji dosud viděl vždy v bílých závojích. Oblékla se do černého hedvábí jen kvůli tomu, aby nebyla poznána a pozorována.

Zůstala stát před keřem, její pohled spočinul na večerce a pátravě se rozhlédla kolem.

„Katombo!"

„Ájšo!"

„Máš tolik práce, že jsem myslela, že už nepřijdeš/'

„Přišel bych i kdyby mě drželo sto paží. Nemusel jsem se spíš já obávat, jestli přijdeš, ty můj anděli, moje vílo?"

„Neslíbila jsem ti to? Pojď, vstoupíme dovnitř."

Vystoupila po schodech a on ji následoval. Rohož, která zakrývala okno, byla vytažena a místnost byla ozářena světlem hvězd a měsíce. Usedli na divan. Odstranil závoj z jejího obličeje a dlouho, dlouho mlčky hleděl do jejích velkých očí, které na něj upírala.

„Ájšo, není tato chvíle pouhý sen, klam nebo fáta morgána, která zrcadlí poutníkovi nádherný a jasný klam, aby ho potom uvrhla do nejhlubší propasti zoufalství?"

„Není to sen ani zrcadlení, Katombo, ale čistá pravda. Byla jsem téměř ještě dítě, když jsem tě u nás poprvé spatřila, ale měla jsem tě od té chvíle ráda a budu tě milovat do té doby, pokud mi Alláh ponechá život."

„A proč mě miluješ? Přišel jsem chudý a zbídačený, bez jediného daru, který Alláh věnuje svým šťastným."

„Ty máš ten největší a nejšlechetnější dar, kterým Alláh obdaří jen vyvolené — jsi muž! Nevíš, že kolem jsou samí otroci, kteří se pokorně klaní a venku se domýšlivě vychloubají? Existuje nějaký kismet, osud? Prorok říká ‚ano', korán říká to samé. Je-li tvůj kis-met, že máš být mužem, tak jím jsi, ale ne naráz, a musíš přitom zůstat sebou samým. Otec se tě ujal, když jsi přišel chudý a opuštěný, zeptal se tě pouze na tvé jméno, nic víc. Ale ty máš víc, než toto jméno."

„Ano, mám podstatně víc než toto jméno — mám tebe a jsi mi dražší než všechny poklady a pocty světa."

„Ne, máš sám sebe a proto můžeš být u mě. Viděla jsem s jakou námahou jsi se rval o důvěru a lásku otce, viděla jsem jak v tvé komoře svítí světlo po celé noci až do rána. Seděl jsi u knih, které ti otec dal, v nichž je popsáno umění řídit loď po řece i na širém moři.

Když jsi byl na cestách a přišla jsem do tvé komory, spatřila jsem knihy se znaky, kterým žádný taleb, znalec písma nerozumí. Otec říká, že jsi chytřejší a šikovnější než on, Alí tě nazývá efendim, učencem a ty jím taky jsi! Jsi muž, protože nevěříš na kismet, ale stal jsi se jím vlastní prací a pílí. Proto jsem k tobě pozvedla zrak a miluji tě."

Bylo mu nádherně při slovech této báječné dívky. Viděl, že chápala jeho snahy a úsilí a to ho činilo šťastnějším, než pouhá láska. Odkud pocházely tyto názory, které by nikdy nehledal u orientálsky vychované dívky?

„Kdo te učil, aby jsi pochybovala o kismetu?"

„Smím ti to říci, Katombo?"

„Řekni to!"

„Ty ale potom odvrátíš své srdce a nebudeš mě více milovat."

Položil její hlavu něžně na svou hruď a šeptal:

„Ájšo, byl jsem v jedné cizí zemi, kde se zpívá překrásná píseň. Obsahuje slova, která ti předám místo odpovědi."

„Jak znějí?"

„Já jsem tě miloval, miluji tě i dnes a budu tě milovat navždy!"

„Jak krásná slova! V té zemi musí být básníci, kteří jsou stejně velcí a dobří jako u nás."

„Ještě větší a ještě lepší!"

„Jak se jmenuje ta země?"

„Almánije."*)

„A smím věřit slovům té písně a dát ti bez starosti svou odpověď?"

„To smíš, neboť bych raději zemřel, než bych se vzdal tvé lásky."

„Řeknu ti tedy, že jsme měli jednu starou otrokyni, která s námi byla po smrti matky. Nebyla věřící, nýbrž křesťanka a vyprávěla mně a Sobejdě potají mnoho o Spasiteli ízovi ben Marjam,**) který zemřel pro chudé a ubohé. Jeho slova byla rosou pro poušť, balzámem pro bolest. Hodně jsme plakaly nad jeho žalem, ale on teď je u Alláha a vládne zemi. Miluji ho, a protože zakazuje abychom věřili na kismet, chci mu být poslušná."

*) Německo **) Ježíš, syn Marie

„Tvůj otec o tom ví?"

„Ne. Ale ty jsi pravověrný a zapudíš mě!"

„Ne, to neudělám, protože věřím tomu, co řekl íza ben Marjam. Srdce je pramen, ze kterého by neměl pít každý a nemá se mluvit o pocitech, které se tam ukrývají. Kdo je šťasten, měl by tam své blaho uzavřít, a kdo má trýzeň, nesmí to druhým ukázat."

„A přece jsi to těm druhým ukázal!"

„Já? A odkud to víš, že jsem měl trýzeň ve svém srdci?"

„Smál jsi se už někdy od té doby, co tě znám? Byl jsi někdy veselý a rozpustilý? Tvé čelo pokrývaly vrásky neštěstí a dnes poprvé jsem viděla tvé oči bez mráčků. Nechceš mi říci, co tě trápilo?"

„Ano, ale budu se obávat, že ty přestaneš milovat mě!"

Položila mu ruce kolem krku a šeptala:

„Já jsem tě milovala, miluji tě i dnes a budu tě milovat navždy!"

Hluboce pohnut políbil její čelo.

„Ano, nosil jsem ve svém srdci velký žal! Co bys dělala Ájšo, kdybych tě od sebe odstrčil a začal milovat jinou, která by mě chtěla jen na týden, aby si mohla hrát s mou láskou?"

„Katombo, nedělej to, já bych zemřela!" prosila se strachem v hlase.

„Ne, má duše, to neudělám! I já jsem si myslel, že musím zemřít, ale srdce muže je silné, krvácí, ale žije a to je horší než smrt."

Podívala se na něj tázavě.

„Ty jsi miloval jinou a ta tě opustila?"

„Ano a nyní i ty ode mě odtáhneš svou lásku?"

„Ó ne, protože tehdy jsi mě ještě neznal. Spíš bych chtěla zdvojnásobit svou lásku, aby tvé srdce zapomnělo na staré rány."

„Bylo dnes vyléčeno, v jednom jediném okamžiku."

„V kterém?"

„Když jsi mi řekla, že tě smím milovat."

„Ona — byla — velice ---------krásná?" ptala se koktavě.

„Ano, byla krásná, ale ne tak dobrá jako ty!"

„Ó ne, dobrá nemohla být, jinak by ti nezpůsobila takovou bolest. Nebuduji nenávidět, protože jsi ji miloval, ale nenávidím ji, protože byla k tobě tak zlá. Jak se jmenuje?"

„Zarba."

„Zarba! Zapamatuji si toto zlé jméno a nikdy ho nevyslovím, abych nekalila štěstí, jímž bych tě tak ráda obdařila."

Tato slova andělské bytosti pronikla do jeho nejhlubšího nitra a semknutá bolest vytlačila z jeho oka jedinou, ale těžkou slzu. Dopadla na Ájšinu tvář. Dívka ho hned objala a prosila ho, sama tiše vzlykajíc:

„Neplač, Katombo, ale miluj mě! Musíš na všechno zapomenout a já tě nikdy nezklamu!"

„A nezapomeneš na mě, když budu daleko od tebe?"

„Budu na tebe stále myslet, každý den, každou hodinu, každý okamžik! Můžeš mi odpustit, že tě vyháním tam, kde na tebe čeká nebezpečí?"

„Ty?"

„Ano já, když jsem prosila otce, aby tě místo sebe poslal do Asuánu."

„Nemám ti co odpouštět. Spíše bych ti měl poděkovat, že jsi při mně stála, když nechtěl přistoupit na mou prosbu."

„Já vím, že jedině ty dokážeš sestru přivést zpět. Vím, že překonáš všechna nebezpečí. Otec by se ale nikdy nevrátil. Jeho srdce je nemocné — oh, dej mu uzdravení, Katombo, protože miluješ mě i jeho a on tě nazval svým synem."

„Já jsem mu slíbil, že buď zemřu, nebo mu Sobejdu navrátím. Ještě nikdy v životě jsem nezrušil své slovo. Nazval mě svým synem, ale budu moci být tím, Čím si přejeme — manželem jeho dcery?"

Při těchto slovech zatemnil stín přivřené dveře a — Manu Remusat stál před nimi. Polekaně se zvedli, ale on položil své ruce na jejich hlavy:

„Smíš jím být, Katombo, protože vy dva se milujete tak, jako já jsem miloval svou ženu a jste hodni toho, být šťastnými. Chtěl jsem s tebou mluvit Ájšo, a když jsem tě nenašel, sháněl jsem tě. Slyšel jsem všechna vaše slova. Jdi, Katombo do Asuánu, a když mi přive deš Sobejdu, bude Ájša tvou ženou. Je to vysoká, hodnotná cena. Zasluž šiji!" ----------

OBSAH

Kapitola první
ZINGARITA 7
Kapitola druhá
ODPOSLECHNUT 15
Kapitola třetí
BRATŘI JEŽÍŠOVI ..... , ... 28
Kapitola čtvrtá
V DOMĚ BLÁZNŮ 42
Kapitola pátá
NA HRANICI 65
Kapitola šestá
ZAČÁTEK BOJE 79
Kapitola sedmá
TAHY NA ŠACHOVNICI 93
Kapitola osmá
ALMAH 119
Kapitola devátá
POMATENÝ PRINC 147
Kapitola desátá
PŘED LÉTY 178
Kapitola jedenáctá
PAROLI 223
Kapitola dvanáctá

POHLED ZPĚT 263

SOUBORNÉ VYDANÍ DILA KARLA MAYE

svazek 1

Karel May

Žezlo a kladivo I.

Translation by Vladimír Šunda
Graphic design by Jiří Hanák
Odborná spolupráce a podklady Dr. Hans Wollschläger
Technická redakce Libor Zachoval
Nezkrácené vydání
Vydal Radomír Suchánek — nakladatelství
NÁVRAT, Brno
jako svou 238. publikaci v roce 1995
Z nové sazby vytisklo SPEKTRUM
Brno, Vídeňská 113
Doporučená cena vč. DPH 124 Kč

ISBN 80-7174-637-1